ప్రచురణార్థమైన

భారతదేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము

సివిల్ /క్రిమినల్ అప్పీలేట్ /ఒరిజినల్ పరిధి

రిట్ పిటిషన్ (సివిల్) నం.906 ఆఫ్ 2016

వివేక్ నారాయణ్ శర్మ ...పిటిషనరు(లు)

వర్సెస్

యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా ...ప్రతివాది(లు)

సహితముగా

TP(C) నం. 1958-1967/2016, WP(C) నం. 1011/2016, SLP(C) నం. 36757/2016, WP(C) నం. 40/2017, WP(C) నం. 47/2017, WP(C)నం. 41/2017, WP(C) నం. 260/2017, TP(C) నం. 607/2017,TP(C) నం. 588/2017, TP(C) నం. 626/2017, TP(C) నం.585/2017, TP(C) నం. 582/2017, TP(C) నం. 638/2017, WP(C)నం. 568/2018, WP(C) నం. 1018/2019, WP(C) నం. 683/2020, TC(C) నం. 9/2017, WP(C) నం. 908/2016, WP(C) నం. 913/2016, WP(C) నం. 916/2016, WP(C) నం. 1026/2016,WP(C) నం. 943/2016, WP(Crl.) నం. 162/2016, WP(C) నం.951/2016, WP(C) నం. 929/2016, WP(C) నం. 930/2016, WP(C) నం. 944/2016, TP(C) నం. 1982-1996/2016, WP(C) నం.952/2016, WP(C) నం. 953/2016, WP(C) నం. 958/2016, WP(C)నం. 957/2016, SLP(C) నం. 35356/2016, TP(C) నం. 2030-2038/2016, WP(C) నం. 978/2016, WP(C)

నం. 1025/2016,SLP(C) నం. 35805/2016, WP(C) నం. 997/2016, WP(C) నం.1008/2016, WP(C) నం. 1010/2016, WP(C) నం. 1009/2016,(C) నం. 996/2016, WP(C) నం. 1006/2016, TP(C) నం. 47-67/2017, TP(C) నం. 659/2017, WP(C) నం. 223/2017, SLP(C)నం. 14272/2017, SLP(C) నం. 14131/2017, SLP(C) నం.14216/2017, WP(C) నం. 341/2018, WP(C) నం. 193/2018, WP(C) నం. 316/2018, MA 1552/2018 WP(C) నం. 626/2017,WP(C) నం. 971/2016, TP(C) నం. 2018-2022/2016, WP(C) నం. 972/2016 , W. P. (C) నం. 389/2018.

విషయ సూచిక

I	పరిచయం	1 నుండి 4 పేరాలు
II	నేపథ్యం	5 నుండి 15 పేరాలు
III	పిటిషనర్ల సమర్పణలు	16 నుండి 51 పేరాలు
IV	భారత ప్రభుత్వం (యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా) సమర్పణలు	52 నుండి 78 పేరాలు
V	ఆర్‌బిఐ(RBI)సమర్పణలు	79 నుండి 86 పేరాలు
VI	సమర్పణలు పునఃసమీక్షలో	87 నుండి 94 పేరాలు
VII	పునర్నిర్మించిన ప్రశ్నలు	పేరా 95
VIII	చట్టబద్ధమైన పథకం	96 నుండి 109 పేరాలు
IX	సమస్య నం. (i)	110 నుండి 158 పేరాలు
	"ఏదైనా" అనే పదాన్ని అర్థం చేసుకునే పూర్వాపరాలు.	*112 నుండి 127 పేరాలు*
	ఉద్దేశ్య వివరణ	*128 నుండి 143 పేరాలు*
	ఆర్బిఐ చట్టంయొక్క సెక్షన్ 26లోని సబ్-సెక్షన్ (2) నిర్మాణం	*144 నుండి 157 పేరాలు*
X	సమస్య నం. (ii)	159 నుండి 211 పేరాలు
	ప్రాతినిధ్య చట్టాన్ని పరిశీలించడానికి ముందటి పూర్వాపరాలు	*162 నుండి 193 పేరాలు*
	ఆర్బిఐ యొక్క స్థాయి	*194 నుండి 202 పేరాలు*
	ప్రస్తుత కేసులో పైన పేర్కొన్న సూత్రాల అన్వయం	*203 నుండి 211 పేరాలు*
XI	సమస్య నం. (iii)	212 నుండి 262 పేరాలు
	న్యాయ సమీక్ష పరిధి	*215 నుండి 218 పేరాలు*
	ఆర్థిక విధానంపై న్యాయ జోక్యం యొక్క పరిధి	*218 నుండి 225 పేరాలు*

	ప్రస్తుత కేసులో పైన పేర్కొన్న సూత్రాల అన్వయం	*226 నుండి 237 పేరాలు*
	ఆర్బీఐ యొక్క సిఫార్సు	*238 నుండి 245 పేరాలు*
	లక్ష్యాల సాధన యొక్క ఔచిత్యం	*246 నుండి 262 పేరాలు*
XII	సమస్య నం. (iv)	263 నుండి 281 పేరాలు
	అనుపాతత యొక్క నాలుగు కోణాల పరీక్ష	*266 నుండి పేరాలు 280*
XIII	సమస్య నం. (v)	282 నుండి 288 పేరాలు
XIV	సమస్య నం. (vi)	289 నుండి 303 పేరాలు
	2017 చట్టంలోని నిబంధనల యొక్క సందర్భోచిత మరియు సామరస్య నిర్మాణం	*290 నుండి 299 పేరాలు*
XV	ప్రశ్నల సమాధానాలు	304 నుండి 305 పేరాలు

తీర్పు

న్యాయమూర్తి, బి.ఆర్. గవాయి.

I. పరిచయము

1.రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, 1934 చట్టము (ఇకపై ఇది "ఆర్బీఐ చట్టం"గా సూచించబడును) లోని సెక్షన్ 26 యొక్క సబ్-సెక్షన్ (2) క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అందజేయబడిన అధికారాలను వినియోగిస్తూ అప్పటికి చెల్లుబాటులో ఉన్న ఐదు వందలు మరియు వెయ్యి రూపాయల బ్యాంకు నోట్లు 9 నవంబర్, 2016 నుంచి చట్టబద్ధ కరెన్సీగా చెల్లవని ప్రకటిస్తూ 8 నవంబర్, 2016 నాడు జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్ నం. 3407 (E) (ఇకపై దీనిని "ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్" గా సూచించబడును) ను సవాలు చేస్తూ దాఖలైన రిట్ పిటీషన్ల విచారణ కొరకు ఈ ఐదుగురు న్యాయమూర్తుల పెద్ద ధర్మాసనం ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ అమలు / చట్టం "విముద్రీకరణం" (డీమానిటైజేషన్) గా పేరు పొందింది.

2.ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ జారీ చేసిన వెంటనే ,విముద్రీకరణ విధానాన్ని సవాలు చేస్తూ అనేక రిట్ పిటిషన్లుఈ న్యాయస్థానం ముందు మరియు వివిధ హైకోర్టుల ముందు కూడా దాఖలు

చేయబడ్డాయి.హైకోర్టుల ముందు పెండింగులో ఉన్న అలాంటి అన్ని కేసులను ఈ కోర్టుకి బదిలీ చేయాలని కోరుతూ కేంద్ర ప్రభుత్వం బదిలీ పిటిషన్లను దాఖలు చేసింది.

3. రిట్ పిటిషన్ (సివిల్) నం. 906/2016 కేసులో 16 డిసెంబర్, 2016 నాడు జారీ చేసిన ఉత్తర్వులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క ముగ్గురు న్యాయమూర్తులు ధర్మాసనం, వారి అభిప్రాయం ప్రకారం, క్రింది ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు ఉత్పన్నమవుతాయని గమనించింది:

"(i) 8 నవంబర్ నాటి నోటిఫికేషన్ సెక్షన్ 26(2) మరియు రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా చట్టం, 1934 లోని 7,17, 23, 24, 29 మరియు 42 క్రింద కలిపించిన అధికార పరిధిని మీరుతుందా;

(ii) నోటిఫికేషన్ రాజ్యాంగములోని 300 A అధికరణలోని నిబంధనలను అతిక్రమిస్తుందా;

(iii) రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా చట్టం, 1934 ప్రకారమే నోటిఫికేషన్ జారీ చేసినట్లు భావిస్తే, రాజ్యాంగములోని అధికరణలు 14 మరియు 19 లను ఇది అతిక్రమిస్తుందా;

(iv) బ్యాంకులో జమ చేసిన నిధుల నుంచి నగదు ఉపసంహరణ మీద పరిమితికి చట్ట పరమైన ఆధారం లేదా మరియు అధికరణలు 14, 19 మరియు 21 లను ఉల్లంఘిస్తోందా;

(v) ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ విధానపరమైన మరియు/లేదా భారీ అసమంజసల చేత బాధింపబడుతుందా మరియు తద్వారా అధికరణలు 14 మరియు 19లను అతిక్రమిస్తోందా, అలా అయితే, ఎలాంటి ప్రభావం?

(vi) ఒక వేళ సెక్షన్ 26(2) డీమానిటైజేషన్ (విముద్రికరణ)ను అనుమతించినట్లైతే, అది అధిక శాసనాధికారం చేత బాధింపబడి రాజ్యాంగాన్ని అతిక్రమించేలా చేయబడిందా;

(vii) ప్రభుత్వం యొక్క ద్రవ్య మరియు ఆర్థిక వ్యవహారాలలో న్యాయ సమీక్ష యొక్క పరిధి ఎంత;

(viii) లేవనెత్తిన అంశాలపై ఒక రాజకీయ పార్టీ దాఖలు చేసిన పిటిషన్ అధికరణ 32 ప్రకారం చెల్లుతుందా; మరియు

(ix) నగదు డిపాజిట్లు మరియు విముద్రీకరణ (డీమానిటైజేషన్) నగదు మార్పిడి నుంచి జిల్లా సహకార బ్యాంకులను మినహాయించడం ద్వారా వాటి పట్ల వివక్ష జరిగిందా."

4. పైన పేర్కొన్న 16 డిసెంబర్, 2016 నాటి ఉత్తర్వుల ద్వారా ఈ న్యాయస్థానం ఏదైనా రిట్ పిటిషన్/ప్రొసీడింగులు ఏదైనా హైకోర్టు ముందు పెండింగులో ఉంటే, వాటి విచారణ కూడా నిలిపివేయబడాలి. ఈ పూర్తి అంశం ఈ న్యాయస్థానం ముందు పెండింగులో ఉన్నందున, రూ. 500/- మరియు రూ. 1000/- విముద్రీకరణ (డీమానిటైజేషన్)కి సంబంధించి ప్రభుత్వ నిర్ణయం విషయంలో కానీ దాని నుంచి ఉద్భవించేవి కానీ ఎటువంటి పిటిషన్/ప్రొసీడింగులను అనుమతించడం, వినడం మరియు నిర్ణయం తీసుకోవడం చేయకూడదని హైకోర్టులకు ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగినది.

II. నేపథ్యం

5. విషయాన్ని పరిశీలించే ముందు,కొన్ని వాస్తవాలను మేము ప్రస్తావించడం అవసరం.

6. 8 నవంబర్ 2016 నాడు జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్ ద్వారా, కేంద్ర ప్రభుత్వము ఆర్బీఐ చట్టం, 1934 లోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్-సెక్షన్ (2) తనకు కల్పించిన అధికారాలను వినియోగిస్తూ పేర్కొనబడిన బ్యాంకు నోట్లు (ఇకపై "ఎస్బీఎన్" గా సూచించబడును) 9 నవంబర్ 2016 నుంచి చలామణిలో ఉండవని ప్రకటించింది. ఈ ఎస్బీఎన్ లు రూ. 500/- మరియు రూ. 1000 విలువగల ప్రస్తుత సిరీస్ బ్యాంక్ నోట్లు. పైన పేర్కొన్న నోటిఫికేషన్ లోని క్లాజ్ 1 ప్రకారం, ప్రతి బ్యాంకింగ్ కంపెనీ మరియు ప్రతి ప్రభుత్వ ట్రెజరీ 8 నవంబర్ 2016 నాటికి కార్యకలాపాలు ముగిసే సమయానికి తన వద్ద ఉన్న ఎస్బీఎన్ల వివరాలను రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా యొక్క నియమించబడిన ప్రాంతీయ కార్యాలయానికి (ఇకపై "ఆర్బీఐ "గా సూచించబడును) 10 నవంబర్ 2016న 13:00 కంటే ముందుగానే రిటర్న్‌ను పూర్తి చేసి ఫార్వార్డ్ చేయాలి. ఇక వ్యక్తుల విషయానికి వస్తే, ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ లోని క్లాజ్ 2 ప్రకారం ప్రకటించిన బ్యాంకులవద్ద కొన్ని షరతులకు లోబడి 30 డిసెంబర్ 2016 లోపు ఎస్బీఎన్లను మార్చుకోవచ్చు.ప్రారంభంలో రూ. 4000/-ల పరిమితి తో అలాంటి మార్పిడి చేసుకోవచ్చు. నోటిఫికేషన్ జారీ చేసిన 15 రోజుల తర్వాత రూ. 4,000/- పరిమితిని పునఃపరిశీలిస్తామని నోటిఫికేషన్ పేర్కొంది. మీ ఖాతాదారులని తెలుసుకోండి (KYC) సహిత ఖాతాను నిర్వహించే వ్యక్తి విషయంలో ఎస్బీఎన్ల పరిమాణం లేదా విలువపై ఎలాంటి పరిమితి లేదు. కానీ, KYC లేని ఖాతాదారుల విషయంలో, గరిష్ట పరిమితి రూ. 50,000/- గా నిర్ణయించబడింది. ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ లో మరి కొన్ని నిబంధనలు ఇమిడి ఉన్నాయి.

7. సరి తేదీలో విడుదల చేయబడ్డ మరొక నోటిఫికేషన్ ద్వారా మరి కొన్ని సడలింపులు ఇవ్వబడ్డాయి, వీటి ద్వారా ఎస్బీఎన్ లనుపయోగించి ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు, మందుల దుకాణాలు, రైల్వే బుకింగ్ కౌంటర్లు, వినియోగదారుల సహకార దుకాణాలు, పాల కేంద్రాలు, పెట్రోల్ కొనుగోలు వంటి నగదు చెల్లింపులు చేయవచ్చు. ఈ సడలింపులు 11 నవంబర్ 2016 వరకు అందుబాటులో ఉంటాయి. ఆ తర్వాత, మరి కొన్ని సడలింపులు ఇస్తూ ఎప్పటికప్పుడు మరి కొన్ని నోటిఫికేషన్లు జారీ చేయబడ్డాయి.

8.30 డిసెంబరు 2016న , గౌరవనీయులైన భారత రాష్ట్రపతిచే నిర్దేశిత బ్యాంక్ నోట్లు (బాధ్యతల రద్దు) ఆర్డినెన్స్ , 2016 (ఇకపై "2016 ఆర్డినెన్స్"గా సూచించబడును) ప్రకటించారు. ఆ తర్వాత పార్లమెంటు నిర్దేశిత బ్యాంకు నోట్ల (బాధ్యతల రద్దు) చట్టం, 2017 (ఇకపై దీనిని "2017 చట్టంగా సూచించబడును) భారత రాష్ట్రపతి చేత తేదీ 27 ఫిబ్రవరి 2017 నాడు ఆమోదం పొందింది.

9.2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 3 ప్రకారం, నియమిత తేదీ నుండి , ఆర్బీఐ చట్టం మరియు ఏ ఇతర చట్టములోనైనా ఎటువంటి నిబంధనలు ఉన్నా సరే, ఆక్షేపిత కేంద్ర ప్రభుత్వ నోటిఫికేషన్ కింద నిర్దేశిత చెల్లనివిగా ప్రకటించిన బ్యాంక్ నోట్లు, ఆర్‌బిఐచట్టములోని సెక్షన్ 34 ప్రకారం ఆర్‌బిఐయొక్క బాధ్యతల నుండి మినహాయించబడతాయి మరియు ఆర్‌బిఐచట్టములోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (1) ప్రకారం వీటిపై కేంద్ర ప్రభుత్వ హామీ నిలిచిపోతుంది.

10. ప్రకటన లేదా వాంగ్మూలముల ద్వారా నిర్దేశిత ఆర్‌బిఐశాఖలలో కానీ లేదా ఇతర నిర్దేశిత పద్ధతులలో మార్పిడికి 8 నవంబరు, 2016 కంటే ముందు అటువంటి ఎస్బీఎన్ లను కలిగి ఉన్న కొన్ని వ్యక్తుల సమూహాలకు 2017 చట్టములోని సెక్షన్ 4 గ్రేస్ పీరియడ్ ని అందిస్తుంది. 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 సబ్ సెక్షన్ (1) నందలి క్లాజ్ (i) ప్రకారం అటువంటి గ్రేస్ పీరియడ్ ఇచ్చిన సమూహాలలో 9 నవంబర్, 2016 నుంచి 30 డిసెంబర్ 2016 మధ్యలో తాను భారత దేశం ఆవల ఉన్నానని వాంగ్మూలం ఇచ్చిన భారత పౌరుడు ఉన్నాడు. 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 సబ్ సెక్షన్ (1) నందలి క్లాజ్ (ii) కేంద్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన ప్రకటన ద్వారా అటువంటి కారణాలు కల అటువంటి వ్యక్తుల సమూహాలకు కూడా గ్రేస్ పీరియడ్ అందిస్తుంది.

11. 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం, సెక్షన్ 3లో సూచిత నోటిఫికేషన్ లో నిర్దేశించిన గడువులోపు జమ చేయలేక పోవడానికి కారణాలు సముచితమైనవని ఆర్‌బిఐధృవీకరణ చేసుకున్నాక సంతృప్తి చెందినట్లైతే, తాను నిర్దేశించిన పద్ధతిలో అటువంటి వ్యక్తుల 'కేవైసి సహిత బ్యాంక్ ఖాతా'లో నోట్లని జమ చేయవచ్చు. సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం నోట్ల విలువ జమ

చేయడానికి ఆర్‌బిఐనిరాకరించినట్లైతే అట్టి బాధితుడు నిరాకరణ సమాచారం అందుకున్న 14 రోజుల లోపు ఆర్‌బిఐయొక్క కేంద్రీయ బోర్డుకి (ఇకపై ఇది "కేంద్రీయ బోర్డు" గా సూచించబడును) దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 నందలి సబ్ సెక్షన్ (3) అవకాశం కలిపిస్తుంది.

12. 2016 ఆర్డినెన్సు జారీ చేసిన తేదీ నాడే అంటే 30 డిసెంబర్ 2016 తేదీన, కేంద్ర ప్రభుత్వం 2016 ఆర్డినెన్సు యొక్క సెక్షన్ 2 సబ్ సెక్షన్ (1) నందలి క్లాజ్ (b) మరియు (రెడ్ విత్) సెక్షన్ 4 సబ్ సెక్షన్ (1) నందలి క్లాజ్ (i) లలో పొందుపరచిన అధికారాలను వినియోగిస్తూ నోటిఫికేషన్ నం. 4251 (E) జారీ చేసింది. 31 మార్చి 2017 వరకు భారత పౌరులకు ఇది గ్రేస్ పీరియడ్ అందిస్తుంది. భారత దేశంలో నివసించని పౌరులకి ఈ గ్రేస్ పీరియడ్ 30 జూన్ 2017 వరకు ఉండింది. ఈ నియమం విదేశీ మారకపు నిర్వహణ చట్టం, 1999 (1999లో 42వ చట్టం) నందలి విదేశీ మారకపు నిర్వహణ (కరెన్సీ ఎగుమతి మరియు దిగుమతి) నిబంధనలు, 2015 [నోటిఫికేషన్ నం. FEMA 6 (R)/RB-2015, తేదీ 29.12.2015] లోని నిబంధనలు 3 లేదా 8 ప్రకారం విధించిన పరిమితులకు లోబడి మరియు షరతులకి లోబడిన ఎస్బీఎన్ల జమాకి పరిధులు విధించింది.

13. కొన్ని రిట్ పిటిషన్లు ఈ న్యాయస్థానం ముందు 21 మార్చి 2017 న ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి, అప్పుడు ఈ న్యాయస్థానం క్రింది విధంగా ఉత్తర్వులు ఇచ్చింది:

> "1. నోటీసులు జారీ చేయండి.
>
> 2. మేము అడిగిన మీదట, మిస్టర్ ఆర్. బాలసుబ్రమణ్యం, భారత ప్రభుత్వం తరపున మరియు మిస్టర్. హెచ్. ఎస్. పరిహార్ భారత రిజర్వ్ బ్యాంక్ తరపున నోటీసులు స్వీకరించారు.
>
> 3. అసమగ్రంగా ఉన్న సమర్పణలు విన్నాక, ఈ విషయంలో ముందుకు వెళ్ళే ముందు, భారత ప్రభుత్వం (a) 2016 యొక్క ఆర్డినెన్సు 10 నందలి క్లాజ్

(4)(1)(ii)కల్పించిన అధికారాలను వినియోగిస్తుందా; మరియు (b) ఒకవేళ (a)కి సమాధానం కాదు అయితే, తన అధికారాలను వినియోగించకపోవడానికి కారణాలు ఏమిటి అనేవి కేంద్ర ప్రభుత్వం తెలపాలని మేము భావించాం. కేంద్ర ప్రభుత్వం తన వైఖరిని ఈ కోర్టుకి వెల్లడిస్తూ ఒక అఫిడవిట్ దాఖలు చేయాలని ఆదేశిస్తున్నాము.

4. ఈ రోజు నుంచి పద్నాలుగు రోజుల లోపు అవసరమైన చర్యలు చేపట్టాలి.

5. 11.04.2017 నాడు విచారణ కొరకు పోస్ట్ చేయాలి."

14. ఈ న్యాయస్థానం ఆదేశానుసారం, కేంద్ర ప్రభుత్వం 7.04.2017నాడు ఒక చిన్న అఫిడవిటును దాఖలు చేసింది. ఆ అఫిడవిట్ క్రింది విధంగా ఉండింది:

"26. పై వాటిననుసరించి మరియు విచారణ సమయంలో నొక్కి వక్కాణించిన ప్రకారం, ఏ వ్యక్తికయినా గ్రేస్ పీరియడ్ లోపు నిర్దేశిత బ్యాంక్ నోట్లని జమ చేయడానికి హక్కు ఇవ్వడానికి ఆర్డినెన్సు లోని సెక్షన్ (4)(1)(ii) లో పొందుపరచిన అధికారాలను వినియోగించడానికి చట్టంలో కానీ లేదా వాస్తవాధారంగా కానీ ఎలాంటి అవసరం లేదా సహేతుక కారణం లేదని కేంద్ర ప్రభుత్వం చేతనాపూర్వక నిర్ణయం తీసుకుందని సవినియంగా మనవి చేస్తున్నాము."

15. ప్రారంభంలో 12.10.2022 నాడు ఈ విషయం మా ముందుకు వచ్చింది, మరియు తదనంతరం ఇతర తేదీలలో వచ్చింది. మేము శ్రీ పి. చిదంబరం, శ్రీ శ్యామ్ దివాన్, సీనియర్ న్యాయవాది, శ్రీ ప్రశాంత్ భూషణ్, న్యాయవాది, శ్రీ విప్లవ్ శర్మ, పీటీషన్లకి మద్దతుగా వ్యక్తిగతంగా హాజరయ్యే పీటీషినర్ మరియు శ్రీ ఆర్. వెంకటరమణి, భారత ప్రభుత్వం తరపున హాజరైన అటార్నీ

జనరల్ మరియు జైదీప్ గుప్తా, ఆర్‌బిఐతరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది ల వాదనలు విన్నాము. అనుసంధిత పిటిషన్లలో న్యాయవాదులను కూడా మేము విన్నాం.

III. పిటీషినర్ల సమర్పణలు

16. శ్రీ పి. చిదంబరం, సీనియర్ న్యాయవాది పిటీషినర్ల తరపున వాదనలకు నేతృత్వం వహించారు.

17. సరయిన వివరణల ప్రకారం, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) చదివినపుడు ఒక నిర్ణీత డినామినేషన్ లోని "అన్ని సిరీస్"ల నోట్ల విషయంలో అధికార వినియోగానికి సెక్షన్ 26 యొక్క సబ్ సెక్షన్ (2) అనుమతించదు. ఆయన సమర్పణ ప్రకారం, "ఏదైనా" అనే పదం ఒక డినామినేషన్ లోని కొన్ని ప్రత్యేక సిరీస్ ల నోట్ల విషయంలో మాత్రమే అధికార వినియోగం కల్పిస్తుందని శ్రీ పి. చిదంబరం విన్నవించారు.

18.ఇంతకు ముందు సందర్భాలలో అంటే అధిక డినామినేషన్ల బ్యాంక్ నోట్ల (విముద్రీకరణ (డిమానిటైజేషన్)) ఆర్డినెన్సు, 1946 (ఇకపై ఇది "1946 ఆర్డినెన్సు"గా సూచించబడును) మరియు అధిక డినామినేషన్ల బ్యాంక్ నోట్ల (డిమానిటైజేషన్) చట్టం, 1978(ఇకపై ఇది "1978 చట్టం"గా సూచించబడును) నందు "అన్నీ సిరీస్"ల అధిక డినామినేషన్ల బ్యాంక్ నోట్లు విముద్రీకరణం (డిమానిటైజేషన్) చెందినవని శ్రీ పి. చిదంబరం సమర్పించారు. 1946 ఆర్డినెన్సు చేత అధిక డినామినేషన్ల బ్యాంక్ నోట్లు అంటే "అన్ని సిరీస్"ల రూ. 500/-, రూ. 1,000/- మరియు రూ. 10,000/- విలువ గల బ్యాంక్ నోట్లని ఆయన సమర్పించారు. అలాగే 1978 చట్టం ప్రకారం అధిక డినామినేషన్ల బ్యాంక్ నోట్లు అంటే "అన్ని సిరీస్"ల రూ. 1,000/-, రూ. 5,000/- మరియు రూ. 10,000/- విలువ గల బ్యాంక్ నోట్లు. ఎప్పుడైనా ఒక డినామినేషన్ లోని "అన్ని సిరీస్"ల విముద్రీకరణ చేయడానికి పార్లమెంటులో ప్రత్యేక చట్టాన్ని తీసుకురావడం అవసరం అని ఆయనవిన్నవించారు.

19. బ్యాంక్ నోట్లు వివిధ సిరీస్ లలో వెలువడతాయి కాబట్టి, "ఏ డినామినేషన్ కలిగిన బ్యాంక్ నోట్ల"కి ముందు "ఏదైనా సిరీస్" అనే పదం ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) లో ఉన్నందున ఏదైనా ఒక ప్రత్యేక సిరీస్ కలిగిన నోట్లు మాత్రమే చెల్లుబాటు కావని ప్రభుత్వం ప్రకటించడానికి అధికారాలను ఇది పరిమితం చేస్తోందని శ్రీ పి. చిదంబరం తెలిపారు. "ఏదైనా సిరీస్" అంటే "ఏదైనా ఒక నిర్దేశిత సిరీస్" అని "అన్ని సిరీస్"లు కావని ఆయన విన్నవించారు.

20. ఆర్‌బిఐచట్టం లోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) కనుక "అన్ని సిరీస్"ల బ్యాంక్ విముద్రీకరణకి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారాన్ని ఇస్తుందని నిర్ణయిస్తే, ముందు రోజు విడుదల చేసిన నోట్లన మరుసటి రోజు రద్దు చేసే పరిస్థితులు రావచ్చని శ్రీ పి. చిదంబరం విన్నవించారు. 8.11.2016 నాడు జరిపిన విముద్రీకరణ వలన రూ. 500, రూ. 1,000/– విలువ కలిగి ముందు రోజు జారీ చేసిన నోట్లు కూడా చట్ట బద్ధ కరెన్సీ కాకుండా పోయాయని ఆయన విన్నవించారు.

21.ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) ని పైన చెప్పిన విధంగా కాకుండా చదివితే అది కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వానికి మార్గక నిర్దేశకత్వం లేని, అనాలోచిత మరియు ఏక పక్ష అధికారాన్ని కట్టబెడుతుందనే వాదన ఆధారంగా పేర్కొనబడిన సెక్షన్ సవాలుకి గురవుతుందని శ్రీ పి. చిదంబరం విన్నవించారు. అలాంటి పరిస్థితుల్లో ఆ నియమం అధికరణలు 14, 19, 21 మరియు 300 A లను ఉల్లంఘిస్తున్నందున కొట్టివేయ బడడానికి అర్హమైనదని ఆయన విన్నవించారు. 1946 మరియు 1978 లలో జరిగిన "అన్ని సిరీస్"ల అధిక డినామినేషన్ల విముద్రీకరణ పార్లమెంటులో ప్రత్యేక చట్టాల ద్వారా జరిగిందనేది తన వాదనకు బలం చేకూరుస్తుందని ఆయన విన్నవించారు.

22. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2)ని సాధారణంగా చదివినప్పుడు ఇందులో ఎలాంటి నియమం మరియు మార్గదర్శకాలు పొందుపరచబడలేదని స్పష్టమవుతుందని శ్రీ పి. చిదంబరం విన్నవించారు. ఏ అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి ఏ అంశాలను వదిలివేయాలి అనేది ఆర్‌బిఐలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) స్పష్టపరచలేదు. ఒక డినామినేషన్ లోని "అన్ని

సిరీస్”ల కరెన్సీ నోట్లను విముద్రీకరణ లాంటి తీవ్రమైన అధికారాన్ని కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వానికి అప్పగించేముందు పార్లమెంటు అలాంటి అధికారాన్ని వినియోగించడానికి తగిన మార్గదర్శకాలు రూపొందించాల్సింది. అలాంటి మార్గదర్శకాలు లేకపోవడం చేత, కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వానికి అధికారాల అప్పగింత మితిమీరినది, ఏకపక్షమైనది మరియు అధికరణలు 14, 19 , 21 మరియు 300 A లను అతిక్రమిస్తుందని ఆయన విన్నవించారు. తన వాదనకు మద్దతుగా ***హందర్ద్ దవాఖాన (వక్ఫ్) లాల్ కుఆన్, ఢిల్లీ మరియు మరొకరు వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు*** [1]***మరియు హీరకచంద్ రతన్ చంద్ బంతియా మరియు ఇతరులు వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు*** [2] కేసులలో ఈ న్యాయస్థానం వెలువరించిన తీర్పులపై ఆధారపడ్డారు.

23. ఏదేమైనా ప్రస్తుత విషయంలో నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియ చాలా లోపభూయిష్టంగా ఉంది మరియు ఈ న్యాయస్థాన న్యాయ సమీక్షకు తగినదని శ్రీ పి. చిందంబరం విన్నవించారు.

24.ఆర్‌బిఐచట్టం లోని సెక్షన్ 26 సబ్-సెక్షన్ (2) ని సాధారణ పఠనం గావించినప్పుడు కేంద్రీయ బోర్డు యొక్క సిఫార్సుపై మాత్రమే కేంద్ర ప్రభుత్వం తన అధికారాలను వినియోగించగలదని తెలుస్తుందని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. అందువలన పైన పేర్కొన్న సబ్ సెక్షన్ ననుసరించి విముద్రీకరణ (డీమానిటైజేషన్) ప్రతిపాదన ఆర్‌బిఐవద్దనే ఉద్భవించాలని విన్నవించారు. ఆర్‌బిఐచట్టములోని పథకాన్ని అనుసరించి, సెక్షన్ 8 లో పేర్కొన్న కేంద్రీయ బోర్డు సభ్యులు సిఫార్సు చేయడానికి ముందు సంబంధిత అన్ని విషయాలు పరిగణించి, లాభ నష్టాలు బేరీజు వేసి, దేశంలోని ప్రజలపై ప్రతిపాదిత చర్య యొక్క ప్రభావం మరియు ఆర్థిక వ్యవస్థపై దాని పరిణామాలు పరిగణిస్తారని విన్నవించారు. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) సాధారణ పఠనం గావించినపుడు కేంద్రీయ బోర్డు యొక్క సిఫార్సులను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదించాల్సిన అవసరం లేదని స్పష్టమవుతుందని విన్నవించారు. ఇక్కడ ఉపయోగించిన ‘మే’ (may, ‘చేయవచ్చు’) అనే పదం విచక్షణ వాడకాన్ని సూచిస్తుంది, ఆర్‌బిఐయొక్క సిఫార్సును ఆమోదించాలా వద్దా అనే నిర్ణయం

తీసుకోవడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం తను వాడాల్సిన విచక్షణను తప్పనిసరిగా వాడి విషయాన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలించాలి.

25. అందుచేత, సిఫార్సు చేయడానికి ముందు, మరీ ముఖ్యంగా విముద్రీకరణ (డీమానిటైజేషన్) లాంటి పెద్ద అడుగు వేసేముందు ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 8 అనుసరించి ఏర్పాటు చేసిన కేంద్రీయ బోర్డు తగినంత సమయం తీసుకొని తమ మేధస్సుని వాడాలని ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) స్పష్టపరుస్తుందని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు.

26. కానీ, ప్రస్తుత కేసులో నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియ చాలా లోపభూయిష్టంగా ఉందని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 8 ప్రకారం, ప్రభుత్వేతర డైరెక్టర్లు కేంద్రీయ బోర్డు లోకి రావడానికి ఏకైక మార్గం ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 8 సబ్ సెక్షన్ (1) నందలి క్లాజ్ (c) మాత్రమేనని ఆయన సమర్పించారు. సాధారణంగా వర్తక, వాణిజ్య, ఆర్థిక, పారిశ్రామిక రంగాలలో నిపుణులు మాత్రమే ఈ విభాగంలో నియమించబడతారని ఆయన విన్నవించారు. కానీ, విముద్రీకరణ (డీమానిటైజేషన్) జరిపిన తేదీ అంటే 08.11.2016 నాడు, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 8 సబ్ సెక్షన్ (1) నందలి క్లాజ్ (c) ననుసరించి నియమితులైన స్వతంత్ర డైరెక్టర్లు కేవలం ముగ్గురు మాత్రమే ఉన్నారు. ఆర్‌బిఐచట్టములోని సెక్షన్ 8 సబ్ సెక్షన్ (1) నందలి క్లాజ్ (c) ననుసరించి 7 డైరెక్టర్ పోస్టులు ఖాళీగా ఉండగా, సంబంధిత సమయంలో మెజారిటీ డైరెక్టర్లు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రాతినిధ్యం వహించేవారేనని స్పష్టమవుతుందని ఆయన విన్నవించారు.

27. ఇంకా ప్రస్తుత కేసులో విరుద్ధ యంత్రాంగం (reversemechanism) అవలంభించబడిందని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. కేంద్ర ప్రభుత్వమే విముద్రీకరణ (డీమానిటైజేషన్) ప్రతిపాదన తీసుకువచ్చిందని మరియు కేంద్రీయ బోర్డు యొక్క అభిప్రాయాన్ని 07.11.2016 నాటి కమ్యూనికేషన్ ద్వారా కోరిందని ఆయన విన్నవించారు. ఆ వెంటనే కేంద్రీయ బోర్డు 08.11.2016 నాడు సాయంత్రం 05.00 గంటలకు సమావేశం ఏర్పాటు చేసింది, కేంద్రీయ బోర్డు యొక్క సిఫార్సు

కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపబడింది, మరియు అదే రోజు అంటే 8 నవంబరు 2016 నాడు, గౌరవనీయ ప్రధాన మంత్రి విముద్రీకరణ సంబంధిత మంత్రి మండలి (కేబినెట్) నిర్ణయాన్ని జాతీయ టెలివిజన్ లో రాత్రి 8.00 గంటలకు ప్రకటించారు.

28. ప్రతివాదులు ఈ క్రింది పత్రాలను సమర్పించకపోతే , కేంద్రీయ బోర్డువిముద్రీకరణ (డీమానిటైజేషన్)ను సిఫార్సు చేస్తున్నప్పుడు లేదా కేంద్ర ప్రభుత్వం విముద్రీకరణ (డీమానిటైజేషన్) నోటిఫై చేయాలని నిర్ణయించుకున్నప్పుడు సంబంధిత అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుందా లేదా అసంబద్ధ కారకాల నుంచి తప్పించుకుందా లేదా అనేది ధృవీకరించబడదు:

a) కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క 7 నవంబర్, 2016 నాటి లేఖ;

b) నవంబర్ 8 , 2016 నాటి ఆర్‌బిఐకేంద్రీయ బోర్డు ముందు ఉంచబడిన ఎజెండా నోట్, ఏదైనా ఉండి ఉంటేమరియు సంబంధిత పరిశోధన పత్రాలు , నేపథ్య నోట్లు , సమాచారం, డేటా, నివేదిక మొదలైనవి;

c) 8 నవంబర్, 2016 నాటి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి కేంద్రీయ బోర్డు చేసిన సిఫార్సులు;

d) 8 నవంబర్, 2016 నాడు మంత్రి మండలి ముందు ఉంచబడిన, మంత్రి మండలి కొరకు ఉద్దేశించబడిన నోట్, ఉండి ఉంటే;

e) 8 నవంబర్, 2016 నాడు జరిగిన మంత్రి మండలి సమావేశం యొక్క మినట్స్ ఆఫ్ ది మీటింగ్లో నమోదైన మంత్రి మండలి అసలు చర్చలు.

29. 8 నవంబరు, 2016 నాటి కేంద్రీయ బోర్డు సమావేశం యొక్క మినట్స్ ఆఫ్ ది మీటింగ్ చూసినప్పుడు మాత్రమే కనీస కోరం ఉండిందా లేదా మరియు రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (జనరల్) రెగ్యులేషన్స్, 1949 (ఇకపై ఇది “1949 నిబంధనలు”గా సూచించబడును)

నిర్దేశించినట్లుగా ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 8(1)(c) లోని కేటగిరి కింద కనీసం ఒక డైరెక్టర్ హాజరయ్యారా లేదా అనే విషయాలు తెలుస్తాయని ఆయన విన్నవించారు.

30. సంబంధిత కారకాలపై కేంద్రీయ బోర్డు మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం తమ మేధస్సును వాడినట్లు చూపే ఎలాంటి రికార్డు లేదని శ్రీ చిదంబరం విన్నవించారు. కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సులకి అనుగుణంగా మంత్రి మండలి పరిశీలన కొరకు మంత్రి మండలి ముందు కేబినెట్ నోట్ ఉంచబడినట్లుగా ఎక్కడ స్పష్టమవడం లేదని ఆయన విన్నవించారు. 8 నవంబరు, 2016 నాడు రాత్రి 8.00 గంటలకు గౌరవనీయ ప్రధాన మంత్రి జాతీయ టెలివిజన్ ముందకు వచ్చారు, రాత్రి 8.00 గంటల స్లాట్ ను ప్రభుత్వం ముందుగానే బుక్ చేసుకుంది ఎందుకంటే అన్నీ ఛానెల్స్ ఆ ఉపన్యాసాన్ని రాత్రి 8.00 గంటలకు ప్రసారం చేశాయి, మరియు విముద్రీకరణ నిర్ణయాన్ని ప్రకటించారు. నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియ ముందస్తుగా అనుకున్నది మరియు హడావిడిగా జరిగినది, ఇది మేధస్సును అన్వయించనిది మరియు లోతుగా మరియు ఘోరంగా లోపభూయిష్టమైనదిగా చూపెడుతుందని ఆయన విన్నవించారు. అందువలన, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) లో సూచించిన ప్రక్రియను ఇక్కడ అవలంభించిన ప్రక్రియ పూర్తిగా అతిక్రమిస్తుందని విన్నవించారు.

31. ఇటు ఆర్‌బిఐకానీ అటు కేంద్ర ప్రభుత్వం కానీ తీవ్రమైన పరిణామాలు ఉండగల ఇలాంటి సిఫార్సు మరియు నిర్ణయం తీసుకోవడంలో సంబంధిత అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోలేదని సంబంధం లేని అంశాలను వదిలివేసినట్లుగా శ్రీ చిదంబరం ఇంకనూ విన్నవించారు. విముద్రీకరణ ఫలితంగా 86.4% కరెన్సీ (విలువ గల) చట్టబద్ధ టెండర్ కాదని ప్రకటించి ఉపసంహరించుకున్నారని ఆయన విన్నవించారు. విలువ పరంగా చూసుకుంటే అది రూ. 15,44,000 కోట్లని ఆయన విన్నవించారు. రాత్రికి రాత్రే 2,300 కోట్ల విభిన్న నోట్లు చట్టవిరుద్ధమైనవయ్యాయని విన్నవించారు. ఆ సమయంలో రూ. 500/- మరియు రూ.1,000/- తరచుగా వాడబడుతున్న నోట్లని, రాత్రికి రాత్రే వాటిని విముద్రీకరణ చేయడం వలన పదుల లక్షల సంఖ్యలో ప్రజలు నిత్యావసర సరుకులైన ఆహారం, పాలు

ఇంకా ఔషధాలు మొ. కూడా కొనలేకపోయారని విన్నవించారు. వేల కుటుంబాలు ఆహారం లేకుండా ఉండిపోయాయి. నిజానికి ఈ సమయంలో వివిధ సేవా సంస్థలు వేల కుటుంబాలకి ఉచిత ఆహారాన్ని పంపిణీ చేశాయి.

32. విముద్రీకరణ యొక్క ఫలితాలు వినాశకరంగా ఉండెనని శ్రీ చిదంబరం విన్నవించారు. తక్కువ సమయంలో ఇది అసాధారణ నిరుద్యోగనికి హేతువైంది. కొన్ని వారాల పాటు వేతనాలు చెల్లించబడలేదు. పదుల లక్షల సంఖ్యలో రైతులు నగదు జమ కానీ ఉపసంహరణ కానీ చేసుకోలేక పోయారు. విత్తనాలు, ఎరువులు కొనడానికి గాని, కూలీలను పనికి కుదుర్చుకోవడానికి గాని వారి వద్ద డబ్బులు లేకుండా పోయాయి. వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ధరలు భారీగా తగ్గాయని, అందువలన రైతులు నష్టపోయారని విన్నవించారు.

33. 2 లక్షలకు పైచిలుకు ATMలు కొత్తగా జారీ చేసిన నోట్లను పంపిణీ చేయడానికి వీలుగా మార్చాలనే వాస్తవాన్ని ప్రభుత్వం పరిగణనలోకి తీసుకోలేదని శ్రీ చిదంబరం విన్నవించారు. మొత్తం 1,38,636 బ్యాంక్ శాఖలలో మూడొంతులలో రెండొంతులు నగర, పట్టణ మరియు సెమీ పట్టణ ప్రాంతాలలో, కేవలం ఒక వంతు మాత్రమే గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఉన్నాయనీ, 90 శాతం ATMలు కేవలం 16 రాష్ట్రాలలో ఉన్నాయనే విషయాలను ప్రభుత్వంతో పాటు ఆర్‌బిఐకూడా పరిగణనలోకి తీసుకోలేదని విన్నవించారు. ఈశాన్య భారతంలోని ఏడు రాష్ట్రాలలో కేవలం 5199 ATMలు ఉన్నాయని, వాటిలో కూడా 3645 ఒక్క అస్సాంలోనే ఉన్నాయని విన్నవించారు. దీని ఫలితంగా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నివసించే మరియు ఈశాన్య రాష్ట్ర ప్రజలు అసామాన్యంగా మరియు ప్రతికూలంగా ప్రభావితమయ్యారు. తమ జీవికలను వదిలివేసి గణనీయ ఖర్చు చేసి వారు సుదూరం ప్రయాణించి క్యూ లలో నిలబడి నోట్లు మార్చుకోవాల్సి వచ్చింది.

34. ఈ విషయాలను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండానే కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సు చేసింది మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం విముద్రీకరణ నిర్ణయం తీసుకుందని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. తత్ఫలితంగా

విముద్రీకరణ స్థూల దేశీయ ఉత్పత్తికి 1%, అంటే దాదాపు రూ. 1,50,000 కోట్లమేర నష్టకారకమైందని విన్నవించారు.

35.ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్లో పేర్కొన్న లక్ష్యాలు సత్యదూరమనీ, భ్రాంతికరమైనవనీ అవి సాధించలేనివనీ, నిజానికి సాధించబడలేదని శ్రీ చిదంబరం ఇంకనూ విన్నవించారు. ఒక లక్ష్యం ఆర్థిక వ్యవస్థకు నష్టం కలిగిస్తున్న నకిలీ నోట్ల ఏరివేత అని ఆయన విన్నవించారు. మరొక లక్ష్యం లెక్కకు చూపని సంపదను దాచి పెట్టడానికి పెద్ద నోట్ల వాడకాన్ని నిరోధించడం. ఒక నకిలీ నోటు ఒక బ్యాంక్ అధికారి చేత గుర్తింపబడితే దానిని స్వాధీనం చేసుకొని, నివేదించి ఆర్‌బిఐకి అందచేయడం ఆ అధికారి బాధ్యత. ఆర్‌బిఐఅట్టి నోటుని నాశనం చేయాలి, తద్వారా చెలమణి నుంచి నకిలీ నోటుని తీసివేయాలి. ఆర్‌బిఐయొక్క 2016–2017 సంవత్సరపు వార్షిక నివేదిక ప్రకారం బ్యాంకింగ్ ద్వారా జరిగిన దాదాపు రూ. 15.31 లక్షల కోట్ల ద్రవ్య మారకంలో కేవలం రూ. 43.3 కోట్ల విలువైన నకిలీ నోట్లు మాత్రమే గుర్తించబడ్డాయి.ఇది బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థ/ఆర్‌బిఐద్వారా తిరిగి వచ్చిన/మార్పిడి జరిగిన మొత్తం కరెన్సీ నోట్లలో 0.0028%కి మాత్రమే ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుందని విన్నవించారు.

36. నిజానికి, విముద్రీకరణకి ముందు జప్తు చేసుకున్న నకిలీ కరెన్సీ తక్కువ నాణ్యత కలిగినదని కంటితో సులభంగా గుర్తించబడేదనీ, విముద్రీకరణ తర్వాత నకిలీ నోట్ల నాణ్యత పెరిగిందని ఫలితంగా గుర్తించడం కష్టతరమనే ఒక సీనియర్ డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ రెవెన్యూ ఇంటెలిజన్స్ యొక్క వ్యాఖ్యను ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్ ఉటంకించింది. అందుచేత, ఈ లక్ష్యం అసత్యమనీ, విముద్రీకరణ ఈ లక్ష్యాన్ని సాధించడంలో ఘోరంగా విఫలమైందని స్పష్టంగా కనపడుతుందని విన్నవించారు.

37.మూడవ లక్ష్యం దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు దేశ భద్రతకు నష్టం కలిగించే విధ్వంసకర కార్యకలాపాలు అంటే మాదక ద్రవ్యాల రవాణా మరియు తీవ్రవాదానికి ఆర్థిక దన్నునిచ్చే నికిలీ కరెన్సీని అరికట్టడమని సీనియర్ న్యాయవాది ఇంకనూ విన్నవించారు. ఈ విషయంలో, 22 నవంబర్, 2016 నాడు జరిగిన బందిపోరా ఎనకౌంటర్లో చనిపోయిన ఇద్దరు తీవ్రవాదుల శరీరాల వద్ద రూ. 2,000 /– విలువ కల

కొత్త నోట్లు లభ్యమయ్యాయని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. లెక్కకు చూపిన సంపదకు చెందినవైనా, లెక్కకు చూపని సంపదకు చెందినవైనా, విముద్రీకరణ చేసిన నోట్లలో దాదాపు 99.3% విముద్రీకరణ గావించిన నోట్లు వెనక్కి వచ్చాయని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. మారకాన్ని సులభతరం చేయడానికి చాలామంది దళారులు పుట్టుకొచ్చారు, వీరు 'విముద్రీకరణ' చేసిన నోట్లని ఒక ధర తీసుకొని మార్పిడి చేయడానికి ముందుకొచ్చారని విన్నవించారు. అందువల్ల, నిజాయతీపరులైన ప్రజలు కూడా కొంత డబ్బు వెనకేసుకోవడానికి అవినీతిపరులయ్యారు.

38. విముద్రీకరణ చేసిన కొంత సమయంలోపే ఆదాయ పన్ను శాఖ మరియు డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ రెవెన్యూ సోదాలు మరియు దాడులు నిర్వహించి లెక్కకు చూపని సంపాదనను రూ. 2,000/– నోట్ల రూపంలో స్వాధీనం చేసుకున్నాయని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. అందుచేత, పేర్కొన్న అన్ని లక్ష్యాలు సాధించడంలో పూర్తిగా విఫలమయ్యాయని విన్నవించారు.

39. ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ని పక్కకు పెట్టడానికి ఇంకొక కారణం కూడా ఉందని శ్రీ పి. చిదంబరం ఇంకనూ విన్నవించారు. దామాషా సిద్ధాంతం భారత న్యాయశాస్త్రంలో ఇప్పుడు గుర్తించబడినదని విన్నవించారు. ఆక్షేపిత విముద్రీకరణ చర్యకు అనులోమానుపాత పరీక్ష పెట్టినప్పుడు, ఆర్థిక వ్యవస్థకు అపారమైన నష్టాన్ని కలిగించే మరియు ప్రజలపై మరీ ముఖ్యంగా పేదవారిపై మోయలేని మరియు దారుణమైన భారాన్ని వేసే, చలామణిలో ఉన్న రూ. 15,44,000 కోట్ల విలువకు ప్రాతినిధ్యం వహించే 86.4% కరెన్సీని విముద్రీకరణ చేయడానికి ఎలాంటి సమర్ధన లేదు. ఇలాంటి తీవ్రమైన చర్యకు ఉపక్రమించేముందు, కేంద్రీయ బోర్డు కానీ కేంద్ర ప్రభుత్వం కానీ విముద్రీకరణ ద్వారా సాధించాలనుకున్న లక్ష్యాల సాధనకు ప్రత్యామ్నాయ పద్ధతులు అవలంభించవచ్చా అని పరిశీలించాల్సిందని విన్నవించారు. ఈ విషయంలో, సీనియర్ న్యాయవాది ***కె.యస్. పుట్టస్వామి (రిటైర్డ్)మరియు మరొకరు (ఆధార్) వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు మరొకరు*** [3] మరియు

ఇంటర్నెట్ అండ్ మొబైల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా[4] కేసులలో ఈ న్యాయస్థానం తీర్పులపై ఆధారపడ్డారు

40. న్యాయ సమీక్షాధికారాన్ని వినియోగించేటపుడు నిర్ణయంలోని ఔచిత్యాన్ని ఈ న్యాయస్థానం పరీక్షించడానికి అనుమతిలేకపోవచ్చు, కానీ, నిర్ణయం తీసుకొనే ప్రక్రియ ఔచిత్యాన్ని పరీక్షించడానికి ఈ న్యాయస్థానం తన అధికార పరిధిని ఖచ్చితంగా వాడవచ్చునని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. ప్రస్తుత కేసులో నిర్ణయం తీసుకొనే ప్రక్రియ పూర్తిగా లోపభూయిష్టమైనదని ఆయన విన్నవించారు. కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సు చేసేటపుడు కానీ కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకొనేటపుడు కానీ ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) లో పొందుపరచిన ప్రక్రియను అవలంభించలేదని ఆయన విన్నవించారు. ఏదేమైనా, పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన అంశాలను పరిగణించడంలో విఫలమయ్యారని, ఆరంభం నుంచి అసత్యాలై తదనంతరం అసత్యాలని నిరూపించబడిన అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నారని ఆయన విన్నవించారు. అందువలన, ఈ న్యాయస్థానం తన న్యాయ సమీక్షాధికారాన్ని వినియోగించుకోవడానికి మరియు నిర్ణయం తీసుకున్న ప్రక్రియ చట్టపరంగా నిలవదని తీర్పునివ్వడానికి హక్కు కలిగినదని ఆయన విన్నవించారు. ఈ విషయంలో సీనియర్ న్యాయవాది ***టాటా సెల్యులార్ వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం***[5], ***ఉత్తమరావ్ శివదాస్ జంకర్ వర్సెస్ రంజిత్ సిన్హ్ విజయ్సిన్హ్ మొహితే పాటిల్***[6], ***సెంటర్ ఫర్ పబ్లిక్ ఇంటరెస్ట్ లిటిగేషన్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు***[7], ***లెఫ్టినెంట్ జనరల్ మనోమోయ్ గంగూలీ Vsm వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు***[8], మరియు ***కె. యస్. పుట్టస్వామి (రిటైర్డ్) మరియు మరొకరు (ఆధార్)*** (పైన పేర్కొనబడినది) కేసులలో ఈ న్యాయస్థానం తీర్పులపై ఆధార పడ్డారు.

41. సమయం గడిచినా కూడా, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని వివిధ నియమాల అసలు అర్థం మరియు వివరణ మరియు తదనుగుణంగా ఉపశమనం ప్రకటించడానికి ఈ న్యాయస్థానానికి ప్రకటనా అధికారం ఉన్నదని సీనియర్ న్యాయవాది ఇంకనూ విన్నవించారు. సీనియర్ న్యాయవాది తన సమర్పణలకు

మద్దతుగా ***సోమయ్య ఆర్గానిక్స్ (ఇండియా) లి. మరియు మరొకరు వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఉత్తర ప్రదేశ్ మరియు మరొకరు*** [9]***, ఒరిస్సా సిమెంట్స్ లి. వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఒరిస్సా మరియు ఇతరులు*** [10], మరియు***ఐ. సి. గోలక్ నాథ్ & ఇతరులు వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్ & మరొకరు*** [11]కేసులలో ఈ న్యాయస్థాన తీర్పులపై ఆధారపడ్డారు.

42. ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ అధికరణ 19(1)(g) ని కూడా అతిక్రమిస్తుందని సీనియర్ న్యాయవాది ఇంకనూ విన్నవించారు. ప్రభుత్వం విధించిన ఆంక్షలు సమంజసమైనవి, సామాన్య ప్రజల ప్రయోజనార్థం అని ప్రభుత్వం వాదిస్తే, అలా అని రుజువు చేయాల్సిన భారం ప్రతివాదుల పైనే ఉంది. కానీ ప్రస్తుత కేసులో ప్రతివాదులు అలా చేయడంలో విఫలమయ్యారు. ఈ న్యాయస్థానం ***జయంతిలాల్ రతనచంద్ షా వర్సెస్ రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు*** [12]కేసులో కరెన్సీ నోట్లని ఆస్తిగా ప్రకటిస్తూ తీర్పునిచ్చిందని ఆయన విన్నవించారు. అందువలన, విముద్రీకరణ చేసి ఒక వ్యక్తి ఆస్తిని అతడికి దూరం చేయడం భారత రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 300 Aని అతిక్రమించినట్టేనని ఆయన విన్నవించారు.

43. ధరకాస్తుదారుడు–మాలవిందర్ సింగ్ తరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ శ్యామ్ దివాన్, కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతి బ్యాంక్ నోటు భారత దేశంలోని ఏ చోటనైనా చట్టబద్ధ మారకంగా మార్పిడి కాబడుతుందని ఇచ్చిన హామీతో పాటు, భారత ప్రభుత్వ కరెన్సీ నోట్లు మరియు ప్రస్తుతానికి చలామణిలో ఉన్న బ్యాంకు నోట్ల మొత్తానికి సమానమైన మొత్తానికి ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 34 ప్రకారం ఇష్యూ డిపార్ట్‌మెంట్ యొక్క బాధ్యతలు కూడా అని విన్నవించారు.

44. గౌరవనీయ ప్రధాన మంత్రి 8 నవంబరు 2016 నాటి తన ప్రసంగంలో, నిజాయితీపరులైన, కష్టజీవులైన ప్రజల హక్కులు మరియు ప్రయోజనాలు పూర్తిగా కాపాడబడతాయని వర్గాలవారీగా హామీ ఇచ్చారని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. ఎవరైనా, ఏదైనా కారణం చేత 30 డిసెంబర్ 2016 వరకు తమ ఐదువందల మరియు వెయ్యి రూపాయల నోట్లు జమ చేసుకోలేకపోతే,

ఆర్‌బిఐనిర్దేశిత శాఖలలో ప్రమాణ పత్రాన్ని (డిక్లరేషన్ ఫారం) సమర్పించి 31 మార్చ్, 2017 వరకు అట్టి నోట్లను జమ చేసుకోవచ్చని నిర్దిష్ట హామీ కూడా ఇవ్వబడింది. ప్రధాన మంత్రి స్థాయిలో ఉన్న ఒక వ్యక్తి అటువంటి వ్యక్తులుఆర్‌బిఐయొక్క నిర్దేశిత శాకాహాలలో ప్రమాణ పత్రాన్ని సమర్పించి 31 మార్చ్, 2017 వరకు తమ నోట్లని జమ చేసుకోవచ్చని హామీ ఇచ్చారని ఆయన విన్నవించారు. అదే రోజున అంటే 8 నవంబర్ 2016 న ప్రచురించబడిన పత్రికా ప్రకటన క్రింది విధంగా ఉందని ఆయన విన్నవించారు:

> "(x) 30 డిసెంబర్ 2016 వరకు తమ అధిక డినామినేషన్ ఉన్న నోట్లను మార్పిడి లేదా తమ బ్యాంక్ ఖాతాలలో జమ చేసుకోలేని వారికి ఆ తరువాతి తేదీలలో రిజర్వ్ బ్యాంక్ నిర్దేశించిన దస్తావేజులతో ఆర్‌బిఐయొక్క నిర్దిష్ట శాఖల వద్ద అలా చేసుకోవడానికి అవకాశం కల్పించబడుతుంది."

45. 8 నవంబర్ 2016 నాటి ఆర్‌బిఐప్రకటనలో కూడా ఇదే హామీ పునరుద్ఘాటించబడిందని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. అందువలన, దరఖాస్తుదారుడి/పిటీషినర్ యొక్క కేసు (రిట్ పిటిషన్ (సివిల్) నం. 149/2017లో పిటిషనర్) విచిత్ర వాస్తవాల ఆధారంగా నిలబడిందని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. దరఖాస్తుదారుడు/పిటిషనర్ 3 డిసెంబర్ 2015 నాడు సంగ్రూర్, పంజాబ్ నందలి సెంట్రల్ కో–ఆపరేటివ్ బ్యాంక్ (బ్రాంచ్ – ఘేలాన్) లో నిర్వహించబడుతున్న తన బ్యాంక్ ఖాతా నుంచి రూ. 1,20,000/– నగదు ఉపసంహరించుకొని తన దగ్గర అంతకు మునుపే ఉన్న రూ. 40,000/– పొదుపు మొత్తానికి జత చేశాడని, మొత్తం రాశి రూ 1,62,000/– (అంటే రూ.500 నోట్లు 60 మరియు రూ.1000/– నోట్లు 132) అని శ్రీ దివాన్ విన్నవించారు. 11 ఏప్రిల్ 2016 నాడు అతడు తన కుమారుడిని కలవడానికి యు. ఎస్. ఏ. వెళుతూ భవిష్యత్తులో తన మోకాలి శస్త్రచికిత్స కొరకు ఈ రూ.1,62,000/– పొదుపు మొత్తాన్ని భారత దేశంలోని తన ఇంటిలో వదిలి

వెళ్ళాడు. దరఖాస్తుదారుడు తన భార్యతో కలిసి ప్రయాణం చేశాడు. వారి గైర్హాజరీలో అతడి ఇల్లు తాళం వేసి ఉంది మరియు ఆ డబ్బు జమ చేయడం కుదరలేదు. అతడు తిరిగి వచ్చాక 3 ఫిబ్రవరి 2017 నాడు భారత దేశ ప్రధాన మంత్రి ఇచ్చిన హామీని నమ్మి, అతడు తన వద్దనున్న కరెన్సీ మార్పిడి కొరకు ఆర్‌బిఐకి దరఖాస్తు చేసుకున్నాడు. కానీ, ఆ దరఖాస్తు పరిగణించబడలేదు, అందుచేత ఒక రిట్ పిటిషన్ (అంటే రిట్ పిటిషన్ (సివిల్) నం. 149/2017) దాఖలు చేయవలసి వచ్చింది. 3 నవంబర్ 2017 నాడు ఈ న్యాయస్థానం రిట్ పిటిషన్ (సివిల్) నం. 906/2016 (వివేక్ నారాయణ శర్మ వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం) కేసులో చేరడానికి దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి స్వేచ్ఛనిస్తూ పైన పేర్కొన్న రిట్ పిటిషన్ను కొట్టి వేసింది, తదనుగుణంగా అతడు రిట్ పిటిషన్ నం. 906/2016 లో ఐ. ఏ. నం. 26757/2016 దాఖలు చేశాడు.

46. 30 డిసెంబర్ 2016 నాడు ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ, ఆర్థిక వ్యవహారాహాల శాఖ, భారత ప్రభుత్వం జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్ దరఖాస్తుదారుడి లాంటి వ్యక్తులను మినహాయించిందని శ్రీ దివాన్ విన్నవించారు. కేవలం విదేశాలలో నివసించిన రోజుల ఆధారంగా దరఖాస్తుదారుడిని ప్రవాస భారతీయుడిగా వర్గీకరించారు, అందుచేత, 30 డిసెంబర్ 2016 నాడు జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్లోని నిబంధనలలో పేర్కొన్న పరిమితులకు లోబడి మాత్రమే అతడు కరెన్సీ నోట్లని మార్పిడి చేసుకోవడానికి అర్హుడయ్యాడని ఆయన విన్నవించారు. కానీ, దరఖాస్తుదారుడు నగదుని విదేశాలకి వెళ్లేటప్పుడు తనతో పాటు తీసుకెళ్లలేదు, అందుచేత 2016 నోటిఫికేషన్లోని సెక్షన్ 4 సబ్ సెక్షన్ (1) నందలి క్లాజ్ (i) క్రింద ప్రమాణ పత్రం దాఖలు చేసే ప్రశ్న తలెత్తదని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు.

47. 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 సబ్ సెక్షన్ (1) నందలి క్లాజ్ (ii) ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వం అటువంటి వర్గంలోని వ్యక్తులకు అటువంటి నిర్దేశిత కారణాల చేత, ఒక నోటిఫికేషన్ ద్వారా అదనపు సమయం (గ్రేస్ పీరియడ్) కల్పించడానికి అధికారాలు కలిగి ఉందని సీనియార్ న్యాయవాది విన్నవించారు. అలాంటి అధికారం విధితో కూడినదని ఆయన విన్నవించారు. అందువలన, నిజమైన

కేసులలో 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 సబ్ సెక్షన్ (1) నందలి క్లాజ్ (ii) అందించిన అధికారాన్ని వినియోగించి దరఖాస్తుదారుడు మరియు అటువంటి వ్యక్తులకు అదనపు సమయం (గ్రేస్ పీరియడ్) అందించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం కట్టుబడాలని విన్నవించారు.

48. 31 డిసెంబర్ 2016 నాటి ఆర్‌బిఐయొక్క సర్క్యులర్ వివక్షాపురితమని, ఎస్బీయన్ల జమలో భారతదేశ నివాసులకు ఎలాంటి ద్రవ్య పరిమితి లేదని శ్రీ దివాన్ విన్నవించారు. కానీ, ప్రవాస భారతీయుల విషయంలో, సంబంధిత FEMA నిబంధనలనుసరించి నోట్లు భారతదేశం వెలుపలికి తీసుకెల్లబడినవా అనే విషయం ఆధారంగా మార్పిడిని ప్రతి వ్యక్తికి రూ. 25,000 /-కి పరిమితం చేశారు.భారత కస్టమ్స్ శాఖ జారే చేసే,దిగుమతి చేసుకున్న ఎస్బీయన్లు, వాటి విలువ తదితర వివరాలతో కూడిన ధృవీకరణను చూపెట్టాల్సిన అదనపు భాద్యతను రెడ్ చానెల్ ద్వారా 30 డిసెంబర్ 2016 తర్వాత వచ్చిన ప్రవాస భారతీయులపై మోపారని న్యాయవాది విన్నవించారు.

49. విముద్రీకరణ వలన ఉపాధి లో గణనీయమైన తగ్గుదల సంభవించిందని, విముద్రీకరణకి 2 నెలల ముందుతో పోలిస్తే విముద్రీకరణ తర్వాత దాదాపు 1.2 కోట్ల ఉపాధి తగ్గిందనే తన వాదనకు మద్దతుగా సెంటర్ ఫర్ మానిటరింగ్ ఇండియన్ ఎకానమీ (2018)కి చెందిన మిస్టర్ మహేష్ వ్యాస్ రచించిన "యూసింగ్ ఫాస్ట్ ఫ్రీక్వెన్సీ హౌస్ హోల్డ్ సర్వే డాటా టు ఎస్టిమేట్ ద ఇంపాక్ట్ ఆఫ్ డీమానిటైజేషన్ ఆన్ ఎంప్లాయ్మెంట్" అనే కథనంపై శ్రీ దివాన్ ఆధారపడ్డారు. మరియు పూర్తి నమూనా జనాభాను సర్వే చేసిన 4 నెలల కాలంలో విముద్రీకరణ ప్రభావం తగ్గి దాదాపు 30 లక్షల ఉద్యోగాల నష్టం సంభవించింది. ఆల్ ఇండియా మాన్యుఫ్యాక్చరర్స్ ఆర్గనైజేషన్ (ఏ. ఐ. ఏం. ఓ) జరిపిన ఒక అధ్యయనాన్ని ఆధారం చేసుకొని 17 జనవరి 2017 నాడు ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్ లో ప్రచురితమైన కథనం విముద్రీకరణ తర్వాత ఉత్పాదక రంగం గణనీయ ఉపాధి నష్టానికి గురైందని పేర్కొన్నదని ఆయన విన్నవించారు.

50. భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ మీద విముద్రీకరణ ప్రభావంపై ఒక నిర్దిష్ట అధ్యయనం లేనందువల్ల, పంపిణీలో ఉన్న మొత్తం కరెన్సీలో 86.4% కరెన్సీ విముద్రీకరణ చేయాలన్న నిర్ణయాన్ని ఏకపక్షంగా తీసుకున్నందున కొట్టివేయడానికి తగినదని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. అనుపాత పరీక్ష పెట్టినపుడు కూడా ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ కొట్టివేయడానికి తగినదని విన్నవించారు. సాంప్రదాయ సమానత్వ పరీక్ష అన్వయించినపుడు, విముద్రీకరణ నిర్ణయంతో సాధించాలనుకున్న లక్ష్యాలకు ఎలాంటి అనుబంధం లేదని చెప్పవచ్చని ఆయన విన్నవించారు. సీనియర్ న్యాయవాది ఈ విషయంలో ***కె. యస్.పుట్ట స్వామి (రిటైర్డ్) మరియు మరొకరు (ఆధార్)*** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో ఈ న్యాయస్థాన రాజ్యాంగ ధర్మాసనం యొక్క తీర్పుపై ఆధారపడ్డారు.

51. జీవించే హక్కులో గౌరవంగా జీవించే హక్కు కూడా ఇమిడి ఉందని శ్రీ దివాన్ చివరగా విన్నవించారు. ***మేనక గాంధీ వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం***[13] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పుని ఉటంకిస్తూ, గౌరవంగా జీవించే హక్కులో విదేశాలకు వెళ్ళే హక్కు, ప్రత్యేకంగా యు. ఎస్. ఏ. లో ఉన్న తన కుమారిడిని సందర్శించే హక్కు కూడా పిటీషినర్/దరఖాస్తుదారుడికి ఉందని ఆయన విన్నవించారు. కరెన్సీ నోట్ల మార్పిడికి అవకాశం ఉన్న సమయంలో తన కుమారుడిని సందర్శించేటందుకు యు. ఎస్. ఏ. వెళ్ళిన అతడు, విముద్రీకరణ జరిగిన నోట్లతో కొత్త నోట్ల మార్పిడికి అతడికి ఇప్పుడు అవకాశం ఇవ్వకుంటే, భారత రాజ్యాంగం అధికరణం 21 కింద అందించిన హక్కుని అతడు కోల్పోతాడు.

IV. భారత ప్రభుత్వం (యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా) సమర్పణలు

52. శ్రీ ఆర్. వెంకటరమణి, అటార్నీ జనరల్ (క్లుప్తంగా “ఏ. జి.”) ముందుగా,ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ ద్వారా తీసుకున్న చర్యలు 2017 చట్టం ద్వారా ఆమోదించబడినవని విన్నవించారు. అందుచేత, కార్యనిర్వాహక చర్య పార్లమెంటు ద్వారా ఆమోదించబడినందున, దానిని సవాలు చేయడం నిలవజాలదని విన్నవించారు.

53. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) లో "బ్యాంక్ నోట్ల సిరీసులు" కి ముందు వచ్చే "ఏదైనా" అనే పదాన్ని "అన్నీ" అనే అర్ధంలో తీసుకోవాలని ఏ. జి. విన్నవించారు. "ఏదైనా" అనే పదనికి "అన్నీ" అనే అర్ధం తీసుకోవచ్చనే తన సమర్పణకి మద్దతుగా ఏ. జి. ఈ న్యాయస్థానం యొక్క క్రింది తీర్పులపై ఆధారపడ్డారు.

(i) గనుల చీఫ్ ఇన్స్పెక్టర్ మరియు మరొకరు వర్సెస్ లాలా కరమ్ చంద్ థాపర్ మొ.[14]

(ii) బన్వరలాల్ అగర్వాల్ వర్సెస్ బీహార్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు[15]

(iii) తేజ్ కిరణ్ జైన్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ ఎన్. సంజీవ రెడ్డి మరియు ఇతరులు[16]

(iv) లక్నో డెవలప్మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ ఎమ్. కె. గుప్తా[17]

(v) కె. పి. మహమ్మద్ సలీం వర్సెస్ ఇన్కమ్ టాక్స్ కమిషనర్, కొచ్చిన్[18]

(vi)రాజ్ కుమార్ శివహరే వర్సెస్ అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్,డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ ఎన్ఫోర్స్మెంట్ మరియు మరొకరు [19]

54. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) అనుసరించి తీసుకున్న ఈ చర్యను ఇరుకైన దృక్కోణంలో చూడలేమని ఏ.జి. విన్నవించారు. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) ననుసరించి తీసుకున్న ఈ చర్య యొక్క చెల్లుబాటును పరిశీలించేముందు దేశం యొక్క ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు దాని స్థిరత్వాన్ని సవాలు మరియు ప్రభావితం చేసే అంశాలకు తగిన ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని ఏ. జి. విన్నవించారు.

55. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) ననుసరించి తీసుకున్న చర్యను 1946 మరియు 1978 చట్టాలతో పోల్చడం పూర్తిగా దురభిప్రాయమని ఏ.జి. విన్నవించారు. ఏదైమైనా, 2017 చట్టము,ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) అనుసరించి చట్టబద్ద నోట్ల విరమణ

జరపడంతో పాటు భారత్ రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 300 Aకి అనుగుణంగా వాటి మార్పిడికి అవకాశం కల్పిస్తూ, ఆర్‌బిఐచట్టం లోని సెక్షన్ 34 క్రింద ఆర్‌బిఐఇష్యూ డిపార్ట్మెంట్ యొక్క బాధ్యతను నెరవేర్చింది.

56. పిటీషినర్లు ముందుకు తెచ్చిన వాద నిర్మాణాన్ని అంగీకరించినట్లైతే, ఈ నిబంధన రూపొందించిన అసలు ఉద్దేశ్యమే నిరాశించబడుతుందని ఏ. జి. విన్నవించారు. ***సి. ఐ. టి. వర్సెస్ తేజ సింగ్***[20] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం వెలువరించిన తీర్పుపై ఆధారపడుతూ, ఒక నిబంధనను నిరర్ధకం చేసే అర్ధ నిర్మాణానికి న్యాయస్థానాలు వ్యతిరేకమనేది చట్టం యొక్క స్థిర సూత్రమని విన్నవించారు. సమర్ధవంతమైన ఫలితాన్ని తీసుకురావడానికి మాత్రమే పార్లమెంట్ చట్టం చేస్తుందనే ధృఢ నిర్మాణాన్ని అంగీకరించాల్సిన అవసరం ఉందని విన్నవించారు.

57 . "ఏదైనా" అనే పదానికి "అన్నీ" అని అర్ధం కాదనే వాదన స్వాభికంగా నమ్మరానిదని (మిధ్య అని) ఏ. జి. విన్నవించారు. ఈ వాదన అంగీకరించినట్లైతే, ప్రభుత్వానికి ప్రతి సిరీస్ కి విడి నోటిఫికేషన్ వెలువరించడానికి అనుమతి ఉంటుంది కానీ అన్ని సిరీస్ లకు ఉమ్మడి నోటిఫికేషన్ ఇవ్వడం నుంచి నిషేధించబడుతుంది. ఇలాంటి ప్రక్రియను కనుక అనుమతించినట్లుగా తీర్పునిచ్చినట్లైతే, అది గందరగోళానికి మరియు అనిశ్చితికి దారితీస్తుంది.

58.ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) లో "ఏదైనా" అనే పదం రెండు స్థానాల్లో వాడబడిందని ఏ. జి. విన్నవించారు. "సిరీస్ ల బ్యాంక్ నోట్లు" అనే పదాలకు ముందు వచ్చే "ఏదైనా" అనే పదానికి "అన్నీ" అనే అర్ధంలో తీసుకోవాలని, అదే సందర్భంలో "డినామినేషన్" కి ముందు వచ్చే "ఏదైనా" అనే పదాన్ని ఏకవచనంగా లేదా మరో విధంగా తీసుకోవాలని విన్నవించారు. ఒకే నిబంధనలో రెండు సార్లు వచ్చే ఒకే పదానికి వేర్వేరు అర్ధాలు ఉండడానికి అనుమతించవచ్చని ఆయన విన్నవించారు. తన సమర్పణకి మద్దతుగా ఆయన ***మహారాజ్ సింగ్ వర్సెస్ ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు***[21] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుపై ఆధారపడ్డారు.

59. "ఏదైనా" అనే పదానికి పరిమిత వివరణ (అర్థం) ఇవ్వకపోతే, అపరిమిత అధికారం ఇవ్వబడిన కారణంగా ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) చెల్లదనే ప్రత్యామ్నాయ సమర్పణ కూడా విషయం లేనిదని ఏ. జి. విన్నవించారు. ఆర్బిఐ, చట్టసభల ద్వారా సృష్టించబడిన ఏ ఇతర చట్టబద్ధ సంస్థ వంటిది కాదని ఏ. జి. విన్నవించారు. తన సృష్టికర్త నుంచి కూడా స్వేచ్ఛను పొందే అధికారాన్ని అందించబడిన సృష్టి అదని విన్నవించారు. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) పొందుపరచిన అధికారాల వినియోగానికి సంబంధించిన మార్గదర్శకాలు సెక్షన్ 3 మరియు దాని పీఠిక లో కనుగొనవచ్చని విన్నవించారు. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 3 ప్రకారం కరెన్సీ నిర్వహణ మరియు నియంత్రణలను కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి తీసుకోవడానికి ఆర్‌బిఐచట్టం చేయబడినదని విన్నవించారు. ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క పీఠిక కూడా ఆర్‌బిఐ "బ్యాంక్ నోట్ల నియంత్రణ" కొరకు ఏర్పాటుచేయబడినదని చెప్తుంది.ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 3 లోని "కరెన్సీ నిర్వహణను చేపట్టడం" అనే పదాలు మరియు పీఠికలోని "నియంత్రణ" కు వీలైనంత ప్రాముఖ్యతనివ్వాలని విన్నవించారు. ఇరుకైన దృక్కోణం ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క అసలు ఉద్దేశ్యాన్ని ఓడిస్తుందని విన్నవించారు. "నియంత్రణ" అనే పదంలో "నిషేధించుట" కూడా ఇమిడి ఉందని విన్నవించారు.

60. ఏ. జి. ***మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఢిల్లీ వర్సెస్ బిర్లా కాటన్, స్పిన్నింగ్ అండ్ వీవింగ్ మిల్స్, ఢిల్లీ***[2] మరియు ఇతరులు కేసులో ఈ న్యాయస్థాన తీర్పుపై ఆధారపడుతూ, తనకందించిన అధికారాల వినియోగాయానికి చట్టము మార్గదర్శకాలను పొందుపరచిందా అనేది కనుగొనడానికి, తాను పరిశీలిస్తున్న చట్టాన్ని దానిలోని నియమాలను, పీఠికతో సహా న్యాయస్థానము పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని విన్నవించారు. ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క పీఠికను సెక్షన్ 3 తో కలిపి చదివినప్పుడు తన ప్రతినిధి అయిన కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికార వినియోగ నిమిత్తం తగినన్ని మార్గదర్శకాలను అందించిందని విన్నవించారు. ఈ అధికారాల అప్పగింత మితిమీరినదా కాదా అనే ప్రశ్నను పరిగణించేటప్పుడు, ఈ అధికారాలను ఎవరికి (ఏ సంస్థకు) అప్పగించారు అనేది కూడా

పరిగణించాల్సిన వాస్తవమవుతుందని విన్నవించారు. ప్రస్తుత కేసులో, ఈ అధికారాల అప్పగింత కేంద్ర ప్రభుత్వానికనీ, ఏదో ఆధీన కార్యాలయం లేదా విభాగానికి కాదని విన్నవించారు.

61. **హరకచంద్ రతన్ చంద్ బంతియా మరియు ఇతరులు** (పైన పేర్కొనబడినది) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం తీర్పు ప్రస్తుత కేసులో వాస్తవాలకు అన్వయించబడదని, ఆ కేసులో అధికారాలు నిర్వాహకుడికి (అడ్మినిస్ట్రేటర్)కి అందించిన అధికారాలు విస్తృతమైనవని, అందుచేత మితిమీరిన అధికార అప్పగింత చేత బాధింపబడిందని ఏ. జి. విన్నవించారు. అలాగే, ప్రస్తుత కేసులోని వాస్తవాల దృష్ట్యా, ***హమ్దర్ద్ దవాఖాన (వక్ఫ్) లాల్ కువా, ఢిల్లీ మరియు మరొకరు***(పైన పేర్కొనబడినది) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పు కూడా వర్తించదని విన్నవించారు.

62. ***బిర్లా కాటన్, స్పిన్నింగ్ అండ్ వీవింగ్ మిల్స్ ఢిల్లీ*** (పైన పేర్కొనబడినది) లోని ఈ న్యాయస్థానం తీర్పుతో పాటు ఈ న్యాయస్థానం వెలువరించిన క్రింది తీర్పులపై ఆధారపడ్డారు:

(i) ***ఢిల్లీ లాస్ చట్టం, InRe***[23]

(ii) ***మధ్య ప్రదేశ్ బార్ అసోసియేషన్ వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు***[24]

(iii) ***కేరళ రాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డు వర్సెస్ ఇండియన్ అల్యూమినియం కం. లి.***[25]

(iv) ***అజోయ్ కుమార్ బనర్జీ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు***[26]

(v) ***గ్వాలియర్ రేయాన్ సిల్క్ మా. (వీవింగ్) కం. లి. వర్సెస్ ది అసిస్టెంట్ కమిషనర్ ఆఫ్ సేల్స్ టాక్స్ మరియు ఇతరులు***[27]

(vi) ***రమేష్ బిర్చ్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు***[28]

(vii) ***మెస్సర్స్ గామన్ ఇండియన్ లి. మొ. వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం & ఇతరులు***[29]

(viii) ***ప్రభుదాస్ స్వామి మరియు మరొకరు వర్సెస్ రాజస్థాన్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు***[30]

(ix) *రోజర్ మాథ్యూ వర్సెస్ సౌత్ ఇండియన్ బ్యాంక్ లి. రెప్రెసెంటెడ్ బై చీఫ్ మేనేజర్ మరియు ఇతరులు*[31]

(x) *ది రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్, త్రివేండ్రం మరియు మరొకరు వర్సెస్ కె. కుంజబ్బు మరియు ఇతరులు*[32]

(xi) *దర్శన్ లాల్ మెహ్రా మరియు ఇతరులు వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు*[33]

63. ఏ. జి. తన సమర్పణకు మద్దతుగా ***యాకుస్ వర్సెస్ యు. ఎస్.***[34] మరియు ***ఫెడరల్ ఎనర్జీ అడ్మినిస్ట్రేషన్ వర్సెస్ అలగవంక్విన్ ఎస్. ఎన్. జి. ఇంకార్పోరేషన్***[35] కేసులలో యు. ఎస్. సుప్రీం కోర్టు యొక్క తీర్పులపై కూడా ఆధారపడ్డారు.

64. అనుపాతత ఆధారంగా ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ యోగ్యతకి సంబంధించి, ***ఇంటర్నెట్ అండ్ మొబైల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా*** (పైన పేర్కొనబడినది) కేసులో ఈ న్యాయస్థాన తీర్పుని తప్పుగా అర్థం చేసుకున్నారని ఏ. జి. విన్నవించారు. పేర్కొన్న తీర్పులోని వివిధ పారాగ్రాఫులు చదువుతూ, ఈ న్యాయస్థానం యొక్క పరిగణనలోకి వచ్చిన విషయం యొక్క సందర్భానుసారం 224వ పారాగ్రాఫ్ లో చేయబడిన పరిశీలనలను చదవ వలసి ఉంటుందని ఏ. జి. విన్నవించారు. ఆ కేసులో ఈ కోర్టు, ఆర్‌బిఐతన నియంత్రణలోని బ్యాంకులు మరియు ఆర్థిక సంస్థలు క్రిప్టో కరెన్సీ లావాదేవిలలో నిమగ్నమైన వారికి బ్యాంకింగ్ సేవలను అందించడంపై ఆంక్షలు విధించడాన్ని పరిశీలించిందని విన్నవించారు. ఆర్‌బిఐచట్టం, బ్యాంకింగ్ రెగులేషన్ చట్టం, 1949 మరియు పేమెంట్ అండ్ సెటిల్మెంట్ సిస్టమ్స్ చట్టం, 2007 లలోని నియామాలు, మరియు ఈ దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఆర్బిఐకి ఉన్న ప్రత్యేక స్థానం మరియు పాత్ర దృష్ట్యా, ఆర్బిఐకి నివారణ మరియు నష్టాల భర్తీ చర్యలు తీసుకొనే విస్తృత అధికారముందని న్యాయస్థానం తీర్పునిచ్చిందని విన్నవించారు. అయితే, అనుపాత పరీక్ష అన్వయించినప్పుడు, తన నియంత్రణ సంస్థలకు నష్టం వాటిల్లినట్లుగా ఆర్‌బిఐకొద్ది మేర కూడా ఎట్టి చూపలేనందున, ఈ చర్య నిలవజాలదని ఈ న్యాయస్థానం తీర్పునిచ్చింది. సంబంధిత అంశాలను

పరిగణనలోకి తీసుకున్నాక, తీవ్రవాదానికి ఆర్థిక ఊతం, నల్ల డబ్బు మరియు నకిలీ కరెన్సీ వంటి తీవ్రమైన ఆందోళనల నేపథ్యంలో ప్రస్తుత కేసులోని చర్యను చేపట్టినట్లుగా ఏ. జి. విన్నవించారు. అందువలన, ***ఇంటర్నెట్ అండ్ మొబైల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా*** (పైన పేర్కొనబడినది) కేసులోని తీర్పు ఈ కేసులోని వాస్తవాలకు వర్తించదని విన్నవించారు.

65. ఏ. జీ. ***తమిళ నాడు ప్రభుత్వం మరియు మరొకరు వర్సెస్ నేషనల్ సౌత్ ఇండియన్ రివర్ ఇంటర్లింకింగ్ అగ్రికల్చరిస్ట్ అసోసియేషన్*** [36] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుపై ఆధారపడుతూ, వర్గీకరణ లేని ఏకపక్ష కేసులలో అనుపాత పరీక్ష వర్తిస్తుందని విన్నవించారు. అయితే, వర్గీకరణ ఉన్న ఏకపక్ష కేసులలో, సంతృప్తి పరచాల్సిన ఏకైక పరీక్ష హేతుబద్ధత అనుబంధ పరీక్ష, అంటే, సాధించాల్సిన లక్ష్యాలకు, తీసుకున్న చర్యకు సహేతుక సంబంధం ఉందా అనేది మాత్రమే. అలాంటి కేసులో, అనుపాత పరీక్ష వర్తించదు. ప్రస్తుత కేసు రెండవ వర్గానికి చెందిందని మొదటి వర్గానికి కాదని విన్నవించారు.

66.ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2)లో పొందుపరచిన విధంగా అధికార వినియోగం జరగలేదని, ఏకపక్షంగా జరిగినందున నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియ లోపభూయిష్టమైనదని పిటీషినర్ల తరపున జరిగిన వాదనలకు ప్రతివాదన చేస్తూ స్థిరమై ఉన్న చట్ట ప్రకారం ఈ వాదనలు కూడా నిలవవని ఏ. జి. విన్నవించారు. ఆర్‌బిఐచట్టం లోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) లో పొందుపరచబడినది ఏమిటంటే, కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సుల మేరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోవచ్చు. ప్రస్తుత కేసులో, వాస్తవాంగా, విముద్రీకరణ జరపాలని కేంద్రీయ బోర్డు ఒక సిఫార్సు చేసింది. ఈ సిఫార్సును పరిగణనలోకి తీసుకున్నాకే కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంది. అందుచేత, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) అందించిన ప్రక్రియ సక్రమంగా పాటించబడింది. ఆర్‌బిఐకేవలం నిపుణాత్మక సంస్థ మాత్రమే కాదు, ఆర్థిక మరియు ద్రవ్య విధానాల వివిధ పార్శ్వాలను సృష్టించి వాటిని అమలు చేసే విధులు అందించబడిన చాలా ప్రత్యేక సంస్థ అని ఏ. జి. విన్నవించారు.

తన విధుల నిర్వహణలో పరిమిత ఫార్ములా (స్ట్రయిట్ జాకెట్ ఫార్ములా) ఏది ఉండజాలదని విన్నవించారు. ఏదేమైనా, నిపుణుల అభిప్రాయంలో ఈ న్యాయస్థానం తలదూర్చదనేది మరియు వారు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యను ఎరిగిన వారికే వదిలేస్తుందనేది స్థిర చట్టమేనని ఏ. జి. విన్నవించారు. ఈ విషయంలో ***రాజ్ బీర్ సింగ్ దళాల (డా.) వర్సెస్ చౌదరి దేవి లాల్ యూనివర్సిటీ, సిర్సా మరియు మరొకరు***[37]మరియు ***సెక్రెటరీ అండ్ క్యూరేటర్, విక్టోరియా మెమోరియల్ హాల్ వర్సెస్ హౌరా గణతాంత్రిక నాగరిక సమితి మరియు ఇతరులు***[38] కేసులలో ఈ న్యాయస్థాన తీర్పులపై ఆధారపడ్డారు.

67.***బజాజ్ హిందుస్తాన్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ సర్ షాదీ లాల్ ఎంటర్ప్రైసెస్ లిమిటెడ్ మరియు మరొకరు***[39] కేసులో ఈ న్యాయస్థాన తీర్పుపై ఆధారపడుతూ, ఆర్థిక మరియు ద్రవ్య విధానాల నియంత్రణ చర్యల విషయంలో న్యాయమూర్తులు నిపుణులు కానందున ఈ రంగాల విషయంలో న్యాయమూర్తులు చాలా జాగ్రత్తతో వ్యవహరించాలని ఏ. జీ. విన్నవించారు.

68. ఎస్బీఎన్ల నకిలీ నోట్లు విస్తృతంగా చలామణిలోకి వచ్చి అసలు నోట్లను, నకిలీ నోట్లను గుర్తుపట్టడం కష్టతరంగా మారిందని మరియు మూడు తీవ్రమైన సమస్యలు అంటే, నకిలీ కరెన్సీ, లెక్కకు చూపని సంపద దాచిపెట్టడం మరియు తీవ్రవాదానికి ఆర్థిక ఊతం వంటి వాటిని దృష్టిలో ఉంచుకొని ఆర్బిఐసిఫార్సు చేసిందని మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుందని ఏ. జి. విన్నవించారు. ఇలాంటి అంశాలకు చెందిన విషయాలు రాత్రికి రాత్రే పరిశీలించబడవని విన్నవించారు. నల్ల ధనం మీద 2012 శ్వేత పత్రం ఇందులో ఇమిడి ఉన్న సమస్యసంక్లిష్టతను వెలుగులోకి తెస్తుందని విన్నవించారు. భారత ప్రభుత్వానికి చెందిన వివిధ విభాగాల నుంచి పోగు చేసిన సమాచారాన్ని మరియు డేటాని పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఆర్బిఐమరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం రెండు పరస్పర సమన్వయంతో పని చేస్తాయని విన్నవించారు. ఈ విషయంపై సుదీర్ఘ చర్చలు జరిగాయని, అన్నీ అంశాలు పరిగణనలోకి తీసుకున్నాకే, ఆర్బిఐవిముద్రీకరణ సిఫార్సు చేసిందని మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం విముద్రీకరణ నిర్ణయం తీసుకుందని ఏ. జి. విన్నవించారు.

69. ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్లో పొందుపరచిన తన లక్ష్యాలను అందుకోవడంలో విముద్రీకరణ పూర్తిగా విఫలమైనదనే పీటీషినర్ల వాదన కూడా నిరాధారమైనదని ఏ. జి. విన్నవించారు. పరిశీలించబడుతున్న చర్య వంటి చర్యల యొక్క పర్యవసానం అర్ధం చేసుకోవడానికి, చట్టబద్ధ నోట్ల విరమణను ఒంటరిగా కాకుండా అటువంటి చర్య వలన ఉత్పన్నమయ్యే బహుళ ప్రయోజనాలను పరిశీలించాలని ఏ. జి. విన్నవించారు. ఇలాంటి చర్యల ప్రయోజనాలు ప్రత్యక్షంగా మరియు పరోక్షంగా కూడా ఉంటాయని ఏ. జి. విన్నవించారు. ఆక్షేపిత చర్య ఫలితంగా ప్రత్యక్ష ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి, అవి:

(i) నకిలీ కరెన్సీ లో గణనీయ తగ్గుదల;

(ii) పన్ను చెల్లింపుదారులలో గణనీయ పెరుగుదల;

(iii) ఆదాయ పన్ను రిటర్నులు దాఖలు చేయడంలో 25% పెరుగుదల;

(iv) కార్పొరేట్ పన్ను చెల్లింపుదారుల రిటర్న్ దాఖలు చేయడంలో గణనీయ పెరుగుదల;

(v) కొత్త పాన్ నంబర్లలో గణనీయ పెరుగుదల.

70. స్వీయ అంచనా (సెల్ఫ్ అస్సెస్మెంట్) పన్ను 2015-16 లో రూ. 55,000 కోట్లు, 2016-2017లో రూ. 68,000 కోట్లు కాగా 2017-18 కి అది రూ. 1,00,000 కోట్లకి ఎగబాకిందని ఏ. జి. విన్నవించారు. విముద్రీకరణవలన ప్రత్యక్షంగా ఏకీకృత చెల్లింపుల ఇంటర్ఫేస్ (యూనిఫైడ్ పేమెంట్ ఇంటర్ఫేస్ (యూ. పి. ఐ.) చెల్లింపులు 2016-17 లో 1.06 కోట్ల నుంచి 2017-18 లో 90.5 కోట్లకు మరియు 2021-22 లో 5000 కోట్లకు పెరిగాయని ఏ. జి. విన్నవించారు. 2016-17తో పోల్చితే యూ. పి. ఐ. చెల్లింపుల విలువ కూడా 2021-22 లో 1210 రేట్లు పెరిగింది. దశాబ్ద కాలం (2010-11 నుంచి 2019-2020) యొక్క జీడీపీ పెరుగుదల అయిన 6.6%తో పోలిస్తే 2017-18 లో నిజ జీడీపీ పెరుగుదల ఎక్కువగా ఉండిందని విన్నవించారు.

71. ఎన్నో పరోక్ష ప్రయోజనాలు కూడా ఉన్నాయని ఏ.జీ. విన్నవించారు. నల్లధనంపై చర్యల మూలంగా రూ. 82,168 కోట్ల అప్రకటిత ధనం వచ్చింది. 63,693 కేసులలో నిర్వహించిన సర్వేల వలన రూ. 84,396 కోట్ల అప్రకటిత ఆర్జన కోతకు గురైంది. ఉద్యోగుల ప్రావిడెంట్ ఫండ్ ఆర్గనైజేషన్ (ఈ.పి.ఎఫ్.ఓ.) నమోదు డేటా 1.1 కోట్ల కొత్త ఎన్‌రోల్‌మెంట్‌ల పెరుగుదలను నమోదు చేసింది. ఉద్యోగుల రాజ్య భీమా సంస్థ (ఈ. ఎస్. ఐ. సి.) కూడా 55% రిజిస్ట్రేషన్ల పెరుగుదలను నమోదు చేసింది. అందుచేత, సవాలుచేయబడ్డ చర్య యొక్క ప్రభావాన్ని విస్తృత దృష్టితో చూసినట్లయితే, విముద్రీకరణ వలన బహుళ ప్రత్యక్ష మరియు పరోక్ష ప్రయోజనాలు ఉన్నాయని స్పష్టమవుతుందని విన్నవించారు.

72. కేవలం 1946 మరియు 1978 లలో విముద్రీకరణ పార్లమెంటు ద్వారా అమలు చేయబడినందున, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారాలు లేవనడం సరైన ఆధారం కాదని ఏ. జి. ఇంకనూ విన్నవించారు. ఏదేమైనా, ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ ద్వారా అమలు చేయబడిన చర్య 2017 చట్టం ద్వారా పూర్తిగా ఆమోదింపబడింది కాబట్టి, ఈ వాదన నిలువజాలదని విన్నవించారు. కార్యనిర్వాహక చర్యను పార్లమెంటు చట్టం ద్వారా ఆమోదించిన తర్వాత, 1946 మరియు 1978 లలో పార్లమెంట్ అలా చేయాలని నిర్ణయించినందున, కేంద్ర ప్రభుత్వం అదే చర్యను ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ ద్వారా చేయజాలదని వాదించడం వితండమైనది.

73. 1978 చట్టం చేసేటప్పుడు పార్లమెంటులో జరిగిన చర్చలను పరిశీలిస్తే, ఆ చట్టం ద్వారా కేవలం రూ. 1,000/-, రూ. 5,000/- మరియు రూ.10,000/- వంటి ఎక్కువ విలువ (డీనామినేషన్) కలిగిన నోట్లను మాత్రమే విముద్రీకరణ గావించినా, పార్లమెంటు సభ్యులు రూ. 100/- విలువ కలిగిన నోట్ల విముద్రీకరణకి కూడా అనుకూలంగా మాట్లాడారని స్పష్టమవుతుందని ఏ. జి. విన్నవించారు.

74. ***జయంతిలాల్ రతన్ చంద్ షా*** (పైన పేర్కొనబడినది)కేసులో 1978 చట్టంలోని నిబంధనలు రాజ్యాంగబద్ధమైనవేనని ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పునిచ్చిందని ఏ. జి. విన్నవించారు. ఇక్కడ పేర్కొనబడిన కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం అన్వయించిన కారణాల చేత, 2017 చట్టం ద్వారా ఆమోదింపబడిన ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ కూడా సమర్ధించబడటానికి అర్హమైనదని విన్నవించారు.

75. విముద్రీకరణ జరిగిన బ్యాంక్ నోట్లని నిర్దేశిత సమయంలోజమ చేయలేకపోయిన వివిధ ప్రజల నిజమైన ఇబ్బందులను పరిష్కరించడానికి, పరిమిత సమయం వరకు విండో తెరవాలని పిటిషనర్ల తరపున విన్నపం విషయంలో; అలాంటి వినతి కనుక అనుమతించబడితే, ఈ చట్టం తీసుకురావడంలోని మూల స్వభావం మార్పునకు గురావుతుందని ఏ. జి. విన్నవించారు. ముందుగా ఆ డబ్బు యొక్క వాస్తవికతను నిర్ధారించడం కష్టమని విన్నవించారు. అలాంటి విన్నపం దరఖాస్తుదారుడు చేసిన ప్రమాణాలపై ఆధారపడుతుంది, వీటిని ధృవీకరించలేము. అక్రమ బ్యాంక్ నోట్లు కలిగిన వారు తమ లెక్కకు చూపని డబ్బుని ఈ విండో ద్వారా దారి మళ్లించడానికి ఒక లొసుగు వలె పనిచేస్తుందని విన్నవించారు. యాదృచ్ఛికంగా, చట్టాన్ని అమలు చేసే ఏజెన్సీలు ఇప్పటికీ వ్యక్తుల నుండి గణనీయమైన మొత్తంలో ఎస్బీఎన్లను రికవరీ చేస్తున్నాయని విన్నవించారు.

76.ప్రస్తుతానికి, రూ. 10,719 కోట్ల ఎస్బీఎన్లు ఇంకా చాలమాణిలోనే ఉన్నాయని ఏ.జి. విన్నవించారు. ఏదైమైనా, 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 సబ్ సెక్షన్ (1) లోని క్లాజ్ (i) అనుసరించి గ్రేస్ పీరియడ్లో రూ.284.25 కోట్లకు సంబంధించిన 77,748 దరఖాస్తులు భారత పౌరులు మరియు ప్రవాస భారతీయుల నుంచి ఐదు నిర్దేశిత ఆర్‌బిఐకార్యాలయాలలో అందుకున్నారని విన్నవించారు. వీటిలో రూ.221.95 కోట్లకు సంబంధించిన (మొత్తం డబ్బులో 78%) 57,405 కేసులు (మొత్తం అందుకున్న దరఖాస్తులలో 74%) స్వీకరించారని, వారి కెవైసీ అనుబంధిత బ్యాంక్ ఖాతాల్లో నగదు జమ చేయబడినది. మొత్తం కేసులలో 20,343 కేసులు వివిధ కారణాల చేత తిరస్కరించబడినవని

విన్నవించారు. చట్టం యొక్క మూల స్వభావాన్ని మార్చే నియమావళిని రూపొందించడానికి న్యాయస్థానము అనుమతించబడదని ఏ. జి. విన్నవించారు. తన సమర్పణకు మద్దతుగా, ***మెట్రోపోలీస్ థియేటర్ కంపెనీ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ సిటీ ఆఫ్ చికాగో అండ్ ఎర్నెస్ట్ జె. మగర్స్టాట్***[40] కేసులో అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల సర్వోన్నత న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుపై ఆయన ఆధారపడ్డారు.

77. ప్రభావమంతమైన ఉపశమనాన్ని అందించలేనప్పుడు న్యాయస్థానం అధికారిక తీర్పుపై న్యాయస్థానం ముందుకు వెళ్లారాదని ఏ. జి. చివరగా విన్నవించారు. ఈ విషయంలో ఆయన ***నార్త్ కరోలినా వర్సెస్ వేన్ క్లాడ్ రైస్***[41] మరియు ***మిల్స్ వర్సెస్ గ్రీన్***[42] కేసులలో అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల సర్వోన్నత న్యాయస్థానము యొక్క తీర్పులు మరియు ***పీపుల్ ఎక్స్. రెల్. కింగ్స్ లాండ్ వర్సెస్ క్లార్క్***[43] కేసులో కోర్టు ఆఫ్ అప్పీల్ ఆఫ్ న్యూ యార్క్ తీర్పులపై ఆధారపడ్డారు.

78. విషయాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్తూ, విద్యా సంబంధిత ప్రశ్నలలో న్యాయస్థానం తీర్పు ఇవ్వకూడదనేది స్థిర చట్ట నియమమని ఏ. జి. విన్నవించారు. ఈ విషయంలో ఆయన ***శ్రీమంత్ బాలసాహెబ్ పాటిల్ వర్సెస్ స్పీకర్, కర్ణాటక లేజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ మరియు ఇతరులు***[44], ***సెంట్రల్ ఆరేక నూట & కోకో మార్కెటింగ్ & ప్రొసెసింగ్ కొ ఆపరేటివ్ లి. వర్సెస్ కర్ణాటక రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు***[45] మరియు ***ఆర్. ఎస్. నాయక్ వర్సెస్ ఏ. ఆర్. అంతులే***[46] కేసులలో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పులపై ఆధారపడ్డారు.

V. ఆర్‌బిఐసమర్పణలు

79. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్-సెక్షన్ (2) కింద ఉన్న అధికారం అనాలోచితంగా , మార్గనిర్దేశం చేయనిదని మరియు ఏకపక్షంగా ఉందన్న పిటిషనర్ల వాదనకు ఎటువంటి ఆధారం లేదని ఆర్‌బిఐతరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ జైదీప్ గుప్తా విన్నవించారు. కేంద్రీయ బోర్డు యొక్క సిఫారసుపై కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చర్యలు తీసుకొనే అధికారం ఆపాదించబడిందని

ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ 26 తనకు తానే వెల్లడిస్తుందని ఆయన విన్నవించారు. అందువలన, నియమంలోనే స్వీయరక్షణ ఉందని విన్నవించారు.

80. ***పీర్లెస్ జనరల్ ఫైనాన్స్ అండ్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ కం. లి. మరియు మరొకరు వర్సెస్ భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్***[47] కేసులో తీర్పుపై ఆధారపడుతూ,మొత్తం దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్రభావితం చేసే విషయాలపై సలహాల ఇవ్వడం కొరకు, బ్యాంకర్ల యొక్క బ్యాంకర్ అయిన ఆర్‌బిఐవద్ద చాలా మంది నిపుణులు ఉన్నారని విన్నవించారు. దేశ ఆర్థిక మరియు ద్రవ్య వ్యవహారాలలో ఆర్‌బిఐచాలా ముఖ్యమైన భూమిక పోషిస్తుందని, బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థ నియంత్రణ దాని ముఖ్యమైన విధులలో ఒకటని విన్నవించారు. ఆర్‌బిఐవద్దనున్న నిపుణుల సలహాని అనుసరించే కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సు చేసిందని విన్నవించారు. శ్రీ గుప్తా తన సమర్పణకు మద్దతుగా ***జోసెఫ్ కురువిల్లా వెలుకున్నెల్ వర్సెస్ భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ మరియు ఇతరులు***[48] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసన తీర్పుపై ఆధారపడ్డారు.

81. నిర్ణయం తీసుకున్న ప్రక్రియ, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) అనుసరించి జరగలేదు కాబట్టి లోపభూయిష్టమైనదన్న వాదన కూడా ఆధారం లేనిదని శ్రీ గుప్తా ఇంకనూ విన్నవించారు. సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) లో ఆర్‌బిఐచట్టం రెండు విషయాలను సూచించిందని, అంటే కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సు మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయమని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. ప్రస్తుత కేసులో ఈ రెండు విషయాలు పూర్తిగా సంతృప్తి పరచబడ్డాయని విన్నవించారు. ప్రక్రియ లోపభూయిష్టం అనేది పిటీషినర్ల వాదన అయినప్పటికీ పిటిషన్ అటువంటివాటిని కలిగి లేదని ఆయన విన్నవించారు. నిర్దేశిత ప్రక్రియ అనుసరించబడలేదనే ఫిర్యాదు చేసిన వ్యక్తిపైనే దానిని నిరూపించాల్సిన ప్రాధమిక బాధ్యత ఉంటుందని ***రామ్ కిశోర్ సేన్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు***[49] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పునిచ్చిందని శ్రీ గుప్తా విన్నవించారు. ఏదేమైనా, ఆర్‌బిఐతరపున దాఖలైన రెండు అఫిడవిట్లు అంటే 19.12.2018 నాడు హఓఖోలాల్, అసిస్టెంట్ జనరల్ మేనేజర్ దాఖలు చేసిన

మరియు 15.11.2022 నాడు శ్రీ కుంతల్ క్షైమ్, డిప్యూటీ జనరల్ మేనేజర్ దాఖలు చేసిన అఫిడవిట్లలో ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) ని 1949 నిబంధనల లోని 8 వ నిబంధన లలో పొందుపరచిన ప్రక్రియను సక్రమంగా అనుసరించారని అవి తెలుపుతున్నాయని ఆయన విన్నవించారు. 1949 నిబంధనల ప్రకారం నిర్దేశించిన కోరమ్ 08.11.2016 నాడు కేంద్రీయ బోర్డు సమావేశం జరిగిన సమయంలో దాదాపు ఉన్నదని ఆయన విన్నవించారు. ఏదేమైనా, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 8 సబ్ సెక్షన్ (5)ని దృష్టిలో ఉంచుకుంటే, కేవలం బోర్డు ఏర్పాటులో ఖాళీ ఉన్నందున లేదా లోపం ఉందన్న కారణం చేత బోర్డు నిర్ణయాన్ని ప్రశ్నించలేమని విన్నవించారు. ముందు పేర్కొన్న 19.12.2018 మరియు 15.11.2022 నాటి అఫిడవిట్లలో ప్రకటనలను పునరుద్ఘాటిస్తూ 6.12.2022 నాడు అదనపు అఫిడవిట్ రికార్డుకి సమర్పించారు.

82. శ్రీ గుప్తా ***ఇంటర్నెట్ అండ్ మొబైల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా*** (పైన పేర్కొనబడినది) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుపై ఆధారపడుతూ , అనుపాతత యొక్క ప్రశ్నను పరిశీలించడానికి ***మాడ్రన్ డెంటల్ కాలేజీ అండ్ రిసెర్చ్ సెంటర్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ మధ్య ప్రదేశ్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు***[50] కేసులో నిర్దేశించిన విధంగా నాలుగంచెల పరీక్ష అనువర్తింపచేయాలని విన్నవించారు. నకిలీ కరెన్సీ, నల్లధనం మరియు తీవ్రవాదానికి ఆర్థిక ఊతం వాటిని ఎదుర్కోవడానికి ఈ చర్య ఉద్దేశించబడింది కాబట్టి మొదటి పరీక్షకు నిలిచింది. ఈ చర్య, అంటే విముద్రీకరణం, పైన పేర్కొన్న మూడు లక్ష్యాల సాధనతో సహేతుకమైన అనుబంధాన్ని కలిగి ఉంది, అందుచేత రెండవ పరీక్ష కూడా సంతృప్తి చెందింది. మూడవ ప్రశ్న విషయానికి వస్తే, పైన పేర్కొన్న మూడు చెడులను ఎదుర్కొనే లక్ష్యం సాధించడానికి ఏది సరైన మార్గం అని కనపెట్టే విషయం ఆర్థిక విధానానికి సంబంధించినది. ఈ విషయంలో నిర్ణయం తీసుకోవాల్సింది ఆర్థిక మరియు ద్రవ్య రంగాలలో నిపుణులని, అందుచేత తక్కువ నష్టం కలిగించే ప్రత్యామ్నాయ మార్గం లేదా అనే మూడవ పరీక్ష, ఆర్థిక విధాన నిర్ణయంలో తలెత్తదని విన్నవించారు. నాలగవ ప్రశ్నకు వస్తే, వాస్తవానికి ప్రజల హక్కులకి భంగం వాటిల్లలేదని విన్నవించారు. వాస్తవానికి ఎటువంటి కరెన్సీ లాక్కోబడటం లేదని విన్నవించారు. కరెన్సీ యొక్క పూర్తి

చట్టబద్ధ విలువ మార్పిడి చేయబడింది. 08.11.2016 మరియు 31.12.2016 మధ్య కాలంలో కూడా నగదురహిత లావాదేవీలైన క్రెడిట్ కార్డ్, డెబిట్ కార్డ్, ఆన్లైన్ లావాదేవీలు అనుమతించబడినవని విన్నవించారు. ఏదేమైనా, అపార కార్యకలాపాలు ఉన్నప్పటికీ, విముద్రీకరణ గావించిన వెంటనే ప్రజల సంక్షేమం కోసం మరియు నగదు సరఫరా కోసం తక్షణ చర్యలు తీసుకోబడినవని విన్నవించారు. ప్రజల నిజమైన ఫిర్యాదుల పరిష్కారం కోసం 19.12.2018నాడు ఆర్‌బిఐతరపున దాఖలు చేయబడిన అఫిడవిట్లోని 11 నుంచి 17 వరకు పారాగ్రాపులలో పేర్కొన్న వివిధ చర్యలు చేపట్టబడినవని విన్నవించారు. అందుచేత, అనుపాత పరీక్ష ప్రస్తుత కేసుకు వర్తించదని విన్నవించారు.

83. శ్రీ గుప్తా ***స్మాల్ స్కేలు ఇండస్ట్రియల్ మాన్యుఫాక్చరర్స్ అసోసియేషన్ (రెజిస్టర్డ్) వర్సెస్ భారత్ ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు*** [51] కేసులో ఈ న్యాయస్థాన తీర్పుపై ఆధాపడుతూ, సాధారణంగా, రాజ్యాంగము లేదా ఏదైనా చట్టం యొక్క నిబంధనను అతిక్రమించనంతవరకు ఒక విధాన నిర్ణయం యొక్క మంచి చెడులను ఎంచడం మరియు దానిని నిశితంగా పరిశీలించడం ఏ కోర్టుకైనా పరిధిలో లేని అంశానలని విన్నవించారు.

84. నోట్ల మార్పిడికి నిర్దేశిత గడువుని విధించే నిబంధన చెల్లుబాటు అవుతుందని ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తన ***జయంతిలాల్ రతన్ చంద్ షా*** (పైన పేర్కొనబడినది) కేసులో వెల్లడించిందని శ్రీ గుప్తా ఇంకనూ విన్నవించారు. ఈ కేసు విషయంలో అందించబడిన సమయం 1978 చట్టంలో అందించబడిన సమయానికి దాదాపు సమానమని ఆయన విన్నవించారు. అట్టి చట్టం ద్వారా సాధించాలనుకున్న లక్ష్యాల ప్రయోజనం కోసం తత్సమయం సమంజసమని కనిగొనబడింది. అందువలన, అందించబడిన సమయం సరిపోదనే వాదన ఎలాంటి ఆధారం లేనిదని విన్నవించారు. అందరికీ తమ నోట్లని బ్యాంకులో జమచేసుకోవడానికి గాని లేదా మార్పిడి చేసుకోవడానికి గాని సరిపడా అవకాశాలు ఉండెనని విన్నవించారు. వ్యక్తులు నోట్ల మార్పిడి కొరకు

సొంతంగా బ్యాంక్ కి వెళ్ళనవసరం లేదని, నిర్దేశిత ప్రక్రియననుసరించి వారి ప్రతినిధులు కూడా వారి తరపున నోట్ల మార్పిడి చేసుకోవచ్చని ఆయన ఇంకనూ విన్నవించారు.

85. 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) ను విడిగా చదవలేమని శ్రీ గుప్తా ఇంకనూ విన్నవించారు. దానిని విడిగా చదివితే , 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 3 మరియు సెక్షన్ 4 లోని సబ్ సెక్షన్ (1) నిబంధనలను ఉల్లంఘించేలా వ్యవహరించే స్వతంత్ర అధికారాన్ని ఆర్‌బీఐ కలిగి ఉండే అసాధారణ పరిస్థితికి దారి తీస్తుందని ఆయన విన్నవించారు. 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 3 మరియు సెక్షన్ 4 నందలి సబ్ సెక్షన్ (1) మరియు (2) లని కలిపి చదివితే, 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2)లో ఆర్‌బిఐకి అందించిన అధికారాలు, 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 నందలి సబ్ సెక్షన్ (1)లో పొందుపరచిన గ్రేస్ పీరియడ్ కి సంబంధించినవని నిర్ధారించవచ్చని ఆయన విన్నవించారు. 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 నందలి సబ్ సెక్షన్ (1) లోని క్లాజ్ (ii), అట్టి కారణాల చేత మరియు అట్టి వ్యక్తులకు ఒక నోటిఫికేషన్ ద్వారా గ్రేస్ పీరియడ్ ఇచ్చే అధికారాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇచ్చిందని విన్నవించారు. కానీ, అట్టి అధికారాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం వినియోగించుకోలేదని, అందుచేత, ఆర్బిఐకి ఈ విషయంలో స్వాతంత్ర్య అధికారం ఉందనలేము.

86. ఈ పిటీషన్లలో అడిగిన ఉపశమనాన్ని మంజూరు చేయలేనందున, ఈ న్యాయస్థానము, వాదులు కోరినవిధంగా ఎలాంటి ప్రకటన జారీ చేయరాదనే ఏ. జి. వాదనను శ్రీ గుప్తా పునరుద్ఘాటించారు.ఈ విషయంలో ***భోలానాథ్ ముఖర్జీ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ రామకృష్ణ మిషన్ వివేకానంద సెంటెనరీ కాలేజీ మరియు ఇతరులు***[52] కేసులో ఈ న్యాయస్థాన తీర్పుపై ఆయన ఆధారపడ్డారు.

VI . సమర్పణలు పునఃసమీక్షలో

87. శ్రీ పి. చిదంబరం, సీనియర్ న్యాయవాది, పునఃసమీక్షలో దాదాపుగా తన మునుపటి సమర్పణలను పునరుద్ఘాటించారు. విముద్రీకరణకి రెండు పద్ధతులు ఉన్నాయని ఆయన విన్నవించారు, ఒకటి చట్టసభ ద్వారా కాగా మరొకటి ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్

(2) ద్వారా. “ఏదైనా” అనే పదాన్ని సదా నిబంధనలలోని సందర్భానికి అనుగుణంగా చదవాలని, అలా చదివినప్పుడు “ఏదైనా” అనే పదానికి అర్థం ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం “కొన్ని” అని మాత్రమేనని ఆయన పునరుద్ఘాటించారు. ఈ విషయంలో, ***భారత ప్రభుత్వం వర్సెస్ ఏ. బి. షా మరియు ఇతరులు*** [53]కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుపై ఆయన ఆధారపడ్డారు.

88.కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు ఆర్‌బిఐతరపున దాఖలు చేసిన అఫిడవిట్లని పరిశీలించినప్పుడు, 07 నవంబర్ 2016 నాటి కమ్యూనికేషన్ ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆర్బిఐకి ఇచ్చిన సలహా మేరకు, ఈ ప్రక్రియ కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి ఉద్భవించినదని స్పష్టమవుతుందని శ్రీ చిదంబరం ఇంకనూ విన్నవించారు. ఆర్‌బీఐ కేంద్ర ప్రభుత్వ సలహా మేరకే పని చేసిందని , తన సిఫార్సును యాంత్రికంగా ఇచ్చిందని అఫిడవిట్ స్పష్టంగా చూపుతుంది. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం ఈ ప్రతిపాదన ఆర్‌బిఐనుంచి ఉద్భవించాలి కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి కాదని ఆయన పునరుద్ఘాటించారు.ఈ ప్రక్రియ ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2)ను పూర్తిగా ఉల్లంఘించిందని పునరుద్ఘాటించారు.

89. తాను కేసు తెరిచినప్పుడు చేసిన వాదనలలో ఇంతకు ముందే సూచించిన దస్తావేజులని ఈ న్యాయస్థానం ముందుకు తెస్తే తప్ప, నిర్ణయం తీసుకున్న ప్రక్రియ యొక్క ప్రామాణికత తెలియదని శ్రీ చిదంబరం విన్నవించారు. ***ఆర్. కె. జైన వర్సెస్ భారత్ ప్రభుత్వం*** [54]కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుపై ఆధారపడుతూ, ప్రతివాదులు విశేష హక్కులున్నాయని వాదించి మరియు విషయంపై నిర్ణయం తీసుకుంటే తప్ప, కనీసం ఈ న్యాయస్థానం నుంచి ఆ దస్తావేజులను దాచిపెట్టలేరని ఆయన విన్నవించారు.

90. ఆర్‌బిఐపూర్వ గవర్నర్ సి. రంగరాజన్ రచించిన “ఫోర్క్స్ ఇన్ ద రోడ్: మై డేస్ ఎట్ ఆర్‌బిఐఅండ్ బియాండ్” అనే పుస్తకం యొక్క సారాంశంపై ఆధారపడుతూ, విముద్రీకరణ కి ద్రవ్య విధానానికి

సంబంధం లేదని శ్రీ చిదంబరం విన్నవించారు. ***ఇంటర్నెట్ అండ్ మొబైల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (పైన పేర్కొనబడినది)*** కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుని నొక్కిచెప్తూ, ప్రస్తుత కేసులో అనుపాత పరీక్ష సంతృప్తి చెందాలని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ను 2017 చట్టం ధృవీకరించదని విన్నవించారు. అది కేవలం ఆర్‌బిఐయొక్క ఇష్యూ విభాగం యొక్క భాద్యతలను మాత్రమే తప్పిస్తుంది. అందువలన ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) యొక్క పరిధిని నిర్ణయించడానికి మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకున్న అధికార వినియోగ చర్య ఆర్‌బిఐచట్టం లోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం చట్ట ప్రకారం చెల్లదని తీర్పునివ్వడానికి ఇది సరైన కేసని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు. ఈ విషయంలో ***ఎస్. ఆర్. బొమ్మాయి మరియు ఇతరులు వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు***[55] కేసులో ఈ న్యాయస్థాన తీర్పుపై ఆయన ఆధారపడ్డారు.

91.ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (1) చదివినప్పుడు, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం ఒక డినామినేషన్లోని ఏదేని సిరీసుల బ్యాంక్ నోట్లు చట్టబద్ధం కాకుండా పోయినా, వాటి మీద కేంద్ర ప్రభుత్వ హామీ ఉనికిలోనే ఉంటుందని తెలుస్తుందని సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ శ్యామ్ దివాన్ పునఃసమీక్షలో విన్నవించారు. 2016 ఆర్డినెన్స్ లోని నిబంధనలు, ఏవైతే 2017 చట్టంగా మలచబడినవో, వాటిని పరిశీలిస్తే 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 3 ప్రకారం సవాలుచేయబడ్డ నోటిఫికేషన్ ద్వారా చట్టబద్ధ టెండర్ కాకుండా పోయిన ఎస్బీఎన్లు, ఆర్‌బిఐచట్టం లోని సెక్షన్ 34 ప్రకారం ఆర్‌బిఐయొక్క బాధ్యత నుంచి తప్పించబడతాయి మరియు ఆ చట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (1) ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వ హామీ లేకుండా పోతాయని విన్నవించారు. 16 నవంబర్ 2022 నాడు కేంద్ర ప్రభుత్వం తరపున దాఖలు చేసిన అఫిడవిట్ కూడా దీన్ని స్పష్టపరుస్తుందని విన్నవించారు.

92. 2017 చట్టాన్ని ఆక్షేపిత ఉన్న నోటిఫికేషన్‌ను చెల్లుబాటయ్యేలా అర్థం చేసుకోలేమని లేదా ఇది సూచనల ద్వారా పొందుపరచబడిన భాగం అని భావించలేమని శ్రీ దివాన్ ఇంకా విన్నవించారు. ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ 2017 చట్టంలో మిళితం చేయబడిందన్న వాదన కూడా అర్థం లేనిదని విన్నవించారు. ఇది కేవలం ఒక ప్లీనరీ పార్లమెంటు ప్రకటన అని సీనియర్ న్యాయవాది విన్నవించారు.

93. శ్రీ దివాన్ తన వాదనను ముందుకు తీసుకెళ్తూ, 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) లోని క్లాజ్ (i) విధితో కూడిన అధికారాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అందిస్తుందని విన్నవించారు. ఐ. ఏ. నం. 152009/2022 కేసులో అర్జీదారులు /కక్షిదారులైనటువంటి మాళవిందర్ సింగ్ మరియు సరళ శ్రీవాత్సవ్ వంటి నిఖార్సైన వ్యక్తుల కేసులలో వారికి ఎస్బీఎన్ల మార్పిడికి అవకాశం ఇవ్వాలని విన్నవించారు. 8 నవంబర్ 2016 మరియు 30 డిసెంబర్ 2016 మధ్యకాలంలో భారత్ దేశంలో లేనటువంటి ప్రవాస భారతీయులు చాలా మంది ఉన్నారని విన్నవించారు. టికెట్లు అందుబాటులో లేనందున లేదంటే వాటి ధర కొనలేనంత ఎక్కువగా ఉండి వారు భారత దేశానికి రాలేక పోయి ఉంటారని విన్నవించారు.

94. శ్రీ దివాన్ , ప్రత్యామ్నాయంగా, డిసెంబర్ 30 , 2016 నాటి నోటిఫికేషన్‌లోని నిబంధనను భారతదేశంలో తమ డబ్బును ఉంచిన ఎన్ఆర్ఐల గురించి మౌనంగా ఉండే విధంగా చదవాలని విన్నవించారు. భారత దేశంలో తమ డబ్బుని వదిలి వెళ్ళిన ప్రవాస భారతీయుల తొలగింపు అసలుకే ఏకపక్షమని, ఈ నిబంధనని నిలిపి ఉంచడానికి, గడువు కాలంలో భారత దేశంలో నివసించని ప్రవాస భారతీయులకు ఇది వర్తించదని చదవ వలసి ఉంటుందని విన్నవించారు.

VII. పునర్నిర్మించిన ప్రశ్నలు

95.రిట్ పిటిషన్ (సివిల్) నం. 906/2016 లో 16 డిసెంబర్ 2016 నాడు ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం తొమ్మిది ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు రూపొందించినప్పటికీ, పిటిషనర్ల మరియు

ప్రతివాదుల తరపున సమర్పణలు విన్నాక, కేవలం క్రింది ప్రశ్నలు మాత్రమే పరిశీలన కొరకు ఉద్భవించాయని మేము కనుగొన్నాము. అందుచేత, ప్రశ్నలు క్రింది విధంగా పునర్నిర్మించ బడినవి:

(i) ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) లో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అందుబాటులో ఉన్న అధికారం, ఈ సబ్ సెక్షన్ లో "సిరీస్" అనే పదానికి ముందు "ఏదైనా" అనే పదం వచ్చినందున, కేవలం "ఒక" లేదా "కొన్ని" సిరీసుల బ్యాంక్ నోట్లకి మాత్రమే అధికారం వినియోగించగలదని పరిమితం చేయగలమా, అలా అయిన పక్షంలో, ఇంతకు ముందు జరిగిన రెండు విముద్రీకరణ ప్రక్రియలు ప్లీనరీ చట్టాల ద్వారా జరిగినవా?

(ii) ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) లో ఇచ్చిన అధికారం "అన్ని" సిరీసుల బ్యాంక్ నోట్ల విషయంలో వినియోగించవచ్చనే అర్థంలో తీసుకోవచ్చా, ఈ సబ్ సెక్షన్ లో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అందించబడిన అధికారం అపరిమితమైనదా, అలా అయితే కొట్టివేయ తగినదా?

(iii) నిర్ణయం తీసుకున్న ప్రక్రియ చట్టప్రకారం లోపభూయిష్టమైనదన్న కారణంగా 8 నవంబర్ 2016 నాటి ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ కొట్టివేయతగినదా?

(iv) అనుపాత పరీక్షను అన్వయించి 8 నవంబర్ 2016 నాటి ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ కొట్టివేయ తగినదా?

(v) 8 నవంబరు 2016 నాటి ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ లో నోట్ల మార్పిడి కొరకు అందించిన గడువు అసమంజసమైనదని అనవచ్చా?

(vi) సెక్షన్ 3 మరియు 4(1)ల నుంచి విడిగా, సెక్షన్ 4 సబ్ సెక్షన్ (1) ప్రకారం జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్లో నిర్దేశిత గడువు సమయం దాటాక కూడా విముద్రిత నోట్లను స్వీకరించే స్వాతంత్ర్య అధికారం సెక్షన్ 4 సబ్ సెక్షన్ (2) అనుసరించి ఆర్‌బిఐకి ఉందా?

VIII. చట్టబద్ధమైన పథకం

96. మేము పునర్నిర్మించిన వివిధ సమస్యలను పరిగణలోకి తీసుకునే ముందు , ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క పథకాన్ని సూచించడం సముచితమని మేము భావిస్తున్నాము.

97. ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క పీఠికను పరిశీలించినట్లైతే, భారతదేశంలో ద్రవ్య స్థిరత్వాన్ని కాపాడటం మరియు సాధారణంగా దేశంలోని కరెన్సీ మరియు క్రెడిట్ వ్యవస్థను దేశ ప్రయోజనాలకు అనుగుణంగా నిర్వహించడం కోసం బ్యాంక్ నోట్ల జారీని నియంత్రించడానికి మరియు నిల్వలను ఉంచడానికి భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్‌ను ఏర్పాటు చేయడం అత్యవసరమని భావించినందున ఆర్‌బిఐఏర్పాటు జరిగిందని తెలుస్తుంది. ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క పీఠికను పరిశీలిస్తే 27 జూన్ 2016 నాడు 2016 యొక్క 28 వ చట్టం ద్వారా దానిని సవరించారని తెలియజేస్తుంది. సవరణ తర్వాత, సంక్లిష్ట ఆర్థిక వ్యవస్థ విసురుతున్న సవాళ్ళను అందుకోవడానికి ఆధునిక ద్రవ్య విధాన చట్రం అవసరమని, మరియు ద్రవ్య విధానం యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం వృద్ధి సాధనను దృష్టిలో పెట్టుకొని ధరల స్థిరీకరణ గావించడం, అలాగే ద్రవ్య విధాన చట్రం ఆర్‌బిఐచేత నిర్వహించబడాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఆర్‌బిఐచట్టం తేబడినదని పీఠిక తెలుపుతుంది.

98. ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క సెక్షన్ 3, ఆర్బిఐ, కరెన్సీ నిర్వహణను కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి స్వాధీనం చేసుకోవడానికి మరియు ఆర్‌బిఐచట్టంలోని నిబంధనలను అనుసరించి బ్యాంకింగ్ వ్యవహారాలను చేపట్టడానికి ఏర్పాటు చేయబడినదని తెలుపుతుంది.

99. ఆర్‌బిఐచట్టం లోని సెక్షన్ 8 కేంద్రీయ బోర్డు యొక్క కూర్పు మరియు డైరెక్టర్ల పదవీ కాలానికి సంబంధించినది. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 8 సబ్ సెక్షన్లు (1) మరియు (5) లను సూచించడం సముచితం, క్రింది విధంగా ఉంది:

> "**8. కేంద్రీయ బోర్డు కూర్పు , డైరెక్టర్ల పదవీ కాలం.**–(1) కేంద్రీయ బోర్డు ఈ క్రింది డైరెక్టర్లని కలిగి ఉండాలి:–
>
> (a)కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్వారా నియమించబడే ఒక గవర్నర్ మరియు నలుగురికి ఎక్కువ కాకుండా డిప్యూటీ గవర్నర్లు;
>
> (b)సెక్షన్ 9 ననుసరించి నాలుగు ప్రాంతీయ బోర్డుల నుంచి ఒక్కొక్కరుగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన నలుగురు డైరెక్టర్లు;
>
> (c) కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన పది మంది డైరెక్టర్లు; మరియు
>
> (d)కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన ఇద్దరు ప్రభుత్వాధికారులు.

xxxxxxxxx

xxxxxxxxx

(5) బోర్డు యొక్క ఏదేని చర్య లేదా ప్రొసీడింగ్, కేవలం బోర్డులో ఖాళీ ఉందన్న కారణం చేత లేదా బోర్డు కూర్పులో లోపం ఉందన్న కారణం చేత, ప్రశ్నింప బడరాదు."

100. RBI చట్టంలోని సెక్షన్, 17 దానిలో పేర్కొన్న అనేక రకాల వ్యాపారాలను కొనసాగించడానికి మరియు లావాదేవీలు చేయడానికి RBIకి అధికారం ఉందని వెల్లడిస్తుంది.

101. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 22, భారత దేశంలో కరెన్సీ నోట్లు జారీ చేసే హక్కు కేవలం ఆర్బీఐకి మాత్రమే ఉంది మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్దేశించిన సమయానికి కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సు మేరకు, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆర్బీఐకి అందించిన భారత ప్రభుత్వం యొక్క కరెన్సీ నోట్లను జారీ చేయగలదు. కరెన్సీ నోట్లకి వర్తించే ఆర్‌బిఐచట్టంలోని నిబంధనలు, విలోమ ఉద్దేశ్యం లేనంతవరకు, కేంద్ర ప్రభుత్వం కానీ ఆర్‌బిఐకానీ, బ్యాంక్ నోట్ల వలెనే జారీ చేసిన భారత ప్రభుత్వం యొక్క అన్ని కరెన్సీ నోట్లకి వర్తిస్తాయి. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 22 సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం, ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క చాప్టర్ III అమలులోకి వచ్చిన రోజు తదనంతరం, కేంద్ర ప్రభుత్వం కరెన్సీ నోట్లని జారీ చెయ్యరాదు.

102. బ్యాంక్ నోట్ల జారీ ఆర్‌బిఐయొక్క ఇష్యూ విభాగం నుంచి జరగాలని, ఈ విభాగం బ్యాంకింగ్ విభాగం నుంచి విడిగా ఉంచబడాలని, మరియు ఇష్యూ డిపార్ట్‌మెంట్ యొక్క ఆస్తులు సెక్షన్ 34లో నిర్వచించిన విధంగా ఇష్యూ డిపార్ట్‌మెంట్ యొక్క బాధ్యతలకు తప్ప మరే ఇతర బాధ్యతలకు లోబడి ఉండవని ఆర్‌బిఐచట్టం లోని సెక్షన్ 23 తెలుపుతుంది. ఇతర బ్యాంక్ నోట్ల లేదా అట్టి నాణేల, బులియన్ (బంగారం మరియు/లేదా వెండి నిలవలు)తో లేదా ఆర్బీఐలో భాగం కావడానికి ఆర్‌బిఐచట్టం అనుమతించిన సెక్యూరిటీల మార్పిడికి తప్ప ఇష్యూ విభాగం బ్యాంకింగ్ విభాగానికి కానీ ఏ ఇతర విభాగానికి గానీ బ్యాంక్ నోట్లను జారీ చేయదని సెక్షన్ 23 లోని సబ్ సెక్షన్ (2)లో పొందుపరచబడింది.

103. సెక్షన్ 24 లోని సబ్ సెక్షన్ (1), సబ్ సెక్షన్ (2)లోని నిబంధనలకు లోబడి, బ్యాంక్ నోట్ల డినామినేషన్లు రెండు రూపాయలు, ఐదు రూపాయలు, పది రూపాయలు, ఇరవై రూపాయలు, యాభై రూపాయలు, ఒక వంద రూపాయలు, ఐదు వందల రూపాయలు, ఒక వెయ్యి రూపాయలు, ఐదు వందల రూపాయలు మరియు పది వేల రూపాయలుగా ఉండాలి లేదా పది వేల రూపాయలకు మించకుండా కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సుపై కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ మేరకు పేర్కొనవచ్చు. కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సు మీద, తను నిర్దేశించిన డినామినేషన్లు కలిగిన బ్యాంక్ నోట్లని జారీ చేయడానికి లేదా

నిలిపివేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఈ విషయంలో ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 24 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) వెసులుబాటునిస్తుంది.

104. కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సులని పరిశీలించి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆడమోదించిన విధంగా బ్యాంక్ నోట్ల రూపు రేఖలు, స్వరూపం మరియు తయారీ మెటీరీయల్ ఉండాలని ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 25 తెలియజేస్తుంది.

105. ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క సెక్షన్ 26 నేరుగా పరిశీలనకు వచ్చే నిబంధన. అది ఇలా ఉంది:

" **26.నోట్ల యొక్క చట్టబద్ధ టెండర్ లక్షణం.–**

(1) సబ్ సెక్షన్ (2) లోని నిబంధనలకు లోబడి, ప్రతి బ్యాంక్ నోటు భారత దేశంలోని ఏ ప్రదేశంలోనైనా చెల్లింపులకు, లేదా అందులో వ్యక్తపరచిన మొత్తానికి, చట్టబద్ధ టెండర్ అవ్వాలి, మరియు అది కేంద్ర ప్రభుత్వం చేత హామీ పొంది ఉండాలి.

(2) కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సులపై, భారత్ గజిట్లో నోటిఫికేషన్ ద్వారా, నోటిఫికేషన్లో సూచిత కార్యాలయం లేదా బ్యాంక్ ఏజెన్సీ వద్ద సూచిత సమయంలో తప్ప, నోటిఫికేషన్లో సూచిత తేదీ నుండి ఏదైనా డినామినేషన్ కలిగిన ఏదేని సిరీసుల బ్యాంక్ నోట్లు చట్టబద్ధ టెండర్గా చెల్లవని ప్రకటించవచ్చు. "

106. అందువలన ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (1) చూసినప్పుడు, సబ్ సెక్షన్ (2)లోని నిబంధనలకు అనుగుణంగా, ప్రతి బ్యాంక్ నోట్ భారత దేశంలో ఎక్కడైనా చెల్లింపుల కొరకు చట్టబద్ధ టెండర్ అవుతుంది, లేదా అందులో చెప్పబడిన మొత్తానికి ఆధారం, మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం చేత హామీనివ్వబడాలి అని పొందుపరచబడి ఉంది. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం, కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సులపై, కేంద్ర ప్రభుత్వము భారత గజిట్ లో నోటిఫికేషన్ ద్వారా, నోటిఫికేషన్లో సూచిత కార్యాలయము లేదా బ్యాంక్ యొక్క ఏజెన్సీ వద్ద మరియు సూచిత గడవులోపు కాకుండా, ఏదేని డినామినేషన్ కలిగిన ఏదేని సిరీసులోని బ్యాంక్ నోట్లు నోటిఫికేషన్లో సూచిత తేదీ నుండి చట్టబద్ధ టెండర్గా చెల్లవని ప్రకటించవచ్చు.

107.ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 34 ప్రకారం , ఆర్‌బిఐయొక్క ఇష్యూ విభాగం యొక్క బాధ్యతలు, భారత ప్రభుత్వం యొక్క కరెన్సీ నోట్ల మొత్తం విలువకి మరియు ఆ సమయానికి చలామణిలో ఉన్న బ్యాంక్ నోట్లకి సమానం.

108. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని పైన పేర్కొన్న నిబంధనలను పరిశీలిస్తే, ద్రవ్య విధానం మరియు ముఖ్యంగా కరెన్సీ యొక్క నిర్వహణ మరియు నియంత్రణ విషయానికి వస్తే, ఆర్‌బిఐకీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. వాస్తవానికి, ఇరు వర్గాలు ఈ విషయంలో అంగీకారంలోనే ఉన్నాయి.

109. ఈ న్యాయస్థానం జారీ చేసిన వివిధ తీర్పులు ఆర్‌బిఐకి అందించిన పాత్ర యొక్క ప్రాముఖ్యతను ప్రస్ఫుటం చేస్తున్నాయి, ఈ తీర్పులను మేము ముందు పారాగ్రాఫ్లలో సూచిస్తాము. ఈ నేపథ్యంలో మా పరిశీలనకు వచ్చిన సమస్యలను మేము పరిశీలిస్తాము.

సమస్య నం. (i): ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) లో "సిరీస్" అనే పదానికి ముందు "ఏదైనా" అని వచ్చినందున, ఈ సబ్ సెక్షన్ ననుసరించి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అందుబాటులో ఉన్న అధికారాలను "అన్ని" సిరీసుల బ్యాంక్ నోట్లకి కాకుండా "ఒక" లేదా "కొన్ని" సిరీసుల బ్యాంక్ నోట్లకి మాత్రమే అనే అర్థం వచ్చేలాగా పరిమితం చేయగలమా. ముఖ్యంగా, ఇంతకు ముందు జరిగిన రెండు విముద్రీకరణలు ప్లీనరీ లేజీసలేషన్ల ద్వారా జరిగినప్పుడు?

110.ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) లో ఉపయోగించిన "ఏదైనా" అనే పదానికి "కొన్ని" అనే పరిమిత అర్థం ఇవ్వాలని పిటిషనర్ల తరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది నొక్కి వక్కాణించారు. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2)ని అలా చదవకపోతే, అందులో పొందుపరచిన అధికారమే అపరిమితమైనందున చెల్లదని చెప్పవలసి ఉంటుందని విన్నవించారు.చట్టసభ, మొత్తం కరెన్సీని విముద్రీకరణ చేయడానికి అనాలోచిత, మార్గదర్శకత్వం లేని మరియు ఏకపక్ష అధికారాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి కట్టబెట్టాలని అనుకున్నాదని భావించలేమని విన్నవించారు. అందువలన, ఈ సెక్షన్ చెల్లాదని ప్రకటించకుండా ఉండటానికి "ఏదైనా" అనే పదాన్ని "కొన్ని" అనే అర్థంలో తీసుకోవాలని విన్నవించారు.

111. దీనికి విరుద్ధంగా , ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) లో ఉన్న "ఏదైనా" అనే పదాన్ని ఇరుకైన అర్థంలో తీసుకోలేమని మరియు "అన్ని" గా భావించాలని ప్రతివాదుల తరపున విన్నవించబడినది.

"ఏదైనా" అనే పదాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి పూర్వాపరాలు

112. *ద చీఫ్ ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ మైన్స్ మరియు ఇంకొకరు వర్సెస్ లాలా కరమ్ చంద్ థాపర్ మొ.* (పైన పేర్కొనబడినది)కేసులో ఈ న్యాయస్థానము యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం, గనుల చట్టం, 1952 లోని సెక్షన్ 76 లో కనపడే "డైరెక్టర్లలో ఎవరైనా ఒకరు" అనే వాక్యం "డైరెక్టర్లలో ఒకరు మాత్రమే" అనే అర్థంలో వస్తుందా లేదా "అందరు డైరెక్టర్లు" అనే భావంలో తీసుకోవాలా అనే ప్రశ్నను పరిశీలించింది. ఈ కేసులో అందరు డైరెక్టర్లు, గనుల చట్టం, 1952 నందలి సెక్షన్లు 73 మరియు 74ల ప్రకారం శిక్షామైన నేరాలకు విచారింపబడ్డారు. హైకోర్టు ఎవరైనా "ఒక" డైరెక్టర్ మాత్రమే విచారింపబడగలరని తీర్పునిచ్చింది. ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం క్రింది విధంగా పరిశీలన గావించింది:

> "కొన్ని సందర్భాలలో "ఎవరైనా ఒకరు" అంటే "సంబంధిత ఒకరు మాత్రమే ఎవరో ఒకరు కాదు" అనేది స్పష్టం మరియు నిర్వివాదం "డైరెక్టర్లలో ఒకరు" అంటే "డైరెక్టర్లలో కేవలం ఒకరు, ఎవరనేది అప్రస్తుతం". కానీ, ఈ వాక్యానికి ఇంకా ఇతర అర్థాలు వచ్చే అవకాశాలు లేవా? లేకుంటే, న్యాయస్థానాలు ముందుకు చూడజాలవు, చట్టం చేసినవారి ఉద్దేశ్యం ఏదైనా సరే ఈ పదాలను ఆ అర్థంలో మాత్రమే అర్థం చేసుకోవాలి. కానీ ఒకవేళ సూచించిన విధంగా వేరే అర్థాలకు అవకాశం ఉంటే, అంటే, "ప్రతి ఒక డైరెక్టర్" అనే అర్థంలో, అప్పుడు చట్టం చేసినవారు ఏ అర్థాన్ని ఉద్దేశించారో నిర్ణయించాలి.
>
> *సామాన్య వాడకంలోకానీ, సాహిత్యంలో కానీ "ఎవరైనా ఒకరు" వాడకాన్ని పరీక్షిస్తే, "ప్రతి ఒక్కరూ" అనే అర్థంలో తరచుగా వాడబడున్నవి – ఒకరు కాదు, అందరు. అందుచేత, "ఇది తప్పని అందరు చూడగలరు" అనే అర్థంలో ఇది తప్పని ఎవరైనా చూడగలరని మనం అంటాము. "ఎవరైనా (ఒకరు) ప్రవేశించవచ్చు" అంటే "ఒకరు మాత్రమే ప్రవేశించవచ్చు" అని అర్థం కాదు, అందరు ప్రవేశించవచ్చని అర్థం. ఈ విషయంలో ఆక్స్ఫర్డ్ ఆంగ్ల నిఘంటువును చూడడం అనుమతించదగినదే కాదు లాభదాయకమైనది కూడా, పేజీ నం. 378 లో "ఏదైనా (any)" అనే పదానికి అర్థం "నిశ్చయాత్మక వాక్యాలలో ,*

ఇది పేరు పెట్టబడిన ఒక జీవి లేదా వస్తువు గురించి పరిమితి లేకుండా , మరియు సమిష్టిగా వాటిలో ప్రతి ఒక్కటి గురించి నొక్కి చెబుతుంది." అని కనపడుతుంది. ఇవ్వబడిన ఉదాహరణల్లో ఒకటి – "నా వాదనలకు విరుద్ధంగా ఎవరైనా సవాలు చేయండి". ఖచ్చితంగా దీని అర్థం ఒకరు మాత్రమే సవాలు చేయబడ్డారు అని కాదు; కానీ అందరు సవాలు చేయబడ్డారు. "ఎవరైనా" అనే పదాన్ని "అందరు" అనే అర్థంలో తరచుగా వాడతారు అనేది సుస్పష్టం.

కానీ, మిస్టర్. పాఠక్ వాదన ప్రకారం, ఇలా అని అనుమతిస్తే, "ఎవరైనా" అనే పదానికి ముందు "యొక్క" అనే విభక్త పర్యాయాన్ని వాడి, అనంతరం వ్యక్తుల సంఖ్యను సూచిస్తే, అది "అందరు"కి ఎప్పటికీ సమానం కాదు. "పేరు కలిగిన ఒక మనిషికి, వస్తువుకి సంబంధించిన" అనే ఆక్స్ఫర్డ్ నిఘంటువు యొక్క సారం, గమనించడానికి ఆసక్తికరంగా ఉంది; "యొక్క" అనే పదం అనంతరం వ్యక్తులు లేదా వస్తువుల సంఖ్యను సూచించే పదం వస్తే అక్కడ తెలిపిన విధంగా "ఒకరకమైన నామకరణం" మాత్రమే. "నా వాదనలకు విరుద్ధంగా ఎవరైనా సవాలు చేయండి" ని "నా వాదనలకు విరుద్ధంగా నా ప్రత్యర్థులలో ఎవరైనా ఒకరు" గా మార్చబడినది అనుకుందాం . ఇక్కడ "నా ప్రత్యర్థులలో ఒకరు" అంటే "నా ప్రత్యర్థులు అందరు" అని అర్థం వస్తుంది – ప్రత్యర్థులలో ఒకరు కాదు.

"ఎవరైనా ఒకరు" అనే పదం కలిగిన "వారిలో ఎవరైనా ఒకరు" అనే లేదా ఇంకేదైనా పద బంధం, "యొక్క" చేత అనుసరించబడితే అది తిరిగి మనుషులు లేదా వస్తువుల సంఖ్యను సూచించే పదం చేత అనుసరించబడితే అది మన న్యాయస్థానాలలో కానీ ఇంగ్లాండు లోని న్యాయస్థానాలలో కానీ న్యాయ సమీక్షకు వచ్చినట్టు అగుపడటం లేదు – ఒక పాత ఇంగ్లీషు కేసు, *ఐల్ ఆఫ్ వైట్ రైల్వే కం. వర్సెస్ వి. తయహురదీన్* [25 ఛాన్సరీ డివిజన్ 320] లో చేయబడినట్లుగా "ఎవరైనా ఒక ప్రస్తుత డైరెక్టర్" అనే పదబంధాన్ని అర్థం చేసుకోవాల్సి

ఉంటుంది. రెండు లక్ష్యాల కొరకు కొందరు వాటాదారులు (షేర్ హోల్డర్లు) సమావేశం ఏర్పాటు చేయవలసినదిగా డైరెక్టర్లని కోరారు. వీటిలో ఒక లక్ష్యం "అవసరమైన లేదా ప్రయోజనకరమైన పక్షంలో ప్రస్తుత డైరెక్టర్లలో ఎవరినైనా తొలగించడం, మరియు బోర్డు లో ఖాళీలను పూరించడం". డైరెక్టర్లు వేరే లక్ష్య సాధనకు సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేశారు మరియు సమావేశాన్ని నిర్వహించారు. అప్పుడు షేర్ హోల్డర్లు అసలు అభ్యర్ధనలను చేపట్టడానికి కంపనీస్ క్లాజెస్ చట్టం, 1845 ప్రకారం తాము సొంతంగా సమావేశ ఏర్పాటుకు నోటిసులు జారీ చేశారు. అభ్యర్ధన చేసిన వారు సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేయకుండా ఉండటానికి డైరెక్టర్లు తీసుకున్న చర్యల విషయములో, ప్రస్తుతం ఉన్న అందరు డైరెక్టర్లని తీసివేసే నిర్ణయాన్ని సమర్ధించడానికి "ప్రస్తుత డైరెక్టర్లలో ఎవరినైనా" అనే వాక్యాన్ని తీసివేయడానికి నోటిస్ జారీ చేయడం సరిపోతుంది. "ఎవరైనా" అనే పదం "అందరి"ని ఇముడ్చుకుటుందని లార్డ్ కాటన్, ఎల్. జె. సూచించారు.

అక్కడ వాడిన భాషలో "ప్రస్తుత డైరెక్టర్లలో ఎవరైనా" అనే వాక్యం ఉంది, "ప్రస్తుత డైరెక్టర్లలో ఎవరైనా ఒకరు" అని కాదు మరియు రెండవ వాక్యములోని "ఒకరు" అనేపదం మొత్తం వ్యత్యాసాన్ని కలిగిస్తుందని విన్నవించారు. "ఒకరు" అనే పదానికి అంత ప్రాధాన్యతనివ్వడం తప్పని మేము భావిస్తున్నాము. పదాలు మరియు పదబంధాల యొక్క శాశ్వత ఎడిషన్, ఒక అమెరికన్ కేసు ఫ్రంట్ &హింటింగ్డన్ బిల్డింగ్ &లోన్ అసోసియేషన్ వర్సెస్ బెర్జిన్స్కీని ప్రస్తావిస్తుంది , ఇక్కడ "వాటిలో ఏదైనా" అనే పదాలు "ఏదైనా ఒకటి" అనే పదానికి సమానమైనవిగా పరిగణించబడుతున్నాయి.

ఈ విషయాన్ని పూర్తిగా మరియు శ్రద్ధగా పరిగణించిన తర్వాత, "డైరెక్టర్లలో ఎవరైనా ఒకరు" అనే పదాలు సంధిగ్ధకరమైనవి; కొన్ని సందర్భాలలో వాటికి "డైరెక్టర్లలో ఒకరు, అది ఎవరైనా కావచ్చు" అని అర్ధం, కానీ ఇంకొన్ని సందర్భాలలో "డైరెక్టర్లలో ప్రతి ఒక్కరు" అని అర్ధం

వచ్చే అవకాశం ఉంది.చట్టసభ ఒక ప్రత్యేక చట్టంలో రెండు అర్థాలలో ఏది ఉద్దేశించినది అనేది న్యాయస్థానాలు ఆ పదాలు కనిపించే సందర్భాన్ని బట్టి , ఆ పథకం మరియు చట్టసభ యొక్క ఉద్దేశాలను పరిగణించాలి."

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

113. "ఎవరైనా ఒకరు" అనే పదాలకు అర్థం "అందరు" అనీ, అంటే ఒకరు కాదు అందరు అని రాజ్యాంగ ధర్మాసనం కనుగొంది. "ఏదైనా /ఎవరైనా" అనే పదం నిశ్చయాత్మక వాక్యాలలో, అపరిమితంగా పేరుపెట్టబడిన వ్యక్తి లేదా వస్తువు విషయానికి వర్తిస్తుందని కనుగొన్నారు. "ఎవరైనా ఒకరు" అనే పదం తరచుగా "అందరు" అనే అర్థంలో వాడబడుతున్నదని స్పష్టమవుతుందని తీర్పునిచ్చారు.

114. రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఈ విషయాన్ని పూర్తిగా మరియు శ్రద్ధగా పరిగణించాక, "ఎవరైనా ఒక డైరెక్టర్" అనే పదం సందిగ్ధకరమైనదని నిర్ధారణకు వచ్చింది. కొన్ని సందర్భాలలో అది "డైరెక్టర్లలో ఒకరు మాత్రమే, అది ఎవరైనా కావచ్చు" అనే అర్థంలో, మరి కొన్ని సందర్భాలలో "డైరెక్టర్లలో ప్రతి ఒక్కరు" కావడానికి ఆస్కారం ఉందని తీర్పునిచ్చింది. ఏదైనా శాసనీక పదబంధలో ఈ రెండింట్లో ఏది చట్టసభ ఉద్దేశ్యం అనేది, ఈ పదాలు కనిపించే సందర్భాన్ని బట్టి, ఆ పథకం మరియు చట్టసభ ఉద్దేశాలాను బట్టి న్యాయస్థానం నిర్ణయించాలి.

115. గనుల చట్టం, 1952 యొక్క పథకరచనను పరీక్షించిన రాజ్యాంగ ధర్మాసనం, కిందివిధంగా పేర్కొంది:

> "కానీ, భాష సందిగ్ధకరంగా ఉంటే నిందితుడికి అనుకూలంగా ఉండే వివరణని స్వీకరించాలనే "శిక్షా స్మృతి" లోని వివరణ యొక్క ప్రత్యేక నియమాన్ని మరిచిపోకూడదని మిస్టర్ పాఠక్ వాదించారు. "ఎవరైనా ఒకరు" ని ఆయన చెప్పినవిధంగా అర్థం చేసుకుంటే, ఆయన సూచించిన చట్టం చెల్లదు మరియు అందువలన నిందితులు తప్పించుకుంటారు. అందుచేత రెండింట్లో నిందితుడికి అనుకూలంగా ఉన్న ఒక వివరణ ను స్వీకరించాలి. మా అభిప్రాయంలో, ఈ వాదనలో విషయం లేదు. ***శిక్షా స్మృతి నిబంధనలను నిందితులకి అనుకూలంగా***

ఉండే విధంగా తీసుకోవాలనేది సార్వత్రిక అన్వయం కాదు, మరియు తప్పనిసరిగా స్థిరపరచబడ్డ ఇతర వివరణల నియమాలతో పరిగణించబడాలి. చట్టం యొక్క పథకం మరియు లక్ష్యాలను ముందుగా పరిశీలించినట్లుగా, చట్టం బొగ్గు గనులను కలిగి ఉన్న అందరు డైరెక్టర్లను విచారణ మరియు జరిమానాలను విధించడానికి చట్టపరిధిలోకి తెచ్చి ఉద్దేశించినదని చూడగలం అంతేగానీ, కేవలం ఒక డైరెక్టర్ని కాదు. ఈ పరిశీలనల దృష్ట్యా నిందితుడికి అనుకూలంగా చట్ట నియమాలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఆస్కారం లేదు.

వేరే చట్టాలలో చట్టసభ ఒక సమూహంలో కానీ వర్గంలో కానీ అందరినీ బాధ్యులని చేయాలనుకుంటే స్పష్టమైన భాషని ఉపయోగించిందనే వాస్తవం హై కోర్టుని బాగా ఆకట్టుకున్నట్టుగా కనపడుతుంది; ఈ దేశంలోని చట్టాలలో “ఎవరైనా” అనే పదం “అందరు” అనే అర్థంలో వాడబడలేదు. *మా ఉద్దేశ్యంలో, ఈ సందర్భానికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడం అసమంజసమైనది; మరియు పైన పేర్కొన్న కారణాల విషయానికి వస్తే, “డైరెక్టర్లలో ఎవరైనా ఒకరు” అనే వాక్యం “డైరెక్టర్లలో ప్రతి ఒక్కరూ” అనే అర్థానికి అనువైనది, ఇతర చట్టాలలో ఇలాంటి అర్థం రావడానికి వేరే పదాలు వాడారన్నది అప్రస్తుతం.*

మేము ఇవన్నీ పరిశీలించాక, సెక్షన్ 76 లో వాడబడిన “డైరెక్టర్లలో ఎవరైనా ఒకరు” అనే పదాలకి “డైరెక్టర్లలో ప్రతి ఒక్కరు” అని అర్థం అని ముగింపునకు వచ్చాం, మరియు దీనికి వ్యతిరేకంగా హై కోర్టు ఇచ్చిన వివరణ సరైనది కాదు.”

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

116. శిక్షా స్మృతిలోని చట్టాలను నిందితులకి అనుకూలంగా ఉండాలనే ఖచ్చితమైన వివరణను అనుసరించాలని వాదించడానికి అనుమతి కొరినట్లుగా అవగతమవుతున్నది మరియు “ఒక” అనే పదం “ఎవరైనా” అనే పదాన్ని అనుసరించింది, దీనికి పరిమిత అర్థం ఇవ్వాల్సి ఉంటుంది; గనుల చట్టంలోని సెక్షన్ 76 లో వాడిన “డైరెక్టర్లలో ఎవరైనా ఒకరు” అనే పదాలకి “డైరెక్టర్లలో ప్రతి ఒక్కరు”

అనే నిర్ణయానికి వచ్చింది. ఈ కేసులో "ఎవరైనా"అనే పదం తర్వాత "ఒకరు" అనే పదం వచ్చిందనేది గమనించాల్సిన విషయం, అయిననూ "ఎవరైనా ఒకరు" అనే అర్థం "అందరు" అని "ఒకరు" కాదని తీర్పునిచ్చింది. ప్రస్తుత కేసులో, చట్టసభ "ఏదైనా" అనే పదం తర్వాత "ఒక" అనే పదాన్ని వాడలేదు. చట్టసభ వాడిన లేదా వాడని ప్రతి పదం వెనక ఒక పరామర్ధం ఉంటుందని భావించాల్సి ఉంటుందనేది స్థిర చట్టం.

117.***ద చీఫ్ ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ మైన్స్ మరియు మరొకరు వర్సెస్ లాలా కరమ్ చంద్ థాపర్ మొ.*** (పైన పేర్కొనబడిన) తీర్పు వెలువడిన రోజునే అదే రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ***బన్వరీలాల్ అగర్వాలా*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో తీర్పు వెలువరించింది, ఇందులో రాజ్యాంగ ధరమసనం క్రింది విధంగా గమనించింది:

> "మొదటి వివాదం సెక్షన్ 76లోని "ఎవరైనా" అనే పదానికి "డైరెక్టర్‌లలో ఒకరు మరియు వాటాదారులలో ఒకరున్ మాత్రమే" అనే భావనపై ఆధారపడింది. సెక్షన్ 76లోని "ఎవరైనా" అనే పదం యొక్క వివరణకు సంబంధించి ఈ ప్రశ్న 1959లోని క్రిమినల్ అప్పీల్స్ నం. 98 నుండి 106 (మైన్‌ల చీఫ్ ఇన్‌స్పెక్టర్ మొదలైనవి)లో లేవనెత్తబడింది మరియు అక్కడ "ఎవరైనా" అనే పదం నిర్ణయించబడింది. అక్కడ "ప్రతి ఒకరు" అని అర్థం చేసుకోవాలి. ***ఈ విధంగా సెక్షన్ 76 ప్రకారం గనిని కలిగి ఉన్న ప్రైవేట్ కంపెనీ వాటాదారులలో ప్రతి ఒక్కరూ మరియు గనిని కలిగి ఉన్న ప్రభుత్వ కంపెనీ డైరెక్టర్లలో ప్రతి ఒక్కరూ ప్రాసిక్యూషన్‌కు బాధ్యత వహిస్తారు. కాబట్టి అధికరణం 14ను ఉల్లంఘించే ప్రశ్నే తలెత్తదు.***
>
> *[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]*

118. ***తేజ్ కిరణ్ జైన్*** మరియు ఇతరులు (పైన పేర్కొనబడిన)కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం భారత రాజ్యాంగం యొక్క 105 అధికరణను పరిశీలించింది, ముఖ్యంగా, "పార్లమెంటు .. లో చెప్పిన విషయాలపై" పార్లమెంటు సభ్యుడికి గల రక్షణను పరిశీలించింది. రాజ్యాంగ ధర్మాసనం క్రింది విధంగా గమనించింది:

"**8.** అధికరణంలోని నిబంధనలను సూచించిన విధంగా చదవడం సాధ్యం కాదని మా నిర్ణయం. అధికరణ అంటే సాధారణ భాషలో ఉండలేనిది. "పార్లమెంట్‌లో ఏదైనా చెప్పినట్లయితే" అనే విషయంలో ఈ అధికరణం ఇతర అంశాల మధ్య రక్షణను అందిస్తుంది. ***"ఏదైనా" అనే పదానికి అర్థం విస్తృతమైనది మరియు "అన్ని"కి సమానమైనది. "పార్లమెంటులో" అనే పదం చేత మాత్రమే పరిమితి ఉత్పన్నమవుతుంది దీనికి అర్థం పార్లమెంటులో సమావేశాలపుడు మరియు పార్లమెంటు యొక్క కార్యకలాపాల సమయంలో.*** మేము కేవలం పార్లమెంటులో ప్రసంగాల విషయాన్నే పరిశీలిస్తున్నాము. పార్లమెంటు సమావేశాలు జరుగుతున్నాయని మరియు దాని కార్యకలాపాలు నడుస్తున్నాయని ఒకసారి నిర్ధారణ అయ్యాక, ఆ కార్యకలాపాలలో చెప్పినది ఏదైనా న్యాయస్థాన ప్రొసీడింగ్ పరిధిలోకి రాదు, ఇది పూర్తి రక్షణ మాత్రమే కాదు ఉండవలిసిన విధంగా ఉన్నది కూడా. న్యాయ పరిణామాల గురించి భయపడకుండా ప్రజాప్రతినిధులు తమ అభిప్రాయాలను స్వేచ్ఛగా వెల్లడించే ప్రభుత్వం యొక్క పార్లమెంటరీ సారం ఇది. వారు ఏం చెప్తారనేది పార్లమెంటు యొక్క ప్రవర్తన నియమావళి, సభ్యుల చిత్తశుద్ధి మరియు స్పీకర్ చేత సభ నిర్వహణ నియంత్రణలకి కి సంబంధించిన విషయం. ఈ విషయంలో న్యాయస్థానాల జోక్యం లేదు మరియు అనవసరం."

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

119. "ఏదైనా" అనే పదానికి అర్థం విస్తృతమైనది మరియు "అన్ని"కి సమానమైనదని ఈ న్యాయస్థానం తీర్పునిచ్చింది. "పార్లమెంటు" అనే పదం చేత మాత్రమే పరిమితి ఉత్పన్నమవుతుంది దీనికి అర్థం పార్లమెంటులో సమావేశాలపుడు మరియు పార్లమెంటు యొక్క కార్యకలాపాల సమయంలో. పార్లమెంటు సమావేశాలు జరుగుతున్నాయని మరియు దాని కార్యకలాపాలు నడుస్తున్నాయని ఒకసారి నిర్ధారణ అయ్యాక, ఆ కార్యకలాపాలలో చెప్పినది ఏదైనా న్యాయస్థాన ప్రొసీడింగ్ పరిధిలోకి రాదు.

120. ***లక్నో డెవలప్మెంట్ అథారిటీ*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో, వినియోగదారుల రక్షణ చట్టం, 1986 లోని "సర్వీసు" ని నిర్వచించే సెక్షన్ (2) నందలి క్లాజ్ (o) ని ఈ న్యాయస్థానం పరిశీలిస్తున్నపుడు, "ఏదైనా" అనే పదం పరిశీలనకు వచ్చింది. ఈ న్యాయస్థానం ఇలా గమనించింది:

> "4. ----.. "ఏదైనా" మరియు "సంభావ్య" అనే పదాలు ప్రాముఖ్యమైనవి. రెండింటికీ విస్తృత వ్యాప్తి ఉంది. "ఏదైనా" అనే పదానికి నిఘంటువు అర్థం 'ఒక లేదా కొన్ని లేదా అన్ని'. *బ్లాక్స్ న్యాయనిఘంటువు ప్రకారం*"'ఏదైనా' అనే పదం విభిన్న అర్థాలు కలిగినది మరియు 'అన్ని' లేదా 'ప్రతి'తో పాటు 'కొన్ని' లేదా 'ఒకటి' అనే అర్థాలు కూడా ఆపాదించవచ్చు మరియు ఇచ్చిన చట్టంలో దాని అర్థంసందర్భం మీద ఆ చట్టం యొక్క విషయం మీద ఆధారపడుతుంది". క్లాజ్ (o) లో 'ఏదైనా' అనే పద ప్రయోగం ఒకటి నుంచి అన్ని అనే విస్తృత అర్థంలో ఉందని సూచింస్తుంది.

121. "ఏదైనా" అనే పదానికి విస్తృత పరిధి ఉందని ఈ న్యాయస్థానం తీర్పునిచ్చింది. దానికి అర్థం "ఒకటి లేదా కొన్ని లేదా అన్ని". బ్లాక్స్ లా నిఘంటువుని సూచిస్తూ, "ఏదైనా" అనే పదానికి విభిన్న అర్థాలున్నాయని మరియు "అన్ని" లేదా "ప్రతి" అలాగే "కొన్ని" లేదా "ఒకటి" లను సూచించడానికి వాడొచ్చని గమనించింది . డానికి ఆపాదించిన అర్థం సందర్భం మీద మరియు చట్టం యొక్క విషయం మీద ఆధారపడతాయి.

122. ***"కె.పి. మహమ్మద్ సలీం "***(పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో, ఈ న్యాయస్థానం డైరెక్టర్ జనరల్ లేదా చీఫ్ కమీషనర్ లేదా కమీషనర్‌కు ఏదైనా కేసును తనకు అధీనంలో ఉన్న ఒకరు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మంది మదింపు అధికారుల నుండి ఏ ఇతర మదింపు అధికారి లేదా మదింపు అధికారులకు బదిలీ చేసే అధికారాన్ని పరిశీలిస్తోంది.న్యాయస్థానం క్రింద విధంగా పేర్కొంది:

> "17. "ఏదైనా" అనే పదం చట్టంలోని సందర్భాన్ని మరియు దాని ఉద్దేశ్యాన్ని బట్టి చదవాల్సి ఉంటుంది, ఈ స్వభావానికి చెందిన

సందర్భంలో అన్ని అనే అర్థం రావచ్చు. పేర్కొన్న ప్రయోజనం కోసం ఉద్దేశించిన నిర్మాణ సూత్రాలను ఆశ్రయించవచ్చు. (*న్యూ ఇండియా అష్యూరెన్స్ కం. లి. వర్సెస్ నుస్లీ నెవిల్ వాడియా* [(2008) 3 ఎస్సీసీ 279 : (2007) 13 ఎస్. సి.ఆర్. 598] చూడండి) ***అందువల్ల, శాసనం సందర్భంలో, సెక్షన్ 127 కింద పేర్కొన్న అధికారులకు బదిలీ అధికారం ఇవ్వబడిన ఆదాయపు పన్ను చట్టం సందర్భంలో "ఏదైనా" అనే పదాన్ని అన్నీ అని చదవవచ్చు.***

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

123. "ఏదైనా" అనే పదాన్ని చట్టం యొక్క సందర్భాన్ని బట్టి చదవాలని న్యాయస్థానం పునరుద్ఘాటిస్తుంది. "ఏదైనా" అనే పదానికి "అన్ని" అనే అర్థంలో న్యాయస్థానం ప్రయోజన నిర్మాణ సూత్రాలను కూడా అన్వయించింది.

124. ***"రాజ్ కుమార్ శివహరే"*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో , ఫారిన్ ఎక్స్ఛేంజ్ మేనేజ్‌మెంట్ యాక్ట్ (ఫెమా), 1999లోని సెక్షన్ 35 "ఏదైనా నిర్ణయం లేదా ఉత్తర్వు(ఆర్డర్)" అనే పదాలను ఉపయోగిస్తుంది కాబట్టి , తుది ఉత్తర్వు నుండి అప్పీళ్లను మాత్రమే దాఖలు చేయవచ్చని ఒక వాదన ముందుకు తేబడింది. పేర్కొన్న వాదనను తిరస్కరిస్తూ, ఈ న్యాయస్థానం ఈ విధంగా గమనించింది:

> *"**19.** "ఏదైనా" అనే పదానికి ఈ సందర్భంలో "అన్ని" అని అర్థం. ఈ సెక్షన్ బాధిత వ్యక్తి ఎవరైనా అప్పీలు చేసుకొనే హక్కుని కల్పిస్తుంది కాబట్టి మేము ఈ అభిప్రాయానికి వచ్చాం. అప్పీలు చేసుకొనే హక్కు, చట్టంలో స్థిరపడిన విధంగా, చట్టం యొక్క సృష్టి. దావా వేసే హక్కు లాగా అది స్వాభావిక హక్కు కాదు. ఫెమా లోని సెక్షన్ 34 లో నిషేధించబడినట్లుగా నిషేధించబడితే తప్ప దావా వేసుకొనే హక్కు స్వాభావిక హక్కు (సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ నందలి సెక్షన్ 9 చూడండి) కానీ అప్పీలు చేసుకొనే హాకు ఎప్పుడు కూడా చట్టం ద్వారా అంధించబడినదే. అలాంటి ఒక హక్కుని కల్పించేటప్పుడు చట్టం ఆ హక్కుకి పరిమితిని*

లేదా జరిమానా యొక్క ముందస్తు జమ లేదా అప్పీలు యొక్క పరిధిని చట్ట సంబంధిత ప్రశ్నకు లేదా చట్టం యొక్క ముఖ్యమైన కొన్ని ప్రశ్నలకు పరిమితం చేస్తూ కొన్ని పరిధులను విధించవచ్చు. ఇలాంటి పరిధులు విధించినపుడు, అవి తప్పనిసరిగా పాటించబడాలి. కానీ, ఈ కేసులో ఉన్నట్టుగా, అప్పీలు చేయబడిన ఉత్తర్వు లేదా నిర్ణయం యొక్క స్వభావంపై ఎలాంటి పరిధులు లేనపుడు, అప్పీలు చేసే హక్కుని వివరణాత్మకత పాటించి ఈ న్యాయస్థానం ఇకపై తగ్గించలేదు.

20. ఫెమా యొక్క సెక్షన్ 35 ప్రకారం, అప్పీలేట్ ట్రైబ్యునల్ యొక్క "ఏదైనా" "ఉత్తర్వు" లేదా "నిర్ణయం" చేత బాధింపబడిన వ్యక్తికి అప్పీలు చేసుకొనే హక్కుని చట్టసభ ప్రసాదించింది. అలాంటి ఒక అప్పీలు చట్టానికి సంబంధించిన ప్రశ్న అయ్యి ఉండాలి. ఈ సందర్భంలో "ఏదైనా" అనే పదానికి "అన్ని" అని అర్థం.

xxx xxx xxx

26. ప్రస్తుత కేసులో కూడా ట్రిబ్యునల్ యొక్క "ఏదైనా" ఉత్తర్వు లేదా నిర్ణయం చేత బాధింపబడిన వ్యక్తికి అప్పీలు దాఖలు చేసే హక్కుని ప్రసాదించబడినపుడు, దీనికి విరుద్ధ చట్ట ఉద్దేశ్యం ఏమి లేనపుడు, దానికి పరిమిత అర్థం ఇవ్వడానికి కారణం లేదు. ఫెమా యొక్క సెక్షన్ 35 మీద మా తీర్పులో, అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్ యొక్క ఏదైనా "ఉత్తర్వు" లేదా "నిర్ణయం" అంటే అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్ యొక్క అన్ని నిర్ణయాలు మరియు ఉత్తర్వులు మరియు అలాంటి నిర్ణయాలు లేదా ఉత్తర్వులు, పరిధి మేరకు, చట్టబద్ధ ప్రశ్న విషయంలో హై కోర్టు కి అప్పీలు చేయతగినవి.

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

125. ఈ సందర్భంలో "ఏదైనా" అనే పదానికి "అన్ని" అనే అర్థం వస్తుందని తీర్పునిస్తూ, అప్పీలు చేసుకొనే హక్కు చట్టం ప్రసాదించిన హక్కని ఈ న్యాయస్థానం గమనించింది. ఇలాంటి హక్కుని ప్రసాదించేటపుడు, చట్టం కొన్ని పరిధులని విధించవచ్చు, పరిమితులు లేదా జరిమానా ముందస్తు

జమ లేదా చట్టం యొక్క ప్రశ్నకి గాని కొన్ని సందర్భాలలో ముఖ్యమైన కొన్ని ప్రశ్నలకు ఆ అప్పీలు పరిధిని పరిమితం చేయవచ్చు. అలాంటి పరిధులు విధించినపుడు, అవి తప్పనిసరిగా పాటించబడలని తీర్పునిచ్చింది. ఎలాంటి పరిధులు లేని విషయంలో, అప్పీలు హక్కుని వివరణాత్మకత పాటించి ఈ న్యాయస్థానం తగ్గించలేదని నిర్ణయించింది.

126. *భారత ప్రభుత్వం వర్సెస్ ఏ. బి. షా మరియు ఇతరులు* (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థాన తీర్పుపై శ్రీ పి. చిదంబరం ఆధారపడ్డారు. ఈ కేసులో, ట్రయల్ కోర్టు నిందితుడిని నిర్దోషిగా ప్రకటిస్తూ విడుదల చేయడాన్ని భారత ప్రభుత్వం సవాలు చేస్తూ హై కోర్టులో అప్పీలు దాఖలు చేసింది, అపీలులో హై కోర్టు ఇదే నిర్ణయాన్ని నిర్ధారించింది. దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదు పరిమితులకి మించిందని ట్రయల్ కోర్టు మరియు హై కోర్టులు తీర్పునిచ్చాయి. ఈ న్యాయస్థానం ట్రయల్ కోర్టు మరియు హై కోర్టు యొక్క తీర్పులని రద్దు చేసింది. "ఏదైనా సమయంలో" అనే వ్యక్తీకరణను వివరిస్తూ క్రింది విధంగా గమనించింది:

> "12. ***మేము*** ఈ చట్టం యొక్క లక్ష్యం మరియు ఉద్దేశ్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని 3 మరియు 6 షరతులను పరిశీలిస్తే ,ఈ షరతులు పిల్లర్లను తొలగించే సమయానికి అవసరమైన వాటికి అనుబంధమైనవి మాత్రమే కాదు, అవసరమైన పొడవు కోసం అన్ స్టోయింగ్ సదా ఉండాలి. **షరతు 6 లో ఉండే *"ఏ సమయం లోనైనా" అనే వ్యక్తీకరణ, దానిని "ఎటువంటి సమయంలోనైనా" లో వాడిన సందర్భాన్ని బట్టి అర్థం చేసుకోవాలి, అంటే దీనర్థం అవరసరమైన పొడవుని అన్ని సమయాల్లో కలిగి ఉండాలి.*** గనులలో భద్రత అనే చట్టంలోని ఆబ్జెక్ట్‌ను నెరవేర్చడానికి , అటువంటి దృక్కోణాన్ని తీసుకోవడం అవసరం , ప్రత్యేకించి పునరావృతమయ్యే గని విపత్తుల నేపథ్యంలో, మైనర్‌ల జీవితాలు భారీగా నష్టపోతున్నాయి. చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం అయిన గనుల భద్రత సాధనలో ఇలాంటి దృక్కోణాన్ని తీసుకోవడం ఆవశ్యకం, ముఖ్యంగా పునరావృతం అవుతూ లోపల బయట గాని కార్మికుల ప్రాణాలు తీస్తున్న గాని ప్రమాదాల నేపథ్యంలో.

'ఏదైనా' అనే పదానికి విభిన్న అర్థాలు ఉన్నాయని సూచించవచ్చు మరియు బ్లాక్స్ న్యాయ నిఘంటువులో ఈ పదాన్ని "అన్ని" లేదా "ప్రతి" అని సూచించడానికి వాడవచ్చని మరియు దీని అర్థం "చట్టం యొక్క విషయం మరియు సందర్భం" మీద ఆధారపడుతుంది. స్ట్రౌడ్ న్యాయ నిఘంటువు యొక్క సంపుటి ఈ లోని పేజీ నం.145 నుండి 153 లలో "ఏదైనా" అనే పదానికి అర్థాలు వివరించబడినవని చూడవచ్చు, వీటిని పరిశీలిస్తే చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు అది వాడబడుతున్న సందర్భం మీద ఇది ముఖ్యంగా ఆధారపడుతుందని చూడవచ్చు. *లక్నో డెవలప్మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ ఎమ్. కె. గుప్తా* [(1994) 1 ఎస్సీసీ 243] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క ధర్మాసనం, వినియోగ దారుల హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం, 1986 లో 'సర్వీస్' ని నిర్వచించిన సెక్షన్ 2(o) లో కనపడిన ఈ పదానికి విస్తృత అర్థం ఇచ్చింది. (పేరా 4 చూడండి)

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

127."ఏదైనా" అనే పదాన్ని పథకం మరియు శాసనం యొక్క ఉద్దేశ్యాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని, దాని సందర్భాన్ని బట్టి అర్థం చేసుకోవాలని శ్రీ చిదంబరం సరిగ్గా వాదించారు. ఈ ప్రతిపాదనపై(భావనపై) ఎలాంటి గొడవ ఉండజాలదు. ***ద చీఫ్ ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ మైన్స్ మరియు మరొకరు వర్సెస్ లాలా కరమ్ చంద్ థాపర్ మొ.*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థాన రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పు నుంచి కూడా ఈ భావన స్పష్టం. ఒక చట్టం లోని చట్టబద్ధ నిబంధనకు చట్టసభ ఏ అర్థం ఇవ్వదలచుకున్నదనే విషయాన్ని, పదం(పదాలు) వచ్చే సందర్భాని మరియు ముఖ్యంగా ఆ పథకం తేవడంలో చట్టసభ యొక్క ఉద్దేశ్యాలను పరిగణించి న్యాయస్థానం నిర్ణయం తీసుకోవాలి.

ఉద్దేశ్య వివరణ

128. ప్రస్తుత కేసుని నిర్ణయించడానికి చట్టాల వివరణ యొక్క ముఖ్యమైన ఒక నియమమైన ఉద్దేశ్య వివరణని సూచించడం అవసరం.

129. "శాసనానికి(చట్టానికి) ఒక లక్ష్యం ఉంటుంది, దుశ్చేష్టలను నివారించ తలపెడుతుంది, ఒక లోపాన్ని పూరిస్తుంది, విధాన మార్పును సాధ్యం చేస్తుంది, ప్రభుత్వం యొక్క పథకాన్ని సూత్రీకరిస్తుంది. ఆ లక్ష్యం, ఆ పథకం గాలి నుంచి నైట్రోజన్ తీసినట్లుగా వెలికిరాదు; అది శాసనం (చట్టం) యొక్క భాష నుంచి నుంచి నిరూపితమవుతుంది, ఇతర బాహ్య *ప్రయోజన వ్యక్తీకరణల* వెలుగులో చదవబడుతుంది. [సమ్ రెఫ్లెక్షన్స్ ఆన్ ద రీడింగ్ ఆఫ్ స్టాట్యూట్స్, 47 కొలంబియా ఎల్. ఆర్. 527, ఎట్ పే. 538(1947)]."

130. జస్టిస్ ఫ్రాంక్ఫర్టర్ ప్రయోజన వ్యక్తీకరణ నియమాన్ని ఇలా క్లుప్తంగా ప్రతిపాదించారు. అందుచేత శాసన నియమాన్ని చట్టంలోని పదాల, చట్ట పీఠిక, లక్ష్యాలు మరియు కారణాల ప్రకటన, మరియు ఇచ్చిన ఒక కేసులో ఉన్న పరిస్థితులనుంచి బయటకు తీయడం అవసరం. శాసన నియమం కనుగొనబడినపుడు, దానిలోని పదాలను ఆ శాసనాన్ని ఓడించే విధంగా కాకుండా దానిని ముందుకు తీసుకెళ్ళే విధంగా అర్థం చేసుకోవాల్సి ఉంటుంది.

131. ఫ్రాన్సిస్ బెన్నియన్ తన గ్రంథం *చట్టబద్ధమైన వివరణ (Statutory Interpretation)*లో, పేజీ 810 వద్ద ఉద్దేశ్య నిర్మాణాన్ని కింది విధంగా అంతే సమానంగా అనర్గళంగా వివరించారు:

> "చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్య నిర్మాణం అంటే క్రింది వాటి ద్వారా చట్టసభ యొక్క లక్ష్యాన్ని సాధ్య పరుస్తుంది–
>
> (ఎ) చట్టబద్ధమైన ఉద్దేశ్యానికి అనుగుణంగా ఉన్న శాసనం యొక్క అక్షర అర్థాన్ని (literal meaning) అనుసరించడం (ఈ కోడ్‌లో ఉద్దేశపూర్వక మరియు అక్షర నిర్మాణం అని పిలుస్తారు), లేదా

> (బి) అక్షర అర్థం అనుగుణంగా లేని చోట శాసన ప్రయోజనం దృష్టిలో పెట్టుకొని వడకట్టిన అర్థాన్ని వర్తింపజేయడం (కోడ్‌లో ఉద్దేశపూర్వక మరియు వడపోతతో కూడిన నిర్మాణం అని పిలుస్తారు)."

132. చట్టసభ యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఒక చట్టాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి. అది అర్థవంతంగా ఉండాలి. చట్టసభ యొక్క లక్ష్యాన్ని అందుకొనేది కాకుండా అసంబద్ధత ఉద్భవించే నిర్మాణానికి ప్రాధాన్యం ఇవ్వరాదు.

133.***మాడ్రన్ డెంటల్ కాలేజీ అండ్ రీసెర్చ్ సెంటర్ మరియు ఇతరులు*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం ఆమోదించిన మరియు ముందు వచ్చే పేరాగ్రాఫులలో మేము సూచించే "దామాషా సిద్ధాంతం"పై వివరణను అందించిన ఇజ్రాయెల్ సుప్రీం కోర్టు యొక్క పూర్వ అధ్యక్షులు, అహరోన్ బరాక్, తన "చట్టంలో ఉద్దేశ్య వివరణ" పై తన వ్యాఖ్యానంలో 'చట్టంలో వివరణ యొక్క లక్ష్యం'ను క్రింది విధంగా సంగ్రహించారు:

> "ఏదో ఒక సమయంలో ప్రశ్నకు సమాధానమివ్వడానికి అక్షరాల బయట ఆర్కెమెడియన్ స్థానాన్ని కనుగొనాలి. ఆ సమాధానమిదే: "చట్టంలో వివరణ యొక్క లక్ష్యం, లక్ష్యాన్ని అంటే ఆ చట్ట లక్ష్యాన్ని సాధించడమే [56]. చట్ట వివరణ వ్యవస్థ యొక్క పాత్ర, ఇచ్చిన ఎంపికలలో పదాల ఉద్దేశ్యాన్ని అత్యున్నతంగా ఎంపిక చేయడం. ప్రతి న్యాయ పదం – విల్లు, చట్టం, మరియు రాజ్యాంగం, ప్రతి ఒకటి సామాజిక లక్ష్యం కోసం ఎంపిక చేయబడ్డవి. ఈ లక్ష్యాన్ని, ఈ ఉద్దేశ్యాన్ని సాధించడం వివరణ యొక్క లక్ష్యం. వివరణ వ్యవస్థ అనేది పరికరం మరియు సాధనం. ఇది చట్టం స్వీయ-సాక్షాత్కారాన్ని సాధించే సాధనం. ఇచ్చిన పదాలని అర్థం చేసుకోవడంలో, అంటే, చట్టంలోని వివరణ ఏమి చేస్తుందో, ఒక వివరణ వ్యవస్థ దానిలో చిక్కుకున్న ప్రమాణం యొక్క ఉద్దేశ్యం – మన పరిభాషలో, వాక్యాల యొక్క ఉద్దేశ్యం – ఉత్తమంగా సాధించబడుతుందని హామీ ఇవ్వాలి. అందువల్ల వివరణ వ్యవస్థ హేతుబద్ధమైన కార్యకలాపంగా ఉండాల్సిన అవసరం ఉందనే ఆవశ్యకత. కాయిన్ టాస్ పని చేయదు. ఇది హేతుబద్ధమైనది – ఇది నా స్వంత

> అభిప్రాయాలలో ప్రధానమైనది – ఉద్దేశపూర్వక వివరణ అనేది అత్యంత సరైన వివరణ వ్యవస్థ అనే నమ్మకం వలన. ఈ వ్యవస్థ సరైనది ఎందుకంటే ఇది చట్టం యొక్క లక్ష్య సాధనకు హామీ ఇస్తుంది. చట్టం యొక్క లక్ష్యాన్ని వెతకడం అనేది వివరణ యొక్క సరైన ప్రమాణమనే నా దావాకు మద్దతుగా సామాజిట, న్యాయ, వివరాత్మక మరియు రాజ్యాంగ మద్దతు ఉంది, ఉద్దేశ్య వివరణ ఈ ప్రమాణాన్ని ఉత్తమంగా నెరవేరుస్తుంది. చట్టంలో తులనాత్మక పరిశీలన కూడా దీనికి మద్దతు ఇస్తుంది. ఆ మద్దతులోని ప్రతి అంశాన్ని నేను క్రింద చర్చిస్తాను."

134. ఉద్దేశ్య వివరణ అనేది వివరణ యొక్క సరైన వ్యవస్థ అని న్యాయమూర్తి ఉద్ఘాటించారు. చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని నెరవేర్చడానికి ఇది హామీ ఇస్తుంది కాబట్టి ఈ వ్యవస్థ సరైనది అని ఆయన గమనించారు. వివరణ యొక్క సరైన ప్రమాణం ఏమిటంటే చట్టం యొక్క లక్ష్యాన్ని వెతకడం, ఆ ఉద్దేశ్య వివరణ ఈ ప్రమానాన్ని నెరవేరుస్తుంది.

135. ఉద్దేశ్య వివరణ నియమాలను ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుల ద్వారా కూడా వివరించవచ్చు. ***ఎమ్. పెంటయ్య మరియు ఇతరులు వర్సెస్ ముద్దాల వీరమల్లప్ప మరియు ఇతరులు*** [57] కేసులో ఈ న్యాయస్థాన రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఒక ప్రశ్నను పరిశీలించింది, హైదరాబాద్ జిల్లా మునిసిపాలిటీల చట్టం, 1956 ననుసరించి సభ్యుడిగా భవించబడిన ఒక వ్యక్తికి సెక్షన్ 34 లో నిర్దేశించిత పదం వర్తిస్తుందా లేదా. నిబంధన 16 యొక్క సరైన వివరణ చేత అది సరైనది మరియు అనుమతించ తగినది అనే వాదన మా ముందుకు వచ్చింది. ఈ వాదనను తోసిపుచ్చుతూ న్యాయమూర్తి కె. సుబ్బా రావ్ ఇలా గమనించారు:

> "మేము ఈ వాదనను కొంత వివరంగా పరిగణించే ముందు , ఈ దశలో బాగా స్థిరపడిన నిర్మాణ నియమాలను గమనించడం ఈ చట్టం సృష్టించిన చిక్కుల నుండి మరలా డానికి సాయపడుతుంది. మాక్స్వెల్ చట్ట వివరణలు పే. 7 లో ఇలా చెప్పారు:

> "... ఎంపిక రెండు వివరణల మధ్య అయితే , దానిలో ఇరుకైనది చట్టం యొక్క స్పష్టమైన ప్రయోజనాన్ని సాధించడంలో విఫలమైతే , చట్టాన్ని నిష్ఫలమయ్యేలా చేసే నిర్మాణాన్ని మనం నివారించాలి మరియు సమర్థవంతమైన ఫలితాన్ని తీసుకురావడానికి మాత్రమే పార్లమెంటు చట్టాన్ని చేస్తుందనే విషయంపై ఆధారపడి ధృఢమైన నిర్మాణాన్ని స్వీకరించాలి".

స్టాట్యూట్ లా, 5 వ సంపుటి, పే. 82 బ లో క్రయిస్ ఇలా అన్నారు–

> "అసంబద్ధత లేదా వ్యర్థత, స్పష్టంగా కనిపించే అన్యాయం లేదా అసంబద్ధమైన అసౌకర్యం లేదా క్రమరాహిత్యాన్ని నివారించాలి."

కెనడా షుగర్ రిఫైనింగ్ కం. వర్సెస్ ఆర్. [(1898) ఏ. సీ. 735] లో లార్డ్ డేవీ ఇలాంటి సమస్యలపై సరైన దృక్కోణాలకు సంబంధించి మార్గదర్శకాలు పొందుపరచారు.

> "ఒక శాసనంలోని ప్రతి క్లాజును సందర్భం మరియు చట్టంలోని ఇతర క్లాజుల సూచనతో అర్థం చేసుకోవాలి , తద్వారా విషయానికి సంబంధించిన మొత్తం శాసనం లేదా శాసనాల శ్రేణిని వీలైనంత వరకు స్థిరంగా అమలు చేయవచ్చు."

136. న్యాయమూర్తి ఏ. కె. సర్కార్ దీనితో ఏకీభవిస్తూ ఇలా గమనించారు:

> "ఈ చట్టం కొన్ని ఇబ్బందులను కలిగించిందనడంలో సందేహం లేదు. రద్దు చేయబడిన చట్టం ప్రకారం కమిటీకి ఎన్నికైన సభ్యులకు శాశ్వత పదవీకాలం ఇవ్వాలని లేదా కొత్త చట్టం ప్రకారం ఎన్నికలు ఉండకూడదని ఖచ్చితంగా ఉద్దేశించబడలేదు. కొత్త చట్టంలో ఉపయోగించిన భాషను ఖచ్చితంగా మరియు అక్షరాలా అన్వయిస్తే అటువంటి ఫలితం కనిపిస్తుంది. ***ఏది ఏమైనప్పటికీ, "చట్టం యొక్క భాష, దాని సాధారణ అర్థం మరియు వ్యాకరణ నిర్మాణంలో , చట్టం యొక్క స్పష్టమైన ప్రయోజనం యొక్క స్పష్టమైన వైరుధ్యానికి దారి తీస్తే , లేదా కొంత అసౌకర్యం లేదా అసంబద్ధత , కష్టాలు లేదా న్యాయం , బహుశా***

ఉద్దేశించబడనివి, పదాల అర్థాన్ని మరియు వాక్యం యొక్క నిర్మాణాన్ని కూడా సవరించే పద నిర్మాణాన్ని దానిపై ఉంచవచ్చు....చట్టం యొక్క ప్రధాన విషయం మరియు ఉద్దేశం స్పష్టంగా ఉన్న చోట , అవసరమైన చోట లేదా వాడబడిన భాష యొక్క సంపూర్ణ అసమర్థత తప్ప, డ్రాఫ్ట్‌స్‌మ్యాన్ యొక్క నైపుణ్యం లేకపోవటం లేదా చట్టనిర్లక్ష్యం వలన అది శూన్యంగా తగ్గించబడకూడదు. కానీ, న్యాయస్థానాలు ఒక చట్టంలోని పదాలను మార్చడానికి లేదా చేర్చడానికి సంకోచిస్తాయి, మరియుమంచి భావానికి విముఖత ఉన్న చోట మాత్రమే వారు అలా చేస్తారని చెప్పబడింది. స్టాట్యూట్స్ మీద మాక్స్ వెల్ (పదవ సంపుటి) పే. 229. సీఫోర్డ్ కోర్టు ఎస్టేట్స్ లి. వర్సెస్ ఆశర్ [(1949) 2 ఏ. ఈ. ఆర్. 155. 164] లో జస్టిస్ ఎల్. డెన్నింగ్ ఇలా అన్నారు:

> "ఒక లోపం కనపడినప్పుడు న్యాయమూర్తి తన చేతులు ముడుచుకొని మూసాయిదకర్తని నిందించలేరు. పార్లమెంటు యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని కనుగొనే నిర్మాణాత్మక పనిలో అతడు నిమాగ్నమవ్వాలి ... మరియు అపుడు అతను చట్టసభ యొక్క ఉద్దేశ్యానికి అనుగుణంగా లిఖిత పదానికి "బలాన్ని మరియు జీవాన్ని"ఇవ్వడానికి అనుబంధాన్ని ఇవ్వాలి ....చట్టం యొక్క రూపకర్తలు స్వయంగా ఈ మడతను దాని ఆకృతిలో ఎదుర్కొంటే , వారు దానిని ఎలా సరిదిద్దేవారు అని ఒక న్యాయమూర్తి తనను తాను ప్రశ్నించుకోవాలిఅప్పుడు వాళ్లు చేసినట్లే అతను చేయాలి. ఒక న్యాయమూర్తి చట్టం అల్లిన పదార్థాన్ని మార్చకూడదు , కానీ అతను మడతలను సరిచేయవచ్చు మరియు చేయాలి.""

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

137. *ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రధాన న్యాయమూర్తి మరియు ఇతరులు వర్సెస్ ఎల్. వి. ఏ. దీక్షితులు మరియు ఇతరులు*[58] కేసులో ఈ న్యాయస్థాన రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తన స్థానాన్ని క్రింది పదాలలో పునరుద్ఘాటించింది:

"67. రెండు ప్రత్యామ్నాయ నిర్మాణాలు సంభవమైనపుడు, చట్టం యొక్క ఇతర భాగలతో సరిపడే మరియు చట్ట యొక్క సాఫీ అయిన, సామరస్యపూర్వకమైన దానిని ఎంచుకొని, మిగిలిన నియమాలతో అసంబద్ధత, గందరగోళం లేదా ఘర్షణ , వైరుధ్యం మరియు సంఘర్షణ కలిగించే లేదా చట్టం యొక్క ప్రాథమిక పథకం మరియు ఉద్దేశ్యాన్ని బలహీనపరచే లేదా ఓడించడానికి లేదా నాశనం చేయడానికి ప్రయత్నించే రెండో దానిని వదిలి వేయాలి.....”

138. *గిరిధారి లాల్ మరియు కుమారులు వర్సెస్ బల్బీర్ నాథ్ మాథుర్ మరియు ఇతరులు*[59] కేసులో *జస్టిస్ ఓ. చిన్నపరెడ్డి ఈ స్థితిని క్రింది విధంగా వివరించారు:*

"90. చట్టాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలో న్యాయస్థానం యొక్క ప్రథమ మరియు ప్రాథమిక కర్తవ్యం చట్టసభ యొక్క అసలు లేదా మోపబడిన ఉద్దేశ్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడం. ఉద్దేశ్యాన్ని అర్థం చేసుకున్నాక, న్యాయస్థానం చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు లక్ష్యాలను ప్రోత్సహించే లేదా ముందుకు తీసుకువెళ్ళే విధంగా ఆ చట్ట నిబంధనను అర్థం చేసుకోవాలి. ఇందుకోసం, సామాన్య పదాలను వాటి సామాన్య అర్థాల ఆధారంగా అర్థం చేసుకోవాలనే నియమాన్ని కూడా న్యాయస్థానాలు వదలవచ్చు. భాష యొక్క సాదాసీదాతత్వంపై సౌమ్య మరియు మూగ సమర్పణలు ఉండనవసరం లేదు. విస్పష్ట అన్యాయం, అసాధారణత మరియు అసంబద్ధతలను నివారించడానికి లేదా చట్టం నిర్వీర్యం కాకుండా చూడడానికి, న్యాయస్థానం స్వర్ణ నియమంగా పేరుగాంచిన నియమాన్ని వదలవచ్చు, తద్వారా చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని లక్ష్యాన్ని చేరుకోవడానికి అవసరమైతే లిఖిత పదాలకు చేర్పులు చేయవచ్చు."

139. వేరే ***జ్యూరిస్డిక్షన్ల*** వివిధ మునుపటి తీర్పులని సూచిస్తూ న్యాయమూర్తి ఇలా అన్నారు:

"16.***చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడమే చట్ట నిర్మాణ ప్రాథమిక నియమమని మన*** న్యాయస్థానమే ***ఒక సాధారణ దృక్కోణాన్ని తీసుకుంది మరియు చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు లక్ష్యాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళే నిర్మాణ నియమాన్ని ఎంచుకొనాలి మరియు సాదా భాష కి చెందిన నిర్మాణాన్ని ఎంచుకున్నా, అసాధారణత, అన్యాయం మరియు అసంబద్ధతకు దారితీసే నిర్మాణాన్ని ఎంచుకోకూడదు,*** *కె. పి. వర్గీస్ వర్సెస్ ఐ. టి.ఓ. [(1981) 4 ఎస్సెసీ 173 : 1981 ఎస్సెసీ*

> *(టాక్స్) 293], స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ట్రావెనకోర్ వర్సెస్ మొ. ఎమ్. ఖాన్ [(1981) 4 ఎస్సెస్సీ 82], సోమ్ ప్రకాష్ రేఖీ వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం [(1981) 1 ఎస్సెస్సీ 449 : 1981 ఎస్సెస్సీ (ఎల్&ఎస్) 200], రావుల సుబ్బా రావ్ వర్సెస్ సి. ఐ. టి. [ఏ. ఐ. ఆర్. 1956 ఎస్సీ 604 : 1956 ఎస్సీఆర్ 577], గోవింద్ లాల్ వర్సెస్ అగ్రికల్చర్ ప్రొడ్యూస్ మార్కెట్ కమిటీ [(1975) 2 ఎస్సెస్సీ 482 : ఏ. ఐ. ఆర్. 1976 ఎస్సీ 263 : (1976) 1 ఎస్సీఆర్ 451] అండ్ బాబాజీ కొండాజీ వర్సెస్ నాసిక్ మర్చంట్స్ కొ ఓ పెరేటివ్ బ్యాంక్ లి. [(1984) 2 ఎస్సెస్సీ 50]"*
>
> *[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]*

140. ***తీన్ సుఖియా ఎలెక్ట్రిక్ సప్లయ్ కం. లి. వర్సెస్ అస్సాం రాష్ట్రం మరియు*** [60] **ఇతరులు** కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తరపున మాట్లాడుతూ జస్టిస్ ఎమ్. ఎన్. వెంకటాచలయ్య ఇలా గమనించారు:

> "**118.** చట్టాన్ని నిరర్ధకం చేసే ఏదైనా నిర్మాణానికి వ్యతిరేకంగా న్యాయస్థానాలు మొగ్గుచూపుతాయి. " "నాశనం కావడం కంటే విలువైన విధంగా" అనే నియమం ఆధారంగా ఒక చట్టం యొక్క నియమాలను దాన్ని ఫలవంతం మరియు కార్యసాధకం చేసే విధంగా అర్థం చేసుకోవాలి. ఒక శాసనం పూర్తిగా అస్పష్టంగా మరియు దాని భాష పూర్తిగా అస్పష్టంగా మరియు పూర్తిగా అర్థరహితంగా ఉంటే , అస్పష్టత చేత శాసనం నిరర్ధకంగా ప్రకటించబడుతుందనేది నిస్సందేహంగా నిజం.14వ అధికరణ ప్రకారం చట్టం ఏకపక్షమైనదా లేదా అసమంజసమైనదా అని పరీక్షించడం న్యాయ సమీక్ష పని కాదు; కానీ శాసనం యొక్క భాషని పరిశీలిస్తున్న నిర్మాణ న్యాయస్థానం, చట్టసభ దానికి ఇవ్వాలనుకున్న అర్థం మరియు లక్ష్యాన్ని తరచి చూడటం మరియు అందించడం చేయవచ్చు. *మాంచెస్టర్ షిప్ కెనాల్ కం. వర్సెస్ మాంచెస్టర్ రేస్ కోర్సు కం.* [(1904) 2 అధ్యాయం 352 : 16 టి. ఎల్. ఆర్ 429 : 83 ఎల్. టి. 274]లో న్యాయమూర్తి ఫార్వెల్ ఇలా అన్నారు: (పీపీ. 360-61)
>
> > "నేను వాటితో ఏమి చేయలేనంతగా పదాలు పూర్తిగా అర్థంలేకుండా ఉంటే తప్ప, ఎంతో కొంత అర్థం వెతికే బాధ్యత

> మరియు దానిని అనిశ్చితి కారణంగా నిరర్ధకంఅని ప్రకటించడానికి లేని బాధ్యత నాపై ఉంది."

> **119.** ఫార్వెల్ భావనను ఆమోదీస్తూ ఫార్సెట్ ప్రాపర్టీస్ లి. వర్సెస్ బకింగ్హాం కౌంటీ కౌన్సిల్ [(1960) 3 ఆల్ ఈ. ఆర్. 503] కేసులో లార్డ్ డెన్నింగ్ ఇల అన్నారు: (ఆల్ ఈ. ఆర్. పే. 516]
>
> > "కానీ ఎప్పుడైతే శాసనానికి కొంత అర్ధం ఉంటుందో, అది ఎంత నిగూఢమైనదైనా అవ్వవచ్చు, లేదా అనేక అర్థాలు కలిగి ఉండవచ్చు, రెండింటికీ మధ్య ఎంచుకోవడానికి చాలా తక్కువ సామ్యం ఉండవచ్చు, శూన్యత ఆధారంగా తిరస్కరించకుండా న్యాయస్థానాలు ఆ శాసనానికి అర్ధం తెలిపాలి."
>
> **120**. అందుచేత, శాసనాలు అమలుచేయడానికే ఉన్నాయి అందుకే ఏమి చేయవచ్చో న్యాయస్థానాలు చూడాలి పనికిరానిది మరియు అసంభవం అయితే తప్ప శాసనాన్ని నిరర్ధకం అని ప్రకటించరాదు. విట్నీ వర్సెస్ ఐ. ఆర్. ఎస్. [1926 ఏ సీ 37] లో లార్డ్ డ్యునడిన్ ఇలా అన్నారు: (ఏసి పే. 52)
>
> > "ఒక శాసనం పని చేయడానికి తయారు చేయబడుతుంది, కీలకమైన లోపం లేదా స్పష్టమైన ఆదేశం ఉంటే తప్ప న్యాయస్థానాలు దాని వివరణని ఆ లక్ష్యానికి అనుగుణంగా ఏర్పర్చుకోవాలి."

141. *గుజరాత్ రాష్ట్రం మరియు మరొకరు వర్సెస్ జస్టిస్ ఆర్. ఏ. మెహతా (రిటైర్డ్) మరియు ఇతరులు* ***61*** కేసులో ఈ న్యాయస్థానం క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

> "**98.** చట్టబద్ధమైన నిబంధనలకు పూర్తి ప్రభావం చూపే ఉద్దేశ్యంతో ఉద్దేశపూర్వక నిర్మాణం యొక్క సిద్ధాంతాన్ని ఆశ్రయించవచ్చు మరియు చట్టాలు కార్యరూపం దాల్చడానికి ఉద్దేశించబడినవి మరియు పనికిరానివి కావు కాబట్టి , చట్టాన్ని శూన్యంగా మార్చడం కంటే చట్టం యొక్క అర్థం ఏమిటో న్యాయస్థానాలు పేర్కొనాలి. శాసనం పనికిరనిదని పరకటించడం నుంచి న్యాయస్థానాలు తప్పనిసరిగా దూరం పాటించాలి. ***చట్టంలోని వాక్యం మరియు సందర్భాన్ని పరిశీలించి, శాసనం యొక్క***

లక్ష్యాలను ముందుకు తీసుకెళ్లే , పార్టీల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించే మరియు పరిష్కారాన్ని సజీవంగా ఉంచే నిర్మాణాన్ని ప్రాధాన్యతనివ్వాలని వ్యాఖ్యాన నియమాలు కోరుతున్నాయి. న్యాయస్థానం ఇచ్చిన నిర్మాణం తప్పనిసరిగా శాసనం యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని ప్రోత్సహించాలి మరియు అది అమలు చేయబడిన ప్రయోజనాన్ని అందించాలి మరియు దాని ప్రయోజనాన్ని భంగపరచకూడదు. "చట్టాన్ని నిరర్థకం చేసే ఏ నిర్మాణానికి అయినా న్యాయస్థానాలు వ్యతిరేకంగా మొగ్గు చూపాలి. శాసనం యొక్క నియమాలను అది ప్రభావవంతంగా మరియు అమలు చేయబడేవిధంగా అర్థం చేసుకోవాలి." ***న్యాయస్థానం ఆచరణాత్మక దృక్పథాన్ని తీసుకోవాలి మరియు చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యమే చట్టం యొక్క నిజమైన అర్థాన్ని అర్థం చేసుకునేందుకు న్యాయస్థానాలకు మంచి మార్గదర్శకత్వాన్ని అందిస్తుంది కాబట్టి శాసనం ఏ ఉద్దేశ్యంతో రూపొందించబడిందో గుర్తుంచుకోవాలి మరియు శాసన వ్యర్థం కావడాన్ని తప్పక నివారించాలి.*** చట్టం అనేది మృతాక్షరంగా మారకుండా మరియు సంపూర్ణ అస్థిరతకు దారి తీస్తే తప్ప చట్టసభ యొక్క స్పష్టమైన ఉద్దేశ్యం ఓడిపోకుండా ఉండేలా ఒక శాసనాన్ని తప్పనిసరిగా అర్థం చేసుకోవాలి.న్యాయస్థానం దుశ్చేష్టలను అణచివేసే మరియు నివారణలను ముందుకు తీసుకువెళ్ళే నిర్మాణాన్ని అవలంభించాలి మరియు "దుశ్చేష్టల కొనసాగింపుకై జరిగే చిన్న ఆవిష్కరణలను మరియు ఎగవేతలను అణచివేయడానికి, మరియు *ప్రైవేట్ సౌలభ్యం కోసం (ప్రో ప్రైవేటో కామోడో)*, మరియు శాసనకర్తల నిజ ఉద్దేశ్యాలకు అనుగుణంగా ఔషధం మరియు నివారణలకు బలం మరియు జీవం ఇవ్వడానికి, *ప్రజా ప్రయోజనార్థం (ప్రొ బోనో పబ్లికో)* ఉండాలి". చట్టసభ ఒక సహేతుకమైన శాసనాన్ని రూపొందించిందని భావించి చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు లక్ష్యాలను న్యాయస్థానం తప్పనిసరిగా ముందుకు తీసుకెళ్ళేలాచూడాలి.(పెంటయ్య వర్సెస్ ముద్దల వీరమల్లప్ప [ఏ. ఐ. ఆర్ 1961 ఎస్సీ 1107], ఎస్. పి. జైన్ వర్సెస్ కృష్ణ మోహన్ గుప్తా [(1987) 1 ఎస్సెస్సీ 191 : ఏ. ఐ. ఆర్ 1987 ఎస్సీ 222], ఆర్‌బిఐవర్సెస్ పీర్లెస్ జనరల్ ఫైనాన్స్ అండ్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ కం. లి. [(1987) 1 ఎస్సెస్సీ 424 : ఏ. ఐ. ఆర్. 1987 ఎస్సీ 1023], తీన్ సుఖియా ఎలెక్ట్రిక్ సప్లయ్ కం. లి. వర్సెస్ అస్సాం రాష్ట్రం [(1989) 3 ఎస్సెస్సీ 709 : ఏ. ఐ. ఆర్. 1990 ఎస్సీ 123], ఎస్.

> సి. సి. పే. 754, పేరా 118, యూకో బ్యాంక్ వర్సెస్ రాజిందర్ లాల్ కపూర్ [(2008) 5 ఎస్సెస్సీ 257 : (2008) 2 ఎస్సెస్సీ (ఎల్&ఎస్) 263] మరియు గ్రిడ్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఒరిస్సా లి. వర్సెస్ ఈస్టర్న్ మెటల్స్ అండ్ ఫెర్రో అలాయ్స్ [(2011) 11 ఎస్సెస్సీ 334].)"
>
> *[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]*

142. ఉద్దేశ్య నిర్మాణ సూత్రాలు ఈ న్యాయస్థానం యొక్క వివిధ తదుపరి తీర్పులలో ఉదహరించబడినవి. కానీ, మేము అనేక అనులేఖనాలతో ఈ తీర్పుపై భారం వేయదలచుకోలేదు. ఈ విషయంలో చట్టం చాలా స్పష్టంగా ఉందని చెప్పగలం.

143. వివరణ యొక్క ఆధునిక విధానం ఆచరణాత్మకమైనది, సంకుచితమైనది కాదు అనేది స్థిర సూత్రమని స్పష్టమవుతుంది. శాసనం యొక్క లక్ష్యాన్ని ముందుకు తీసుకువెళ్ళేది మరియు దాని కార్యచరణలో సాఫీ అయిన మరియు సామరస్యాపూరకమైన దానిని ఎంచుకొని అసంబద్ధత, లేదా అస్పష్టత, లేదా ఘర్షణ, లేదా దాని వివిధ నియమాల మధ్య వైరుధ్యం మరియు సంఘర్షణ, లేదా చట్టం యొక్క ప్రాధమిక పధకం మరియు ఉద్దేశ్యాన్ని అనాగడవక్కే లేదా ఓడించే లేదా నాశనం చేసే దానిని వదిలివేయాలి. శాసనాన్ని అర్ధం చేసుకోవడంలో న్యాయస్థానం యొక్క ప్రాధమిక మరియు అన్నింటి కంటే ముందటి కర్తవ్యం, ఆ చట్టం యొక్క అసలు లేదా ఆపాదిత లక్ష్యాన్ని పొగుచేయడం. ఉద్దేశ్యాన్ని అర్ధం చేసుకున్నాక, ఆ చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు లక్ష్యాలను అందుకోవడానికి తగినట్లుగా అర్ధం చేసుకోవడానికి న్యాయస్థానం ప్రయత్నించాలి. ఇందుకోసం, ఎక్కడైనా అవసరమైతే, సాదా పదాలను వాటి సాధారణ అర్ధంలో అన్వయించాలనే నియమం నుండి న్యాయస్థానం దూరమవవచ్చు. భాష యొక్క సాదాసీదాతనం మీద సౌమ్య మరియు మూగ సమర్పణలు ఉండరాదు. విస్పష్ట అన్యాయం, అసాధారణత మరియు అసంబద్ధతలను నివారించడానికి లేదా చట్టం నిర్వీర్యం కాకుండా చూడడానికి, న్యాయస్థానం స్వర్ణ నియమంగా పేరుగాంచిన నియమాన్ని వదలి చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని మరియు లక్ష్యాన్ని ముందుకు తీసుకు వెళ్ళవచ్చు. చట్టసభ ఉద్దేశ్యాన్ని నిర్ధారించడం అనేది చట్టబద్ధమైన నిర్మాణం యొక్క ప్రాథమిక నియమం.

ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) యొక్క నిర్మాణం.

144. "ఏదైనా" అనే పదం మీద పైన పేర్కొన్న తీర్పులని మరియు ఉద్దేశ్యపూర్వక నిర్మాణ సూత్రాలని అన్వయించిఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) లో ఉపయోగించిన "ఏదైనా" అనే పదం యొక్క పరిధిని పరిగణిస్తాము.

145. నోటిఫికేషన్లో సూచిత తేదీ నుండి ఏ డినామినేషన్ కు చెందిన ఏ సిరీస్ లోని బ్యాంక్ నోట్లయినా చట్టప్రకారం చెల్లవని భారత గెజిట్లో నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడానికి ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇస్తుంది. కేంద్రీయ బోర్డు యొక్క సిఫారసుపై కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇటువంటి చర్యను చేపట్టాలని కూడా పొందుపరచింది.

146. పైన చర్చించినట్లుగా ఆర్‌బిఐచట్టం ఒక ప్రత్యేక చట్టం, ద్రవ్య విధానం మరియు కరెన్సీ నిర్వహణ మరియు నియంత్రణ విషయాలు మొత్తాన్ని ఆర్‌బిఐకి ధారాదత్తం చేస్తుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం కేంద్రీయ బోర్డు యొక్క సిఫార్సు మీద నిర్ణయం తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది.

147. అందుచేత అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇవ్వబడినదని చూడగలం మరియు ఈ అధికారం ఆర్‌బిఐయొక్క సిఫార్సు మేరకు ఉపయోగించాల్సి ఉంటుంది. ద్రవ్య విధానంలో మరియు కరెన్సీ జారీలో ఆర్‌బిఐఅసమాన పాత్ర పోషిస్తుందని రెండువైపులా ఒప్పుకుంటున్నారు. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం ఏదైనా సిరీస్ లోని ఏదైనా డినామినేషన్లోని బ్యాంక్ నోట్లు చట్ట పరంగా చెల్లవని నోటిఫికేషన్ ద్వారా ప్రకటించే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది. అలాంటి నోటిఫికేషన్ ద్వారా ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 34 ప్రకారం ఉన్న బాధ్యతలు మరియు ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (1) ప్రకారం ఉండే హామీ ఈ నోటిఫికేషన్ లోని విముద్రీకరణ జరిగిన బ్యాంక్ నోట్లపై నిలిచిపోతాయి.

148. పైన చర్చించినట్లుగా, ఆర్‌బిఐచట్టం బ్యాంక్ నోట్ల జారీకి మరియు సాధారణంగా కరెన్సీ మరియు ఋణ వ్యవస్థలను నిర్వహించడానికి తేబడినది. కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి కరెన్సీ నిర్వహణను తీసుకోవడానికి మరియు ఆర్‌బిఐచట్టంలోని నిబంధనలననుసరించి బ్యాంకింగ్ లావాదేవిలను నిర్వహించడానికి ఆర్‌బిఐఏర్పాటు చేయబడినదాని ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 3 తెలుపుతుంది. భారత దేశంలో నోట్ల జారీకి కేవలం ఆర్‌బిఐకి మాత్రమే హక్కు ఉందని ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 22 నందలి సబ్ సెక్షన్ (1) తెలుపుతుంది. కానీ, కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సులపై కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్దేశించిన సమయానికి భారత ప్రభుత్వం సరఫరా చేసిన కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క కరెన్సీ నోట్లని అది జారీ చేయగలదు. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 22 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) ఆర్‌బిఐచట్టంలోని అధ్యాయం III అమలులోకి వచ్చిన తేదీ మరియు తదనంతరం కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏవైనా నోట్లు జారీ చేయకుండా నిషేధిస్తుంది.

149. అందుచేత బ్యాంక్ నోట్ల జారీ ఆర్‌బిఐకి అప్పగించిన ప్రాధమిక మరియు అతి ముఖ్యమైన పాత్ర అని స్పష్టంగా కనపడుతుంది. పీర్లెస్ జనరల్ ఫైనాన్స్ అండ్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ కం. లి. మరియు మరొకరు (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం తీర్పునిచ్చినట్టుగా, ఆర్‌బిఐవద్ద పెద్ద మొత్తంలో నిపుణుల సలహాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. కేంద్రీయ బోర్డు యొక్క సిఫార్సులపై కేంద్ర ప్రభుత్వం తన అధికారాన్ని వినియోగిస్తుంది. ద్రవ్య విధానం మరియు కరెన్సీ నిర్వహణ మరియు నియంత్రణలను ప్రాధమిక పాత్రగా కలిగిన ఆర్‌బిఐయొక్క కేంద్రీయ బోర్డు యొక్క సిఫార్సులను పరిగణించిన తరువాతనే కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తెసుకుంటుందని చట్టమే చెప్పాక, చట్టసభ ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2)లో పరిమిత అధికారాలను ఇవ్వదలచలేదని మా అభిప్రాయం. ఏదేమైనా, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) లోని నిబంధనలను పరిమిత పద్ధతిలో చూడాలనే వాదనను అంగీకరిస్తే, కొన్ని సందర్భాలలో ఇది అసాధారణ పరిస్థితులకు దారితీయవచ్చు.

150. ఉదాహరణకు, ఒక డినామినేషన్లో 20 సిరీసులు ఉంటే, పిటీషినర్ యొక్క వాదనను అంగీకరించినట్లైతే, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి 19 సిరీసుల నోట్ల విముద్రీకరణం చేయడానికి, ఆ డినామినేషన్ యొక్క మిగిలిన ఒక సిరీస్ లోని నోట్లని చట్టబద్ధ టెండర్ గా కొనసాగనించడానికి వదిలే అధికారం ఉంటుంది, ఇది గందరగోళానికి దారి తీస్తుంది.

151. పైన చర్చించినట్లుగా, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి నిబంధనల అంతః సూత్రం కేంద్రీయ బోర్డు యొక్క సిఫార్సులపై విముద్రీకరణ గావించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని సశక్త పరచడమే. ఇలానే ఏ డినామినేషన్లోని ఏ సిరీసుల బ్యాంక్ నోట్లకైనా జరపవచ్చు. చట్ట విధానం కరెన్సీ నిర్వహణ మరియు నియంత్రణలకు సంబంధించినది. నోట్ల విముద్రీకరణ ఖచ్చితంగా కరెన్సీ నిర్వహణ మరియు నియంత్రణలో భాగమే. చట్టసభ అలాంటి అధికారాన్ని వినియోగించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారాన్నిచ్చింది. అనేక అంశాలను పరిగణించాక అలాంటి అధికార వినియోగం అవసరమైనపుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం అలాంటి అధికారాన్ని వినియోగించాలి. ఈ అంశాలు సాధించాలనుకున్న లక్ష్యానికి సహేతుకమైన అనుబంధాన్ని కలిగి ఉండాలనడంలో సందేహం లేదు. ఒక డినామినేషన్లో నకిలీ కరెన్సీ విస్తృత వ్యాప్తిలో ఉందని కేంద్ర ప్రభుత్వం కనుగొన్నపుడు మరియు అవి తీవ్రవాదాన్ని ప్రోత్సహించడానికి వాడబడుతున్నట్లుగా కనిపెట్టినప్పుడు, ఆ డినామినేషన్లో 20 సిరీసుల నోట్లు ఉన్నాయనుకుంటే, మొత్తం 20 కాకుండా 20 లో కేవలం 19 సిరీసుల బ్యాంక్ నోట్లని విముద్రీకరణం చేయవచ్చని చెప్పగలమా? మా దృష్టిలో ఇది అసంబద్ధతకు తప్పితే మరి దేనికీ దారి తీయదు మరియు ఈ అధికారాం ద్వారా సాధించాలనుకున్న లక్ష్యం నిష్ఫలమవుతుంది. ఏ లక్ష్యం కోసం అధికారం అంధించబడినదో ఆ లక్ష్యాన్ని నిష్ఫలం చేసే వివరణ, మా దృష్టిలో, ప్రయోజనాత్మక వివరణ యొక్క సూత్రాలకు వ్యతిరేకం. అలాంటి వివరణ, మా దృష్టిలో చట్టం యొక్క లక్ష్యాన్ని ముందుకు తీసుకుపోకపోగా, దానిని ఓడిస్తుంది.

152. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2)లోని అధికారం కేవలం "ఒక" లేదా "కొన్ని" సిరీసుల బ్యాంక్ నోట్లకే పరిమితమని చేసిన సమర్పణ ద్వారా ముందుకు తీసుకువచ్చిన వాదనకి సంబంధించి, పార్లమెంటు ఇంతకు ముందు రెండు సందర్భాలలో అంటే 1946 మరియు 1978 లలో కూడా ఇదే అర్థంలో "అన్ని" సిరీసుల విషయంలో చట్టం ద్వారా విముద్రీకరణ గావించింది. శ్రీ చిదంబరం ఆర్‌బిఐయొక్క చరిత్రలో వివిధ సంపుటాల నుంచి మమ్మల్ని తీసుకెళ్లారు. మొదటి సంపుటిని చదివినప్పుడు, 1946 లో ప్రభుత్వ అధికారులు విముద్రీకరణ చర్య గురించి ఎప్పుడు ఆలోచించడం మొదలు పెట్టారో తెలియదు కానీ ఆఖరి సంప్రదింపులు గవర్నర్ మరియు డిప్యూటీ గవర్నర్ తో సంభవించినవి. ఆర్‌బిఐఅధికారులు ఈ పథకం మీద ఆసక్తితో లేరని అర్థమవుతుంది. అప్పటి గవర్నర్ అయిన శ్రీ సి. డి. దేశముఖ్ వ్యతిరేకత నడుమ ప్రభుత్వం పద్ధకాన్ని ముందుకు తీసుకు వెళ్ళింది మరియు 12 జనవరి 1946 నాడు ఆర్డినెన్సు జారీ చేసింది.

153. ఇంకా, III అధ్యాయం పరిశీలిస్తే 1978 లో అప్పటి గవర్నర్ ఐ. జి. పటేల్ విముద్రీకరణ పథకానికి అనుకూలంగా లేరని తెలుస్తుంది. కానీ, ఆర్‌బిఐగవర్నర్ వ్యతిరేకత నడుమనే ప్రభుత్వం విముద్రీకరణ పథకంతో ముందుకు వెళ్ళింది మరియు 1978 జనవరి 16 నాడు పొద్దుటి వేళ ఆర్డినెన్సు జారీ చేసింది మరియు ఆల్ ఇండియా రేడియోలో అదే రోజు ఉదయం 9 గంటల వార్తా ప్రసారంలో ఈ వార్తా ప్రసారమైనది.

154. మునుపటి రెండు సందర్భాలలో ఆర్‌బిఐవిముద్రీకరణకు అనుకూలంగా లేదని కనపడుతుంది, ఈ విషయంలో ఆర్డినెన్సు జారీ మార్గాన్ని ప్రభుత్వం ఆశ్రయించాల్సి వచ్చింది.

155. 1946 ఆర్డినెన్సు తీసుకువచ్చాక, 1956 యొక్క 62 వ చట్టం ద్వారా ఆర్‌బిఐచట్టాన్ని సవరించి సెక్షన్ 26A చేర్చారనేది గమనించదగినది, తద్వారా రూ. 500/-, రూ. 1,000/- మరియు రూ. 10,000/- డినామినేషన్లు కలిగి 13 జనవరి 1946 కి ముందు జారీ చేయబడిన ఏ బ్యాంక్ నోటు

చెల్లింపులలకి మరియు దానిలో వ్యక్తపరచిన విలువకి చట్టబద్ధ టెండర్గా ఉండదని ప్రత్యేకంగా తెలుపబడినది.

156. 16 జనవరి 1978 నాడు ఆర్డినెన్సు జారీ చేశాక, 30 మార్చి 1978 నాడు రాష్ట్రపతి ఆమోదముద్ర వేశాక దానిని పార్లమెంటు యొక్క చట్టం గా మార్చబడినది.

157. కేవలం మునుపటి రెండు సందర్భాలలో ప్రభుత్వం చట్టసభ మార్గాన్ని తీసుకోవడానికి నిర్ణయించినందున, ఇది దానంతట అదే, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) లోని "ఏదైనా" అనే పదం యొక్క అర్థాన్ని పరిమితం చేయడానికి తగిన ఆధారం కాజాలదు. ఇక్కడ ఇంతకుముందే పైన చర్చించినట్లుగా, మా దృష్టిలో చట్టసభ యొక్క ఉద్దేశ్యం ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2)లోనున్న "ఏదైనా" అనే పదానికి పరిమిత అర్థం ఇవ్వాలని కాదు.

158. అందువలన మేము, పూర్తి పద్ధకాన్ని పరిగణించి, ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు లక్ష్యాలను మరియు అధికార వినియోగానికి సంబంధించిన సందర్భాన్ని గరిగణించాక, "ఏదైనా" అనే పదానికి పరిమిత అర్థం ఇవ్వాలనే వాదనను అంగీకరించలేకున్నాము. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2)లోని "ఏదైనా" అనే పదానికి "అన్నీ"అని అర్థమని మేము కనుగొన్నాము.

సమస్య నం. (ii): ఒకవేళ ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) లో పొందుపరచిన అధికారం "అన్ని" సిరీసుల బ్యాంక్ నోట్ల విషయంలో వినియోగించవచ్చని తీర్పునిస్తే, ఆ సబ్ సెక్షన్ ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రసాదించిన అధికారం అపరిమిత అధికారం అవుతుందా, మరియు అలా అయితే, కొట్టివేయ తగినదా?

159. పిటీషినర్ల తరపున రెండవ వాదనాంగం ఏమిటంటే, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) వాడిన "ఏదైనా" అనే పదానికి పరిమిత అర్థం ఇవ్వనప్పుడు, ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26

నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అపరిమిత అధికారాన్ని అందించిన కారణంగా చెల్లదని తీర్పునివ్వాలి.

160. ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అనాలోచిత, మార్గదర్శకత్వం లేని మరియు ఏకపక్ష అధికారాన్ని అందిస్తుందని మరియు అందువలన ఈ ఒక్క ఆధారం వలననే ఆ నిబంధన కొట్టివేయదగినదని విన్నవించారు.

161. శ్రీ పి. చిదంబరం తన సమర్పణలకు మద్దతుగా ***హమ్దర్ద్ దవాఖాన (వక్ఫ్) లాల్ కువా, ఢిల్లీ మరియు మరొకరు*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసన తీర్పుపై ఆధారపడ్డారు.

ప్రతినిధి చట్టాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకునే పూర్వాపరాలు

162. ***హమ్దర్ద్ దవాఖాన (వక్ఫ్) లాల్ కువా, ఢిల్లీ మరియు మరొకరు***(పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో డ్రగ్ అండ్ మ్యాజిక్ రెమెడీస్ (అభ్యంతరకరమైన ప్రకటన) చట్టం, (1954 యొక్క 21వ చట్టం)లోని సెక్షన్ నందలి క్లాజ్ (d)ని పరిశీలిస్తూ ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం క్రింది విధంగా గమనించింది:

> "**33**. ఈ చట్టంలోని నిషేధాజ్ఞలు సెక్షన్ 3 లోని వివిధ క్లాజులలో మరియు సెక్షన్ 16 లోని క్లాజ్ (d) లో చివర పేర్కొన్న జాడ్యాలుమరియు వ్యాధుల మీద మాత్రమే వర్తిస్తాయి. సెక్షన్ 16 లోని మొదటి సబ్ సెక్షన్ చట్టం యొక్క లక్ష్యాల కొరకు నియమాలను తయారుచేయడాన్ని ఆధీకృతం చేస్తుంది మరియు ఆ సెక్షన్ యొక్క సబ్ సెక్షన్ (2) లోని క్లాజ్ (a) సెక్షన్ 3 లోని నిబంధనలు వర్తించే వ్యాధులు మరియు జాడ్యాల వివరణను ప్రత్యేకంగా ఆధీకృతం చేస్తుంది. సెక్షన్ 16 యొక్క మొదటి సబ్ సెక్షన్ సాధారణ రూల్ తయారీ అధికారాన్ని అందిస్తుంది అంటే చట్టం యొక్క లక్ష్యం మరియు ఉద్దేశ్యాలను అందుకోవడానికి నియమాలు మరియు నియంత్రణల రూపకల్పన అధికారాన్ని సంబంధిత పరిపాలనా అధికారులకి అందిస్తుంది. మొదటి సబ్ సెక్షన్ లో ఇవ్వబడిన

అధికారాలకు రెండవ సబ్ సెక్షన్ లోని క్లాజ్ (a) కేవలం దృష్టాంతం మాత్రమే; *కింగ్-ఎంపరర్ వర్సెస్ సీబనాథ్ బెనర్జీ* [(1945) ఎల్. ఆర్. 72 ఐ. ఏ. 241]. అందువలన, సబ్ సెక్షన్ 2(a) కూడా సబ్ సెక్షన్ (1) యొక్క ఉద్దేశ్యాన్నే కలిగి ఉంది అంటే చట్టం యొక్క లక్ష్యాన్ని అందుకోవడం. పర్యవసానంగా, నియమావళి రూపకర్తలు జాడ్యాలు మరియు వ్యాధులను షెడ్యూల్ లో వివరించినప్పుడు, సబ్ సెక్షన్ (1)లో అందించబడిన అధికారాలనే వాడతాయి మరియు నియమావళిని తయారు చేస్తాయి అందువలన ఇది ఆధీకృత చట్టం. ***అప్పుడునిర్ణయించాల్సిన ప్రశ్న ఏమిటంటే, ఈ అధికారమిచ్చుట రాజ్యాంగబద్ధమేనా అంటే పరిపాలన అధికారులకి సరైన మార్గదర్శకాలు అందించబడినదేనా. మా దృష్టిలో ఆపేక్షిత పదాలు అస్పష్టమైనవి. పార్లమెంటు ఒక వ్యాధి లేదా జాడ్యం షెడ్యూల్లో సూచించబడడానికి ఉండాల్సిన లక్షణం మరియు ప్రమాణాలను నెలకొల్పలేదు మరియు ఎలాంటి నియమాన్ని నిర్దేశించలేదు.*** ఏదైనా జాడ్యం లేదా వ్యాధిని చేర్చడానికి ఏ వాస్తవాలను మరియు పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలో తెలుపలేదు.సెక్షన్ 3 (d)లోసూచించినట్లుగా వ్యాధులు మరియు జాడ్యాలను సూచించే అధికారం అందువలన చెల్లుబాటు అయ్యే అధికార పంపిణీ యొక్క పరిమిత అవధులు దాటి పోతుందని ఖచ్చితంగా చెప్పాల్సి ఉంటుంది. పర్యవసానంగా నియమావళిలోని షెడ్యూల్ని తప్పనిసరిగా కొట్టివేయాలి. కానీ రాజ్యాంగ విరుద్ధమని ప్రకటించబడిన క్లాజ్ (డి)లోని భాగాన్ని మినహాయించి సెక్షన్ 3లోని నాలుగు క్లాజుల పరిధిలోకి సక్రమంగా వచ్చే అట్టి జాడ్యాలు మరియు వ్యాధులను ప్రభావితం చేయదు. మేము తీసుకున్న దృక్పథం వలన *బ్యాక్స్టార్ వర్సెస్ అహ్ వే*[(1957) ఎస్సీఆర్ 604] వర్తిస్తుందా అనేది అనవసరం.

163. ఈ కేసులో, చట్టంయొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని నెరవేర్చడానికి సెక్షన్ 16 లోని సబ్ సెక్షన్ (1) కేంద్ర ప్రభుత్వానికి నియమాలను రూపొందించే అధికారాన్ని ఇచ్చింది. సెక్షన్ 16 యొక్క మొదటి సబ్ సెక్షన్ సాధారణ నియమావళి రూపకల్పన అధికారాన్ని ఇస్తుందని న్యాయస్థానం కనుగొంది అంటే పరిపాలన వ్యవస్థకు చట్టం యొక్క లక్ష్యానికి అనుగుణంగా నియమాల మరియు నియంత్రణల రూపకల్పన అధికారాన్ని అందించింది. అందువలన, సరైన మార్గదర్శకత్వం లేని అధికార పంపిణీ

రాజ్యాంగబద్ధమైనదేనా అనే ప్రశ్న ఉదయించిందని న్యాయస్థానం కనుగొంది.ఆక్షేపిత పదాలు ఆస్పష్టమైనవని మరియు ఏదైనా ఒక వ్యాధి కానీ జాడ్యం కానీ షెడ్యూల్ లో సూచించబడడానికి ఎలాంటి లక్షణాన్ని, ప్రమాణాన్ని మరియు ఏ నిమయం ఆధారంగా సూచించవచ్చో దానిని పార్లమెంటు రూపొందించలేదని న్యాయస్థానం తీర్పునిచ్చింది. అందువలన, న్యాయస్థానం సెక్షన్ 3 లోని క్లాజ్ (d) అపరిమిత అధికారాలు కలిగినదని అందుచేత రాజ్యాంగ విరుద్ధమని తీర్పునిచ్చింది.

164. *హరక్ చంద్ రతన్ చంద్ బంతియా మరియు ఇతరులు* (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లో పరిపాలనాధికారికి ఇచ్చిన అధికారాలను పరిశీలించింది. పరిపాలనాధికారికి ఆదేశాలు మరియు ఉత్తర్వులు ఇచ్చే అధికారాన్నిచ్చిన బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 5 పరిశీలనకు వచ్చింది:

> "5. పరిపాలనాధికారికి ఆదేశాలు మరియు ఉత్తర్వులు ఇచ్చే అధికారం.
> – (1) ఈ చట్టంలోని నిబంధనలకు విరుద్ధంగా లేనంతవరకు, పరిపాలానాధికారి తనకు సబబుగా అనిపించిన, ఈ చట్టంలోని నిబంధనలను అమలు చేసేలా, ఆదేశాలు మరియు ఉత్తర్వులు ఇవ్వవచ్చు.
> (2) పరిపాలనాధికారి తనకి అవసరమనిపిస్తే లేదా ఈ చట్టంలోని నిబంధనలకు ప్రయోజనకరమనిపిస్తే ఉత్తర్వుల ద్వారా–
> (a) రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాతో సంప్రదించి, బంగారం కొనడానికి మరియు అమ్మడానికి ధరను నియంత్రించవచ్చు, మరియు
> (b) లైసెన్సులు, అనుమతి పత్రాలు లేదా ఇతరత్రా ద్వారా బంగారం యొక్క ఉత్పత్తి, సముపార్జన, స్వాధీనత, బదిలీ, పారవేయడం, ఉపయోగం లేదా వినియోగాలను నియంత్రించడం."
> [ప్రాధాన్యత అందించబడినది]

165. బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 5 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) లోని క్లాజ్ (b)లో పరిపాలనాధికారికి లైసెన్సులు, అనుమతి పత్రాలు లేదా ఇతరత్రా ద్వారా బంగారం యొక్క

ఉత్పత్తి, సముపార్జన, స్వాధీనత, బదిలీ, పారవేయుట,ఉపయోగం లేదా వినియోగాలను నియంత్రించే అధికారం ఇవ్వబడినట్లుగా చూడగలం. ఈ నేపథ్యంలో ఈ న్యాయస్థానం క్రింది విధంగా గమనించింది:

> "**20.** ఈ నిబంధనలను సమీక్షించాక సెక్షన్ 5(2)(b)లో పరిపాలనాధికారికి ఇచ్చిన ***అధికారాలు శాసన లక్షణాలు కలిగినవి మరియు చాలా విస్తృత పరిధి కలిగినవని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 114(1) మరియు (2)లలో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమాంతర సబార్డినేట్ లెజిస్లేషన్ అందించబడినది. కానీ సెక్షన్ 114(3) అయితే, ఒక సెషన్‌లో లేదా రెండు వరుస సెషన్‌లలో కలిపి మొత్తం ముప్పై రోజుల పాటు సెషన్‌లో ఉన్నప్పుడు ప్రతి పార్లమెంటు సభ ముందు నిబంధనలను ఉంచడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం బాధ్యత వహించాలని చెప్తుంది.*** చట్టంలోని ప్రముఖ నిబంధనలైన సెక్షన్ 8, 11, 21, 31(3), 34(3) పరిపాలానాధికారికి సెక్షన్ 5(2)(b) లో అందించినటువంటి అధికారాల వంటి వాటినే అందిస్తున్నాయి. ***ఈ పరిస్థితుల్లో సెక్షన్ 5(2)(b)లో పరిపాలానాధికారికి ఇచ్చిన అధికారాలు అపరిమితమైన శాసనాధికారం చేత బాధింపబడుతున్నవని మరియు రాజ్యాంగవిరుద్ధమని తీర్పునివ్వడం తప్పనిసరి అని మేము భావిస్తున్నాము.***
>
> [ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

166. ***హరక్ చంద్ రతన్ చంద్ బంతియా మరియు ఇతరులు*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 5 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) నందలి క్లాజ్ (b) లో పరిపాలానాధికారికి అందించబడిన అధికారాలను పరిశీలించింది. ఆ చట్టంలోని సెక్షన్ 114(1) మరియు (2) లలో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సబార్డినేట్ లెజిస్లేషన్ యొక్క సమాంతర అధికారం అందించబడినదని ఈ న్యాయస్థానం కనుగొంది. కానీ, సెక్షన్ 114 యొక్క సబ్ సెక్షన్ (3) ప్రకారం పార్లమెంటు యొక్క ప్రతి సభ ముందు ఈ నియమావళిని ప్రవేశపెట్టే బాధ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉందని చెప్తుంది. చట్టం యొక్క ప్రముఖమైన నిబంధనలు అంటే సెక్షన్ 8, 11, 21, 31(3) మరియు

34(3) కూడా ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 5(2)(b) లో పరిపాలానాధికారికి అందించిన అధికారాలవంటివాటినే అందిస్తున్నాయి. ఈ పరిస్థితులలో, చట్టం యొక్క సెక్షన్ 5(2)(b) లో పరిపాలానాధికారికి అందించిన అధికారాలు అపరిమిత అధికారాలని మరియు రాజ్యాంగ విరుద్ధమైన న్యాయస్థానం తీర్పునిచ్చింది.

167. బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 5 సబ్ సెక్షన్ (2) నందలి క్లాజ్ (b)లో బంగారం యొక్క వాడకం మరియు వినియోగాన్ని నియంత్రించడానికి పరిపాలానాధికారికి అందించిన అధికారం స్వభావరీత్యా శాసనాధికారం.

168. బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 5 సబ్ సెక్షన్ (2) నందలి క్లాజ్ (a) పరిపాలానాధికారికి, ***ఆర్‌బిఐతో సంప్రదించిన తర్వాత*** , బంగారం ఏ ధరకి కొనవచ్చో మరియు అమ్మవచ్చో నియంత్రించే అధికారం కల్పించింది. ఈ అధికారం మార్గదర్శకత్వం లేనిదైనందున అపరిమిత అధికార అందించబడటం చేత ఇది కొట్టివేయదగినదని కూడా న్యాయస్థానం ముందు వాదించారు. ఈ వాదనని ఈ న్యాయస్థానం ప్రత్యేకంగా తిరస్కరించింది. ఈ న్యాయస్థానం యొక్క పరిశీలనని సూచించడం ముదావహం:

> "..... ప్రాథమిక బంగారం మాత్రమే కాకుండా వస్తువులు మరియు పీటీషినర్లు మరియు ఆభరణాల ధరల నిర్ణయంలో కూడా ఈ అధికారం వినియోగించగలగడం వలన ఆభరాణాల వ్యాపారులు మరియు ఇతర వర్తకులపై ప్రతికూల ప్రభావం పడుతుంది. ***కానీ ఈ సెక్షన్ రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాని సంప్రదించాక మాత్రమే ధరల నియంత్రణ జరగాలనే రక్షణ ఏర్పాటు కలిగి ఉంది.*** "పరిపాలనాధికారి తనకి అవసరమనిపిస్తే లేదా ఈ చట్టంలోని నిబంధనలకు ప్రయోజనకరమనిపిస్తే" అనే వాక్యం వ్యక్తిగత అభిప్రాయ సూత్రం మరియు సెక్షన్ 5(2)(a) అనుసరించి పరిపాలనాధికారి జారీ చేసే ఉత్తర్వులు ఏకపక్షం మరియు అసమంజసమైనవి అయ్యి ఉండవచ్చునని వాదించారు. కానీ మా అభిప్రాయం ప్రకారం ఈ సూత్రం వ్యక్తిగత అభిప్రాయ సూత్రం కాదు

> మరియు ఈ చట్ట నిబంధనల ఉద్దేశ్యాలకు ప్రయోజనకరమైనవి ఏవనే నిర్ణయంలో పరిపాలానాధికారిని ఏకైక నిర్ణయాధికారిని చేయదు. దీనికి విరుద్ధంగా చట్టం యొక్క పథకము మరియు చట్టసభ లక్ష్యాల మొత్తం సందర్భంలో ఈ వ్యక్తీకరణని వ్యక్తిగతమైనదిగా చూడలేము మరియు ఉత్తర్వుల జారీలో పరిపాలనాధికారి సంబంధిత పరిశీలనలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తర్వాత అభిప్రాయానికి నిష్పాక్షికంగా చేరుకోవాలి మరియు న్యాయస్థానంలో సహేతుకంగా సమర్థించబడాలి. పరిపాలానాధికారి సాధారణంగా పరిస్థితుల స్థితిగతులను స్వయంగా పరిశీలించుకొని చట్టం యొక్క లక్ష్యానికి సంబంధం లేని ఉద్దేశ్యాలను వదిలి వేశాడని భావించాలి..."

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

169.బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 5(2)(b) అపరిమిత అధికారమివ్వబడినదని న్యాయస్థానం మరియు అందువలన, రాజ్యాంగ విరుద్ధమైనదాని కనుగొన్నదని సపస్తామవుతుంది; కానీ, బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 5(2)(a) విషయానికొస్తే, ఆర్‌బిఐని సంప్రదించాక పరిపాలనాధికారి ధరల నియంత్రణ జరపాలనే రక్షణ వ్యవస్థ పొందుపరచి ఉన్నందున దాని మీద వివాదాన్ని పూర్తిగా తిరస్కరించింది.

170. "పరిపాలనాధికారి తనకి అవసరమనిపిస్తే లేదా ఈ చట్టంలోని నిబంధనలకు ప్రయోజనకరమనిపిస్తే"అనే వాక్యం అనే వాక్యం వ్యక్తిగత అభిప్రాయ సూత్రంఅని అందువలన సెక్షన్ 5(2)(a) ప్రకారం పరిపాలానాధికారి చర్య ఏకపక్షం మరియు అసమంజసమానే వాదనను న్యాయస్థానం తిరస్కరించింది. ఈ వాదనను తిరస్కరిస్తూ, పథకం యొక్క సందర్భం మరియు చట్టసభ యొక్క లక్ష్యాల దృష్ట్యా, ఈ వాక్యాన్ని ఆత్మాశ్రయ దృష్టితో కాకుండా చూడాలి మరియు ఉత్తర్వుల జారీలో పరిపాలనాధికారి సంబంధిత పరిశీలనలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తర్వాత అభిప్రాయానికి నిష్పాక్షికంగా చేరుకోవాలి మరియు న్యాయస్థానంలో సహేతుకంగా సమర్థించబడాలి.

171. అందువలన బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 5(2)(b), అధిక అధికార ప్రదానం గావింపబడటం చేత చెల్లనిదని న్యాయస్థానం కనుగొన్నా, ఆర్బిఐతో సంప్రదించాక పరిపాలనాధికారి చర్య తీసుకోవాలనే అంతర్నిర్మిత రక్షణ వ్యవస్థ ఉన్నందున బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 5(1)(a) చెల్లుతుందని కనుగొంది.

172. ***బిర్లా కాటన్, స్పిన్నింగ్ అండ్ వీవింగ్ మిల్స్ ఢిల్లీ***(పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క ఐదుగురు న్యాయమూర్తుల ధరమాసనం ఢిల్లీ మునిపాల కార్పొరేషన్ చట్టం, 1957 నందలి సెక్షన్ 150 యొక్క చెల్లుబాటును పరిశీలించింది, ఆ సెక్షన్ ఇలా ఉంది:

> "150. ఇతర పన్నుల విధింపు.
> కార్పోరేషన్, ఒక సమావేశంలో , సెక్షన్ 113లోని సబ్-సెక్షన్ (2)లో పేర్కొన్న ఏదైనా పన్నుల విధింపు కోసం ఒక తీర్మానాన్ని ఆమోదించవచ్చు, విధించాల్సిన పన్ను యొక్క గరిష్ట రేటు , వ్యక్తుల తరగతి లేదా తరగతులు లేదా పన్ను విధించాల్సిన వస్తువులు మరియు ఆస్తుల వివరణ లేదా వివరణలు , ఎలాంటి మదింపు విధానాన్ని అవలంబించాలి మరియు మినహాయింపులు మంజూరు చేయడం, ఏవైనా ఉండి ఉంటే.
> సబ్-సెక్షన్ (1) కింద ఆమోదించబడిన ఏదైనా తీర్మానం దాని మంజూరు కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించబడుతుంది మరియు ఆ ప్రభుత్వం మంజూరు చేసినట్లయితే, మంజూరు ఉత్తర్వులో పేర్కొన్న తేదీ నుండి అమలులోకి వస్తుంది.
> సబ్ సెక్షన్ (2) కింద ఒక తీర్మానం అమల్లోకి వచ్చిన తర్వాత , కార్పొరేషన్ గరిష్ట రేటుకు లోబడి , పన్ను విధించదగిన వాస్తవ రేట్లను నిర్ణయించే రెండవ తీర్మానాన్ని ఆమోదించవచ్చు ; మరియు అటువంటి రెండవ తీర్మానం ఆమోదించబడిన తేదీ తర్వాత సంవత్సరం త్రైమాసికంలో మొదటి రోజు పన్ను అమలులోకి వస్తుంది.
> ఈ సెక్షన్‌లోని పైన పేర్కొన్న నిబంధనలకు అనుగుణంగా పన్ను విధించిన తర్వాత, సెక్షన్ 109లోని సబ్-సెక్షన్ (2)లోని నిబంధనలు, సెక్షన్ 113 నందలి సబ్ సెక్షన్ (1)లో విధించిన ఏదైనా పన్నుకి వర్తించిన విధంగానే వర్తిస్తాయి.

173. ఐచ్ఛిక పన్ను విషయంలో సెక్షన్ 150(1) కార్పొరేషన్ కి మార్గదర్శకత్వం లేని అధికారాన్ని అందిస్తుందని మరియు అపరిమిత అధికారం అందివ్వబడినదనీ అందుచేత రాజ్యాంగ విరుద్ధమనే వాదన ముందుకు తేబడినది.

174. ఈ న్యాయస్థానం హమ్దర్ద్ దవాఖాన (వక్ఫ్) లాల్ కుఆ, ఢిల్లీ మరియు మరొకరు (పైన పేర్కొనబడిన) కేసుతో సహా ఇతర కేసులని పరిశీలించి, ఇలా గమనించింది:

> "అందువలన, ఈ న్యాయస్థానానికి సంబంధించినంతవరకు ఈ అధికారాల సమీక్ష , ముఖ్యమైన శాసన విధులు శాసన విధానాన్ని నిర్ణయించడం మరియు దాని సూత్రీకరణను కట్టుదిట్టమైన ప్రవర్తనా నియమావళిగా రూపొందించడం అనే సూత్రం బాగా స్థిరపడిందని నిర్ధారణకు దారి తీస్తుంది. అలాగే శాసనాధికారంలోనే అంతర్లీనంగా అధికార ప్రతినిధిత్వానికి అపరిమిత హక్కు లేదు.ఇది రాజ్యాంగంలోని నిబంధనల ద్వారా సమర్థించబడదు.శాసనసభ తన చేతుల్లో తప్పనిసరిగా అవసరమైన శాసన విధులను నిలుపుకోవాలి మరియు చట్టం యొక్క ప్రయోజనాలను మరియు లక్ష్యాలను అమలు చేయడానికి అవసరమైన అధీన శాసనం యొక్క పనిని అప్పగించవచ్చు.శాసన విధానం తగినంత స్పష్టతతో లేదా ఒక ప్రమాణం నిర్దేశించబడినప్పుడు , కోర్టులు జోక్యం చేసుకోకూడదు. ***ఒక నిర్దిష్ట కేసులో ఏ మార్గదర్శన ఇవ్వాలి మరియు ఏ మేరకు ఇవ్వాలి మరియు మార్గదర్శన ఇవ్వబడిందా అనేది నిర్దిష్ట చట్టంలోని నిబంధనలను పరిగణనలోకి తీసుకోవడంపై ఆధారపడి ఉంటుంది , దానితో న్యాయస్థానం దాని పీఠికతో సహా వ్యవహరించాలి. ఇంకనూ అధికారం అందించబడిన సంస్థ కూడా తగినంత మార్గదర్శన అందించబడినడా లేదా చూడడంలో పరిగణించాల్సిన ఒక కారకం.***
> ***మార్గదర్శన ఏ రూపంలో ఉండాలనేది సాధారణ వాక్యాలలో చెప్పేది కాదు. పరిశీలించబడుతున్న ప్రతీ చట్ట నిబంధన యొక్క సందర్భం మీద ఇది ఆధారపడుతుంది; కొన్ని సందర్భాలలో సాధారణ వాక్యాలలో విస్తృతపరిధిగల మార్గదర్శకత్వం సరిపోవవచ్చు; మరి కొన్ని సందర్భాలలో వివరణాత్మక మార్గదర్శకత్వం అవసరమై ఉండవచ్చు."***
>
> *[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]*

175. కె. ఎన్ . వాంచూ, ప్రధాన న్యాయమూర్తి తన మరియు న్యాయమూర్తి జె. యం షేలత్ తరపున మాట్లాడుతూ, శాసన విధానం తగినంత స్పష్టతను సూచించినప్పుడు, లేదా ఒక ప్రమాణం ఏర్పరచినప్పుడు, న్యాయస్థానాలు జోక్యం చేసుకోకూడదు. ఎలాంటి మార్గదర్శన చేయాలి, ఎంతవరకు చేయాలి, ఒక నిర్దిష్ట కేసులో మార్గదర్శకత్వం చేయబడినదా లేదా అనే విషయాలు న్యాయస్థానం చేపట్టిన ఒక నిర్దిష్ట చట్టంలోని నిబంధనలను దాని పీఠికతో సహా పరిగణించడం పై ఆధారపడతాయి. తగినంత మార్గదర్శకత్వం అందించబడిందా లేదా అనే విషయాన్ని నిర్ణయించడంలో అధికారం అందించబడిన సంస్థ కూడా ఒక ముఖ్యమైన కారకమని వారు తీర్పునిచ్చారు. మార్గదర్శన ఏ రూపంలో ఉండాలనేది సాధారణ వాక్యాలలో చెప్పేది కాదని ఈ న్యాయస్థానం ఇంకనూ తీర్పునిచ్చింది. పరిగించబడుతున్న ప్రతీ నిబంధన యొక్క సందారభ్యం మీద అది ఆధారపడుతుంది. కొన్ని సందర్భాలల్లో సాధారణ పదాలలో విస్తృత పరిధి గల మార్గదర్శన సరిపోవవచ్చు, ఇంకొన్ని సందర్భాలలో వివరణాత్మక మార్గదర్శన అవసరం అవ్వవచ్చు.

176. న్యాయస్థానం ఇంకనూ ఇలా గమనించింది:

> *"పన్నులు చెల్లించే వారితో సహాప్రజలకు బాధ్యత వహించే ఒక ఎన్నికైన సంస్థకు అధికారం అందించబడినదన్న విషయం ఈ విషయంలో పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన మొదటి సందర్భం. కౌన్సిలర్లు ప్రతి నాలుగు సంవత్సరాలకు ఒకసారి ఎన్నికలకు వెళ్లాల్సి ఉంటుంది. అంటే వారు అసమంజసంగా ప్రవర్తిస్తే అలా అని ఆ ప్రాంత వాసులుపరిగణిస్తే తదుపరి ఎన్నికల్లో వారిని బయటికి విసిరేస్తారు. అసమంజసంగా ప్రవర్తించే కౌన్సిలర్లు మరియు అసమంజసమైన పన్నుల రేట్లు విధించే వారిపై ఇదొక గొప్ప నియంత్రణ అని మా అభిప్రాయం. ఇలాంటి విషయాలలో అసమంజసంగా వ్యవహరించే ఎన్నికైన ప్రతినిధులను దారిలో పెట్టడానికి ఇది ప్రజాస్వామ్య పద్ధతి."*
>
> *[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]*

177. పన్నులు చెల్లించే వారితో సహాయ ప్రజలకు బాధ్యత వహించే ఒక ఎన్నికైన సంస్థకు అధికారమివ్వబడిందన్న విషయం తెలిసింది. కౌన్సిలర్లు అసమంజసంగా ప్రవర్తిస్తే, ఆ ప్రాంత ప్రజలు అలా అని పరిగణిస్తే, వారు బయటకు విసిరేయబడతారని గమనించారు. అందువలన, అసమంజసంగా ప్రవర్తించే ఎన్నికైన కౌన్సిలర్లు మరియు అసమంజస పన్ను రేట్లు విధించే వారిపైన ఒక గొప్ప నియంత్రణ ఉంది. ఇది అసమంజసంగా ప్రవర్తించే ఎన్నికైన ప్రతినిధులను దారిలో పెట్టడానికి ఉన్న ప్రజాస్వామ్య పద్ధతి.

178. పన్ను పరిమితిపై మరొక మార్గదర్శన లేదా నియంత్రణ చట్టం యొక్క లక్ష్యం నుంచి పొందవచ్చని న్యాయస్థానం కనుగొంది. ఢిల్లీ మున్సిపల్ చట్టం, 1957 లోని వివిధ నిబంధనలను జాగ్రత్తగా పరిగణించాక, సెక్షన్ 150 లో కార్పొరేషన్ కి దక్ష పరిచిన అధికారాలు మార్గదర్శన లేనివి కావని మరియు అపరిమిత అధికారమందించబడినదని చెప్పలేమని తీర్పునిచ్చింది.

179. న్యాయమూర్తి ఎస్.యం. సిక్రీ గారి సమ్మతించే తీర్పుని సూచించడం ముదావహం:

> "*చట్టంలో* మార్గదర్శన మరియు విధానం ఉందో లేదో నిర్ధారించుకొని చట్టం యొక్క సెక్షన్ 113(2)(d) మరియు సెక్షన్ 150 ల చెల్లుబాటుని నిర్ణయించే ఈ న్యాయస్థానం యొక్క అధికారానికి నేను బద్ధుడైనానుకుంటే, ***సెక్షన్ 113 లోని "చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం" అనే వ్యక్తీకరణలో నేను తగినంత మార్గదర్శన మరియు విధానాన్ని కనుగొన్నాను. చట్టం లక్ష్యాలను మరియు సాధించాలనుకున్న ఫలితాలను ఎత్తి చూపింది మరియు ఈ లక్ష్యాలు మరియు ఫలితాలను అందుకోవడానికి మాత్రమే పన్ను విధించాల్సి ఉంటుంది.*** ఇది, నా దృష్టిలో, సరిపోయే మార్గదర్శన, ముఖ్యంగా ఢిల్లీ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ లాంటి సంస్థకి. అధికార పంపిణిని నిలబెట్టడానికి ప్రధాన న్యాయమూర్తి పేర్కొన్న రక్షణ వ్యవస్థ మీద ఆధారపడాల్సిన అవసరం లేదు.
>
> *[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]*

180. న్యాయమూర్తి ఎస్. యం. సిక్రీ తన సమ్మతించే తీర్పులో సెక్షన్ 113 లో "చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం" అనే వ్యక్తీకరణలో తగినంత మార్గదర్శన మరియు విధానం ఉందని తీర్పునిచ్చారు. చట్టం లక్ష్యాలను మరియు సాధించాల్సిన ఫలితాలను ఎత్తి చూపిందని మరియు లక్ష్యాలను మరియు ఫలితాలను సాధించడానికి మాత్రమే పన్నులు విధించాలని తెలిపిందని ఆయన గమనించారు. ఆయన దృష్టిలో, ఇది సరిపోయే మార్గదర్శన, ముఖ్యంగా ఢిల్లీ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ లాంటి సంస్థకి.

181. తన సమ్మతించే తీర్పులో న్యాయమూర్తి యం. హిదాయతుల్లా యొక్క పరిశీలనలను సూచించడం ముదావహం:

> *"....చట్టసభ సంకల్పం అమలుచేయబడినదా లేదా అనేదే ఎప్పటికీ ప్రశ్న.* ***శాసనసభ స్వయంగా ఒక నిర్దిష్ట పనిని చేయాలని సంకల్పించిందని మరియు దానిని అమలు చేయడాన్ని ఎంచుకున్న సాధనానికి వదిలివేసిందని (అది తన నియంత్రణతో విడిపోకపోతే) నిరూపితమయ్యాక అధిక అధికార ప్రదానం యొక్క ప్రశ్న ఉండదు. అధికార ప్రదానం శాసనసభ ఇష్టానికి విరుద్ధంగాఉంటే , ఆ ప్రదానం చేత చేసిన పనిని శాసనసభ రద్దు చేయవచ్చు*** *. న్యాయస్థానాలను కూడా, ప్రస్తుతం మనం చూపించబోతున్నట్లుగా , అధిక అధికార ప్రదానం తన అధికారాలు మరియు విధులను అధిగమించినప్పుడు జోక్యం చేసుకోమని కోరవచ్చు."*
>
> *"మున్సిపల్ పన్ను విధానానికి సంబంధించిన ప్రతి విషయం చట్టసభ చేపట్టాలని పట్టుబట్టడం మునిసిపాలిటీలని ప్రభుత్వం యొక్క పన్ను వసూలు విభాగాలగా మారుస్తుంది మరియు ఉద్దేశించిన విధంగా స్వయం పాటి సంస్థలుగా కాదు.*
>
> [ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

182. ఇలా పరిశీలిస్తూ, న్యాయమూర్తి యం. హిదాయతుల్లా సెక్షన్ 150 లోని నిబంధనలు అధిక అధికార ప్రదానం చేత పీడింపబడుతున్నాయన్న వాదనని కూడా తిరస్కరించారు. శాసనసభ స్వయంగా ఒక నిర్దిష్ట పనిని చేయాలని సంకల్పించిందని మరియు దానిని అమలు చేయడాన్ని ఎంచుకున్న సాధనానికి వదిలివేసిందని నిరూపితమయ్యాక అధిక అధికార ప్రదానం యొక్క ప్రశ్న

ఉండదని గౌరవ న్యాయమూర్తి గమనించారు. కానీ, ఇది చట్టసభ తన నియంత్రణ కోల్పోలేదనే షరతు పై ఆధారపడి ఉంటుంది. అధికారం పొందినవారు చట్టసభ అభీష్టానికి వ్యతిరేకంగా వ్యవహరిస్తే చట్టసభ ఆ పనిని రద్దు చేయవచ్చు.

183. *గ్వాలియర్ రేయాన్ సిల్క్ మాన్యుఫాక్చర్ (వీవింగ్) కం. లి.* (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం కేంద్ర విక్రయ పన్ను చట్టం, అధిక అధికార ప్రదానం గావింపడిందన్న ప్రాతిపదికపై 1956 లోని సెక్షన్ 8(2)(b) యొక్క చెల్లుబాటును పరిశీలించింది. ***బిర్లా కాటన్, స్పిన్నింగ్ అండ్ వీవింగ్ మిల్స్ ఢిల్లీ***(పైన పేర్కొనబడిన) కేసుతో పాటు ఈ న్యాయస్థానం యొక్క మునుపటి తీర్పులని క్షుణ్ణంగా పరిశీలించాక ఈ కేసులో మెజారిటీ తరపున మాట్లాడుతూ న్యాయమూర్తి హెచ్. ఆర్. ఖన్నా, క్రింది విధంగా గమనించారు:

> "13. *కార్యనిర్వాహక* విభాగం యొక్క చట్ట అధికారాల పెరుగుదల ఇరవయ్యో శతాబ్దపు గణనీయ అభివృద్ధి అని ముందుగా చెప్పవచ్చు. విషయాలలో జోక్యం చేసుకోకుండా వాటి దారిలో వాటిని వదిలివేయడం అనే సిద్ధాంతం అనుమతింపబడినది మరియు ప్రజల సామాజిక మరియు ఆర్థిక స్థితిగతులను మెరుగుపరచడానికి రాష్ట్రాలు పెద్ద మరియు సమగ్రమైన అధికారాలను తీసుకుంటున్నాయి. ***చట్టసభల చేత ఆమోదింపబడిన చాలామటుకు ఆధునిక సామాజిక–ఆర్థిక శాసనాలు మార్గదర్శక సూత్రాలను మరియు శాసన విధానాన్ని నిర్దేశిస్తాయి. చట్టసభలు వాటికున్న సమయ పరిమితుల దృష్ట్యా విషయం యొక్క వివరాలలోకి వెళ్ళవు. కాబట్టి , వశ్యత, స్థితిస్థాపకత, అన్వేషణ మరియు ప్రయోగాలకు అవకాశం పొందేందుకు నిబంధన ఏర్పాటు చేయబడింది.***కార్యనిర్వాహక విభాగాన్ని సబ్ఆర్డినేట్ చట్టం చేయగలగడానికి సక్ష్యమపరచడం అనే అవసరం ఆధునిక సంక్షేమ సంఘం యొక్క అవసరం నుంచి పుట్టుకొచ్చింది. ***అదే సమయంలో మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ఇట్టి అధికారాన్ని కేవలం ప్రజల పేరుతోనే కాకుండా ప్రజల చేత వారి ప్రతినిధుల ద్వారా చట్టం చేసే అధికారాలను ప్రజల ప్రతినిధులకి అందించారనే విషయం మనం గుర్తు పెట్టుకోవాలి.*** చట్ట అధికార అధిక అధికార ప్రదానం యొక్క వ్యతిరేక పాత్ర ప్రజల

> సార్వభౌమాధికారానికి సంభంధించినది మరియు దాని నుంచే అది ప్రవహిస్తుంది. వ్యక్తిగత అధికారులు లేదా ఇతర అధికారుల అభిప్రాయాలను, వారు ఎంత సమర్థులైనప్పటికీ, ప్రజాప్రతినిధులు వ్యక్తం చేసిన ప్రజాభిప్రాయానికి సంబంధించిన అభిప్రాయాలను శాసన విధాన విషయంలో ప్రత్యామ్నాయం చేయడం అనుమతించబడదని నియమం చెబుతోంది."
>
> [ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

184. ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో కార్యనిర్వాహక విభాగం యొక్క శాసనాధికారాల వృద్ధి గణనీయంగా ఉందని న్యాయస్థానం గమనించింది. విషయాలలో జోక్యం చేసుకోకుండా వాటి దారిలో వాటిని వదిలివేయడం అనే సిద్ధాంతం అనుమతింపబడినది మరియు ప్రజల సామాజిక మరియు ఆర్థిక స్థితిగతులను మెరుగుపరచడానికి రాష్ట్రాలు సమగ్రమైన అధికారాలను తీసుకుంటున్నాయి. చట్టసభల చేత ఆమోదింపబడిన చాలామటుకు ఆధునిక సామాజిక–ఆర్థిక శాసనాలు మార్గదర్శక సూత్రాలను మరియు శాసన విధానాన్ని నిర్దేశిస్తాయని గమనించారు. చట్టసభలకి విషయాల వివరాలలోకి వెళ్ళడం సాధ్యం కాదు. అందుచేత, వశ్యత, స్థితిస్థాపకత, అన్వేషణ మరియు ప్రయోగాలకు అవకాశం పొందేందుకు నిబంధన ఏర్పాటు చేయబడింది. కార్యనిర్వాహక విభాగాన్ని సబ్ఆర్డినేట్ చట్టం చేయగలగడానికి సక్ష్యమపరచడం అనే అవసరం ఆధునిక సంక్షేమ సంఘం యొక్క అవసరం నుంచి పుట్టుకొచ్చిందని తీర్పునిచ్చింది. చట్ట అధికార అధిక అధికార ప్రదానం యొక్క వ్యతిరేక పాత్ర ప్రజల సార్వభౌమాధికారానికి సంభంధించినది మరియు దాని నుంచే అది ప్రవహిస్తుందని గమనించబడినది. వ్యక్తిగత అధికారులు లేదా ఇతర అధికారుల అభిప్రాయాలను , వారు ఎంత సమర్థులైనప్పటికీ, ప్రజాప్రతినిధులు వ్యక్తం చేసిన ప్రజాభిప్రాయానికి సంబంధించిన అభిప్రాయాలను శాసన విధాన విషయంలో ప్రత్యామ్నాయం చేయడం అనుమతించబడదని నియమం చెబుతోందని తీర్పునిచ్చింది.

185. ఇంకా ఇలా గమనించారు:

"15. దేవి దాస్ గోపాల్ కృష్ణన్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్ [ఏ. ఐ. ఆర్.1967 SC 1895 : (1967) 3ఎస్సీజే 557 : (1967) 20ఎస్టీసీ430] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం గమనించినట్లుగా రాజ్యాంగం చట్టసభకు అధికారాన్ని అందిస్తుంది మరియు చట్టాలు చేసే విధిని విధిస్తుంది. ***చట్టసభ యొక్క ముఖ్యమైన ధర్మము చట్టం యొక్క విధానం మరియు దాన్ని ప్రవర్తనా నియమావళిగా సూత్రీకరించడం. సహజంగానే అది మరొకరికి అనుకూలంగా తన విధులను వదులుకోదు. కానీ సంక్షేమ రాజ్యం యొక్క బహుళ కార్యకలాపాల దృష్ట్యా , సంక్లిష్ట పరిస్థితి యొక్క విభిన్న అంశాలకు అనుగుణంగా అన్ని వివరాలను అది బహుశా రూపొందించదు. తప్పనిసరిగా వివరాలపై పనిచేయడాన్ని కార్యనిర్వాహక అంగం లేదా ఏదైనా ఇతర ఏజెన్సీకి అప్పగించాలి*** .కానీ, అటువంటి అధికార ప్రదాన ప్రక్రియలో అంతర్లీనంగా ప్రమాదం ఉంది. అధిక భారం ఉన్న చట్టసభ లేదా శక్తివంతమైన కార్యనిర్వాహక అధికారిచే నియంత్రించబడే అధికా ప్రదానం ఆ అధికార పరిమితులను అనవసరంగా అధిగమించవచ్చు. ***ఇది ఏ విధానాన్ని నిర్దేశించకపోవచ్చు; అది తన విధానాన్ని అస్పష్టమైన మరియు సాధారణ నిబంధనలలో ప్రకటించవచ్చు; కార్యనిర్వాహక అధికారి మార్గదర్శకత్వం కోసం ఇది ఏ ప్రమాణాన్ని నిర్దేశించకపోవచ్చు ; సబార్డినేట్ చట్టంపై ఎటువంటి నియంత్రణను రిజర్వ్ చేయకుండా అది నిర్దేశించిన విధానాన్ని మార్చడానికి లేదా సవరించడానికి ఎగ్జిక్యూటివ్‌కు ఏకపక్ష అధికారాన్ని అందించవచ్చు***. మరొక ఏజెన్సీకి అనుకూలంగా లేదా పాక్షికంగా శాసనాధికారం యొక్క ఈ స్వీయ-ప్రయోజనం అధికార ప్రదానం యొక్క అనుమతించదగిన పరిమితులకు మించినది. ***ఒక ఆక్షేపిత శాసనం విషయంలో శాసనసభ అటువంటి పరిమితులను అధిగమించిందా లేదా అనేది ఒక న్యాయమైన , ఉదారమైన నిర్మాణం ద్వారా సమీక్షించే అధికారం న్యాయస్థానం కలిగి ఉంటుంది.***

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

186. శాసన విధానాన్ని నిర్ణయించడం మరియు ప్రవర్తనా నియమావళిగా దానిని రూపొందించడం ముఖ్యమైన శాసన విధి అని నిర్ధారించబడింది. శాసనసభ మరొకరికి అనుకూలంగా తన విధులను వదులుకోదు.ఏది ఏమైనప్పటికీ , సంక్షేమ రాజ్యం యొక్క బహుళ కార్యకలాపాల దృష్ట్యా , సంక్లిష్ట

పరిస్థితి యొక్క విభిన్న అంశాలకు అనుగుణంగా అన్ని వివరాలను ఇది బహుశా రూపొందించదు. అందువల్ల, కార్యనిర్వాహక అధికారికి లేదా ఏదైనా ఇతర ఏజెన్సీకి తప్పనిసరిగా ఈ పనిని అప్పగించాలి.అధికార ప్రదాన ప్రక్రియలో అంతర్లీనంగా ఉన్న ప్రమాదం గురించి కూడా న్యాయస్థానం హెచ్చరించింది. అధిక భారం ఉన్న శాసనసభ లేదా శక్తివంతమైన కార్యనిర్వాహక అధికారిచే నియంత్రించబడే అధికార ప్రదానం యొక్క పరిమితులను అనవసరంగా అధిగమించవచ్చని ఇది గమనించింది. ఇది ఏ పాలసీని నిర్దేశించకపోవచ్చు ; అది తన విధానాన్ని అస్పష్టమైన మరియు సాధారణ నిబంధనలలో ప్రకటించవచ్చు ; కార్యనిర్వాహక అధికారి మార్గదర్శకత్వం కోసం ఇది ఏ ప్రమాణాన్ని నిర్దేశించకపోవచ్చు ; సబార్డినేట్ చట్టంపై ఎటువంటి నియంత్రణను రిజర్వ్ చేయకుండా అది నిర్దేశించిన విధానాన్ని మార్చడానికి లేదా సవరించడానికి ఎగ్జిక్యూటివ్‌కు ఏకపక్ష అధికారాన్ని అందించవచ్చు. శాసనసభ అటువంటి పరిమితులను అధిగమించిందో లేదో పరిశీలించడానికి న్యాయమైన, ఉదారమైన మరియు ఉదారవాద నిర్మాణాన్ని న్యాయస్థానం నిర్వహించాలని నిర్ణయించబడింది.

187. న్యాయమూర్తి కె. కె. మాథ్యూ గారి సమర్థించే తీర్పులోని గమనికలను మేము సమర్థనగా సూచించదలచుకున్నాం:

> “57. "చట్టాన్ని రూపొందించే" అధికారాన్ని అప్పగించడం , ఆధునిక ప్రభుత్వం యొక్క డైనమో అని చెప్పబడింది. చట్టసభ అధికారాన్ని వినియోగించడం వ్యర్థం కాకుండా ఉండాలంటే చట్టసభ ద్వారా అధికార ప్రదానం అవసరం. ***నేడు, సిద్ధాంతపూర్వకంగా ఇప్పటికీ శాసన ఆధిపత్యాన్ని ధృవీకరిస్తున్నప్పటికీ, కార్యనిర్వాహక విభాగానికి అధికారం తిరిగి ప్రవహించడాన్ని మనం చూస్తున్నాము. యథాతథ స్థితి యొక్క సాంప్రదాయిక హేతుబద్ధీకరణ నుండి వైదొలగడం అపనమ్మకాన్ని రేకెత్తిస్తుంది.*** చట్టసభ ఏదైనా ఒక పరిపాలనా సంస్థ కంటే విస్తృతమైన ఆసక్తులను కలిగి ఉంటుంది ; ఇది నిర్దిష్ట ఆసక్తుల ద్వారా సంగ్రహించబడే అవకాశం తక్కువ. ***కాబట్టి, ప్రతినిధి బృందం ముసుగులో శాసనాధికారం***

*బదిలీ చేయబడుతుందని , అది విధినితప్పించుకోవడానికి సమానమని మనం తేలికగా చెప్పకూడదు. అదే సమయంలో , ఆచరణాత్మక వాస్తవికత గురించి మనం తెలుసుకోవాలి , అంటే, పార్లమెంటు అన్ని శాసన వ్యవహారాల వివరాలలోకి వెళ్లలేదు.*విధి త్యజనా సిద్ధాంతం ఒక ప్రాథమిక ప్రజాస్వామ్య భావనను వ్యక్తపరుస్తుంది , అయితే అదే సమయంలో చట్టాన్ని రూపొందించడం శాసనసభ యొక్క ప్రత్యేక అధికారం అని మనం నొక్కి చెప్పకూడదు. ప్రభుత్వ లక్ష్యం కావాల్సినవిగా ప్రదర్శించబడిన లక్ష్యాలకు ఆమోదం పొందడం మరియు వాటిని సాధ్యమైనంత పూర్తిగా సాధించడం. చట్టాన్ని రూపొందించడం అనేది ఒక లక్ష్యాన్ని సాధించే సాధనం మాత్రమే. ఇది అంతం కాదు. ఈ అంతం చట్టాన్ని చేసే చట్టసభ ద్వారా సాధించవచ్చు. *కానీ అనేక చట్ట అంశాలు లేదా చట్టాల విషయాలకు నైపుణ్యం , సాంకేతిక పరిజ్ఞానం మరియు పార్లమెంట్ కలిగి ఉండని పరిస్థితులకు అనుకూలంగా మారే స్థాయికి అనుగుణంగా ఉండాలి మరియు అందువల్ల, శాసనాధికారం యొక్క విస్తృతమైన అధికార బదిలీ ద్వారా ఈ ముగింపు మరింత సురక్షితమైనది. ఒక నిర్దిష్ట విధానాన్ని వర్తింపజేయాలని కోరుకునే అసంఖ్యాక పరిస్థితులను ముందుగా అంచనా వేయడానికి మరియు ప్రతి పరిస్థితికి నిర్దిష్ట నియమాలను రూపొందించడానికి శాసనసభ అవసరం అయినట్లయితే శాసన ప్రక్రియ తరచుగా గందరగోళానికి గురవుతుంది.*అనేక శాసనాలలో హెన్రీ VIII నిబంధన ఉండటం విస్తృతమైన అధికార బదిలీ యొక్క ఆవశ్యకతను సూచిస్తుంది. *ఒక శాసనం లేదా దాని పీఠిక యొక్క ప్రతి మూలలో శాసన విధానం లేదా మార్గదర్శకత్వం కోసం న్యాయస్థానం వేటాడటం ఒక ఉత్తేజకరమైన దృశ్యం కాదు*. అధికార బదిలీ ప్రాతినిధ్య సంస్థకు చెందినది కాబట్టి , ప్రతినిధి అసమంజసంగా అధికారాన్ని వినియోగించుకోరని ఇది హామీనిస్తుంది అని చెప్పడంలో ద్వారా సూత్రప్రాయంగా తేడా ఏమి వస్తుందో స్పష్టంగా తెలియదు, ఎందుకంటే మాజీ పరికల్పన ఉంటే శాసనసభ తప్పనిసరిగా అవసరమైన శాసన విధిని నిర్వహించాలి,విధి అప్పగించబడిన సంస్థ ప్రతినిధి పాత్రను కలిగి ఉండటం ఖచ్చితంగా ఓదార్పు కాదు. *మరో మాటలో చెప్పాలంటే, ఎటువంటి మార్గదర్శకత్వం అందించబడకపోయినా లేదా విధానాన్ని నిర్దేశించకపోయినా, ప్రతినిధికి ప్రాతినిధ్య పాత్ర ఉంది కాబట్టి వాస్తవానికి ఎటువంటి తేడా ఉండదు.*

[ప్రాధాన్యత అందించబడినది]

188. అధికార బదిలీ ముసుగులో విధి నిర్వహణ నుంచి తప్పించుకోవడాన్ని హెచ్చరించినప్పటికీ, ఆచరణాత్మక వాస్తవికత పట్ల జాగారుకతతో ఉండాలని న్యాయమూర్తి ఎత్తిచూపారు, అంటే పార్లమెంటు అన్ని శాసనీక విషయాల వివరాల్లోకి వెళ్లలేదు. ప్రభుత్వ లక్ష్యం కావాల్సినవిగా ప్రదర్శించబడిన లక్ష్యాలకు ఆమోదం పొందడం మరియు వాటిని సాధ్యమైనంత పూర్తిగా సాధించడమని గౌరవ న్యాయమూర్తి గమనించారు. కానీ అనేక చట్ట అంశాలు లేదా చట్టాల విషయాలకు నైపుణ్యం , సాంకేతిక పరిజ్ఞానం మరియు పార్లమెంట్ కలిగి ఉండని పరిస్థితులకు అనుకూలంగా మారే స్థాయికి అనుగుణంగా ఉండాలి మరియు అందువల్ల , శాసనాధికారం యొక్క విస్తృతమైన అధికార బదిలీ ద్వారా ఈ ముగింపు మరింత సురక్షితమైనదవుతుందని న్యాయమూర్తి గమనించారు. ఒక నిర్దిష్ట విధానాన్ని వర్తింపజేయాలని కోరుకునే అసంఖ్యాక పరిస్థితులను ముందుగా అంచనా వేయడానికి మరియు ప్రతి పరిస్థితికి నిర్దిష్ట నియమాలను రూపొందించడానికి శాసనసభ అవసరం అయినట్లయితే శాసన ప్రక్రియ తరచుగా గందరగోళానికి గురవుతుందని తీర్పునిచ్చారు. అందించబడిన అధికారాల వినియోగంలో మార్గదర్శకాల అవసరాన్ని న్యాయస్థానం నొక్కి చెప్పింది.

189. *ద రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ కొ ఆపరేటివ్ సొసైటీస్, త్రివేండ్రం మరియు మరొకరు వర్సెస్ కె. కుంజబ్బు మరియు ఇతరులు* (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో అధిక అధికార ప్రదానం చేత మద్రాసు కొ ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ చట్టం, 1932 చెల్లదని కేరళ న్యాయస్థానం ఇచ్చిన తీర్పుని ఈ న్యాయస్థానం తీర్పుని తిప్పికొడుతూ, క్రింది విధంగా గమనించింది:

> "3. .... ***ఆధీన లేదా సబార్డినేట్ శాసన వ్యవహారాలలో కార్యనిర్వాహక కార్యకలాపాలు ప్రత్యక్ష మరియు పరిధి వృద్ధి విషయాలలో పెరిగాయి. ఇది జరగాలి మరియు ఇలాగే జరగాలి. పార్లమెంటు మరియు రాష్ట్రాల శాసనసభలు నిపుణులు లేదా విశేషజ్ఞుల సంస్థలు కావు.*** తాము ప్రాతినిధ్యం వహించే ప్రజల యొక్క ఆకాంక్షలు, అంచనాలు మరియు అవసరాలు, వారి ఓపిక యొక్కల పరిమితులు మరియు వారి సమ్మతి మరియు వారి అభిప్రాయాలను కనుగొనడంలో వారు నైపుణ్యం కలవారు. **సాంకేతిక**

మరియు పరిస్థితుల చిక్కులకు బదులుగా సాధారణ సూత్రాలు , విస్తృత లక్ష్యాలు మరియు ప్రాథమిక సమస్యలపై వారు శ్రద్ధ వహించినప్పుడు వారు ఉత్తమంగా పని చేస్తారు, సాంకేతిక మరియు పరిస్థితుల చిక్కులని మెరుగైన పూర్తి సమయం నిపుణులైన కార్యనిర్వాహక సంస్థలు మరియు ప్రత్యేక ప్రభుత్వ సేవకులకు వదిలివేయడం మంచిది. పార్లమెంటు మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలకు వివరాలు మరియు పరిస్థితులలో పాల్గొనడానికి సమయం లేదా నైపుణ్యం లేదు. ***పార్లమెంటు మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలు ఆధునిక జీవిత సంక్లిష్టత మరియు ఆధునిక మనిషి యొక్క చాతుర్యం నుండి ఉత్పన్నమయ్యే కొత్త , విచిత్రమైన, ఊహించలేని మరియు అనూహ్యమైన పరిస్థితులను దృశ్యమానం చేయలేవు మరియు అందించలేవు.***అది ప్రతినిధ్య చట్టానికి మూలాధారం.అది ప్రతినిధి చట్టాన్ని అనివార్యంగా మరియు ఆవశ్యకంగా చేస్తుంది. భారత పార్లమెంటు మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలు రాజ్యాంగం ద్వారా తమకు అప్పగించబడిన ఏదైనా విషయాలపై రాజ్యాంగం విధించిన పరిమితులకు లోబడి శాసనం చేసే ప్లీనరీ అధికారాన్ని కలిగి ఉంటాయి. శాసనం చేసే అధికారం దానితో అధికారాన్ని అప్పగించే అధికారాన్ని కలిగి ఉంటుంది. కానీ అధిక అధికార ప్రదానం విధినుంచి తప్పించుకోవడానికి సమానం కావచ్చు. అపరిమిత అధికార అప్పగింత నిరోధించలేని ఏకచత్రాధిపత్యాన్ని ఆహ్వానించవచ్చు. కాబట్టి శాసన సభ తన ఆవశ్యక శాసన విధులను అప్పగించరాదు అనే సిద్ధాంతం రూపొందించబడింది.***విధానం మరియు సూత్రాన్ని నిర్దేశించడం ద్వారా దానిని తప్పనిసరిగా చట్టబద్ధం చేయాలి మరియు వివరాలను పూరించడానికి మరియు పాలసీని అమలు చేయడానికి దానిని అప్పగించవచ్చు. శాసనసభ అధికార అప్పగింత లేదా శాసనంలోని ఇతర నిబంధనల ద్వారా మాట్లాడటం ద్వారా ప్రతినిధికి మార్గనిర్దేశం చేయవచ్చు, పీఠిక, పథకం లేదా శాసనంలోని చాలా విషయాల గురించి కూడా మాట్లాడవచ్చు. మార్గదర్శకత్వం ఉంటే , అది ఎక్కడ కనిపించినా , అధికారాల అప్పగింత చెల్లుతుంది***పన్ను విధించే చట్టాల విషయంలో మంచి అక్షాంశం అనుమతించబడుతుంది మరియు అదే సూత్రం ప్రకారం సంక్షేమ చట్టాల విషయంలో ఉదారమైన స్థాయి అక్షాంశం తప్పనిసరిగా అనుమతించబడాలి, ప్రత్యేకించి రాష్ట్ర ఆదేశిక సూత్రాలను మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి రూపొందించబడిన శాసనాల విధానంలో."

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

190. ప్రత్యక్షంగా , భౌతిక పురోగతిలో ప్రతినిధి లేదా అధీన చట్టాల రంగంలో కార్యనిర్వాహక కార్యకలాపాలు పెరిగినట్లు ఈ న్యాయస్థానం గమనించింది. పార్లమెంటు మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలు నిపుణులు లేదా విశేషజ్ఞుల సంస్థలు కాదని న్యాయస్థానం పేర్కొంది. సాధారణ సూత్రాలు , విస్తృత లక్ష్యాలు మరియు సాంకేతిక మరియు సందర్భోచిత చిక్కులకు బదులుగా ప్రాథమిక అంశాలకు సంబంధించి శాసన సభలు ఉత్తమంగా పనిచేస్తాయని గమనించవచ్చు , వీటిని మెరుగైన పూర్తి సమయం నిపుణులైన కార్యనిర్వాహక సంస్థలు మరియు ప్రత్యేక ప్రభుత్వ సేవకులకు వదిలివేయడం మంచిది.ఆధునిక జీవితంలోని సంక్లిష్టత మరియు ఆధునిక మానవుని చాతుర్యం నుండి ఉత్పన్నమయ్యే కొత్త , విచిత్రమైన, ఊహించలేని మరియు అనూహ్యమైన పరిస్థితులను పార్లమెంటు మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలు దృశ్యమానం చేయలేవని మరియు అందించలేవని నిర్ధారించబడింది. వివిధ అంశాల నుండి మార్గదర్శకత్వం కనుగొనబడుతుందని మరియు అది కనుగొనబడిన తర్వాత , అధికారాల అప్పగింత చెల్లుబాటు అవుతుందని పునరుద్ఘాటించబడింది. పన్ను విధించే శాసనాలు మరియు సంక్షేమ చట్టాల విషయంలో అనుమతించబడటానికి మంచి అక్షాంశాన్ని నిర్వహించాలని నిర్ణయించబడింది.

191. *రమేష్ బిర్చ్ మరియు ఇతరులు* (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం మళ్ళీ, మునుపటి తీర్పులను సూచిస్తూ మరియు శాసనాధికారాల అప్పగింత విషయంలో వివిధ గౌరవనీయ న్యాయమూర్తుల అభిప్రాయాలను సూచిస్తూ, ఇలా గమనించింది:

> "23. కానీ , ఈ చక్కని అంశాలు కాకుండా , చట్టం యొక్క సందర్భం మరియు చట్టంలోని సెక్షన్ 87 ద్వారా సాధించాలనుకున్న లక్ష్యం మరియు ఉద్దేశ్యం గురించి ఒకరికి సరైన అవగాహన ఉంటే , "విధానం మరియు మార్గదర్శకం" సిద్ధాంతంపై కూడా సెక్షన్ 87 చాలా చెల్లుబాటు అవుతుందని మేము భావిస్తున్నాము. పైన పేర్కొన్న న్యాయపరమైన నిర్ణయాలు శాసనసభ తన పాలసీలోని "అన్ని ఐలపై చుక్క పెట్టాలని మరియు అన్ని టిలను మధ్యలో (గీత) కొట్టవలసిన" అవసరం లేదని స్పష్టం చేస్తున్నాయి.

> శాసనసభ యొక్క సాధారణ విధానానికి సంబంధించిన విస్తృత సూచనను అందిస్తే సరిపోతుంది...."

192. ఇటీవల , ***రోజర్ మాథ్యూ*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం, అర్హతలు, నియామకం, సేవా నిబంధనలు మరియు షరతులు , జీతం వంటివి నిర్దేశించని ఫైనాన్స్ యాక్ట్ , 2017లోని సెక్షన్ 184 అధిక అధికార ప్రదానానికి గురైందా అనే ప్రశ్నను పరిగణించింది. ఈ వాదనను తిరస్కరిస్తూ, ఈ న్యాయస్థానం ఈ విధంగా గమనించింది:

> "**145**. కార్యనిర్వాహకాంగం ద్వారా సెక్షన్ 184 యొక్క సంభావ్య దుర్వినియోగాన్ని హెచ్చరిస్తూ , అటువంటి కార్యనిర్వాహక వ్యవస్థ యొక్క అలాంటి అధికారాల విచక్షణాధికారం ట్రైబ్యునళ్ల స్వాతంత్రానికి విఘాతమని పిటిషనర్ (లు) తరపు న్యాయవాది గట్టిగా వాదించారు. అటువంటి దావాకు మద్దతు ఇచ్చే ఎటువంటి సాక్ష్యం లేనప్పుడు కేవలం అధికారాలను దుర్వినియోగం చేసే అవకాశం లేదా సంభావ్యత , ఆర్థిక చట్టం, 2017లోని నిబంధనలను కొట్టివేయడానికి కారణం కాదు. కార్యనిర్వాహకుడు రూపొందించిన ప్రతినిధి చట్టం మాతృ చట్టం మరియు ఇతర చట్టాలకు అనుగుణంగా ఉందో లేదో పరిశీలించడానికి చేసిన సవాలుపై రాజ్యాంగ న్యాయస్థానానికి ఎల్లప్పుడూ అవకాశం ఉంటుంది,మరియు "విధానం మరియు మార్గదర్శకాల" పరీక్ష పెట్టి అది దానికి విరుద్ధమని తేలితే, ఫైనాన్స్ యాక్ట్ , 2017లోని సెక్షన్ 186 కింద ఇవ్వబడిన నియమాలను రూపొందించే అధికారం యొక్క రాజ్యాంగబద్ధతను ప్రభావితం చేయకుండా కొట్టివేయవచ్చు."

193. అందించిన అధికారాలు దుర్వినియోగమయ్యే అవకాశం లేదా సంభావ్యతలను వాటిని సమర్ధించే ఋజువులు లేనప్పుడు, కేవలం వాటి ఆధారంగా ఆ నిబంధనను కొట్టివేయలేమని న్యాయస్థానం తీర్పునిచ్చింది. కార్యనిర్వాహక వ్యవస్థ సిద్ధం చేసిన అధికారపంపిణీ చట్టానికి వ్యతిరేకంగా సవాలు దాఖలైనప్పుడు, రాజ్యాంగ న్యాయస్థానం దానిని పరీక్షించవచ్చని తీర్పునిచ్చారు. "విధానం మరియు మార్గదర్శకాల" పరీక్ష పెట్టి అది ఆ పరీక్షని సంతృప్తి పరచకపోతే, ఫైనాన్స్ యాక్ట్ ,

2017లోని సెక్షన్ 186 కింద ఇవ్వబడిన నియమాలను రూపొందించే అధికారం యొక్క రాజ్యాంగబద్ధతను ప్రభావితం చేయకుండా కొట్టివేయవచ్చునాని తీర్పునివ్వడం జరిగినది.

ఆర్‌బిఐయొక్క స్థాయి

194. అధికార మార్పిడి చట్టానికి సంబంధించిన వివిధ తీర్పులను సూచించినందున , ఆర్‌బిఐయొక్క స్థితిని వివరించే ఈ న్యాయస్థానం యొక్క కొన్ని తీర్పులను సూచించాల్సిన అవసరం ఉందని మేము భావిస్తున్నాము.

195. ***జోసెఫ్ కురువిల్లా వెలుకున్నెల్*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం భారత రాజ్యాంగంలోని అధికరణలు 14 , 19 మరియు 301 లను బ్యాంకింగ్ కంపెనీల చట్టం , 1949లోని సెక్షన్ 38(1) మరియు (3)(బి)(iii)లు ఉల్లంఘిస్తున్నాయని అందుచేత, ఇది భారత రాజ్యాంగానికి అతి వైరుధ్యమన్న సవాలును పరిశీలించింది. సెక్షన్ 38 తన వ్యాపారాన్ని కొనసాగించడానికి పాలై బ్యాంక్ కి ఉన్న హక్కుపై అసమంజసమైన పరిమితి అని మరియు అందువల్ల రాజ్యాంగ విరుద్ధమని ఈ న్యాయస్థానం పేర్కొన్నప్పటికీ, తీర్పులోని 46వ పేరాను సూచించడం సమంజసం:

> "**46**. ప్రస్తుత కేసులో , భారతదేశానికి సెంట్రల్ బ్యాంక్‌గా రిజర్వ్ బ్యాంక్ స్థాపన చరిత్ర, బ్యాంకర్స్ బ్యాంక్‌గా దాని స్థానం , భారతదేశంలో బ్యాంకింగ్ కంపెనీలు మరియు బ్యాంకింగ్‌పై దాని నియంత్రణ , జారీ చేసే బ్యాంకుగా దాని స్థానం , బ్యాంకింగ్ కంపెనీలకు లైసెన్స్ ఇవ్వడానికి మరియు వారి లైసెన్స్‌లను రద్దు చేయడానికి మరియు అనేక ఇతర అధికారాల దృష్ట్యా , న్యాయస్థానం మరియు రిజర్వ్ బ్యాంక్ మధ్య , డిపాజిటర్ల ప్రయోజనాల దృష్ట్యా, తడబడుతున్న లేదా అసురక్షిత బ్యాంకింగ్ కంపెనీని మూసివేయాలనే ముఖ్యమైన నిర్ణయాన్ని రిజర్వ్ బ్యాంకుకు వదిలివేయాలనేది నిరాకరింపలేనిది. నిస్సందేహంగా , న్యాయస్థానం కూడా , సమయం వచ్చినప్పుడు, ఈ పనిని చేయగలదు. కానీ ఆలస్యం చేయకుండా నిర్ణయం తీసుకోవాలి మరియు రిజర్వ్ బ్యాంకుకి ముందుగానే బ్యాంకింగ్ కంపెనీల

వ్యవహారాలు బాగా తెలుసు మరియు వారి పుస్తకాలు మరియు ఖాతాలకు ప్రాప్యతను కలిగి ఉంది. తక్షణ చర్య తీసుకోవాలని కోర్టును కోరితే , అది దాదాపు ఎల్లప్పుడూ రిజర్వ్ బ్యాంక్ అభిప్రాయంతో మార్గనిర్దేశం చేయబడుతుంది. ***తక్షణం చర్య తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేస్తే రిజర్వ్ బ్యాంక్ మార్గదర్శకత్వం లేని తీర్మానానికి న్యాయస్థానం చేరుకోవడం అసాధ్యం. కానీ రిజర్వ్ బ్యాంక్ అభిప్రాయానికి అదే స్థానం ఇచ్చే చట్టం అసమంజసమైనదిగా సవాలు చేయబడింది. మా అభిప్రాయం ప్రకారం , అటువంటి సవాలుకు బలం లేదు...."***

196. ఆర్‌బిఐ సెంట్రల్ బ్యాంక్‌గా , బ్యాంకర్ల బ్యాంక్‌గా మరియు అది వినియోగించే అనేక ఇతర అధికారాలు వినియోగించడం ద్వారా అది పోషించే కీలక పాత్రను న్యాయస్థానం ప్రస్తావించింది. రిజర్వ్ బ్యాంక్ అభిప్రాయానికి ముఖ్యమైన స్థానం కల్పించే చట్టం అసమంజసంగా సవాలు చేయబడిందని మరియు అలాంటి సవాలుకు బలం లేదని న్యాయస్థానం పేర్కొంది.

197. ***పీర్‌లెస్ జనరల్ ఫైనాన్స్ అండ్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ కం. లిమిటెడ్ మరియు మరొకరు*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క క్రింది పరిశీలనలను సూచించడం కూడా సమంజసం:

> "**30**. 1987 నాటి ఆదేశాలకు సంబంధించిన (6) మరియు (12) పేరాగ్రాఫ్‌ల పరిధి మరియు ప్రభావాన్ని పరిశీలించే ముందు , బ్యాంకర్ల బ్యాంకు అయిన రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా అనేది శాసనం యొక్క సృష్టి అని కూడా గమనించడం ముఖ్యం. ***ఇది మొత్తం దేశం యొక్క ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్రభావితం చేసే అంశాలకు సంబంధించి సలహాలనిచ్చే నిపుణుల పెద్ద మండలిని కలిగి ఉంది మరియు 1987 నాటి ఆక్షేపిత ఆదేశాలను జారీ చేయడంలో రిజర్వ్ బ్యాంక్ యొక్క నిజాయితీని ఎవరూ అనుమానించలేరు. భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు ఆర్థిక వ్యవహారాలలో రిజర్వ్ బ్యాంక్ ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తుంది మరియు దేశంలో బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థను నియంత్రించడం దాని ముఖ్యమైన విధుల్లో ఒకటి. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను , ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని కాపాడడం రిజర్వ్ బ్యాంక్ కర్తవ్యం...".***
>
> *[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]*

198. బ్యాంకర్ల బ్యాంకు అయిన ఆర్‌బిఐ శాసన సృష్టి అని ఈ న్యాయస్థానం గుర్తించినట్లు చూడవచ్చు. ఇది మొత్తం దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్రభావితం చేసే అంశాలకు సంబంధించి నిపుణుల సలహాలను కలిగి ఉంది. భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు ఆర్థిక వ్యవహారాలలో ఆర్‌బిఐఒక ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తుందని మరియు దేశంలో బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థను నియంత్రించడం దాని ముఖ్యమైన విధుల్లో ఒకటి అని నిర్ధారించబడింది. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను , ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని కాపాడడం ఆర్‌బీఐ విధి అని అభిప్రాయపడింది.

199. *పీర్‌లెస్ జనరల్ ఫైనాన్స్ అండ్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ కో. లిమిటెడ్ మరియు మరొకరు* (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క క్రింది పరిశీలనలను సూచించడం కూడా సమంజసంగా ఉంటుంది:

> *"ఆర్థిక మరియు విత్త విధానాలకు సంబంధించిన విషయాలలో పూర్తిగా సమర్థంగా ఉండే రిజర్వ్ బ్యాంక్ వంటి సంస్థలకు సలహా ఇవ్వడం న్యాయస్థానం విధి కాదు. ఆదేశాలు పూర్తిగా అసమంజసంగా ఉన్నాయని లేదా రాజ్యాంగం లేదా ఏదైనా శాసనంలోని ఏదైనా నిబంధనలను ఉల్లంఘించేవిగా ఉన్నాయని న్యాయస్థానం సంతృప్తి చెందిన సందర్భంలో మాత్రమే రిజర్వ్ బ్యాంక్ జారీ చేసిన కొన్ని లేదా మొత్తం ఆదేశాలను న్యాయస్థానం కొట్టివేయగలదు. కోర్టులు తెలియని మార్గంలో నడవడం ప్రమాదకరం మరియు అపాయకరం మరియు అటువంటి పనిని నిపుణుల సంస్థలకు వదిలివేయాలి. ఆర్థిక విధానానికి సంబంధించిన విషయాలను ప్రభుత్వానికి వదిలివేయాలని ఈ న్యాయస్థానం పదేపదే చెప్పింది."*
>
> *[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]*

200. పూర్తిగా సమర్థంగా ఉండే రిజర్వ్ బ్యాంక్ వంటి సంస్థలకు ఆర్థిక మరియు విత్త విధానాలకు సంబంధించిన విషయాలలో సలహా ఇవ్వడం న్యాయస్థానానికి అనుమతించబడదని న్యాయస్థానం పేర్కొంది. కోర్టులు తెలియని మార్గంలో నడవడం ప్రమాదకరం మరియు అపాయకరమని , అలాంటి పనిని నిపుణుల సంస్థలకు వదిలివేయాలని అభిప్రాయపడింది.

201. ఇటీవల ఈ న్యాయస్థానం యొక్క ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం , ***ఇంటర్నెట్ మరియు మొబైల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా*** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో మాలో ఒకరి (వి. రామసుబ్రమణియన్, న్యాయమూర్తి) ద్వారా మాట్లాడుతూ ఈ విధంగా గమనించింది:

> "141. *కానీ ఇంకోచోట ఎత్తి చూపినట్లుగా , ఆర్‌బీఐచట్టంలోని సెక్షన్ 3 ప్రకారం కరెన్సీ నిర్వహణకు ఆర్‌బీఐ ఏకైక అధికార భాండాగారం. సెక్షన్ 22(1) ప్రకారం బ్యాంకు నోట్లను జారీ చేసే మరియు భారత ప్రభుత్వం* ***ద్వారా దానికి సరఫరా చేయబడిన కరెన్సీ నోట్లను జారీ చేసే ఏకైక హక్కు ఆర్‌బీఐ కి ఉంది మరియు వినియోగదారుల ధరల సూచిక పరంగా ద్రవ్యోల్బణ లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి అవసరమైన పాలసీ రేటును నిర్ణయించే ద్రవ్య విధాన కమిటీలో పాలుపంచుకోవడం ద్వారా దేశం యొక్క ద్రవ్య విధానాన్ని అభివృద్ధి చేయడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తుంది.*** *అందువల్ల, ఋణ వ్యవస్థ లేదా చెల్లింపు వ్యవస్థలో భాగంగా చెప్పబడిన కార్యాచరణ ఉన్నప్పటికీ, దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు ముప్పు కలిగించే లేదా దానిపై ప్రభావం చూపే ఏదైనాఆర్‌బీఐచే నియంత్రించబడుతుంది లేదా నిషేధించబడుతుంది. సెక్షన్ 3(1)లో కనిపించే "కరెన్సీ నిర్వహణ" అనే వ్యక్తీకరణ తప్పనిసరిగా చట్టంలో కరెన్సీగా గుర్తించబడిన వాటి నిర్వహణకు మాత్రమే పరిమితం కానవసరం లేదు , నకిలీ లేదా కరెన్సీ పాత్రను పోషించగల వాటి మీద అధికార సామర్థ్యాన్ని కూడా కలిగి ఉంటుంది."*

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

202. కరెన్సీ నిర్వహణకు ఆర్‌బిఐ ఏకైక అధికార భాండాగారం అని ఈ న్యాయస్థానం అభిప్రాయపడింది. ఇది బ్యాంకు నోట్లను జారీ చేయడానికి మరియు భారత ప్రభుత్వం ద్వారా దానికి

సరఫరా చేయబడిన కరెన్సీ నోట్లను జారీ చేయడానికి కూడా ఏకైక హక్కును కలిగి ఉంది. దేశ ద్రవ్య విధానాన్ని రూపొందించడంలో ఆర్‌బీఐ కీలక పాత్ర పోషిస్తుందని అభిప్రాయపడింది.

పైన పేర్కొన్న సూత్రాలను ప్రస్తుత కేసుకు అన్వయించడం

203. కరెన్సీ నోట్ల నిర్వహణ మరియు జారీ చేయడంలో , అలాగే దేశ ద్రవ్య విధానాన్ని అభివృద్ధి చేయడంలో ఆర్‌బిఐకి కేటాయించిన పాత్రను ఈ న్యాయస్థానం స్థిరంగా గుర్తిస్తోందని స్పష్టమవుతుంది. కరెన్సీ నిర్వహణ మరియు నియంత్రణ మరియు దేశ ద్రవ్య విధానాన్ని అభివృద్ధి చేయడంలో ఆర్‌బిఐయొక్క ప్రాథమిక స్థితికి సంబంధించి మేము పైన పేర్కొన్న తీర్పులను ప్రస్తావించాము. ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకునే నిర్ణయానికి సంబంధించిన విషయానికి వస్తే , అది కేంద్రీయ బోర్డ్ సిఫార్సుపై తీసుకోవలసి ఉంటుంది. అందువల్ల , ఆర్‌బిఐచట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్-సెక్షన్ (2)లో అంతర్నిర్మిత రక్షణ వ్యవస్థ ఉందని మేము గుర్తించాము , ఎందుకంటే ఆర్‌బిఐసిఫార్సుపై కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోవలసి ఉంటుంది.

204. ఇప్పటికే పైన చర్చించినట్లుగా , ఆర్‌బిఐ కి పెద్ద సంఖ్యలో నిపుణుల సలహాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. ఇది కరెన్సీకి సంబంధించిన అన్ని ఇతర విషయాల జారీ మరియు నిర్వహణలో మరియు దేశం యొక్క ద్రవ్య విధానాన్ని అభివృద్ధి చేయడంలో కీలక పాత్రను కలిగి ఉంది. ***హరక్‌చంద్ రతన్‌చంద్ బాంథియా మరియు ఇతరుల*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పును మేము లాభదాయకంగా సూచించవచ్చు , ఈ కేసులో అధిక అధికార ప్రదానం గావింపబడటం చేత బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 5 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) లోని క్లాజ్ (b) రాజ్యాంగవిరుద్ధమని రాజ్యాంగ ధర్మాసనం కనుగొన్నప్పటికీ, ఆర్‌బిఐ తో చర్చించిన తర్వాత పరిపాలనాధికారి నిర్ణయం తీసుకొనే అంతర్నిర్మిత రక్షణ వ్యవస్థ ఉన్నదని

కనుగొన్నందున బంగారం (నియంత్రణ) చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 5 నందలి సబ్ సెక్షన్ (2) లోని క్లాజ్ (a)ని సమర్థించింది.

205. ఆర్‌బిఐ చట్టం ప్రతినిధికి మార్గనిర్దేశం చేస్తుందా లేదా అనే ప్రశ్నను పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి, మొత్తం పథకం , లక్ష్యం మరియు చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. అధికార ప్రదానాన్ని వ్యక్తీకరించే నిబంధన లేదా శాసనంలోని ఇతర నిబంధనలు , పీఠిక, పథకం లేదా చట్టం యొక్క అసలు లక్ష్యం నుండి మార్గదర్శకత్వం పొందవచ్చు. చట్టంలోని ఏదైనా భాగంలో మార్గదర్శకత్వం కనుగొనగలిగితే, అధికార ప్రదానం చెల్లుబాటు అయ్యేలా తీర్పునివ్వవచ్చు. అటువంటి విషయాలకు చాలా విలువ ఇవ్వాలి. పార్లమెంటు మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలు నిపుణులు లేదా విశేషజ్ఞుల సంస్థలు కాదని స్థిరంగా చెప్పబడింది. వారు ప్రాతినిధ్యం వహించే ప్రజల ఆకాంక్షలు , అంచనాలు మరియు అవసరాలను కనుగొనే కళలో వారు నైపుణ్యం కలిగి ఉన్నారు. సాంకేతిక మరియు పరిస్థితుల చిక్కులకు బదులుగా సాధారణ సూత్రాలు , విస్తృత లక్ష్యాలు మరియు ప్రాథమిక సమస్యలకు సంబంధించిన విషయాలలో వారు బాగా పని చేస్తారని తెలిపారు , వీటిని పూర్తి సమయం నిపుణులైన కార్యనిర్వాహక సంస్థలు మరియు ప్రత్యేక ప్రభుత్వ సేవకులకు వదిలివేయడం మంచిది.

206. పైన ఇప్పటికే చర్చించినట్లుగా , బ్యాంకు నోట్ల జారీని నియంత్రించడానికి ఆర్‌బిఐఏర్పాటు చేయబడింది. ఆర్‌బిఐ అనేది ద్రవ్య మరియు ఆర్థిక విధానాలకు సంబంధించి వివిధ విధులు అప్పగించబడిన నిపుణుల సంస్థ. ఆర్‌బిఐచట్టం యొక్క పద్ధకాన్ని పరిశీలిస్తే కరెన్సీ నిర్వహణ మరియు నియంత్రణకు సంబంధించిన విషయాలలో దాని ప్రాథమిక పాత్ర ఉందని తెలుస్తుంది.కాబట్టి , శాసనం యొక్క విషయం మరియు చట్టంలోని ఇతర నిబంధనల నుండిఆర్‌బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్-సెక్షన్ (2) లోని అధికార వినియోగానికి తగిన మార్గదర్శకత్వం ఉందని మేము గుర్తించాము. ఏదైమైనా , పైన ఇప్పటికే చర్చించినట్లుగా , పార్లమెంటు ఆర్‌బిఐసిఫార్సు అనే అంతర్నిర్మిత రక్షణను అందించింది. ఆర్థిక , ద్రవ్య మరియు విత్త విధానాలకు

సంబంధించినంతవరకు, అవసరమైన పరిజ్ఞానం ఉన్న నిపుణులకు ఇది వదిలివేయడం ఉత్తమం. ఆర్‌బీఐతో పాటు కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా ఈ రంగంలో నిపుణులతో కూడిన బృందాలను కలిగినవి. అందువల్ల, నిపుణులకు వదిలివేయవలసిన ప్రాంతంలోకి న్యాయస్థానం ప్రవేశించడం సరైనది కాదు.

207. పీఠికతో పాటు పథకం మరియు ఆర్‌బీఐచట్టం యొక్క లక్ష్యాలలో తగిన మార్గదర్శకత్వం ఉందని మేము పరిగణిస్తున్నాము. పైన ఇప్పటికే చర్చించినట్లుగా , స్ట్రెయిట్‌జాకెట్ ఫార్ములా (సంకుచిత ఫార్ములా) ఉండకూడదు మరియు అధిక అధికారం ఇవ్వబడిందా లేదా అనే ప్రశ్న పరిశీలనలో ఉన్న చట్టం యొక్క పథకం, లక్ష్యం మరియు ప్రయోజనం ఆధారంగా నిర్ణయించబడాలి.

208. పరిగణించాల్సిన మరో విషయం, ఈ అధికార బదిలీ ఏ విధమైన సంస్థకు చేయబడుతున్నది అని. ప్రస్తుత కేసులో అధికార బదిలీ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి జరిగినది ఏదైనా సాధారణ సంస్థకు కాదు.

209. ***బిర్లా కాటన్ , స్పిన్నింగ్ మరియు వీవింగ్ మిల్స్ ఢిల్లీ*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క ఏడుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం, పన్నులు చెల్లించే వారితో సహా ప్రజలకు బాధ్యత వహించే ఎన్నికైన సంస్థకు అధికార బదిలీ జరిగినదని పేర్కొంది. కౌన్సిలర్లు ప్రతి నాలుగేళ్లకోసారి ఎన్నికలకు వెళ్లాలని గమనించారు. కౌన్సిలర్లు అసమంజసంగా ప్రవర్తిస్తే , ఆ ప్రాంత వాసులు దీనిని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే , తదుపరి ఎన్నికలలో వారిని పదవీచ్యుతులని చేయవచ్చని కూడా గమనించబడింది. ఎన్నికైన కౌన్సిలర్లు అసమంజసంగా వ్యవహరించడం మరియు అసమంజసమైన పన్నుల రేట్లను నిర్ణయించడంపై ఇది గొప్ప నియంత్రణ అని ఈ న్యాయస్థానం గుర్తించింది. ఇలాంటి విషయాల్లో అసమంజసంగా ప్రవర్తించే ప్రజాప్రతినిధులను ఇలా శిక్షించడం ప్రజాస్వామ్య పద్ధతి అని అభిప్రాయపడింది.

210. ప్రస్తుత సందర్భంలో కూడా , అధికార బదిలీ జరిగినది కేంద్ర ప్రభుత్వానికి , అంటే దేశంలోని అత్యున్నత కార్యనిర్వాహక సంస్థకి. ప్రభుత్వం పార్లమెంటుకు బాధ్యత వహించే పార్లమెంటరీ వ్యవస్థ

మనకు ఉంది. కార్యనిర్వాహకవర్గం తన చట్టపర అధికారాన్ని అమలు చేస్తున్నప్పుడు సహేతుకంగా ప్రవర్తించకపోతే, అటువంటి విషయాలలో అసమంజసంగా ప్రవర్తించే ఎన్నికైన ప్రజాప్రతినిధులను పౌరులచే ఎన్నుకోబడిన పార్లమెంటుకు ప్రాతినిధ్యం వహించే ప్రజాప్రతినిధులుశిక్షించడం ప్రజాస్వామ్య పద్ధతి.

211. ఈ అంశాలన్నింటినీ పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, ఆర్‌బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్-సెక్షన్ (2) మితిమీరిన అధికార బదిలీకి గురికాదని మేము భావిస్తున్నాం.

సమస్య నం.(iii): నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియ చట్టరీత్యా లోపభూయిష్టమైనందున నవంబర్ 8, 2016 నాటి ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ కొట్టివేయతగినదా?

212. కేంద్ర బోర్డు సిఫార్సులు చేసే దశలోనూ , కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకునే దశలోనూ సంబంధిత కారకాలను పట్టించుకోకుండా మరియు అసంబద్ధమైన వాటిని తప్పించకుండా తీసుకున్న నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియ లోపభూయిష్టంగా ఉందని పిటిషనర్ల తరపున కోరడం జరిగింది. ఆర్‌బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్-సెక్షన్ (2) పథకం ప్రకారం , ఈ ప్రక్రియ కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి కాకుండా కేంద్రీయ బోర్డ్ నుండి ఉద్భవించాల్సిన అవసరం ఉందని కూడా కోరడమైనది. పిటిషనర్ల ప్రకారం, ప్రస్తుత కేసులో, కేంద్ర ప్రభుత్వం 2016 నవంబరు 7వ తేదీ నాటి లేఖను అనుసరించి, బోర్డు సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసి సిఫార్సు చేయాలని సూచించింది , మరుసటి రోజున, అంటే నవంబర్ 8, 2016వ తేదీన హడావుడిగా సమావేశం ఏర్పాటు చేయడమైంది, ఈ సమావేశంలోనే డీమోనిటైజేషన్‌ను సిఫారసు చేయాలని బోర్డు నిర్ణయించింది మరియు కొన్ని గంటల్లోనే , గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి ఈ నిర్ణయాన్ని ప్రకటించారు.

213. హడావిడిగా కేంద్ర ప్రభుత్వం సిఫార్సును కోరిన విధానం , ఆపై కేంద్ర బోర్డు చేసిన హడావిడి విధానాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుని , ఆ తర్వాత కేబినెట్ నిర్ణయం తీసుకున్నందున , కేంద్ర బోర్డు లేదా

కేంద్ర క్యాబినెట్ కి సంబంధిత అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని , అసంబద్ధమైన అంశాలను దూరం పెట్టే ఎటువంటి అవకాశం లేదని సమర్పించబడింది. అందువల్ల , ఈ నిర్ణయం పూర్తిగా ఏకపక్ష పద్ధతిలో తీసుకోబడిందని మరియు ఏకపక్షంగా ఉన్న కారణంగా ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్‌ను పక్కన పెట్టడానికి తగినదని సమర్పించబడింది. కేంద్రీయ బోర్డు సమావేశంలో , 1949 నిబంధనల ప్రకారం కోరం లేదని పిటిషనర్ల వాదన కూడా ఉంది.

214. దీనికి విరుద్ధంగా , ఆర్‌బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్-సెక్షన్ (2)లో జంట అవసరాలు ఉన్నాయని ప్రతివాదుల సమర్పణ, అనగా (i) కేంద్రీయ బోర్డ్ సిఫార్సు ; మరియు (ii) కేంద్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయం. ప్రస్తుత సందర్భంలో ఈ రెండు అవసరాలు సంతృప్తి చెందాయని సమర్పించబడింది. ప్రస్తుత చర్య వంటి చర్యలో, గోప్యత మరియు వేగం చాలా ముఖ్యమైనవి అని సమర్పించబడింది.

న్యాయ సమీక్ష పరిధి

215. ***టాటా సెల్యులార్*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో న్యాయ సమీక్ష పరిధికి సంబంధించిన చట్టం చాలా బాగా స్పటికీకరించబడింది. పేర్కొన్న కేసులో , న్యాయస్థానం యొక్క విధి చట్టబద్ధతకు సంబంధించిన ప్రశ్నకు మాత్రమే పరిమితం చేసుకోవాలని ఈ న్యాయస్థానం పేర్కొంది. నిర్ణయం తీసుకునే వ్యవస్థ తన అధికారాలను అధిగమించిందా , చట్ట తప్పిదానికి పాల్పడిందా , సహజ న్యాయ నియమాల ఉల్లంఘనకు పాల్పడిందా , సహేతుకమైన న్యాయస్థానం ఏదీ చేరుకోని నిర్ణయానికి చేరుకుందా లేదా తన అధికారాలను దుర్వినియోగం చేసిందా అనేది దానికి సంబంధించినది. ఒక నిర్దిష్ట విధానం లేదా ఆ విధానాన్ని నెరవేర్చడంలో తీసుకున్న నిర్దిష్ట నిర్ణయం న్యాయమైనదో కాదో నిర్ణయించడం న్యాయస్థానం పని కాదని న్యాయస్థానం పేర్కొంది. ఆ నిర్ణయాలను తీసుకున్న తీరుతో మాత్రమే న్యాయస్థానం సంబంధం కలిగిఉంటుంది.

216. న్యాయ సమీక్ష పరిధిపై వివిధ తీర్పులను ప్రస్తావించిన తర్వాత , న్యాయస్థానం ఈ విధంగా సమాహారం చేసింది:

"**94**. పైవాటి నుండి తీసుకోదగిన సూత్రాలు:

(1) ఆధునిక ధోరణి పరిపాలనా చర్యలో న్యాయపరమైన నిగ్రహాన్ని సూచిస్తుంది.

(2) న్యాయస్థానం అప్పీల్ కోర్టుగా కూర్చోదు కానీ నిర్ణయం తీసుకున్న విధానాన్ని సమీక్షిస్తుంది.

(3) న్యాయస్థానానికి పరిపాలనా నిర్ణయాన్ని సరిచేసే నైపుణ్యం లేదు. పరిపాలనా నిర్ణయం యొక్క సమీక్ష అనుమతించబడితే, అది దాని స్వంత నిర్ణయాన్ని భర్తీ చేస్తుంది , అవసరమైన నైపుణ్యం లేకుండా అది తప్పు కావచ్చు.

(4) టెండర్ ఆహ్వానం యొక్క నిబంధనలు న్యాయ పరిశీలనకు అనుమతించబడవు ఎందుకంటే టెండర్‌కు ఆహ్వానం కాంట్రాక్ట్ రంగంలో ఉంటుంది. సాధారణంగా చెప్పాలంటే , టెండర్‌ను అంగీకరించడం లేదా కాంట్రాక్టును ఇవ్వడం అనే నిర్ణయం అనేక శ్రేణుల ద్వారా చర్చల ప్రక్రియ ద్వారా చేరుకుంటుంది. చాలా తరచుగా , అటువంటి నిర్ణయాలు నిపుణులచే గుణాత్మకంగా తీసుకోబడతాయి.

(5) ప్రభుత్వానికి ఒప్పంద స్వేచ్ఛ ఉండాలి. మరో మాటలో చెప్పాలంటే , పరిపాలనా గోళంలో లేదా పాక్షిక-పరిపాలన రంగంలో పనిచేసే ఒక పరిపాలనా సంస్థకి దాని కీళ్లల్లో మృదత్వం సజావుగా పని చేయడానికి

అవసరం. ఏది ఏమైనప్పటికీ , నిర్ణయం వెడ్నెస్‌బరీ యొక్క సహేతుకత సూత్రం (పైన చూపిన ఇతర వాస్తవాలతో సహా) యొక్క అన్వయం ద్వారా మాత్రమే పరీక్షించబడకూడదు ఏకపక్షంగా కానీ పక్షపాతంతో ప్రభావితం కాని లేదా దురభిమానాలచే ప్రేరేపించబడకుండా ఉండాలి.

(6) రద్దు నిర్ణయాలు పరిపాలనపై అధిక పరిపాలనా భారాన్ని మోపవచ్చు మరియు పెరిగిన మరియు పరిమితి లేని వ్యయానికి దారితీయవచ్చు.

ఈ సూత్రాల ఆధారంగా మేము ఈ కేసు యొక్క వాస్తవాలను పరిశీలిస్తాము ఎందుకంటే అవి సరైన సూత్రాలుగా మాకుఅగుపించాయి.

217. న్యాయ సమీక్ష పరిధికి సంబంధించి బార్‌లో వివిధ అధికారాలను ఉదహరించినప్పటికీ , వివిధ తీర్పులను సూచించాల్సిన అవసరం మాకు లేదు. మేము ***రష్మీ మెటాలిక్స్ లిమిటెడ్ మరియు మరొకరు వర్సెస్ కోల్‌కతా మెట్రోపాలిటన్ డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీ మరియు ఇతరులు*** [62] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పును లాభదాయకంగా సూచించవచ్చు , పై తీర్పులో న్యాయస్థానం ***టాటా సెల్యులార్*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో తీర్పు ద్వారా విషయాన్ని చట్టం కవర్ చేసినప్పుడు అనేక తీర్పులని సూచించడాన్ని తిరస్కరించింది.

218. కాబట్టి, మా విచారణ , ***టాటా సెల్యులార్*** (పైన పేర్కొన్న) విషయంలో నిర్దేశించిన పరిమిత కారణాలపై మాత్రమే పరిమితమ చేసి నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియను పరిశీలన చేయాల్సి ఉంటుంది.

ఆర్థిక విధానంపై న్యాయ జోక్యం యొక్క పరిధి

219. ప్రమేయం ఉన్న సమస్య దేశ ద్రవ్య మరియు ఆర్థిక విధానానికి సంబంధించినది కాబట్టి , ఈ న్యాయస్థానం యొక్క కొన్ని ఇతర తీర్పుల ద్వారా కూడా మేము మార్గనిర్దేశం చేసుకుంటాం.

220.*M/s ప్రాగ్ ఐస్ &ఆయిల్ మిల్స్ మరియు మరొకరువర్సెస్యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా*[63] కేసులో ఏడుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం యొక్క క్రింది పరిశీలనలను మేము లాభదాయకంగా సూచించవచ్చు:

> "24. దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో చమురు ఉత్పత్తిదారులు మరియు అమ్మకందారులు నష్టపోతారు, తద్వారా వారు ఆవనూనెను ఉత్పత్తి చేయడం లేదా వ్యాపారం చేయడం మానేస్తారని మాకు ఎత్తిచూపే సుదీర్ఘ వాదనలను మేము విన్నాము. ఇది చాలా సహజంగానే , ఆవనూనె అంతిమంగా ఎన్నడూ లేనంతగా కొరతగా మారి వినియోగదారులపై దాని పర్యవసానాలను కలిగిస్తుందని చెప్పబడినది. ***ఆర్థిక విధానానికి సంబంధించిన విషయాలపై తీర్పులో కూర్చోవడం ఈ న్యాయస్థానం లేదా ఏ న్యాయస్థానం యొక్క విధి అని మేము భావించడం లేదు, వాటిని నిర్ణయించడానికి తప్పనిసరిగా ఆనాటి ప్రభుత్వానికి వదిలివేయాలి. వాటిలో చాలా వరకు , ధరల స్థిరీకరణ యొక్క ప్రమాణంగా తప్పనిసరిగా ఉండి , అంతిమ ఫలితాల అంచనాకు సంబంధించిన అంశాలు , వీటిపై నిపుణులు కూడా తీవ్రంగా తప్పు చేయవచ్చు మరియు నిస్సందేహంగా విభేదిస్తారు. నిపుణుల సహాయం లేకుండా న్యాయస్థానాలు ఖచ్చితంగా వాటిని నిర్ణయిస్తాయని ఆశించలేము.***
>
> *[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]*

221. *ఆర్. కె. గార్గ్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా*[64] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

> "8. సమాన ప్రాముఖ్యత కలిగిన మరొక నియమం ఏమిటంటే , ఆర్థిక కార్యకలాపాలకు సంబంధించిన చట్టాలను వాక్ స్వాతంత్ర్యం ,

మతంస్వాతంత్ర్యం మొదలైన పౌర హక్కులను స్పృశించే చట్టాల కంటే ఎక్కువ విస్తృతితో చూడాలి. ఇది హోమ్స్ , J. వంటి వారు చెప్పినట్టు ***చట్టసభకుకొంత మేర స్వేచ్ఛని అనుమతించాలి, ఎందుకంటే దానికి ఏదైనా సిద్ధాంతం లేదా స్ట్రెయిట్-జాకెట్ (సంకుచిత) ఫార్ములా ద్వారా పరిష్కారాన్ని అంగీకరించని సంక్లిష్ట సమస్యలను ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది మరియు ఆర్థిక విషయాలతో వ్యవహరించే చట్టం విషయంలో ఇది ప్రత్యేకంగా వర్తిస్తుంది , ఇక్కడ, పరిష్కరించాల్సిన సమస్యల స్వభావం ,*** ప్రాథమిక మానవ హక్కులు ప్రమేయం ఉన్న ఇతర రంగాల కంటే ఆర్థిక నియంత్రణ రంగంలో శాసనపరమైన నిర్ణయానికి న్యాయపరమైన గౌరవం ఇవ్వడానికి న్యాయస్థానం ఎక్కువ మొగ్గు చూపుతుంది. ....”

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

222. మళ్ళీ , ***శ్రీ సీతారాం షుగర్ కంపెనీ లిమిటెడ్ మరియు మరొకరు వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు*** [65] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఈ విధంగా గమనించింది:

“57. ***న్యాయ సమీక్ష ఆర్థిక విధానానికి సంబంధించిన అంశాలకు సంబంధించినది కాదు. న్యాయస్థానం తన తీర్పును శాసనసభ లేదా దాని ఏజెంట్ల పరిధిలోని అంశాలకు ప్రత్యామ్నాయం చేయదు. న్యాయస్థానం తన స్వంత అభిప్రాయాల ద్వారా "నిపుణుడి అనుభూతిని" భర్తీ చేయదు.***శాసనసభ తన అధికార పరిధిలో పని చేసి , అధికారాన్ని ఏజెంట్‌కు అప్పగించినప్పుడు, ***అది సహేతుకత యొక్క పరీక్షను సంతృప్తిపరిచే విధంగా నిశ్చయాత్మకమైన వాస్తవాలను కనుగొనడానికి ఏజెంట్‌కు అధికారం***

ఇవ్వవచ్చు. అటువంటి కేసులన్నింటిలో , న్యాయ విచారణ అనేది వాస్తవం యొక్క నిర్ధారణలు సహేతుకంగా సాక్ష్యాధారాలపై ఆధారపడి ఉన్నాయా మరియు అటువంటి పరిశోధనలు దేశం యొక్క చట్టాలకు అనుగుణంగా ఉన్నాయా అనే ప్రశ్నకు పరిమితం చేయబడింది. *గుప్తా షుగర్ వర్క్స్‌లో* న్యాయమూర్తి జగన్నాథ శెట్టి చెప్పినట్లుగా, [1987 సప్ SCC 476, 481] : (SCC పేజీ. 479, పేరా 4)

> "... న్యాయస్థానం చార్టర్డ్ అకౌంటెంట్ లాగా లేదా ఆదాయపు పన్ను అధికారిలా వ్యవహరించదు. న్యాయస్థానం ఏదైనా వ్యక్తిగత కేసు లేదా ఏదైనా నిర్దిష్ట సమస్యకు సంబంధం ఉన్నది కాదు. నిర్ణయించిన ధర చట్టం ద్వారా అందించబడిన పరిగణనలకు తగినట్లుగా ఉందో లేదో మాత్రమే న్యాయస్థానం పరిశీలిస్తుంది. మరియు సంకల్పం నుండి అదనపు విషయాలు మినహాయించబడ్డాయా చూస్తుంది.""

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

223. ఇటీవల , ***స్మాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రియల్ మ్యానుఫ్యాక్చర్స్ అసోసియేషన్ (రిజిస్టర్డ్) వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అండ్ అదర్స్*** [66] కేసులో ఈ న్యాయస్థానం ఆర్థిక మరియు ఆర్థిక నియంత్రణ చర్యల యొక్క న్యాయపరమైన సమీక్ష పరిధికి సంబంధించి సమస్యను పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన సందర్భాన్ని కలిగి ఉంది. ఈ న్యాయస్థానం ఈ విధంగా గమనించింది:

> "69. జాతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఏది ఉత్తమమైనది మరియు ఆర్థిక ఉపశమనాలు / ప్యాకేజీలను ఏ పద్ధతిలో మరియు ఏ మేరకు రూపొందించాలి, అందించాలి మరియు అమలు చేయాలి అనేది

అంతిమంగా నిపుణుల సహాయం మరియు సలహాపై ప్రభుత్వం మరియు ఆర్బిఐ ద్వారా నిర్ణయించబడుతుంది. ఇది ప్రత్యేకంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం పరిధిలోని నిర్ణయానికి సంబంధించిన అంశం. ఇటువంటి విషయాలు సాధారణంగా న్యాయ సమీక్ష అధికారాన్ని ఆకర్షించవు. కొన్ని తరగతి/రంగం అటువంటి ప్యాకేజీలు/విధాన నిర్ణయాలతో సమ్మతించకపోవచ్చు మరియు/లేదా సంతృప్తి చెందకపోవచ్చు కాబట్టి , అటువంటి విధానం దుష్ప్రవర్తన , ఏకపక్షం, అన్యాయం మొదలైన వాటి యొక్క ప్రాతిపదికన తప్పుగా ఉంటే తప్ప, న్యాయ సమీక్ష అధికారాన్ని ఉపయోగించి, న్యాయస్థానాలు సాధారణంగా విధాన నిర్ణయాలలో జోక్యం చేసుకోవు.

70. న్యాయమూర్తులు మరియు న్యాయస్థానాల న్యాయవాదులు వారి శిక్షణ మరియు నైపుణ్యం కారణంగా ఎక్కువ జ్ఞానం కలిగి ఉంటారని ఊహించలేని విషయాలు ఉన్నాయి. న్యాయమూర్తులు రంగం ఆర్థిక మరియు ఆర్థిక నియంత్రణ చర్యలు విషయాలలో నిపుణులు కానందున న్యాయమూర్తులు చాలా జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలి.

71. ఒక చర్యకు బదులుగా మరొక చర్యను తీసుకునే నిర్ణయంలో ప్రభుత్వాన్ని ప్రేరేపించిన కారణాల సరైనదా కాదా అనేది న్యాయ సమీక్షలో చూడాల్సిన అంశం కాదు మరియు అటువంటి విచారణకు న్యాయస్థానం సరైన వేదిక కాదు. వివిధ కోణాల్లోని అంశాలను పరిశీలించిన తర్వాత ఏ విధానాన్ని అవలంబించాలో దాన్ని మాత్రమే అవలంబించగలదు కాబట్టి విధాన నిర్ణయాన్ని ప్రభుత్వానికే వదిలివేయాలి. ప్రభుత్వ నిర్ణయం యొక్క

ఔచిత్యాన్ని అంచనా వేయడంలో ప్రభుత్వం నుండి రెండవ దృక్పథం సాధ్యమైనప్పటికీ న్యాయస్థానం జోక్యం చేసుకోలేదు.

72. విధానం యొక్క చట్టబద్ధత న్యాయ సమీక్షకు సంబంధించిన అంశం,విధాన జ్ఞానం లేదా సవ్యత కాదు. ప్రభుత్వ విధానం యొక్క న్యాయ సమీక్ష యొక్క పరిధి ఇప్పుడు బాగా నిర్వచించబడింది. విధానం యొక్క ఖచ్చితత్వం, స్థిరత్వం మరియు సముచితతను పరిశీలించే అప్పీలేట్ అథారిటీగా న్యాయస్థానాలు పని చేయవు మరియు పనిచేయరాదు లేదా కార్యనిర్వాహకులు రూపొందించడానికి అర్హులైన పాలసీ విషయాలపై కార్యనిర్వాహకులకు న్యాయస్థానాల సలహాదారులుగా ఉండరు."

224. సంబంధిత వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితుల ఆధారంగా లేదా నిపుణుల సలహా ఆధారంగా ప్రభుత్వం రూపొందించిన ఏ అభిప్రాయానికి న్యాయస్థానం జోక్యం చేసుకోదని ఈ న్యాయస్థానం పేర్కొంది. కార్యనిర్వాహక అధికారి యొక్క చర్య ఏకపక్షంగా మరియు ఏదైనా రాజ్యాంగ , చట్టబద్ధమైన లేదా ఇతర చట్ట నిబంధనలను ఉల్లంఘిస్తున్నట్లు గుర్తించినప్పుడు మాత్రమే న్యాయస్థానం జోక్యం చేసుకునే హక్కును కలిగి ఉంటుంది. ప్రభుత్వం తన విధానాన్ని రూపొందించినప్పుడు, అది అనేక పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటుంది మరియు నిపుణుల అభిప్రాయంపై కూడా ఆధారపడి ఉంటుంది , ఇది స్పష్టమైన ఏకపక్ష కారణాలుంటే తప్ప జోక్యం చేసుకోకూడదు. కార్యనిర్వాహక విభాగం మరియు చట్టసభకు ఆర్థిక విధానానికి సంబంధించిన విషయాలలో న్యాయస్థానం పెద్ద వెసులుబాటును కల్పిస్తుంది. ఈ విషయంలో P.T.R. ఎక్స్‌పోర్ట్స్ (మద్రాస్) ప్రై. లిమిటెడ్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు67 మరియు బజాజ్ హిందుస్థాన్ లిమిటెడ్ వరసే సర్ షాదీ లాల్ ఎంటర్‌ప్రైజెస్ లిమిటెడ్ మరియు మరొకరు (పైన పేర్కొనబడిన) కేసుల్లో ఈ న్యాయస్థానం ఇచ్చిన తీర్పులను ప్రస్తావించవచ్చు.

225. ఆర్థిక విధానానికి సంబంధించిన తత్సంబంధిత విషయాలపై తీర్పులకై కూర్చోవడం ఈ న్యాయస్థానం లేదా మరే ఇతర న్యాయస్థానం యొక్క విధి కాదు మరియు అటువంటి ఆర్థిక విషయాలలో నిర్ణయం తీసుకోవడాన్ని తప్పనిసరిగా ఆనాటి ప్రభుత్వానికి వదిలివేయాలి. అంతిమ ఫలితాల అంచనాకు సంబంధించి అటువంటి నిపుణులు కూడా తీవ్రంగా తప్పు చేయవచ్చు మరియు నిస్సందేహంగా విభేదిస్తారు. నిపుణుల సహాయం లేకుండా న్యాయస్థానాలు ఖచ్చితంగా వాటిని నిర్ణయిస్తాయని ఆశించలేము.

ప్రస్తుత కేసులో పైన పేర్కొన్న సూత్రాల అన్వయం

226. అందువల్ల, ప్రస్తుతం ఉన్నటువంటి కేసులో లాగా న్యాయ సమీక్ష అధికారాన్ని ఉపయోగించేటప్పుడు, జోక్యం యొక్క పరిధి ఇంకా తక్కువగా ఉంటుంది. పైన పేర్కొన్న తీర్పులలో పేర్కొన్న సూత్రాలను వర్తింపజేస్తూ , ప్రస్తుత కేసులో నిర్ణయం తీసుకునే విధానం లోపభూయిష్టంగా ఉందా లేదా అని మనం పరిశీలించాలి. నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలో చట్టవిరుద్ధంగా ఉందో లేదో తెలుసుకోవడానికి మాత్రమే మా విచారణ పరిమితం కావాలి , అంటే నిర్ణయాధికారులు నిర్ణయాధికారాన్ని నియంత్రించే చట్టాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకున్నారా మరియు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియ అహేతుకత చేత అంటే , అంటే వెడ్నెస్‌బరీ సూత్రాల వల్ల బాధింపబడిందా. వర్తింపజేయవలసిన పరీక్ష ఏమిటంటే , సంబంధిత చట్టంపై సరిగ్గా వ్యవహరించిన మరియు సహేతుకంగా వ్యవహరించిన అధికారి ఈ నిర్ణయానికి రాలేకపోయేవారు, మరియు విధాన మరియు విధానపరమైన తప్పు జరిగిందా అనే విషయం.

227. నవంబర్ 7 , 2016 నాటి లేఖ , నవంబర్ 8 , 2016 నాటి కేంద్రీయ బోర్డ్ మీటింగ్ యొక్క మినిట్స్ మరియు నవంబర్ 8 , 2016 నాటి కేబినెట్ సమావేశానికి సంబంధించిన నోట్ లను ఈ న్యాయస్థానం పరిశీలిస్తే తప్ప , విముద్రీకరణను సిఫారసు చేయాలని నిర్ణయించేటప్పుడు కేంద్రీయ బోర్డు మరియు విముద్రీకరణకు అనుకూలంగా నిర్ణయం తీసుకునేటప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం

సంబంధిత అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని అసంబద్ధమైన అంశాలను విస్మరించాయా లేదా అనే విషయంలో న్యాయస్థానం సంతృప్తి చెందడం సాధ్యం కాదు. తీర్పు/ఆదేశానికి సంబంధించిన విషయాలను మూసివేస్తున్నప్పుడు , మా పరిశీలన కోసం సంబంధిత రికార్డులను సమర్పించాలని మేము యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఆర్బిఐని ఆదేశించాము. దీని ప్రకారం ప్రతివాదులు రికార్డులు తయారు చేశారు.

228. మేము మొత్తం రికార్డును పరిశీలించాము , అనగా నవంబర్ 7, ఆర్బిఐ గవర్నర్ కు 2016 న సెక్రెటరీ, ఆర్థిక వ్యవహారాల శాఖ, ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ వ్రాసిన లేఖ, 8వ నవంబర్ 2016 తేదీ నాటి కేంద్రీయ బోర్డ్ సమావేశపు మినిట్స్, నవంబర్ 8, 2016 నాటి ఆర్బిఐ సిఫార్సులు మరియు 8 నవంబర్ 2016న జరిగిన క్యాబినెట్ మీటింగ్ యొక్క నోట్.

229. సెక్రటరీ, ఆర్థిక వ్యవహారాల శాఖ, ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ, భారత ప్రభుత్వం ఆర్‌బిఐ గవర్నర్‌కు పంపిన 2016 నవంబర్ 7వ తేదీ నాటి లేఖను పరిశీలిస్తే , నకిలీ కరెన్సీ వ్యాప్తి మరియు నల్ల ధనం ఉత్పాదనకి సంబంధించి భారత ప్రభుత్వం తన ఆందోళనను పంచుకున్నట్లు తెలుస్తుంది. నకిలీ భారతీయ కరెన్సీ నోట్లు (FakeIndianCurrencyNotes - FICN) రూ.500/- మరియు రూ.1000/- డినామినేషన్లలో ఎక్కువగా కేంద్రీకృతమై ఉన్నవని సూచించబడింది. అధిక విలువ కలిగిన నోట్ల ప్రభావం ఆర్థిక వ్యవస్థపై చాలా ప్రతికూలంగా ఉందని కూడా ఎత్తి చూపారు. 2012లో రెవెన్యూ శాఖ బ్లాక్ మనీపై శ్వేతపత్రం ప్రస్తావిస్తూ , నగదు రూపంలో జరిపిన లావాదేవీలు ఎలాంటి ఆడిట్ ట్రయల్‌ను వదలవు కాబట్టి నగదు ఎప్పుడూ నల్లధనాన్ని సులభతరం చేస్తుందని పేర్కొంది. శ్వేతపత్రం దేశం యొక్క షాడో ఆర్థిక వ్యవస్థ (చీకటి వ్యాపారాలు, అక్రమ వ్యాపారాలు) యొక్క పరిమాణంలో పెరుగుదలను కూడా సూచిస్తుంది మరియు ఒక సమాంతర షాడో ఆర్థిక వ్యవస్థ దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క ప్రాణాధారాలను నాశనం చేస్తుంది మరియు తినేస్తుంది.

230. పేర్కొన్న కమ్యూనికేషన్ తదుపరి ఈ కోర్టులోని ఇద్దరు మాజీ న్యాయమూర్తుల నేతృత్వంలోని ప్రత్యేక దర్యాప్తు బృందం (SIT) యొక్క ఏర్పాటుని సూచిస్తుంది, ఈ బృందం నగదు ఆర్థిక వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా బలమైన పరిశీలనలు చేసింది. ఆర్థిక వ్యవస్థలో నల్లధనాన్ని తగ్గించడానికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలను ఇది మరింత సూచిస్తుంది. పైన పేర్కొన్న అంశాలను ఎత్తి చూపిన తర్వాత , పైన పేర్కొన్న అంశాలను గమనించి , అవసరమైన సిఫార్సులు చేయడం గురించి ఆలోచించాలని లేఖకేంద్రీయ బోర్డ్‌కు సలహా ఇస్తుంది. పైన పేర్కొన్న సూచనలను ప్రజలు మరియు వ్యాపార సంస్థలకు వీలైనంత తక్కువ ఇబ్బంది కలిగేలా మరియు చిక్కులు లేకుండా ఉండేలా ఒక ముసాయిదా (డ్రాఫ్ట్) పద్ధకాన్ని సిద్ధం చేయమని ఆర్బిఐ ని లేఖ కోరింది.

231. మేము 8 నవంబర్ 2016న జరిగిన ఆర్బిఐయొక్క కేంద్రీయ బోర్డ్ ఆఫ్ డైరెక్టర్స్ యొక్క ఐదు వందల అరవై ఒకటవ (561వ) మీటింగ్ యొక్క మినిట్లను కూడా పరిశీలించాము. 2016 నవంబర్ 7 నాటి కమ్యూనికేషన్ డిప్యూటీ గవర్నర్ ద్వారా కేంద్రీయ బోర్డు ముందు ఉంచబడిందని పేర్కొన్న మినిట్స్ చూపిస్తుంది. ఈ ప్రతిపాదనపై విస్తృత చర్చ జరిగింది. కేంద్రీయ బోర్డు ఈ చర్య యొక్క సాధకబాధకాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంది. ఎలక్ట్రానిక్ చెల్లింపు పద్ధతుల వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించడం ద్వారా ఆర్థిక చేరిక ప్రక్రియను మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లేందుకు ప్రతిపాదిత దశ ఒక పెద్ద అవకాశాన్ని అందజేస్తుందని కూడా కేంద్రీయ బోర్డ్ పరిగణించింది , తద్వారా ప్రజలు నగదు వినియోగంపై బ్యాంకు ఖాతాలు మరియు ఎలక్ట్రానిక్ చెల్లింపు మార్గాల ప్రయోజనాలను చూస్తారు. ఈ అంశంపై గత ఆరు నెలలుగా కేంద్ర ప్రభుత్వం , ఆర్‌బీఐ మధ్య చర్చలు జరుగుతున్నాయని , ఈ సందర్భంగా కేంద్రీయ బోర్డు సమావేశంలో లేవనెత్తిన చాలా అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నారని పరిగణించింది.

232. సవివరమైన చర్చల తర్వాత , కేంద్రీయ బోర్డ్ రూ.500/- మరియు రూ.1000/- డినామినేషన్‌లోని ఇప్పటికే ఉన్న చెలామణిలో మరియు ఏదైనా సిరీస్ లోని బ్యాంక్ నోట్ల యొక్క

చట్టబద్ధమైన టెండర్‌ను ఉపసంహరించుకోవాలని సిఫారసు చేయాలని నిర్ణయించింది. ఆ తర్వాత , డిప్యూటీ గవర్నర్ , నవంబర్ 8 , 2016 నాటి కమ్యూనికేషన్ ద్వారా , కేంద్రీయ బోర్డ్ యొక్క పై సిఫార్సుల గురించి సెక్రటరీ , డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ ఎకనామిక్ అఫైర్స్ , ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ , భారత ప్రభుత్వంకి తెలియజేశారు. అంతే కాదు , దాని అమలు కోసం ముసాయిదా పథకం కూడా పేర్కొన్న సిఫార్సులతో పాటు జతచేయబడింది.

233. మేము నవంబర్ 8 , 2016 నాటి క్యాబినెట్ సమావేశాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి నోట్‌ను కూడా పరిశీలించాము. క్యాబినెట్ నోట్‌లో 2014–15 మరియు 2015–16 ఆర్థిక సర్వే ప్రకారం అందుబాటులో ఉన్న సంబంధిత డేటా మరియు నకిలీ కరెన్సీ వ్యాప్తి మరియు నల్లధనం ఉత్పత్తికి సంబంధించి ఇంటెలిజెన్స్ బ్యూరో యొక్క నివేదిక వివరాలు ఉన్నాయి. నల్లధనంపై 2012 శ్వేతపత్రానికి సంబంధించిన వివరాలు కూడా ఇందులో ఉన్నాయి. ఈ కోర్టుకు చెందిన ఇద్దరు మాజీ న్యాయమూర్తుల నేతృత్వంలోని సిట్ నివేదిక మరియు వారి సిఫార్సులకు సంబంధించిన వివరాలు ఇందులో ఉన్నాయి. ఇది ఆర్‌బిఐ సిఫార్సును పరిగణనలోకి తీసుకుంటుంది.

234. రికార్డులో ఉన్న విషయాలను పరిశీలించిన తర్వాత , రూ.500/– మరియు రూ.1000/ విలువ కలిగిన ఇప్పటికే ఉన్న చెలామణిలో మరియు ఏదైనా సిరీస్ లోని బ్యాంకు నోట్ల చట్టబద్ధమైన టెండర్‌ను ఉపసంహరించుకోవాలని సిఫార్సు చేస్తున్నప్పుడు సంబంధిత అంశాలను కేంద్రీయ బోర్డ్ పరిగణనలోకి తీసుకుందని మేము భావిస్తున్నాము. అదేవిధంగా , విముద్రీకరణ నిర్ణయం తీసుకున్నప్పుడు సంబంధిత అంశాలన్నింటినీ క్యాబినెట్ ముందు పరిశీలనకు ఉంచారు. ప్రజలకు మరియు వ్యాపార సంస్థలకు వీలైనంత తక్కువ అసౌకర్యం కలిగేలాగా మరియు చిక్కులు లేని విధంగా డీమోనిటైజేషన్ ప్రతిపాదనను అమలు చేయడానికి ఒక ముసాయిదా పథకాన్ని కూడా విముద్రీకరణ సిఫార్సుతో పాటు ఆర్‌బిఐ తయారు చేసిందని గమనించాలి. ఇదే విషయాన్ని కేబినెట్ కూడా పరిగణనలోకి తీసుకుంది. అందుకని , నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియ సంబంధిత కారకాలను పరిగణనలోకి

తీసుకోకపోవడం మరియు అసంబద్ధమైన కారకాల నుండి తప్పించుకోవడం వల్ల బాధపడుతుందనే వాదనలో వాస్తవం లేదని మేము భావిస్తున్నాము.

235. 1949 నిబంధనల ప్రకారం ఆక్వాసరమైన కోరం లేదని పిటిషనర్ల వాదనకు సంబంధించి , 15 నవంబర్ 2022 మరియు 19 డిసెంబర్ 2018 నాటి ఆర్‌బిఐయొక్క రెండు అఫిడవిట్‌లలో , ఆర్బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) మరియు 1949 నిబంధనలలోని నియమాలు 8 మరియు 10 కలిపి చదివినప్పుడు ఆవశ్యక ప్రక్రియను అనుసరించినట్లుగా ఒక క్రమ స్టేట్మెంట్ చేయబడినది.

236. కేంద్రీయ బోర్డ్ యొక్క మీటింగ్ యొక్క మినేట్స్ ను పరిశీలిస్తే సమావేశంలో ఎనిమిది మంది డైరెక్టర్లు ఉన్నారని కూడా చూపుతుంది , అయితే సమావేశానికి కోరం నలుగురు డైరెక్టర్లు , వీరిలో కనీసం ముగ్గురు ఆర్బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 8(1)(b) లేదా సెక్షన్ 8(1)(c) లేదా 12(4) ప్రకారం నామినేట్ చేయబడి ఉండాలి. 6 డిసెంబర్ 2022న ఈ న్యాయస్థానం ముందు దాఖలు చేసిన అఫిడవిట్‌లో, ఇది ప్రత్యేకంగా కింది విధంగా గుర్తించబడింది:

> "6. సమాధానమిచ్చిన ప్రతివాది యొక్క కేంద్రీయ బోర్డ్ యొక్క 561వ సమావేశం 08.11.2016న న్యూఢిల్లీలో నిర్వహించబడింది మరియు అవసరమైన కోరంతో వ్యవహారం నిర్వహించబడింది. ఈ సమావేశంలో , అప్పటి గవర్నర్ మరియు ఇద్దరు డిప్యూటీ గవర్నర్లు కాకుండా , ఆర్‌బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 8(1)(బి) కింద నామినేట్ చేయబడిన ఒక డైరెక్టర్ , ఆర్‌బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 8(1) (సి) కింద నామినేట్ చేయబడిన ఇద్దరు డైరెక్టర్లు మరియు ఆర్‌బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 8(1)(డి) కింద నామినేట్ చేయబడిన ఇద్దరు డైరెక్టర్లు ఉన్నారు. ఆ విధంగా , సెక్షన్ 8(1)(బి) లేదా 8(1)(సి) కింద నామినేట్ చేయబడిన ముగ్గురు డైరెక్టర్లకు తక్కువ కాకుండా నలుగురు డైరెక్టర్ల అవసరమైన కోరం సమావేశానికి హాజరయ్యారు.

237. విషయానికి వస్తే, కోరం లేకపోవడం వలన 8 నవంబర్ 2016 నాటి కేంద్రీయ బోర్డ్ సమావేశం చెల్లుబాటు కాదనే వాదనలో వాస్తవం లేదు.

ఆర్బిఐ యొక్క సిఫార్సు

238. దీనికి సంబంధించి తదుపరి సమర్పణ ఏమిటంటే , ఆర్‌బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్-సెక్షన్ (2) కింద నిర్దేశించిన ప్రక్రియ ప్రకారం ఈ ప్రతిపాదన కేంద్రీయ బోర్డు నుండి రావాలి, కానీ ఈ ప్రతిపాదన కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి వచ్చినందున సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ఉల్లంఘించబడిందనేది తదుపరి సమర్పణ. కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సు మేరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది కాబట్టి కేంద్రీయ బోర్డు నుండే ఈ ప్రతిపాదన రావాలని వాదన.

239. ఇప్పటికే పైన చర్చించినట్లుగా , ద్రవ్య మరియు ఆర్థిక విధానాలకు సంబంధించి మరియు ముఖ్యంగా కరెన్సీ నిర్వహణ మరియు నియంత్రణకు సంబంధించిన అన్ని విషయాలలో ఆర్బిఐ కీలక పాత్రను కలిగి ఉంది. అంతేకాకుండా , ఆర్‌బిఐ చట్టంలోని 22 , 24 మరియు 26 సెక్షన్‌లను పరిశీలిస్తే, కరెన్సీకి సంబంధించిన వివిధ విషయాలలో , కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సుపై కేంద్ర ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోవలసి ఉంటుందని తెలుస్తుంది. దేశ ఆర్థిక, ద్రవ్య విధానాలకు సంబంధించి తుది నిర్ణయం కేంద్ర ప్రభుత్వానిదేనని వివాదం లేని విషయం. అయితే ఇలాంటి విషయాల్లో మాత్రం ఆర్‌బీఐ నిపుణుల సలహాపైనే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆధారపడాల్సి ఉంటుంది. ఇప్పుడున్నటువంటి విషయంలో ఆర్‌బీఐ, కేంద్ర ప్రభుత్వం రెండు విడి విడి బాక్సుల్లో పనిచేస్తాయని ఊహించలేం. ఆర్థిక మరియు ద్రవ్య విధానాలకు సంబంధించిన ముఖ్యమైన విషయాలలో పరస్పర చర్య/సంప్రదింపుల అంశం ఆర్బిఐ మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి నిరాకరించబడదు.

240. ఇప్పటికే పైన చర్చించినట్లుగా , RBI మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం మధ్య ఆరు నెలల పాటు ఈ అంశం క్రియాశీల పరిశీలనలో ఉందని రికార్డు వెల్లడిస్తుంది. అందుకని , కేవలం డీమోనిటైజేషన్‌ను సిఫారసు చేయమని కేంద్ర ప్రభుత్వం కేంద్రీయ బోర్డుకు సూచించినందున మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వ సలహా మేరకు కేంద్రీయ బోర్డు డీమోనిటైజేషన్ ప్రతిపాదనను పరిశీలించి సిఫార్సు చేసినందున , ఆ తర్వాత, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయం తీసుకుంది, మా అభిప్రాయం ప్రకారం , ఆర్బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26 కింద నిర్దేశించిన విధానాన్ని ఉల్లంఘించారని నిర్ధారించడానికి ఈ నిర్ణయం కారణం కాదు.

ఆర్బీఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్-సెక్షన్ (2) యొక్క రెండు అవసరాలు (i) కేంద్రీయ బోర్డ్ సిఫార్సు; మరియు (ii) కేంద్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయం. ఇప్పటికే పైన చర్చించినట్లుగా , సిఫార్సు చేస్తున్నప్పుడు కేంద్రీయ బోర్డు మరియు నిర్ణయం తీసుకునేటప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం రెండూ సంబంధిత అంశాలన్నింటినీ పరిగణనలోకి తీసుకున్నాయి.

241. "సిఫార్సు" అనే పదానికి నిఘంటువు అర్థం "చర్యకు సంబంధించి సలహా ఇవ్వడం" లేదా "స్తుతించడం లేదా ఆదేశించడం". పి *. రామనాథ అయ్యర్ యొక్క లా లెక్సికాన్‌లో* , "సిఫార్సు" అనే పదానికి అర్థం "ఆదేశాన్ని వ్యక్తం చేసే ప్రకటన లేదా ఈ స్వభావం యొక్క సందేశం". "సిఫార్సు" అనే పదాన్ని, అది ఉపయోగించిన సందర్భంలో అర్థం చేసుకోవాలి. ***V.M కురియన్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ కేరళ మరియు ఇతరులు***[68] ***మరియు మనోహర్ s/o మాణిక్రావు అంచులే v. స్టేట్ ఆఫ్ మహారాష్ట్ర మరియు మరొకరు***[69] కేసులలో ఈ న్యాయస్థానం తీర్పులకు ఈ విషయంలో అనులేఖనం చేయబడుతుంది.

242. ఆర్‌బిఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్-సెక్షన్ (2) కింద కేంద్ర ప్రభుత్వం వినియోగించే అధికారం విముద్రీకరణను అమలు చేయడం కోసం. కేంద్రీయ బోర్డు సిఫారసు మేరకు అధికారాన్ని వినియోగించాల్సి ఉంటుంది. పైన ఇప్పటికే చర్చించినట్లుగా , ద్రవ్య విధానం మరియు కరెన్సీ జారీ విషయాలలో ఆర్‌బిఐ కీలక పాత్రను కలిగి ఉంది. విముద్రీకరణకు సంబంధించి కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకునే ముందు , కేంద్రీయ బోర్డు సిఫార్సును పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని పథకం నిర్దేశిస్తుంది. మేము దానిని ఉపయోగించిన సందర్భంలో , "సిఫార్సు" అనే పదానికి సెంట్రల్ బోర్డ్ మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం మధ్య సంప్రదింపు ప్రక్రియ అని అర్థంలో కనుగొన్నాము.

243. అందువలన , నిర్ణయానికి ముందు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మరియు సెంట్రల్ బోర్డుకు మధ్య ప్రభావవంతమైన సలహా ప్రక్రియ వున్నదా అనే దానికే , శోధన పరిమితం అని మా అభిప్రాయము. ***స్టేట్ ఆఫ్ గుజరాత్ మరియు ఇంకొకరు వర్సెస్ జస్టిస్ ఆర్.ఏ.మహత (రిటైర్డ్) మరియు ఇతరులు*** (పైన పేర్కొన్న) తీర్పులో ఈ కోర్టుయొక్క ఈ క్రింది పరిశీలనలు, ఈ సందర్భంలో సంప్రదించబడినవి.

"25. స్టేట్ ఆఫ్ గుజరాత్ వర్సెస్ గుజరాత్ రెవెన్యూ ట్రిబ్యునల్ బార్ అసోసియేషన్ (2010) 10 ఎస్ సి సి 353: (2012) 4 ఎస్ సి సి (సివిల్) 1229: (2013) 1 ఎస్ సి సి (క్రి) 35: (2013) 1 ఎస్ సి సి (ఎల్ మరియు ఎస్) 56: జె టి (2012) 10 ఎస్ సి 422) (ఎస్ సి సి పి , 372 పేరా 34) లలో దాని ప్రక్రియ అర్థవంతంగా వుండుటే సలహా అనబడుట లక్ష్యము , అందువలన అనుకున్న ప్రయోజనం నెరవేరుతుందని ,న్యాయస్థానం పేర్కొన్న సరియగు లేక కనీసం సంతృప్తికర పరిష్కారంకొరకు , సలహా ప్రక్రియలో ప్రధాన వాస్తవాలు మరియు ముఖ్య విషయముల ఆధారంగా అందులో నిమగ్నమైయున్న పక్షకారుల మధ్య ఆలోచనల కలయిక సలహా ప్రక్రియకు కావాల్సి యుంటుంది. అటువంటి సలహా ప్రక్రియ , చైతన్యవంతము, ప్రభావవంతము , అర్ధవంతము మరియు ప్రయోజనాత్మకమయివుండాలి. దీనిని నిశ్చయపర్చుకోడానికి , నిశిత పరిశీలనకొరకు, ప్రతి ఒక్క పక్షదారుడు ఇతరులకు అన్ని సంగతమైన వాస్తవాలను వెల్లడించాలి. మొత్తం సంగతమైన వాస్తవాలు మరియు తత్వం ఆధారంగా పూర్తి పరిశీలన తర్వాత మాత్రమే సలహాదారుడు తన అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తపర్చాలి. శాసన ప్రయోజనము మరియు స్వభావం ఆధారంపై, వేరు పరిస్థితులలో, సలహా ప్రక్రియకు వేరు అర్ధం వుండవచ్చును. **(యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ సంకల్చంద్ హిమదర్ షెల్ (1977) 4 ఎస్ సి సి 193; 1977 ఎస్ సి సి (ఎల్ & ఎస్) 435; ఏ ఐ ఆర్ 1977 ఎస్ సి 2328), స్టేట్ ఆఫ్ కేరళ వర్సెస్ ఏ.లక్ష్మీకుట్టీ(1986) & ఎస్ సి సి 632: (1986) 1 ఏ టి సి 735 ; ఏ ఐ ఆర్ 1987 ఎస్ సి 331) ; హై కోర్టు ఆఫ్ జుడికేచర్ ఆఫ్ రాజస్తాన్ వర్సెస్ సింగ్ (2003) 4 ఎస్ సి సి 239 ; 2003 ఎస్ సి సి (ఎల్ & ఎస్) 424 ; ఏ ఐ ఆర్ 2003 ఎస్ సి 1029) , యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ కాళిదాస్ బతీష్ (2006) 1 ఎస్ సి సి 779; 2006 ఎస్ సి సి (ఎల్ & ఎస్) 225; ఏ ఐ ఆర్ 2006 ఎస్ సి 789; 2006 ఎస్ సి సి (ఎల్ & ఎస్) 225; ఏ ఐ ఆర్ 2006 ఎస్ సి 779), ఆంధ్ర బ్యాంక్ ఆఫీసర్స్ (2008) 7 ఎస్ సి సి 203; (2008) 2 ఎస్ సి సి (ఎల్ & ఎస్) 403 ; ఏ ఐ ఆర్ 2008 ఎస్ సి 2936) మరియు యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ మద్రాస్ బార్ అసోసియేషన్ (2010) 11 ఎస్ సి సి)** లను కూడా వీక్షించండి)

26. **చంద్రమౌళీశ్వరప్రసాద్ వర్సెస్ పాట్నా హైకోర్టు (1969) 3 ఎస్ సి సి 56 ; ఏ ఐ ఆర్ 1970 ఎస్ సి 370 (ఎస్ సి సి పి.63 పేరా 7)** , సలహా

> ప్రక్రియగానీ లేక నిశిత పరిశీలనగాని, వారి అభిప్రాయములను ఇతరునిగాని లేక ఇతరులకుగాని తెలియజేసినా లేక వారి అభిప్రాయాలలోని విశిష్టతలను చర్చించాము. పరీక్షిస్తే తప్ప అందులోని పార్టీలకు సంపూర్ణము లేక ప్రభావవంతంగా వుండదని ఈ కోర్టుచెప్పినది. ఒక పక్షకారుడు కనుక వేరొకరికి ఒక ప్రతిపాదన చేస్తే , అతని మనసులో వున్న ప్రతి ప్రతిపాదన , ప్రతిపాదితునకు తెలియజేయనట్లయితే , ప్రతిపాదితునితో అట్టి ప్రతి–ప్రతిపాదన ఎటువంటి అనంతర చర్చ లేకుండా , ప్రతి ప్రతిపాదనకు అమలు ఆదేశము ఇచ్చినట్లయితే, సలహా ప్రక్రియ తర్వాత జారీ చేసినట్లు చెప్పలేము.

244. కేంద్ర బోర్డు మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వము , ఒకరికొకరు వారియొక్క అభిప్రాయములు తెలియజెప్పు మరియు వారి సాపేక్ష విశిష్టతలను చర్చించి పరీక్షించినట్లు తెల్సుకోడానికి విచారణ పరిమితం చేయబడుతుంది. అవసరమైన నిశిత పరిశీలనకొరకు ప్రతి ఒక్క పక్షకారుడు , మరొకరికి సంబంధిత వాస్తవాలు మరియు కారణాలను వెల్లడించాలనేది పరిశీలించాల్సివుంటుంది. అన్నీ సంబంధిత వాస్తవాలు మరియు తనముందున్న ప్రధానాంశములు ఆధారంగా పూర్తి పరిశీలన తర్వాత, కేంద్ర బోర్డుచే సలహా ఇవ్వబడిందా లేదా అనేది దర్యాప్తుకు పరిమితం.

245. పైన చర్చించినట్లుగా , అక్షేపిత నోటిఫికేషన్ జారీ చేసిన ఆరు మాసాలుముందు , ఆర్బిఐ మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒకరితో ఒకరు సలహా ప్రక్రియ వున్నట్లుగా రికార్డే వెల్లడిస్తుంది. మొత్తము సంబంధిత సమాచారం , కేంద్ర బోర్డు అలాగే కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇద్దరూ ఒకరితో మరొకరు పంచుకున్నట్లుగా కూడా రికార్డు వెల్లడిస్తుంది. చైతన్యవంతమైన ప్రభావం చూపునట్టి , అర్ధవంతమైన మరియు ప్రయోజనాత్మకమైన సలహా ప్రక్రియ లేదని చెప్పలేము.

లక్ష్యాల సాధన యొక్క ఔచిత్యం

246. దొంగ కరెన్సీ , నల్ల ధనం , సమాంతర ఆర్థిక వ్యవస్థను ఎదుర్కొటానికి ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ జారీచేయబడిందను ఇంకొక నివేదనకు సంబంధించి అది పూర్తిగా విఫలమైంది. విముద్రీకరణ అమలు తర్వాత వెంటనే కొత్త సిరీస్ కరెన్సీ నోట్లను స్వాధీనం చేసుకున్నారు. దొంగ కరెన్సీ ఇంకా

వాడుకలోనే వుందని కూడా పేర్కొన్నారు. ఉగ్రవాదులనుండి కొత్త సిరీస్ నోట్లను స్వాధీనం చేసుకున్నారు. విముద్రీకరణ యొక్క దీర్ఘకాలిక ప్రయోజనాలు ప్రత్యక్షంగాను మరియు పరోక్షంగాను చాలా ఎక్కువ అని పేర్కొనబడింది. ఇంతకుముందటి పేరాలలో వాటియొక్క సుదీర్ఘ జాబితాను , అటార్నీ జనరల్ ప్రస్తుతించారు, వాటిని మేము ప్రస్తావించాము.

247. కానీ, నోట్లరద్దు యొక్క లక్ష్యము నెరవేరిందా లేదా లేక, దానివలన ప్రత్యక్ష లేక పరోక్షంగా భారీ ప్రయోజనం కల్గిందా అను ప్రశ్న జోలికి మేము వెళ్లదల్చుకోలేదు. ఆ ప్రశ్న జోలికి వెళ్లడానికి మాకు నైపుణ్యము లేదు అది నిపుణుల పరిధిలో వుండుటే మంచిది.

248. **మెట్రోపోలిస్ థియేటర్ కంపెనీ లిమిటెడ్, ప్లేయింటిప్స్ వర్సెస్ సిటీ ఆఫ్ చికాగో మరియు ఎర్నెస్ట్ జె. మెగర్ స్టాట్ (పైన పేర్కొన్న) తీర్పులో , యునైటెడ్ స్టేట్స్ సుప్రీమ్ కోర్టు** క్లుప్తంగా ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం ఇచ్చింది, అది ఈ క్రిందివిధంగా చదువబడుతుంది:

> "2. ఆర్డినెన్స్ యొక్క వర్గీకరణపై ఫిర్యాదీల దాడి ఆదాయాన్ని పెంచడమే ఆర్డినెన్స్ యొక్క ప్రయోజనమని అట్టి వర్గీకరణకు అటువంటి ప్రయోజనానికిసంబంధంలేదని అందువలన అది నిరంకుశము , ఏకపక్షమైనది వివక్షపూరితము , అది యునైటెడ్ స్టేట్స్ యొక్క 14వ సవరణపట్ల అపరాధమని వాదించబడింది. ఆర్డినెన్సుకు , సుప్రీమ్ కోర్డు ఆపాదించిన లక్షణము అనిశ్చిత లేకుండా లేదు. ఫిర్యాదిదారుడు దృఢంగా చెప్పినట్లు,న్యాయస్థానం ఆర్డినెన్సు ను ఆదాయముగానే పరిగణించినట్లు మనం ఊహించవచ్చును.
>
> న్యాయస్థానం చెప్పినది: నియంత్రణ చర్యగా , దాని సమంజసతతో సంబంధం లేకుండా , పన్ను విధింపు అధికారముగా మాత్రమే ఆర్డినెన్సు నిలువగలదు మరియు ఆదాయముగా చర్యకు సంబంధించి , ఒక ప్రత్యేక థియేటర్ లో ప్రవేశ రుసుము వర్గీకరణ అసమంజసమని ఫిర్యాది దాడి , మరియు దానిపై వచ్చిన ఆదాయంపై కాదు ; ప్రదర్శించడానికి గట్టిగా చెప్పబడిన వివక్ష ఫలితంగా , ఫిర్యాది థియేటర్ల సీటింగ్ సామర్ధ్యం , నిర్దిష్ట సమయంలో ప్రదర్శనల సంఖ్య , మరియు వచ్చిన ఆదాయాల విషయంలో ఇతరుల థియేటర్ల మధ్య సరిపోల్చుట చేయబడింది ; కాని , ఇవి ఆధారపడు

ఆకస్మిక పరిస్థితులు , దేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానం చెప్పినట్లు , ఒక ప్రత్యేక థియేటర్ యొక్క సౌలభ్యాలు , లేక యజమానియొక్క ఎంపికమీద ఆధారము, అంతేకాని ఆర్డినెన్స్ నిర్ణయించినట్లుకాదు , థియేటర్ యొక్క ప్రత్యేకత దానిని కృత్రిమంగా చేయదు , సాధారణ ఆలోచన వెంటనే జరుగుతుంది, విజయానికి మరియు దాని తిరుగులేని వ్యాపారంలో లాభానికి ఏదో సంబంధం వుండి వుండాలి. వేరుమాటల్లో, ప్రవేశరుసుముకు మరియు ఆదాయం మధ్య ఏదో స్వాభావిక సంబంధం వుండాలి , కొంత ప్రయోజనం ఖచ్చితంగా , ఎంపికను నిర్ణయిస్తుంది. దేశంలోని ప్రతీ పెద్ద నగరాలలో ప్రత్యేకత పొందుతుంది. అందుచేత దానికి కారణం గణనీయంగా వుండి వుండాలి. వ్యాపార నిర్వహణ విశ్వవ్యాప్తంగా వుంటేకనుక, ప్రభుత్వం చర్యను ఆధారంగా స్వీకరించబడినట్లయితే అది అసమంజసమైనది కాదు. ప్రభుత్వ చర్యతో అటువంటి ఆధారాలు వున్నట్లయితే, 14 వ సవరణకు ఏకపక్ష లోపములు ప్రతికూలమైనదిగా ప్రకటించలేము. కేసులను ప్రస్తుతించనవసరంలేదు. సవరణకు సంబంధించింతవరకు, మేము ప్రయత్రించమని చెప్పుట చాలు , మాటల్లో ప్రకటించడానికి, ఉదాహరణలతో కేసులు నిరూపించబడినవి , దాని ఉద్దేశ్యాలను వర్గీకరించుటలో శాసనానికి విస్తృత పరిధి వున్నది. **చట్టాన్ని తప్పు పట్టగలగడానికి దాని అసమర్ధతను రుజువు చేయడానికి కాదు. అది అన్యాయంగా అణచివేతగా కనిపించవచ్చు , ఐనా , న్యాయవ్యవస్థ యొక్క జోక్యం నుండి బయట పడాలి. ప్రభుత్వంయొక్క సమస్యలు ఆచరణీయమైనవే మరియు వాటికి కఠిన సర్దుబాటులు అవసరం లేకపోతే , అది తార్కికమైనది మరియు అశాస్త్రీయమైనది కాకపోవచ్చును , కానీ , ఐనా అట్టి విమర్శ తొందరపడి వెళ్ళబుచ్చకూడదు మంచి అనేది ఏదో అది ఎల్లపుడూ తెలివైనది కాదు ; ఏ ఎంపిక యొక్క జ్ఞానము వివాదం చేయబడవచ్చును లేదా ఖండింపబడవచ్చును. కేవలం ప్రబుత్వంయొక్క పొరపాట్లు మా న్యాయ సమీక్షకు లోబడవు. దానియొక్క ఏకపక్ష లోపములు చలాయించుట మాత్రమే 14వ సవరణ ప్రకారం చెల్లనివిగా ప్రకటించవచ్చును;** వివాదాస్పదమైన ఆర్డినెన్స్ పై అట్టి తీర్పుని ప్రకటించ వీలుకాదు. **క్యూవాంగ్ వింగ్ వర్సెస్ కిర్కెండల్ 223 యు.ఎస్.59 ఎల్.ఎడ్.350, 32 సుప్**

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

249. సాధించాల్సిన లక్ష్యాలకు ప్రభుత్వ చర్యకు ఆధారం కనుక వుంటే , దానిని ఏకపక్ష లోపముగా ప్రకటించజాలమని అభిప్రాయపడింది. చట్టాన్ని తప్పు పట్టడానికి , దాని అసమర్ధతను రుజువు చేయడంకాదు. చర్యయొక్క ఫలితం అన్యాయము , అణచివేతగా కనిపించవచ్చు , అయినప్పటికీ , న్యాయపరమైన జోక్యంనుండి విముక్తి పొందాలని అభిప్రాయపడింది. ప్రభుత్వ సమస్యలు ఆచరణాత్మకమైనవి సమర్ధనీయంకావచ్చు , వాటికవసరం లేకపోతే , కఠినమైన సర్దుబాట్లు తార్కికమైనవి, అశాస్త్రీయమైనవి కాకపోవచ్చును. అయినప్పటికీ అటువంటి విమర్శ తొందరపడి చేయరాదు. ఉత్తమమైనది ఎల్లప్పుడూ ఉండదని అభిప్రాయపడ్డారు మరియు ఏదైనా ఎంపికయొక్క విజ్ఞానం వివాదాస్పదంగా వుండవచ్చును లేక ఖండించారు. ప్రభుత్వ తప్పిదాలు న్యాయసమీక్షకు లోబడివుండవు. ఏకపక్ష తప్పిదాలు మాత్రమే చెల్లవని ప్రకటించవచ్చును.

250. ఆర్.కె.గార్గ్ (పైన పేర్కొన్న) తీర్పులో ఈ కోర్టుయొక్క ఈ క్రింది పరిశీలనలను సూచించవచ్చును,**మెట్రో పోలీస్ థియేటర్ కంపెనీ లో యు.ఎస్.సుప్రీమ్ కోర్టు** చెప్పిన దానిని , ఎప్పుడు గుర్తుంచుకోవాలని ఈ న్యాయస్థానం పరిశీలించినది:

> "19.... ***ఈ కోర్టుకు, అవసరమైన సామర్ధ్యము మరియు, నైపుణ్యము అటువంటి ఆర్ధిక అంశములలో వుండదు , ఈ కోర్టు , ఒక నిర్దిష్ట మినహాయింపు లేక రక్షణ యొక్క ప్రభావమును న్యాయస్థానంఅంచనా లేక మదింపు చేయజాలదు, అది దృష్టిలోని ప్రయోజనం నెరవేరునా లేదా.*** అందు ఊహించలేనివి చాలా వున్నాయి , నిర్ణయంలోనికి వచ్చేవి , ఆర్ధి శాస్త్రవేత్తలు కూడా విభేదించే అభిప్రాయంలోనికి న్యాయస్థానం సాహసించకపోవటం మంచిది. ఇటువంటి చట్టంయొక్క రాజ్యాంగపరంగా చెల్లుబాటును పరిశీలించునప్పుడు న్యాయస్థానం "పడినా లేచేలా కాఠిన్యం లేకుండా ముందుచూపుతో చలించకుండా , ఉదారంగా , మౌఖికంగా ఉండాలి , మన్ వర్సెస్ ఇల్లి నోయిస్ (94 యు.ఎస్.13) లో యునైటెడ్ స్టేట్స్ సుప్రీమ్ కోర్టు "వారి సామాజిక మరియు ఆర్ధిక నమ్మకాలను , చట్ట సంస్థల తీర్పుకోసం కోర్టులు ప్రత్యమ్న్యాయా లు చేయవు." ప్రకటించిన రాజ్యాంగ ప్రతిపాదనను న్యాయస్థానం ఎల్లప్పుడు దృష్టిలో వుంచుకోవాలి. సామాజిక మరియు ఆర్ధిక విషయాలకు సంబంధించి శాసనపరమైన తీర్పును వాయిదా వెయ్యాలి ,

శాసనపరమైన తీర్పు ఏకపక్షంగా మరియు తప్పుగా కనిపిస్తే తప్ప న్యాయస్థానం కలుగచేసుకోరాదు."

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

251. అటువంటి ఆర్థిక విషయాలపై న్యాయ నిర్ణయానికి కోర్టుకు కావల్సిన సామర్ధ్యము నైపుణ్యము వుండవని, రాజ్యాంగ ధర్మాసనం అభిప్రాయపడింది. ఒక ప్రత్యేక రక్షణ లేక మినహాయింపుయొక్క ప్రభావాలు ఎలా వుండుననేది , ప్రయోజనం నెరవేరుతుందా లేదా కోర్టుకు సాధ్యం కాదు. ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలు కూడా విభేదించగల , అభిప్రాయనికి హాని కల్గించకూడదని అభిప్రాయము. అటువంటి చట్టం యొక్క రాజ్యాంగ పరంగా చెల్లుబాటును పరిశీలించునప్పుడు,న్యాయస్థానం "రెసీరియంట్" గా వుండాలి, పట్టు విడువనట్లు వుండరాదు , పురోగమనంగా , నిశ్చలనంగా వుండరాదు , ఉదారంగా వుండాలి, మౌఖికంగా వుండరాదని" చెప్పబడింది.

252. మేము , మా పరిగణించిన అభిప్రాయంలో , సామాజిక ఆర్థిక విధానాలతో అంశాలలో , శాసనపరమైన తీర్పులను వాయిదా వెయ్యాలి , ఏకపక్షంగా పొరపాట్లతో , అధికార యంత్రాంగము అధికార వినియోగంలో కన్పిస్తే తప్ప జోక్యం చేసుకోరాదు. అట్టి ఆర్థిక విషయాలలోన్యాయనిర్ణయానికి కావల్సిన సామర్ధ్యం , నైపుణ్యాలు కోర్టుకు లేదు. ఒక ప్రత్యేక చర్య యొక్క ప్రభావాన్ని అంచనాగాని , మదింపుగాని చేయడం కోర్టును సాధ్యం కాదు , నిపుణుల విజ్ఞత ను విడుచుట మంచిది అటువంటి విషయాల్లో , ఆక్షేపించబడిన వియుద్రీకరణ వలన కలుగగల ప్రభావాన్ని, అంచనా లేక మదింపు కోర్టుకు సాధ్యం కాదు. అలా చేయడానికి కోర్టుకు నైపుణ్యం లేదు. ఇంతకుముందే పైన చర్చించినట్లుగా ఒక ప్రక్క ఆర్థికరంగంపై ప్రతికూల ప్రభావంవుందని పిటిషనర్లు కోరుతుండగా, మరోప్రక్క, అటార్నీ జనరల్ వియుద్రీకరణవలన ప్రత్యక్ష మరియు పరోక్ష ప్రయోజనాల సుదీర్ఘ జాబితాను సమర్పించారు. ఏ సందర్భంలో అయిన , గతంలో కనిపించిన ప్రభుత్వ ఆలోచనలో పొరపాట్లు, న్యాయసమీక్షకు లోబడవు. అటువంటి విషయాలలో , శాసన మరియు పాక్షిక శాసన

అధికారులు ఫ్రీప్లే కి అర్హులు , మరియు న్యాయ విరుద్ధం , స్పష్టమైన ఏకపక్షంగా లోపాలతో , వారి చర్యలు వుంటే దానిలో కలుగచేయుటలో న్యాయస్థానం నెమ్మదిగా వుండాలి.

253. ఈ విషయంలో , కేంద్ర ప్రభుత్వముయొక్క తొందరపాటు నిర్ణయం వలన , అధిక సంఖ్యలో పౌరులు ఇబ్బందులు పడ్డారు. గంటల తరబడి ప్రజలు లైన్ లో నిలబడాల్సి వచ్చేది , చాలామంది పస్తులున్నారు మరియు చాలామంది పౌరులు వారి ఉద్యోగాలు కోల్పోయారని మరియొక వాదన.

254. ఇంతకుముందు పైన చర్చించినట్లుగానే , కేంద్ర ప్రభుత్వం , కేంద్ర బోర్డును అంతరాయంలేని విధంగా, ప్రజలకు మరియు వ్యాపార సంస్థలకు వీలైనంత అసౌకర్యం కలుగకుండా ,విముద్రీకరణను అమలుచేయడానికి ప్రణాళిక ముసాయిదాను రూపొందించాలని సలహా యిచ్చింది. ఆ ప్రకారంగా విముద్రీకరణకొరకు దాని సిఫార్సులతో పాటుగా ముసాయిదా ప్రణాళికను కేంద్ర బోర్డు సమర్పించింది. ప్రజల ఇక్కట్లు మరియు కొత్త నోట్ల అందుబాటునుబట్టి , ఆ తర్వాత ఆర్బిఐ ఎప్పటికప్పుడు సడలింపులు జారీ చేసినట్లు అఫిడవిట్లో పేర్కొనబడింది. నిస్సందేహంగా,విముద్రీకరణ కారణంగా, ప్రజలు అనేక ఇక్కట్లు ఎదుర్కొన్నారు. కానీ , ఆర్.కె.గార్గ్ (పైన పేర్కొన్న) కేసులో ఈ కోర్టుయొక్క పరిశీలనలను మనం ఈ క్రింది విధంగా చూడవచ్చును:

> “ 8. **అటువంటి శాసనము యొక్క రాజ్యాంగ బద్ధతను నిర్ధారించడానికి నిబంధనలసార్వత్రికతపై, మరియు అపరిష్కృత తత్వము లేక నిబంధనలలోని ఏ అసమానతలు పైనకాదు , లేక నిబంధనల దుర్వినియోగ అవకాశాలమీద కాదు.** అపరిష్కృతములు, అసమానతలు లేక దుర్వినియోగ అవకాశములు వెలుగులోకి వచ్చినట్లయితే, శాసనాధికారాలు ఎప్పుడూ కలుగచేసుకోవచ్చును , సవరణతో కూడిన తగిన శాసనము చేయవచ్చును. ఆచరణాత్మక విధానం యొక్క సారాంశము క్లిష్టమైన ఆర్థిక సమస్యలను వ్యవహరించుటలో అది శాసనసభకు మార్గ నిర్దేశం చేయాలి , స్ఫూర్తినివ్వాలి”

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

255. అందువలన, ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ యొక్క చట్టవిరుద్ధతను నిర్ధారించేటప్పుడు, అది చట్టం చేసిన లక్ష్యాలు, నిర్ణయాలలో సమన్వయంగా ఉందా , లేదా అను ఆధారంపై , మేము దానిని పరీక్షించాల్సివుంటుంది. సాధించవల్సిన లక్ష్యాలతో , ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ సమన్వయం ఉన్నట్లైతే , కేవలం కొందరు పౌరులు ఇక్కట్లు పడ్డారని ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ చట్టరీత్యా తప్పనుటకు కారణం కాదు.

256. ఈ విషయంలో మేము లాభదాయకంగా ఈ క్రింది ,**కుమారి సోనియా భాటియా వర్సెస్ స్టాట్ ఆఫ్ యు.పి.మరియు ఇతరులు (1981) 2 ఎస్ సి సి 585** కేసులో ఈ కోర్టుయొక్క పరిశీలనలు సూచించవచ్చును:

> “29. చివరగా , దాన గ్రహీతయొక్క తాత , వైమానికదళంలో పనిచేస్తున్న యుక్తవయస్కులైన తన ఇద్దరు కుమారులను విమాన ప్రమాదంలో కోల్పోయి తన మనుమరాలుకు ఒక ప్రయోజనకరమైన ఏర్పాటు చేయాలనుకున్నట్టి , ఒక అతి కఠినమైన కేసు అని మిస్టర్ కాక్కర్ అర్థించారు. ప్రశ్నలోని బహుమతి చెల్లదగినది మరియు సద్భావంతో అమలుచేయబడింది, సెక్షన్లోని మిళితమైన అంశాలను బహుమతి నెరవేర్చనందున , అది చాలినంత పరిగణనకు రాదు , ఏక్టులోని సెక్షన్ (5) లోని సబ్–సెక్షన్ (6) యొక్క జోక్యంతో, దాతయొక్క లక్ష్యము ఎంత గొప్పదైనా , దాత యొక్క నిజాయితీగా, తన మనుమరాలు లబ్ధి కోసం ప్రయత్నం భగ్నమైంది. **ఇది నిస్సందేహంగా ఒక తీవ్రమైన కష్టమేకానీ దానికి ఏ సాయం వుండదు , హెచ్చు కమతాలు గల భూస్వాములనుండి భూమిని తీసుకొనుటద్వారా భూమిలేని రైతులకు లేదా బహుళ ప్రజాప్రయోజనంకోసం సమానమైన భూమిని పంపిణీ జరుగునట్లు నిర్ధారించే లక్ష్యంలో , చట్టం ఒక అమూల్యమైన సామాజిక శాసనమని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. భారత రాజ్యాంగములోని భాగం–IV లోని రాజ్యాంగం ఆదేశాలలోని ముఖ్యమైన వాటిలో ఒకదాని పాలన కొరకు ఈ చట్టం అమలు చేయబడినట్లు తెలుస్తుంది. ఈ ప్రక్రియలో కొంతమంది తీవ్రకష్టాలపాలైనా ఏమీ చేయలేము, సమాజము తన దేశంయొక్క ప్రస్తుత ప్రయోజనంలో , వ్యక్తిగత ప్రయోజనాలు లొంగవల్సిందే. ప్రతీ గొప్ప కారణం రీత్యా కొందరు త్యాగజీవులవ్వాల్సిందే.**

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

257. చట్టం తీవ్రకష్టాన్ని కల్గించిందని గుర్తించినప్పటికి , ఈ చట్టం విలువైనసామాజిక శాసనమని అభిప్రాయపడింది. భారత రాజ్యాంగం లో భాగం –IV లోని అతి ముఖ్యమైన ఆదేశాలలో ఒక దానిని అమలుచేయాలని చట్టం చేయబడింది. ఈ ప్రక్రియలో కొంత మంది వ్యక్తులు తీవ్రకష్టాన్ని అనుభవించినా, దానిని ఏమి చేయలేమని కూడా గమనించింది. సమాజము లేక దేశము యొక్క బహుళ ప్రయోజనం కోసం వ్యక్తిగత ప్రయోజనాలు వదులుకోవల్సిందేనని ప్రతి గొప్ప కార్యానికి త్యాగజీవులుంటారు.

258. ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ కేంద్ర ప్రభుత్వ చర్య2016 ఆర్డినెన్సు ద్వారా ధృవీకరించబడింది అది 2017 చట్టంలో ఫలవంతమైంది . పార్లమెంటుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం భాధ్యత వహించాలి. తనవంతుగా పార్లమెంటు దేశ ప్రజల సంకాల్పనికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుంది. అందువలన పార్లమెంటు కార్యనిర్వహణానాధికారుల చర్యలను ధృవీకరిస్తుంది. ఆర్బిఐ చట్టం సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం నిర్ణయ ప్రక్రియ విధానంలో మాకు ఎటువంటి తప్పు కనిపించలేదు.

259. తొందరపాటుగానిర్ణయించారను కారణంపై , నిర్ణయ ప్రక్రియ పద్ధతి పై దాడిచేయాలని కూడా కోరబడింది. తొందరపాటు వాదము ,విముద్రీకరణ లక్ష్యాన్నే నష్టపర్చేలాగావుందని మాకనిపిస్తుంది అట్టి చర్యలు చాలా గోప్యత మరియు శీఘ్రంగా తీసుకోవాలనే వివాద రహితంగా కోరబడ్డాయి . అట్టి చర్యల గురించిన వార్త బయటికి లీక్ అయితే పరిణామాలు ఎంత ఘోరంగా వుంటాయో ఊహించటం కష్టం.

260. రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా చరిత్ర IIIవ వాల్యూమ్ నుండే ఆసక్తికరమైన మరియు గుర్తించాల్సింది ఏమంటే 14 వ జనవరి 1978 లో భారత ప్రభుత్వంలోని కొందరు అధికారులు ఆర్. బి.ఐ. లోని ఆర్. జానకిరామన్ అను సీనియర్ అధికారిని కొంత అత్యవసర పనిమీద వెంటనే డిల్లీ రావాల్సిందిగా కోరారు. అతను తనని ఏ కారణంగా పిల్చారో చెప్పాలని కోరగా మారక నిరోధం

సంబంధించి చర్చించాల్సివుందని చెప్పారు. కానీ అతను తనతో పాటు ఎన్. సుబ్రమణ్యం అనే మారక నియంత్రణ శాఖకు చెందిన సీనియర్ అధికారిని వెంటగాతీసుకు వెళ్లేను. డిల్లీ చేరిన తర్వాత అధిక విలువ నోట్లను రద్దుచేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించిందని ఇరువై నాలుగు గంటల్లోగా అవసరమైన ఆర్డినెన్సు ముసాయిదాను చేయవల్సియుంటుందని తెలిపారు. ఆ సమయంలో బొంబాయి కేంద్ర ఆఫీసుతో సహా ఎవరితోనూ ఆ సమాచారము అనుమతించబడదని చెప్పారు. ముసాయిదా ఏ విధంగా చేయబడిందో ఒక ఆలోచన కోసం ఆర్. జానకిరామన్ మరియు ఎన్.సుబ్రమణ్యం 1946 విముద్రీకరణ ఆర్డినెన్సు కోసం అభ్యర్థించారు. అది ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖచే అనుమతించబడింది సమయానికి ఆర్డినెన్సు పూర్తయింది. అది ఖరారు చేయబడింది మరియు 16 వ జనవరి 1978 తొలి గంటల్లో భారత రాష్ట్రపతి సంతకం కోసం పంపబడింది ఆదేరోజు 9.00 గంటలకు ఉదయం అల్ ఇండియా రేడియోలో వార్తా బుల్లేటిన్ ప్రకటించబడింది.

261. అటువంటి చర్యలలో గోప్యత మరియు రహస్యంగా వుండుట అనేవి చాలా ముఖ్యము అనేవి చూడాలి 1978లో విముద్రీకరణ చేసినప్పుడు ఆర్డినెన్సు ముసాయిదా చేసిన జానకిరామన్ , బొంబాయి బ్యాంక్ కేంద్ర ఆఫీసు తో పాటు ఎవరితోనూ మాట్లాడ్డానికి అనుమతించబడలేదు . ఈ విధంగా ఎంత గొప్ప గోప్యత పాటించారో తెలుస్తుంది. ఏ సందర్భంలోను చర్యకు ముందు కనీసం ఆరు నెలల కాలం ఆర్. బి. ఐ. మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం మధ్య ఒకరితో మరొకరు సంప్రదించుకున్నట్లు రికార్డు చూపిస్తున్నది.

262. అందువలన 8వ డిసెంబర్ 2016 తేదీ ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ నిర్ణయ ప్రక్రియ లో ఎటువంటి దోషాలు లేవని మాకు తెలుస్తున్నది .

అంశము నెం (IV);అనుపాతత పరీక్షను వర్తింపచేయుట ద్వారా 8 నవంబర్ 2016 తేదీ ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ను కొట్టివేయడానికి అర్హమైనదేనా?

263. అటువంటి అనేకమంది ప్రజలకు తీవ్రమైన కష్టాన్ని కల్గించే చర్య తీసుకునేముందు ప్రజలకు తక్కువ కష్టాన్ని కల్గించే ప్రత్యామ్నాయ మార్గము ఉన్నదని కేంద్ర ప్రభుత్వం కనుగొనాల్సివుండాల్సిందని పిటిషనర్ల న్యాయవాది అభ్యర్థించారు. ఈ విషయంలో **ఇంటర్నెట్ మరియు మొబైల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (పైన పేర్కొన్న) మరియు కె. ఎస్. పుట్టస్వామి (రిటైర్డ్) మరియు ఇంకొకరు(పైన పేర్కొన్న) (ఆధార్)**తీర్పుపై ఆధారపడింది.

264. ఇంటర్నెట్ మరియు మొబైల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా విషయంలో ఆర్బిఐ చే నియంత్రించబడుతున్న అన్నీ సంస్థలకు ఆర్బిఐ:i) వర్చువల్ కరెన్సీ వ్యవహరిసున్న లేక పరిష్కరిస్తున్న ఏ వ్యక్తి లేదా వ్యాపార సంస్థలతో వ్యవహరించ రాదని లేదా ఎటువంటి సేవలు అందించరాదని ఆదేశం జారీ చేసెను. ii)కరెన్సీలతో వ్యవహరిస్తున్న లేదా పరిష్కరించుకుంటున్న అటువంటి వ్యక్తులు / వ్యాపార సంస్థలతో, ఇంతకు ముందే వున్న, అట్టి సంబంధాలనుండి బయట పడాలి.

265. భారత రాజ్యాంగము , ఆర్టికల్ 32 కింద , సదరు చర్యను రిట్ దాఖలు ద్వారా సవాలు చేయబడింది. ఈ సవాలు అనేక కారణాలపై సాపేక్షత కారణంగాకూడా , ఇతర కారణాలలో న్యాయస్థానం అనుకూలంగా లేనప్పటికీ అందులో పిటిషనర్ ల తరపున లేవనత్తిన , RBI యొక్క ఆందోళన మరియు దానిచే నియంత్రించబడే సంస్థల గురించి తప్పనిసరిగా ఉండాలి. జాతీయ బ్యాంకులు /షెడ్యూల్డ్ వాణిజ్య బ్యాంకులు /సహకార బ్యాంకులు /ఎన్‌బీఎఫ్‌సీలు ,వర్చువల్ కరెన్సీ ఎక్స్ఛేంజీలు వాటిలో దేనితోనైనా కలిగి ఉన్న ఇంటర్ఫేస్ కారణంగా ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఎలాంటి నష్టాన్ని లేదా ప్రతికూల ప్రభావాన్ని చవిచూశాయని ఆర్‌బీఐ ఈ రోజు వరకు తన నియంత్రణలో ఉన్న ఏ ఒక్క సంస్థకు సంబంధించిన వైఖరితో ముందుకు రాలేదని కనుగొంది. నియంత్రిత సంస్థలకు ఎంత హాని జరిగిందనే దాని గురించి కనీసం కొంత అనుభావిక సమాచారం ఉండాలి అని న్యాయస్థానం అభిప్రాయపడింది. అందువల్ల , ముందస్తు చర్య తీసుకునే అధికారాన్ని ఆర్బీఐ సమర్థిస్తూ, అట్టి చర్య యొక్క నిష్పత్తిని పరీక్షించడం ద్వారా , ఆర్ బీఐ తన నియంత్రిత సంస్థల

వల్ల కలిగే ఎటువంటి నష్టానైనా సూచిస్తున్నట్లయితే , ఆ చర్య అసమానంగా ఉందని న్యాయస్థానం అభిప్రాయపడింది.

సమస్య నం. (iv) : అనుపాతత యొక్క నాలుగు కోణాల పరీక్ష

266. మోడరన్ డెంటల్ కాలేజ్ అండ్ రీసెర్చ్ సెంటర్ (పైన పేర్కొన్న) విషయంలో ఈ న్యాయస్థానం రాజ్యాంగ ధర్మాసనం, ఆర్టికల్ 19(1)(జి) కింద హక్కు మరియు ఆర్టికల్ 19లోని క్లాజ్ (6)లోని సహేతుకమైన పరిమితుల మధ్య సమతుల్యతను పరిశీలిస్తుంది.

ఈ క్రింద విధముగా గమనించబడింది:

> **60**. ఆ విధంగా , శాసనం మరియు నియమాల యొక్క అభ్యంతరకరమైన నిబంధనలు సహేతుకమైన పరిమితులకు సంబంధించినవి మరియు సాధారణ ప్రజల ప్రయోజనాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని బయటకు తీసుకురావడాన్ని పరిశీలిస్తున్నప్పుడు , ఒకవైపు వృత్తిని కొనసాగించే ప్రాథమిక హక్కు మరియు మరోవైపు విధించిన ఆంక్షలను సమతుల్యం చేయడమే చేపట్టాల్సిన ప్రయాసము. దీనినే "దామాషా సిద్ధాంతం" అంటారు. న్యాయశాస్త్రపరంగా , "దామాషా" అనేది రాజ్యాంగబద్ధంగా అనుమతించబడిన ఒక చట్టం ద్వారా రాజ్యాంగపరంగా సంరక్షించబడిన హక్కును పరిమితం చేయడానికి అవసరమైన మరియు తగిన పరిస్థితులను నిర్ణయించే నియమాల సమితిగా నిర్వచించబడుతుంది. అహరోన్ బరాక్ (మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి , ఇజ్రాయెల్ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము) ప్రకారం, సంతృప్తి చెందాల్సిన నాలుగు ఉప-భాగాల దామాషా ఇలా ఉన్నాయి [అహరోన్ బరాక్ , దామాషా: రాజ్యాంగ హక్కులు మరియు వాటి పరిమితి (కేంబ్రిడ్జ్ యూనివర్సిటీ ప్రెస్ 2012).], రాజ్యాంగ హక్కుల యొక్క పరిమితి రాజ్యాంగపరంగా అనుమతించబడుతుంది:
>
> (i) ఇది ఒక సరైన ప్రయోజనం కోసం నియమించబడినది;
> (ii) అటువంటి పరిమితులను అమలు చేసేందుకు చేపట్టిన చర్యలు ఆ లక్ష్యసాధనకు అవసరమైనటువంటి చర్యలతో ముడిపడి ఉన్నాయి;

(iii) తక్కువ పరిమితితో అదే ఉద్దేశ్యాన్ని కలిగిఉన్న ప్రత్యమ్నాయ చర్యలు లేనందున చేపట్టిన చర్యలు అవసరము ; మరియు చివరకు;
(iv)ఒక సరైన సంబంధం ("దామాషా స్ట్రిక్టో "సెన్సు " లేదా "సంతులనం") మధ్య ప్రాముఖ్యత సాధించడం యొక్క సరైన ప్రయోజనము మరియు సామాజిక నివారణ యొక్క ప్రాముఖ్యత రాజ్యాంగ హక్కుపై పరిమితులు;

267. శాసనం మరియు నియమాల యొక్క అభ్యంతరకరమైన నిబంధనములు , సహేతుకమైన ఆంక్షలకు సమానమైనదా మరియు సాధారణ ప్రజల ప్రయోజనాల కోసం తీసుకువచ్చాయా అని పరిశీలిస్తున్నప్పుడు, ఒకవైపు ఆక్రమణను కొనసాగించే ప్రాథమిక హక్కును సమతుల్యం చేయడం , మరోవైపు ఆంక్షలు విధించడము చేపట్టాల్సిన ముఖ్య మైనదిగా రాజ్యాంగ ధర్మాసనం అభిప్రాయపడింది. న్యాయస్థానం సంతృప్తి చెందాల్సిన నాలుగు దామాషా పరీక్షలను సూచిస్తుంది. మొదటిది అది సరైన ప్రయోజనం కోసం నియమించబడాలి. రెండవది అటువంటి పరిమితిని అమలు చేయడానికి చేపట్టిన చర్యలు హేతుబద్ధంగా ఆ ప్రయోజనం యొక్క పరిపూర్ణతకు అనుసంధానించబడి ఉన్నాయి. మూడవది ఏమిటంటే, అదే ప్రయోజనాన్ని తక్కువ స్థాయి పరిమితితో సాధించే ప్రత్యామ్నాయ చర్యలు లేనందున చేపట్టిన చర్యలు అవసరము. చివరగా , నాలుగోది ఏమిటంటే, సరైన లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి, రాజ్యాంగ హక్కుపై పరిమితిని నివారించడానికి సామాజిక ప్రాముఖ్యత మధ్య సరైన సంబంధము ఉండాలి. రాజ్యాంగ హక్కు , ప్రజా ప్రయోజనాల మధ్య సమతుల్యతను కలిగి ఉండాలని న్యాయస్థానం పేర్కొంది. ప్రజా ప్రయోజనాలను లేదా ఇతరుల హక్కులను పరిరక్షించడానికి అటువంటి పరిమితి సమర్థించబడే చోట ఆ హక్కులను పరిమితము చేయడానికి రాజ్యాంగపరమైన లైసెన్స్ మంజూరు చేయబడుతుందని పేర్కొంది. రాజ్యాంగ ధర్మాసనము యొక్క ఈ క్రింది పరిశీలనలను సూచించడము కూడా సంబంధితంగా ఉంటుంది:

"65. . అదే సమయంలో , ఒక పరిమితి యొక్క సహేతుకతను లక్ష్యం పద్ధతిలో మరియు సాధారణ ప్రజల ప్రయోజనాల దృష్ట్యా, మరియు ఆంక్షలు

విధించే వ్యక్తుల అభిప్రాయం నుండి లేదా సంగ్రహమైన పరిశీలనల ద్వారా నిర్ణయించాలి.(హనిఫ్ క్యురేషి బీహార్ రాష్ట్రం మహమ్మద్హనిఫ్ క్వారెషీ బీహార్ రాష్ట్రం, ఎయిర్ 1958 ఎస్సీ 731: 1959 – దక్షిణ మధ్య రైల్వే 629).ఎమ్.ఆర్.ఎఫ్. లో కేరళ రాష్ట్రం [ఎమ్.ఆర్.ఎఫ్. లిమిటెడ్ వర్సెస్స్టేట్ ఆఫ్ కేరళ, (1998) 8 ఎస్ సి సి227: 1999 ఎస్ సి సి (ఎల్ మరియు ఎస్) 1], ఈ న్యాయస్థానం చట్టబద్ధమైన ఏర్పాటు యొక్క హేతుబద్ధతను పరిశీలించడంలో ఈ క్రింది అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి:

1. రాష్ట్ర విధానము యొక్క మార్గదర్శక సూత్రాలు.

2. సాధారణ ప్రజల ప్రయోజనాల అవసరానికి మించి పరిమితులు ఏకపక్షంగా లేదా అధిక స్వభావము కలిగి ఉండకూడదు.

3. పరిమితుల యొక్క సహేతుకతను నిర్ధారించడానికి , సార్వత్రిక అనువర్తనం కోసం ఎటువంటి నైరూప్య లేదా సాధారణ నమూనా లేదా స్థిర సూత్రం నిర్దేశించబడదు మరియు మారుతున్న పరిస్థితులకు సంబంధించి కూడా ఇది సందర్భానుసారంగా మారుతుంది , మానవ విలువలు జీవితం, రాజ్యాంగం యొక్క సామాజిక తత్వశాస్త్రం, ప్రస్తుత పరిస్థితులు మరియు పరిసర పరిస్థితులు.

4. ఆర్టికల్ 19(6) ద్వారా విధించబడిన ఆంక్షలు మరియు సామాజిక నియంత్రణ మధ్య న్యాయమైన సమతుల్యతను పాటించాలి.

5. ఆంక్షల ద్వారా సంతృప్తి చెందడానికి ఉద్దేశించబడిన సామాజిక అవసరాలు మరియు విలువలు ప్రబలంగా ఉండాలి.

6. విధించబడిన ఆంక్షలు మరియు సాధించడానికి ప్రయత్నించే లక్ష్యముల మధ్య ప్రత్యక్ష మరియు సమీప సంబంధము లేదా సహేతుకమైన సంబంధము ఉండాలి. ఆంక్షలు మరియు చట్టము యొక్క లక్ష్యము మధ్య ప్రత్యక్ష సంబంధము ఉన్నట్లయితే , చట్టము

యొక్క రాజ్యాంగబద్ధతకు అనుకూలంగా ఒక బలమైన భావన సహజముగా తలెత్తుతుంది.

268. *మోడరన్ డెంటల్ కాలేజ్ అండ్ రీసెర్చ్ సెంటర్* (పైన పేర్కొన్న) విషయములో ఇది గమనించవలసిన విషయము. ప్రైవేట్ విద్యాసంస్థల్లో పోస్ట్-గ్రాడ్యుయేట్ కోర్సుల్లో విద్యార్థుల ప్రవేశాన్ని ప్రధానంగా నియంత్రించే చట్టము మరియు నిబంధనల యొక్క చెల్లుబాటును న్యాయస్థానం పరిగణిస్తుంది, మరియు దాని క్రింద చేసిన నిబంధనలు. దామాషా పరీక్షను వర్తింపజేస్తూ , పెద్ద ప్రజా ప్రయోజనము కోసం అటువంటి చర్యలను కోరుతుందని న్యాయస్థానం అభిప్రాయపడింది. అటువంటి ప్రైవేట్ సంస్థలు స్వయంగా నిర్వహించే కామన్ ఎంట్రన్స్ టెస్ట్ (సిఇటి)లో గుర్తించబడిన మాల్ ప్రాక్టీసులకు సంబంధించి , ఇది పేర్కొంది , నిస్సందేహంగా , ప్రతిభ మరియు శ్రేష్ఠతను ప్రోత్సహించడము మరియు అక్రమాలను అరికట్టడము విద్యార్థి సంఘము యొక్క పెద్ద ఆసక్తి మరియు సంక్షేమము. అప్పీలుదారులు తమ "వృత్తిని" కొనసాగించడానికి హక్కుపై "పరిమితులు"గా ఉండవచ్చని, అవి స్పష్టంగా "సహేతుకమైనవి" మరియు దామాషా పరీక్షను సంతృప్తిపరుస్తాయని న్యాయస్థానం పేర్కొంది.

269. ***జయంతిలాల్ రతన్‌చంద్ షా*** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో బ్యాంకు నోట్లను ఆస్తిగా న్యాయస్థానం పరిగణించింది, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 300 – ఎ ప్రకారం ఉల్లంఘించేలా అసమంజసమైన ఆంక్షలు విధించిన కారణగా, దామాషా సిద్ధాంతాన్ని సేవలో ఉంచాలని కోరింది.

270. *మోడరన్ డెంటల్ కాలేజ్ అండ్ రీసెర్చ్ సెంటర్* (పైన పేర్కొన్న) విషయంలో పునరుత్పత్తి చేయబడిన ఇజ్రాయెల్ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము యొక్క మాజీ చీఫ్ జస్టిస్ అహరోన్ బరాక్ చేత నాలుగు-కోణాల పరీక్షను నిర్వర్తించబడినది.

271. క్రింద మూడు ఆందోళనలను తీర్చే లక్ష్యంతో ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ జారీ చేయబడింది:

(i) ఎసబిఎన్ ల యొక్క నకిలీ కరెన్సీ నోట్లు ఎక్కువగా చెలామణిలో ఉన్నందున మరియు నకిలీ నోట్ల నుండి నిజమైన బ్యాంకు నోట్లను సులభముగా గుర్తించడము కష్టంగా గుర్తించబడింది;

(ii) అధిక విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్లను లెక్కలోకి తీసుకోని సంపదను నిల్వ చేయడానికి ఉపయోగించినట్లు కనుగొనబడింది, ఇది చట్టాన్ని అమలు చేయు సంస్థల ద్వారా చేసిన పెద్ద నగదు రికవరీల నుండి స్పష్టంగా కనిపించింది; మరియు

(iii) మాదకద్రవ్యాల అక్రమ రవాణా మరియు ఉగ్రవాదము వంటి విధ్వంసక కార్యకలాపాలకు ఆర్థిక సహాయము చేయడానికి నకిలీ కరెన్సీని ఉపయోగిస్తున్నారని కూడా కనుగొనబడింది , ఇది దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు భద్రతకు నష్టము కలిగిస్తుందని పేర్కొనబడింది.

272.ఈ లక్ష్యాలను సాధించే ఉద్దేశ్యంతో , కేంద్ర బోర్డు సిఫార్సుల మేరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ.500/- మరియు రూ.1000/- విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్లను రద్దు చేస్తూ నిర్ణయము తీసుకుంది.భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 300- A ప్రకారం బ్యాంకు నోట్లను కలిగి ఉండటము అనేది హక్కు అని భావించి , విధించిన పరిమితి సరైన ప్రయోజనము కోసమేనని నియమించబడినది. ఊహకు అందని విషయమేమిటంటే , పైన పేర్కొన్న మూడు లక్ష్యాలు అంటే నకిలీ కరెన్సీ నిర్మూలన , నల్లధనము మరియు ఉగ్రవాదానికి నిధులు సమకూర్చడము (టెర్రర్ ఫైనాన్సింగ్) సరైన ప్రయోజనము లేదని చెప్పవచ్చు. అందువల్ల, మొదటి పరీక్ష సంతృప్తి చెందిందని తెలియజేస్తుంది.

273. రెండవ పరీక్ష ఏమిటంటే , అటువంటి పరిమితిని అమలు చేయడానికి చేపట్టిన చర్యలు ఆ ప్రయోజనమును హేతుబద్ధంగా నెరవేర్చడానికి అనుసంధానించబడిందా-అనేదే నెక్సస్ పరీక్షగా పిలువబడుతుంది. అందువల్ల , ప్రస్తుత కేసులో తీసుకున్న చర్యలకు సాధించాల్సిన ఉద్దేశ్యంతో సహేతుకమైన సంబంధము ఉందా అనేది ఇక్కడ ప్రశ్న. పైన చర్చించినట్లుగా , నకిలీ కరెన్సీ నోట్లు ,

నల్లధనం, మాదకద్రవ్యాల అక్రమ రవాణా , ఉగ్రవాదానికి నిధులు సమకూర్చడాన్ని నిర్మూలించడమే విముద్రీకరణ యొక్క లక్ష్యము. రూ.500/– మరియు రూ.1000/–ల కన్న అధిక విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్లను రద్దు చేయడము వల్ల సాధించాలనుకున్న మూడు ప్రయోజనాలు సహేతుకమైన సంబంధము లేదని చెప్పగలరా ? నకిలీ కరెన్సీ బ్యాంకు నోట్లు , నల్లధనం, మాదకద్రవ్యాల అక్రమ రవాణా మరియు టెర్రర్ ఫైనాన్సింగ్ సమస్యలను పరిష్కరించడానికి పైన పేర్కొన్న ప్రయోజనాలతో పెద్ద విముద్రీకరణ చర్యలకు మధ్య సహేతుకమైన సంబంధము ఉందని మేము గుర్తించాము. అందువల్ల, రెండవ పరీక్ష సంతృప్తికరముగా ఉంది.

274. మూడవ పరీక్షకు సంబంధించినంతవరకు , తక్కువ పరిమితితో అదే ఉద్దేశ్యాన్ని సాధించే ప్రత్యమ్నాయము చర్యలు లేనందున చేపట్టిన చర్య అవసరమా అని పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది. ***ఎమ్.ఆర్.ఎఫ్ లిమిటెడ్ వర్సెస్. ఇన్స్పెక్టర్ కేరళ ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు*** ((1998) 8ఎస్ సి సి 227 31) , పరిమితుల యొక్క సహేతుకతను నిర్ధారించడానికి , సార్వత్రిక అనువర్తనముగా ఉండటానికి ఏ నైరూప్యము లేదా సాధారణ నమూనా లేదా స్థిర సూత్రాన్ని నిర్దేశించలేమని మరియు ఇది కేసును బట్టి మారుతుంది. పైన పేర్కొన్న లక్ష్యాలను చేరుకోవడానికి ఏ కొలత అవసరము అనేది ప్రత్యేకంగా నిపుణుల పరిధిలోకి వుంటుంది. RBI, ఇప్పటికే నిర్వహించినట్లుగా, ఆర్థిక మరియు ద్రవ్య విధానము మరియు కరెన్సీ నిర్వహణ మరియు నియంత్రణకు సంబంధించిన సమస్యలలో భౌతిక పాత్రను పోషిస్తుంది. నకిలీ కరెన్సీ , నల్లధనం, టెర్రర్ ఫైనాన్సింగ్ మరియుమాదక ద్రవ్యాల అక్రమ రవాణాకు సంబంధించి అన్ని వివరాలను కలిగి ఉన్నందున కేంద్ర ప్రభుత్వంఈ విషయములో ప్రధాన పాత్రను పోషిస్తుంది. అందువల్ల , నకిలీ కరెన్సీ , నల్లధనము, ఉగ్రవాదానికి నిధులు సమకూర్చడాన్ని అరికట్టడానికి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోవాలి అనేది ఆర్బీఐతో సంప్రదించి కేంద్ర ప్రభుత్వ యొక్క నిర్ణయానికి వదిలేయడము మంచిది. అట్టి నిర్ణయనుసారము స్పష్టమైన అహేతుక మరియు అసమంజసమైన పద్ధతిలో అమలు చేయకపోతే , న్యాయస్థానము దినిలో జోక్యము చేసుకోవడము ఆసాధ్యము.

275. ఏదేమైనా , తక్కువ పరిమితితో ఏ ప్రత్యామ్నాయ చర్యను చేపట్టపట్టాలా లేదా అని నిర్వచించడము చాలా కష్టము. కేవలం రూ. 500/– విలువ కలిగిన నోట్లను మాత్రమే రద్దు చేయాలా లేదా రూ. 1000/– విలువ కలిగిన నోట్లను మాత్రమే రద్దు చేయాలా లేదా నిర్దిష్ట శ్రేణి బ్యాంకు నోట్లను రద్దు చేయాలా అనే దానిపై నిర్ణయించే నైపుణ్యము కోర్టులకు ఉందా అని పేర్కొంది. ఇవన్నీ పూర్తిగా నిపుణుల పరిధిలోకి వచ్చే రంగాలు మరియు న్యాయ సమీక్ష పరిధికి మించినవి.

276. నాల్గవ పరీక్షలో , సరైన ప్రయోజనము సాధించడము యొక్క ప్రాముఖ్యత మరియు రాజ్యాంగ హక్కుపై పరిమితిని నిరోధించే సామాజిక ప్రాముఖ్యత మధ్య సరైన సంబంధము లేదని నిజంగా చెప్పగలరా? ఒకవైపు నకిలీ కరెన్సీ, నల్లధనం, మాదక ద్రవ్యాల అక్రమ రవాణా మరియుఉగ్రవాదానికి నిధులు సమకూర్చడాన్ని అరికట్టడంతోపాటు రూ.500/– మరియు రూ.1000/– నోట్లను రద్దు చేసి, తద్వారా రద్దు చేయబడిన కరెన్సీ వినియోగంపై పరిమితి విధించాలా?

277. ఏ సందర్భంలోనైనా , డీమోనిటైజేషన్ ద్వారా , నోట్లపై ఉన్న హక్కు తీసివేయబడలేదు. పాత నోట్లను కొత్త నోట్లతో మార్చుకోవడముపై మాత్రమే ఆంక్షలు ఉండేవి , అవి కూడా క్రమంగా సడలించబడ్డాయి. రద్దు చేయబడిన నోట్లను బ్యాంకులో జమ చేయడానికి సంబంధించి , ఎటువంటి పరిమితి లేదు. ఒక పౌరుడుకి 'నో యువర్ కస్టమర్ (KYC) కంప్లైంట్ బ్యాంక్ ఖాతాని కలిగి ఉంటే , అతను ఏదైనా మొత్తాన్ని డిపాజిట్ చేయవచ్చు మరియు చట్టబద్ధమైన కరెన్సీ యొక్క పూర్తి విలువను అతని ఖాతాలో పొందవచ్చు. అందువల్ల , బ్యాంకు నోట్లలోని ఆస్తి హక్కు తొలగించబడలేదు. ఒక నిర్దిష్ట తేదీ వరకు చట్టబద్ధమైన కరెన్సీ యొక్క పూర్తి విలువను బ్యాంక్ ఖాతాలో జమ చేయడానికి అర్హత ఉంటుంది. ఏదేమైనా, డెబిట్ కార్డ్, క్రెడిట్ కార్డ్, నెట్ బ్యాంకింగ్, ఆన్లైన్ లావాదేవీలు మొదలైన నగదు రహిత లావాదేవీలపై ఎటువంటి పరిమితి లేదు.

278. ఆస్తిపై హక్కును తొలగించాలని కోరిన వాదనలో వాస్తవం లేదని మేము కనుగొన్నాము. ఏదేమైనా, ఈ హక్కుపై సహేతుకమైన ఆంక్షలు ఉన్నప్పటికీ , నకిలీ కరెన్సీ, నల్లధనం, మాదకద్రవ్యాల

అక్రమ రవాణా మరియు ఉగ్రవాద ఫైనాన్సింగ్ వంటి చెడులను అరికట్టడానికి ప్రజా ప్రయోజనాల దృష్ట్యా ఈ ఆంక్షలు విధించారు. అందువల్ల , నాలుగు అంచల పరీక్షను వర్తింపజేస్తే , దామాషా సిద్ధాంతం పూర్తిగా సంతృప్తి చెందిందని మేము కనుగొన్నాము.

279. *కె. ఎస్. పుట్టస్వామి (రిటైర్డ్) మరియు మరొకరు* (పైన పేర్కొన్న) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనము ఇచ్చిన తీర్పుపై ఆధారపడినంత వరకు , ఈ కేసు వాస్తవాలలో , డిజిటల్ ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఊతం ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వము తీసుకున్న వివిధ చర్యల కారణంగా , లక్షలాది మంది పేదలు తమ బ్యాంకు ఖాతాలను తెరిచారని రాజ్యాంగ ధర్మాసనం కనుగొంది.వారు తమ బ్యాంకుల ద్వారా లావాదేవీలలోకి ప్రవేశించడం మరియు వారి బ్యాంకు ఖాతాల నిర్వహణ కోసం డిజిటల్ పద్ధతి ఉపయోగించడము ద్వారా కూడా మంచి అభ్యాసానికి అలవాటు పడ్డారు. ఈ నేపథ్యంలో, మనీలాండరింగ్ లేదా నల్లధనాన్ని తనిఖీ చేసే పేరుతో అటువంటి వ్యక్తులందరికీ ఆధార్‌ను తప్పనిసరి చేయడం చాలా అసమానమని న్యాయస్థానం గుర్తించింది. అందులో చేసిన పరిశీలనలు ఈ కేసులో పరిశీలనలో పడిన వాస్తవ నేపథ్యం నేపథ్యంలో ఉన్నాయి. మా దృష్టిలో , పైన పేర్కొన్న పరిశీలనలు ప్రస్తుత కేసు వాస్తవాలకు వర్తించవు. దామాషా యొక్క నాలుగు అంచల పరీక్షను వర్తింపజేసినప్పుడు, ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్‌ను కొట్టివేయలేము అనే విషయాన్ని మేము ఇప్పటికే వివరంగా పరిశీలించాము.

280. ఏ సందర్భంలోనైనా , మా దృష్టిలో , విధించబడిన పరిమితులు మరియు సాధించాలనుకున్న లక్ష్యాల మధ్య ప్రత్యక్ష మరియు సన్నిహిత సంబంధము ఉన్నది. ***ఎమ్.ఆర్.ఎఫ్. లిమిటెడ్*** .(పైన పేర్కొన్న), కేసులో ఈ న్యాయస్థానం నిర్వహించిన , ఆంక్షలు మరియు చర్యల మధ్య ప్రత్యక్ష సంబంధము ఉన్నట్లయితే , చర్యల యొక్క రాజ్యాంగబద్ధతకు అనుకూలంగా ఒక బలమైనదిగా భావించడం సహజంగా తలెత్తుతుంది.

281. మేము, ఆక్షేపిత 8 నవంబర్ 2016 తేదీనోటిఫికేషన్ద్వామాషా సూత్రాన్ని ఉల్లంఘించదు అని వెల్లడిస్తున్నాము మరియు దాని ప్రకారం, కొట్టివేయబడదు.

సమస్య సంఖ్య. (v): 8 నవంబర్, 2016 నాటి ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ అందించిన గడువు అసమంజసమైనదా?

282. ఆక్షేపిత నోటిఫికేషన్ లో పాత నోట్లని కొత్త నోట్లతో మార్చుకోవడానికి ఇచ్చిన గడువు అసమంజసమైనదనే వాదన ముందుకు తేబడినది.

283. 1978 చట్టం ప్రకారం, ఆర్డినెన్స్ 16న నోటిఫై చేయబడింది జనవరి 1978, ఇది మార్చి 30న చట్టంగా రూపాంతరం చెందింది 1978 చట్టంలోనిసెక్షన్ 3 ప్రకారం, అన్నీ పెద్ద బ్యాంకు నోట్లు , సెక్షన్ 26లో ఏదైనా ఉన్నప్పటికీ RBI చట్టం, చెల్లింపు లేదా చెల్లింపులో చట్టపరమైన టెండర్‌గా నిలిపివేయబడింది ఏ ప్రదేశంలోనైనా ఖాతా. 1978 చట్టంలోనిసెక్షన్ 7 ప్రకారం, ప్రతి నోట్లరద్దు చేసిన నోట్ల మార్పిడికి టెండర్ వేయాలనుకునే వ్యక్తి తర్వాత కాకుండా వివరాలను తెలియజేస్తూ డిక్లరేషన్‌ను జనవరి 19, 1978 కంటే ముందే సమర్పించాలి.

284. 1978 చట్టంలోనిసెక్షన్ 8 ప్రకారం , విఫలమైన వ్యక్తి గడువులోపు ఏదైనా విముద్రీకరణ చేయబడిన నోట్ల మార్పిడి కోసం దరఖాస్తు చేసుకోవలేను దానిలోని సెక్షన్ 7 కిందటెండర్ చేయడానికి అర్హులు సెక్షన్ 7 ప్రకారం డిక్లరేషన్‌తో పాటు నోట్స్ అవసరం. దానికి గల కారణాలను వివరిస్తూ ప్రకటనతో పాటు లేదా నిర్దిష్ట కాలపరిమితిలోపు దరఖాస్తు చేయడంలో వైఫల్యం చెందితే సెక్షన్ 8(2). కింద నోట్లను సమర్పించడంలో విఫలమైన కారణాలపై RBI సంతృప్తి చెందవలేను. 19 జనవరి 1978కి ముందు నిజమైనది , అది విలువను చెల్లించగలదు సెక్షన్‌లోనిసబ్-సెక్షన్ (4)లో పేర్కొన్న పద్ధతిలో నోట్స్ 7వాటిలో.సెక్షన్ 8 లోని సబ్-సెక్షన్ (3) కింద, నోట్ల విలువను ఆర్‌బీఐ చెల్లించాలని తిరస్కరిస్తు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా అప్పీలు దాఖలు చేయడమైనది.

285. ఈ విధంగా 1978 చట్టం ప్రకారం, రద్దు చేసిన నోట్లను మార్చుకునేందుకు మూడు రోజులు ' గడువు ఇచ్చారు.ఒకవేళ ఎ వ్యక్తి పేర్కొన్న వ్యవధిని , సద్వినియోగం చేసుకోకపోతే ఐదు రోజుల గ్రేస్ పీరియడ్‌ని అందుబాటులో ఉంచబడింది ఈ వ్యవధిలో మూడు రోజులలోపు సమర్పించుకోవడానికి గల కారణాలను నిజాయితీతో RBI సంతృప్తి చెందితేనే డబ్బును మార్పిడి చేసుకోవచ్చు. అందుకని , అందరికీ అందుబాటులో ఉండే కాలం మూడు రోజుల నుండి ఐదు రోజులకు పొడిగించబడిండి.ఒక కాలము అసమంజసమైనది మరియు ప్రాథమిక హక్కుల ఉల్లంఘున గురించి సవాలు లేవనతబడినది.***జయంతిలాల్***(పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం లోని న్యాయమూర్తి రతన్‌చంద్ షా ఈ విధంగా గమనించారు:

> "10. అయితే, ఆర్టికల్ 31 ఉల్లంఘించలేదని భావించినప్పటికీ , విముద్రీకరణ చట్టము 7, 8 సెక్షన్ల కింద అధిక విలువ కలిగిన నోట్ల మార్పిడికి నిర్దేశించిన సమయం అసమంజసమైనదని , వారి ప్రాథమిక హక్కులను ఉల్లంఘించడమేనని పిటిషనర్ల తరపున వాదించారు. ***విముద్రీకరణ చట్టం సాధించాలనుకున్న ఉద్దేశ్యంతో చట్టంలోని పై నిబంధనలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు , అంటే, వీలైనంత త్వరగా అధిక విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్ల చెలామణిని నిలిపివేయడం , పిటిషనర్ల యొక్క పై వాదనను అంగీకరించలేము.16-1-1978 గడువు ముగిసేనాటికి అధిక విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్లు చట్టబద్ధంగా మారడం ఆగిపోయినందున మరియు సెక్షన్ 4 కింద ఊహించిన విధంగా ఒక వ్యక్తి నుండి మరొకరికి ఆ నోట్లను స్వాధీనం చేసుకోవడంపై నిషేధం దృష్ట్యా, ఇది ఖచ్చితంగా అవసరం అధిక విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్లను కలిగి ఉన్నవారికి ఇతరుల వద్దకు బదిలీ చేయడానికి ఎటువంటి అవకాశం అందుబాటులో లేదని నిర్ధారించడానికి. అదే సమయంలో అటువంటి నోట్లను కలిగి ఉన్నవారు అదే మార్పిడిని పొందడానికి సహేతుకమైన అవకాశాన్ని కల్పించడం అవసరం. అయితే , అటువంటి మార్పిడికి సమయం పరిమితం కానట్లయితే , అధిక విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్లను సంబంధిత అధికారులకు తెలియకుండానే ఒక వ్యక్తి నుండి మరొకరికి బదిలీ***

చేయవచ్చు మరియు అటువంటి బదిలీ చేయబడిన ఎవరైనా ఆ తర్వాత ఏ రోజున అయినా బ్యాంక్‌లోకి వెళ్లి తన మార్పిడిని కోరవచ్చు. అలాంటప్పుడు, అటువంటి వ్యక్తి 16-1-1978న నోట్లకు యజమాని లేదా హోల్డర్ కాదని నిరూపించడం బ్యాంకుకు దాదాపు అసాధ్యం. ***అటువంటి పరిస్థితిలో విముద్రీకరణ చట్టం సాధించాలనుకున్న వస్తువు ఓడిపోయి ఉంటుందని ప్రత్యేకంగా చెప్పనవసరం లేదు. సహజంగానే, ఈ పోటీ మరియు భిన్నమైన పరిశీలనల మధ్య సమతుల్యతను సాధించడానికి విముద్రీకరణ చట్టంలోని సెక్షన్ 7(2) 19-1-1978 వరకు నోట్లను మార్చుకునే సమయాన్ని పరిమితం చేసింది. అయితే , ఆ తర్వాత కూడా , సెక్షన్ 8 ప్రకారం , అధిక విలువ కలిగిన నోట్లను 24-1-1978 వరకు బ్యాంక్ నుండి మార్చుకోవచ్చు, సెక్షన్ కింద నిర్దేశించిన సమయంలోగా అటువంటి మార్పిడికి దరఖాస్తు చేయడంలో విఫలమవడానికి గల కారణాలను టెండరుదారు వివరించగలిగితే. 7(2) విముద్రీకరణ చట్టం. అధిక విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్లను అందులో నిర్దేశించిన సమయానికి మార్పిడికి సంబంధించి పైన పేర్కొన్న నిబంధనలే కాకుండా, సెక్షన్ 7లోని సబ్-సెక్షన్ (7)లో వ్రాతపూర్వకంగా నమోదు చేయడానికి కారణాల కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అనుమతిస్తూ ఏర్పాటు చేయబడింది.ఏదైనా సందర్భంలో లేదా కేసుల తరగతిలో అధిక విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్లను మార్పిడికి టెండర్ చేసే వ్యవధిని పొడిగించండి.*** 19-1-1978 నాటికి సెక్షన్ 7లోని సబ్-సెక్షన్ (2) ప్రకారం అన్ని వివరాలతో పూర్తి చేసిన డిక్లరేషన్‌ను అందించిన తర్వాత, 19-1-1978 నాటికి హోల్డర్‌కు మారకం విలువను పొందే అర్హత ఉందని సెక్షన్ 7 మరియు 8 యొక్క సంయుక్త పఠనం నుండి స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ఎలాంటి అనుమతి లేదా అడ్డంకులు లేకుండా బ్యాంకు నుండి అతని నోట్లు ; ఆ తర్వాత , 24-1-1978 వరకు , అతను 19-1-1978లోగా దరఖాస్తు చేసుకోలేకపోవడానికి గల కారణాలను సంతృప్తికరంగా వివరించగలిగితే, ఆ తేదీ తర్వాత కాల వ్యవధిని పొడిగించే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇవ్వగలిగితే, అతను బ్యాంక్ నుండి అటువంటి మార్పిడికి కూడా అర్హులు. ***అటువంటి మార్పిడి. అధిక విలువ కలిగిన నోట్ల మార్పిడికి సంబంధించిన చట్టం యొక్క పథకం కాబట్టి , అధిక విలువ కలిగిన నోట్లను మార్చుకునే సమయం మరియు విధానం అసమంజసమైన, అన్యాయమైన మరియు పిటిషనర్ల ప్రాథమిక హక్కులను ఉల్లంఘించేవి అని చెప్పలేము.***

[ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది]

286. ఈ మార్పిడి సమయాన్ని పరిమితం చేయనట్లైతే సంబంధిత అధికారులకు తెలియకుండానే ఒక వ్యక్తి నుంచి ఇంకొకరికి అధిక విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్ల చెలామణి మరియు బదలాయింపు జరగవచ్చని మరియు ఆ తరువాత ఏ రోజైన ఆ విధంగా బదలాయింపు పొందిన వ్యక్తి బ్యాంకునకు వెళ్ళి తన నోట్ల యొక్క మార్పిడిని గురించి డిమాండ్ చేయవచ్చునని రాజ్యాంగ ధర్మాసనం అభిప్రాయపడింది. ఆ విధంగా జరిగినప్పుడు విముద్రీకరణ చట్టము సాధించదలచిన లక్ష్యమే విఫలమవుతుందని న్యాయస్థానం భావించినది. తేదీ 01.16.1978 మరియు 19.01.1978 మధ్య తన నోట్లను బ్యాంకు నుండి మార్పిడి చేసుకోవడానికి ఆ నోట్లను కలిగిన వ్యక్తి అర్హుడని న్యాయస్థానం కనుగొన్నది. మూడు రోజుల పరిమితి అహేతుకము అన్యాయము మరియు దరఖాస్తుదారుని యొక్క ప్రాధమిక హక్కుల ఉల్లంఘన అనే వాదనను స్పష్టముగా నిరాకరించడము జరిగినది.

287. ప్రస్తుత కేసులో ప్రత్యేకముగ నిర్దేశించిన బ్యాంకు నోట్ల(SBNs) మొత్తము ఎంతైనా దానిని, మీ ఖాతాదారును గురించి తెలుసుకోండి (కేవైసి) ఫిర్యాదు బ్యాంకు ఖాతాలో ఏ విధమైన పరిమితి/అడ్డంకి లేకుండా జమ చేయడానికి 52 రోజుల సమయం ఉన్నది , కానీ ***జయంత్ లాల్ రతన్ చంద్ షా*** *(పైన పేర్కొన్న)* కేసులో ఆ సమయము మూడు రోజులు మాత్రమే. అది ప్రస్తుత వివాదాస్పద ప్రకటనలో ఇచ్చిన దానితో పోల్చి చూసినప్పుడు చాలా తక్కువ అయి ఉన్నది. పైన చెప్పబడిన ***జయంత్ లాల్ రతన్ చంద్ షా*** కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం యొక్క తీర్పునుపరిశీలించినప్పుడు, ఏ విధంగా 52 రోజుల సమయము అహేతుకము అన్యాయముమరియు దరఖాస్తుదారుని యొక్క ప్రాధమిక హక్కుల ఉల్లంఘన అవుతుంది, అనేది మాకు అర్థం కావడం లేదు.

288. అందువలన ప్రస్తుత వివాస్పదమైన తేదీ 08.11.2016 నాటి ప్రకటనలో నోట్ల మార్పిడి కోసం నిర్దేశితమైన సమయము అహేతుకము కాదని నిర్ధారించడమైనది.

వివాదాంశము-IV : 2017 చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క ఒకటవ ఉప సెక్షన్ క్రింద జారీ చేయబడిన ప్రకటనలో నిర్దేశించబడిన సమయం తరువాత రద్దు చేయబడిన నోట్లను అంగీకరించడానికి, 2017 చట్టములోని 3వ సెక్షన్ మరియు 4(i)వ సెక్షన్ లోని నిర్దేశాల నుండి విడిగా, 4వ సెక్షన్ యొక్క రెండవ ఉప సెక్షన్ క్రింద భారత రిజర్వు బ్యాంకునకు అధికారం ఉందో

289. 2017వ చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క 2వ ఉప సెక్షన్ క్రింద భారత రిజర్వు బ్యాంకునకు స్వయం నిర్ణయాధికారం ఉన్నదని చెప్పడానికి శ్రీ దివాన్ ప్రయత్నించినారు.

2017 చట్టములోని నిర్దేశితముల యొక్క సందర్భోచితమైన మరియు సామరస్యపూర్వకమైన అమరిక:

290. పై వాదన యొక్క పరిశీలనకు 2017వ చట్టములోని 3 మరియు 4వ సెక్షను లను ఉటంకించడము సమంజసము. అవి ఈ క్రింద చెప్పబడినవి:

> "**3. భారత రిజర్వు బ్యాంకు మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వము యొక్క బాధ్యత నుండి బ్యాంకు నోట్లు తొలగించబడుట:–** నిర్ణీతమైన తేదీ న/నుండి భారత రిజర్వు బ్యాంకు చట్టము 1934 (2/1934)లోనూ లేక అమలులో ఉన్న ఏ ఇతర చట్టాలలోనూ ఏమి చెప్పబడి ఉన్నప్పటికి , భారత రిజర్వు బ్యాంకు చట్టము 1934 లోని 26 సెక్షన్ యొక్క రెండవ ఉప సెక్షన్ క్రింద తేదీ 08.11.2016న భారత ప్రభుత్వ ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ ఇచ్చిన ఎస్.ఓ. 3407(ఇ) అనే సంఖ్య కలిగిన ప్రకటన ప్రకారం , చట్ట బద్ధంగా అమలు నుంచి తొలగించబడిన నిర్ధారిత బ్యాంకు నోట్లను , ఈ చట్టములోని 34వ సెక్షన్ క్రింది భారత రిజర్వు బ్యాంకు యొక్క బాధ్యత నుండియు మరియు ఈ చట్టములోని 26 వ సెక్షన్ యొక్క (1)వ ఉప సెక్షన్ క్రింది భారత ప్రభుత్వము యొక్క హామీ నుండియు తొలగించడమైనది.
>
> **4. నిర్ధారిత బ్యాంకు నోట్ల యొక్క మార్పిడి:**
>
> 1) 3వ సెక్షన్లో ఏమి చెప్పబడియున్నప్పటికి , తేదీ 08.11.2016నాడు లేక అంతకు ముందు నిర్ధారిత బ్యాంకు నోట్లను కలిగియున్న వ్యక్తులు ఉదార కాల వ్యవధిలోగా తగిన ప్రకటనలు లేక వాఙ్మూలము , వానిని ఆయా రిజర్వు

బ్యాంకు కార్యాలయములో కానీ లేక నిర్ధారించబడిన విధానములో కానీ సమర్పించడానికి అర్హులైయున్నారు. వారు ఎవరంటే :–

i) కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇచ్చిన ప్రకటనలోని షరతులకు లోబడి , తేదీ 09.11.2016 మరియు తేదీ 30.12.2016 మధ్య గల సమయంలో తాను దేశాంతరములో ఉన్నానని వాఙ్మూలము ఇచ్చిన ఏ భారత పౌరుడు అయిన ; లేదా

ii) కేంద్ర ప్రభుత్వము యొక్క ప్రకటనలలో నిర్దేశించబడిన ఆయా తరగతుల వ్యక్తులు మరియు ఆయా కారణాల వలన.

2) తగిన విధంగా సరి నిరూపణల తరువాత , 3వ సెక్షన్లో చెప్పబడిన విధంగా, ప్రకటనలో నిర్ణీతమైన సమయం లోపల , నోట్లను జమ చేయలేకపోవడానికి చెప్పబడిన కారణాల వాస్తవికతను గురించి సంతృప్తి చెందినట్లైతే, ఆ నోట్ల విలువను , మీ ఖాతాదారుని గురించి తెలుసుకోండి (కేవైసి) ఫిర్యాదు ఖాతాలో , అందులో నిర్దేశించిన విధంగా రిజర్వు బ్యాంకు జమ చేయవచ్చు.

3) (2) వ ఉప సెక్షన్ క్రింద నోట్ల విలవను జమ చేయడానికి రిజర్వు బ్యాంకు యొక్క నిరాకరణ వలన వ్యధితుడైన ఏ వ్యక్తి అయిన రిజర్వు బ్యాంకు యొక్క కేంద్ర మండలి ముందు ఆ నిరాకరణ తనకు తెలియచేయబడిన 14 రోజులలోగా తన విన్నపాన్ని సమర్పించుకొనవచ్చును.

వివరణ: – ఈ సెక్షన్ కోసం "మీ ఖాతాదారుని గురించి తెలుసుకోండి (కేవైసి) ఫిర్యాదు ఖాతా" అనే వ్యక్తీకరణ తెలిపేది ఏమంటే బ్యాంకింగ్ నియంత్రణ చట్టం , 1949 (10/1949) లో నిర్దేషించబడిన నిబంధనలలోని షరతులను పాటించిన ఖాతా అని .

291. 2017వ చట్టములోని 3వ సెక్షన్ యొక్క ప్రభావము ప్రకారం ప్రస్తుత వివాదాస్పద ప్రకటన వలన చట్టబద్ద చలామణి నుండి తొలగించబడిన నిర్దేశిత బ్యాంకు నోట్ల(SBNs) గురించి , భారత రిజర్వు బ్యాంకు చట్టములోని 34వ సెక్షన్ క్రింద ఇవ్వబడిన బాధ్యత నుండి భారత రిజర్వు బ్యాంకు విముక్తమైనది మరియు భారత రిజర్వు బ్యాంకు చట్టములోని 26వ సెక్షన్ యొక్క (1)వ ఉప సెక్షన్ క్రింద ఇవ్వబడిన హామీ నుండి కేంద్ర ప్రభుత్వము విముక్తమైనది. తేదీ 09.11.2016 నుండి చట్టబద్ద

చలామణి నుండి తొలగించబడిన ఆయా బ్యాంకు నోట్ల గురించి భారత రిజర్వు బ్యాంకునకు మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు గల బాధ్యతల గురించి స్పష్టత మరియు పరిసమాప్తిలను నిర్దేశించడమే 2017 చట్టములోని 3వ సెక్షన్ యొక్క చట్ట ఉద్దేశము.

292. 2017 వ చట్టములోని 3వ సెక్షన్ లో ఏమి చెప్పబడి ఉన్నప్పటికీ , ఒక తరగతికి చెందిన వ్యక్తులు తగు వాఙ్మూలములు మరియు ప్రకటనలతో ఆయా భారత రిజర్వు బ్యాంకు కార్యాలయములలో కానీ లేక అందులో చెప్పబడిన విధానములో కానీ సమర్పణ చేయడానికి అర్హులని 2017 చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క (1)వ ఉప సెక్షన్ నిర్ధారిస్తున్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇచ్చిన ప్రకటనలో నిర్దేశించబడిన షరతులకు లోబడి తేదీ 09.11.2016 మరియు తేదీ 30.12.2016 మధ్య తాను దేశాంతరములో ఉన్నానని వాఙ్మూలము ఇచ్చిన భారత పౌరుని గురించి , ఆ ప్రకటనలో చెప్పబడిన షరతులకు లోబడి , నిర్దేశిత బ్యాంకు నోట్లను (SBNs) కలిగి యున్న వ్యక్తి , ఉదార కాల వ్యవధిలోగా (ఆ నోట్లను) సమర్పించడానికి అర్హతను కల్పిస్తూ ప్రకటనను జారీ చేయడానికి , 2017 చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క 1వ ఉప సెక్షన్ లోని అంశం (ii) కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇస్తున్నది.

293. ప్రస్తుత వివాదాస్పద ప్రకటన మరియు 2017 చట్టములోని 3వ సెక్షన్ ల వలన రద్దు చేయబడిన నోట్లు, చట్టబద్ధమైన చలామణిని కోల్పోవడము మరియు ఆర్‌బిఐ చట్టము లోని సెక్షన్ 34 క్రింద భారత రిజర్వు బ్యాంకు యొక్క బాధ్యతల నుండి మరియు భారత రిజర్వు బ్యాంకు చట్టములోని 26వ సెక్షన్ యొక్క (1)వ ఉప సెక్షన్ క్రింద భారత ప్రభుత్వము యొక్క హామీ నుండి విముక్తము అవ్వడము జరిగినప్పటికీ, 2017 వ చట్టములోని 4వ సెక్షన్ క్రింద ఒక వెసులుబాటును కల్పించడమైంది. కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇచ్చిన ప్రకటనలో నిర్దేశించబడిన షరతులకు లోబడి తేదీ 09.11.2016 మరియు తేదీ 30.12.2016 మధ్య తాను దేశాంతరములో ఉన్నానని వాంగ్మూలము ఇచ్చిన భారత పౌరుని గురించి 2017వ చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క (1)వ ఉప

సెక్షన్ లోని అంశం (i) వ్యవహరిస్తున్నది. అదేవిధంగా తేదీ 30.12.2016న కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక ప్రకటనను జారీ చేయడమైనది. 2017 చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క 1వ ఉప సెక్షన్ లోని అంశం (ii) ప్రకారం , మరోవిధంగా అయితే చట్టబద్ధ చలామణి నుండి తొలగింపబడిన నిర్దేశిత బ్యాంకు నోట్లను (SBNs), ఆయా తరగతి వ్యక్తులకు , ఆ ప్రకటనలో చెప్పబడిన కారణాల వలన సమర్పించడానికి ఒక వెసులుబాటును కల్గించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇవ్వబడింది. ప్రస్తుత వివాదాస్పద ప్రకటనలో నిర్దేశించిన సమయంలోగా అంటే తేదీ 30.12.2016కు ముందు , నోట్లను జమ చేయలేకపోవడానికి గల కారణాల వాస్తవికతను గురించి తృప్తి చెందినట్లైతే , 2017వ చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క 2వ ఉప సెక్షన్ క్రింద , "మీ ఖాతాదారుని గురించి తెలుసుకోండి (కేవైసి) ఫిర్యాదు ఖాతా"లో నిర్దేశించిన విధంగా , భారత రిజర్వు బ్యాంకు జమ చేయవచ్చు. కానీ ఆ విధంగా చేసే ముందు , తేదీ 30.12.2016 కు ముందు నోట్లను జమ చేయలేకపోవడానికి గల కారణాల వాస్తవికతను కనుగొనడానికి అవసరమైన సరి నిరూపణలను భారత రిజర్వు బ్యాంకు చేయవలసి ఉంటుంది. 2017వ చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క 2వ సెక్షన్ లోని నిర్దేశితాలు కొంత వరకు 1973వ చట్టములోని 8వ సెక్షన్ యొక్క 1 మరియు 2వ ఉప సెక్షన్లలోని నిర్దేశితాలకు సరిపోలిన విధంగా ఉన్నాయి. 2017వ చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క (2)వ ఉప సెక్షన్ క్రింద నోట్ల విలువను జమ చేయడానికి రిజర్వు బ్యాంకు యొక్క నిరాకరణ వలన వ్యధితుడైన ఏ వ్యక్తి అయినా, రిజర్వు బ్యాంకు యొక్క కేంద్ర మండలి ముందు, ఆ నిరాకరణ తనకు తెలియచేయబడిన 14 రోజులలోగా తనవిన్నపాన్ని సమర్పించుకోవడానికి , ఇందులోని 3వ ఉప సెక్షన్ వీలు కల్పిస్తున్నది. ఈ నిర్దేశనము కొంత వరకు 1973 చట్టములోని 8వ సెక్షన్ యొక్క 3వ ఉప సెక్షన్ ను సరిపోలియున్నది.

294. అందువలన 2017వ చట్టములోని 4వ సెక్షన్ ఒక సమీకృత విధానాన్ని నిర్దేశిస్తున్నదని స్పష్టం అవుతున్నది. నిర్దేశిత బ్యాంకు నోట్లు కలిగి ఉన్న వ్యక్తులు తేదీ 08.11.2016 న లేదా అంతకుముందు, (వానిని) తగు ప్రకటనలు లేదా వాఙ్మూలముతో కూడా సమర్పించేందుకు ఒక

వెసులుబాటు కల్పించడానికి 2017వ చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క 1వ ఉప సెక్షన్ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఆధికారం కల్పిస్తున్నది. తేదీ 09.11.2016 మరియు తేదీ 30.12.2016 మధ్య దేశాంతరములో ఉన్న భారత పౌరులకు (1)వ ఉప సెక్షన్ వర్తిస్తుంది. ఆ ప్రకటనలో చెప్పబడిన ఆయా తరగతి వ్యక్తులకు మరియు ఆయా కారణాలకు సంబందించి వెసులుబాటు కల్పించే వీలును కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇందులోని 2వ (Clause-2) అంశం కల్గిస్తున్నది. 1వ ఉప సెక్షన్ పరిధిలోని కేసుల పరిశీలనను గురించి 2017వ చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క 2వ ఉప సెక్షన్ నిర్దేశిస్తున్నది. అవసరమైన సరినిరూపణల తరువాత తేదీ 30.12.2016కు ముందు నోట్లను జమ చేయలేకపోవడానికి గల కారణాల వాస్తవికతను గురించి తృప్తి చెందినట్లైతే , ఆ నోట్ల విలువను ఆ వ్యక్తి యొక్క "మీ ఖాతాదారుని గురించి తెలుసుకోండి (కేవైసి) ఫిర్యాదు ఖాతా"లో జమ చేయడానికి భారత రిజర్వు బ్యాంకును ఇది(2017వ చట్టములోని 4వ సెక్షన్ యొక్క 1 మరియు 2 ఉప సెక్షన్ లు) నిర్దేశిస్తున్నది. ఏ వ్యక్తి అయిన 2వ ఉప సెక్షన్ క్రింది భారత రిజర్వు బ్యాంకు యొక్క నిరాకరణ వలన వ్యధితుడు అయినట్లైతే అతనికి అప్పీలు చేసుకునే అవకాశాన్ని 3వ ఉప సెక్షన్ నిర్దేశిస్తున్నది.

295. ***పోపత్లాల్ షా వర్సెస్ మద్రాసు రాష్ట్రం*****{[1953] 4 SCR 677}** కేసులో ఈ న్యాయస్థానం రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఈ విధంగా గమనించింది:

> "శాసన ఉద్దేశ్యాన్ని నిర్ధారించడానికి , ఒక శాసనంలోని అన్ని భాగాలను కలిపి, ప్రతి పదం , పదబంధం లేదా వాక్యాన్ని చట్టం యొక్క సాధారణ ఉద్దేశ్యం మరియు లక్ష్యం వెలుగులో, పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి."

296. ***పీర్ లెస్ జనరల్ ఫైనాన్స్ అండ్ ఇన్వెస్ట్ మెంట్ కంపెనీ లిమిటెడ్*** (పైన పేర్కొనబడిన) విషయంలో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క ఈ క్రింది పరిశీలనలను లాభదాయకంగా సూచించవచ్చు:

> "33. వ్యాఖ్యానం అనేది వచనం , సందర్భం మీద తప్పనిసరిగా ఆధారపడి ఉండాలి. అవి వ్యాఖ్యానానికి పునాదులు.వచనం ఆకృతి అయితే , సందర్భం రంగును ఇస్తుందని బాగా చెప్పవచ్చు. రెండింటినీ విస్మరించలేం. రెండూ ముఖ్యమైనవే. ఆ వ్యాఖ్యానం ఉత్తమమైనది , ఇది పాఠ్య వివరణను

> సందర్భోచితంగా సరిపోయేలా చేస్తుంది.ఒక శాసనం ఎందుకు అమలు చేయబడిందో మనకు తెలిసినప్పుడు ఉత్తమంగా అర్థం చేసుకోబడుతుంది. ఈ పరిజ్ఞానంతో , శాసనాన్ని మొదట మొత్తంగా , తరువాత విభాగం ద్వారా విభాగం, ఖండం ద్వారా ఖండం , పదబంధం నుండి పదబంధం మరియు పదం ద్వారా పదం చదవాలి. ఒక శాసనాన్ని , దాని అమలు సందర్భంలో , శాసనకర్త కళ్లజోడుతో చూస్తే , అటువంటి సందర్భం , దాని ప్రణాళిక , విభాగాలు, ఖండనములు, పదబంధాలు మరియు పదాలను , అందించిన సందర్భం, అద్దాలు లేకుండా చూసినప్పుడు కంటే భిన్నంగా కనిపిస్తాయి.ఈ అద్దాలతో మనం చట్టాన్ని మొత్తంగా పరిశీలించి, ప్రతి విభాగం, ప్రతి ఖండం, ప్రతి పదబంధం మరియు ప్రతి పదం మొత్తం చట్టం యొక్క పథకానికి సరిపోయే విధంగా ఏమి అర్థం మరియు రూపొందించబడిందో తెలుసుకోవాలి. ఒక శాసనంలోని ఏ భాగాన్ని , శాసనంలోని ఏ పదాన్నీ ప్రత్యేకంగా అర్థం చేసుకోలేం.ప్రతి పదానికి ఒక స్థానం ఉండేలా, ప్రతిదీ దాని స్థానంలో ఉండేలా చట్టాలను రూపొందించాలి. .....”

297. వచన వివరణను సందర్భోచితంగా సరిపోల్చే వ్యాఖ్యానానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.ఒక శాసనాన్ని అమలు చేయడానికి గల కారణాలు మరియు ఉద్దేశ్యాన్ని నిర్ధారించినప్పుడు ఉత్తమంగా అర్థం చేసుకోబడుతుంది. శాసనాన్ని మొదట మొత్తంగా చదవాలి , తరువాత విభాగాల వారీగా , క్లాజును క్లాజుగా, పదబంధాన్ని పదబంధం ద్వారా , పదాన్ని పదం ద్వారా చదవాలి. శాసనాన్ని శాసనకర్త కళ్లద్దాలతో, ఆ సందర్భాన్ని బట్టి , దాని ప్రణాళికను బట్టి చూస్తే , విభాగాలు, క్లాజులు, పదబంధాలు, పదాలు రంగు పులుముకుని , సందర్భం ఇచ్చిన అద్దాలు లేకుండా శాసనాన్ని చూసినప్పుడు కంటే భిన్నంగా కనిపిస్తాయని అభిప్రాయపడింది.ఈ అద్దాలతో మనం చట్టాన్ని మొత్తంగా పరిశీలించి , ప్రతి విభాగం, ప్రతి క్లాజ్ , ప్రతి పదబంధం మరియు ప్రతి పదం అర్థం ఏమిటో మరియు మొత్తం చట్టం యొక్క పథకానికి సరిపోయే విధంగా ఏమి చెప్పడానికి రూపొందించబడిందో తెలుసుకోవాలి. ఒక శాసనంలోని ఏ భాగాన్ని, శాసనంలోని ఏ పదాన్నీ ప్రత్యేకంగా పరిగణించడానికి వీల్లేదు.

298. 2017 చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని పరిశీలిస్తే, 2016 నవంబర్ 9 నుండి చట్టబద్ధమైన టెండర్ ను నిలిపివేసిన ఎస్ బిఎన్ ల అప్పులను తొలగించడం , తద్వారా చట్టబద్ధమైన టెండర్ గా నిలిచిపోయిన

అటువంటి బ్యాంకు నోట్ల నుండి ఉత్పన్నమయ్యే ఆర్ బిఐ మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క అప్పులకు స్పష్టత మరియు తుదిత ఇవ్వడం. అయితే, నిజమైన కేసులకు దయతో కాలవ్యవధి ఇచ్చేందుకు 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4ను చేర్చారు. 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 5 ప్రకారం ఎస్బీఎన్లను కలిగి ఉండటం , బదిలీ చేయడం లేదా స్వీకరించడంపై నిషేధం ఉంది. 2017 చట్టంలోని సెక్షన్లు 6, 7 వరుసగా 4, 5లను ఉల్లంఘిస్తే జరిమానా విధించే శిక్షా సెక్షన్లు.

299. 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 సమీకృత పథకానికి అవకాశం కల్పిస్తోందని స్పష్టమవుతోంది. ఇది ఒక సంపూర్ణ కోడ్. 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4లోని సబ్ సెక్షన్ (1) ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి నిర్ణీత కాలవ్యవది ఇవ్వడానికి అర్హత ఉంది. అందులోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం 2016 డిసెంబర్ 30కి ముందు ఎస్బీఎన్లను జమ చేయకపోవడానికి గల కారణాలు నిజమైనవేనని సంతృప్తి చెందిన తర్వాత సబ్ సెక్షన్ (1) కింద నిర్ణీత కాలవ్యవది ప్రయోజనాన్ని పొందాలనుకునే వ్యక్తి ఆ నోట్ల విలువను తన 'కేవైసీ కంప్లైంట్ బ్యాంక్ అకౌంట్ 'లో జమ చేయాలా వద్దా అని ఆర్బీఐ సంతృప్తిపరచాల్సి ఉంటుంది.అందులోని సబ్ సెక్షన్ (3) అప్పీలుకు అవకాశం కల్పిస్తుంది.అందువల్ల 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4లోని సబ్ సెక్షన్ (2)ను స్వతంత్రంగా చదివి అందులోని సబ్ సెక్షన్లు (3), (4)లను వేరుచేసి ఆర్బీఐకి అధికారాన్ని ఇవ్వలేమని భావిస్తున్నాం. దీన్ని 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 పథకంలో భాగంగా చదవాలి.

300. రద్దయిన నోట్లను నిర్ణీత గడువులోగా జమ చేయలేని అనేక నిజమైన కేసులు ఉన్నాయని శ్రీ దివాన్ తో పాటు పలువురు న్యాయవాదులు వాదించారు.ఈ నోటిఫికేషన్ వల్ల చాలా మంది ఇబ్బందులు పడుతున్నారనే కారణంతో దాన్ని సవాలు చేయాలని కోరారు.అందువల్ల , ఈ న్యాయస్థానం ఈ నోటిఫికేషన్ ను ఏకపక్షంగా పరిగణించాలని లేదా 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 (1) (2) కింద అధికారాలను ఉపయోగించాలని లేదా భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 142 కింద ఉన్న అధికారాలను ఉపయోగించి నిజమైన వ్యక్తులు తమ రద్దయిన నోట్లను మార్చుకోవడానికి వీలుగా ఒక

విండోను కల్పించేలా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించాలని కోరారు. ***కుమారి సోనియా భాటియా*** (పైన పేర్కొనబడిన) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం ఇచ్చిన తీర్పును ఇంతకుముందే ఇక్కడ ప్రస్తావించాం.

301. అందువల్ల , వ్యక్తిగత / పౌరులకు ఇబ్బంది కలిగించిందనే కారణంతో నోటిఫికేషన్ను పక్కన పెట్టాల్సి వస్తుందనే వాదనకు నీరు అందదు. నోటిఫికేషన్ ద్వారా సాధించాలనుకునే విస్తృత ప్రజాప్రయోజనాలకు వ్యక్తిగత ప్రయోజనాలు లొంగిపోవాలి.

302. నిజమైన కారణాలున్న పౌరులు నోట్లను మార్చుకోవడానికి వీలుగా ఒక పథకాన్ని రూపొందించి, పరిమిత కాలానికి ఒక విండోను అందించాలనే సూచనకు సంబంధించినంతవరకు , ఆర్థిక, ద్రవ్య, ప్రభుత్వ సంబంధించిన విషయాల్లో ఎటువంటి నైపుణ్యం లేనప్పుడు అటువంటి పథకాన్ని రూపొందించడం మాకు సముచితంగా అనిపించడం లేదు.మా దృష్టిలో , ఇది నిపుణులకు కేటాయించిన ప్రాంతాలను ఆక్రమించడమే అవుతుంది.2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 కింద ప్రయోజనాన్ని పొడిగించడానికి ఏదైనా కారణాలు ఉన్నాయని కేంద్ర ప్రభుత్వం కనుగొంటే , అలా చేయడం తన విచక్షణాధికారం.మా దృష్టిలో అది న్యాయపరమైన ఆదేశంతో సాధ్యం కాదు.

303. అందువల్ల, 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4లోని సబ్ సెక్షన్ (1) కింద జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్లలో పేర్కొన్న కాలపరిమితికి మించి రద్దయిన నోట్లను ఆమోదించడానికి 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద ఆర్బీఐకి స్వతంత్ర అధికారం లేదని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము.

IX ప్రశ్నలకు సమాధానాలు

304. సూచనలకు మేము ఈ క్రింది విధంగా సమాధానం ఇస్తాము:

(i) ఆర్బీఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్న అధికారాన్ని కేవలం 'ఒకటి' లేదా 'కొన్ని' శ్రేణి బ్యాంకు నోట్లకు మాత్రమే ఉపయోగించవచ్చని, 'అన్ని' సిరీస్ బ్యాంకు నోట్లకు కాదని అర్థం.అన్ని శ్రేణి బ్యాంకు

నోట్లకు ఈ అధికారాన్ని ఉపయోగించవచ్చు.అంతకు ముందు రెండు సందర్భాల్లో విముద్రీకరణ ప్రక్రియ ప్లీనరీ చట్టం ద్వారా జరిగినంత మాత్రాన ఆర్బీఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అలాంటి అధికారం ఉండదని భావించలేం;

(ii) ఆర్బీఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం కేంద్ర బోర్డు సిఫారసు మేరకు ఆ అధికారాన్ని వినియోగించాలన్న అంతర్గత రక్షణ ఉంది. ఆర్బీఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2)ను ఈ ప్రాతిపదికన కొట్టివేయాల్సిన అవసరం లేదు;

(iii) 2016 నవంబర్ 8వ తేదీన జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్ లో నిర్ణయ ప్రక్రియలో ఎలాంటి లోపాలు లేవన్నారు;

(iv) నవంబర్ 8, 2016 నాటి నోటిఫికేషన్ దామాషా పరీక్షను సంతృప్తి పరుస్తుంది కాబట్టి, ఆ ప్రాతిపదికన కొట్టివేయలేం;

(v) 2016 నవంబర్ 8వ తేదీ నాటి నోటిఫికేషన్ ప్రకారం నోట్ల మార్పిడికి ఇచ్చిన కాలపరిమితి అసమంజసమని చెప్పలేం; మరియు

(vi) 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4లోని సబ్ సెక్షన్ (1) కింద జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్లలో పేర్కొన్న కాలపరిమితికి మించి రద్దయిన నోట్లను స్వీకరించడానికి 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద ఆర్బీఐకి స్వతంత్ర అధికారం లేదు.

305. సూచనలకు సమాధానం ఇచ్చిన తరువాత , ఈ విషయాన్ని గౌరవనీయులైన భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి ముందు ఉంచాలని ఈ న్యాయస్థానం రిజిస్ట్రీని మేము ఆదేశిస్తున్నాము.ఇతర వాదనలన్నింటినీ ధర్మాసనం పరిగణనలోకి తీసుకుంటుందని , అంతకు ముందు కేసులను ఉంచుతామని వేరే చెప్పనవసరం లేదు.

306. తీర్పు వెలువరించడానికి ముందు , ప్రముఖ అటార్నీ జనరల్ శ్రీ ఆర్.వెంకటరమణి , శ్రీ పి.చిదంబరం, శ్రీ శ్యామ్ దివాన్ మరియు శ్రీ జైదీప్ గుప్తా , విజ్ఞులైన సీనియర్ కౌన్సెల్ మరియు పక్షాల

తరఫున హాజరైన ఇతర న్యాయవాదులందరూ అందించిన విలువైన సహాయానికి మా ప్రగాఢ అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాము.

[ఎస్ .అబ్దుల్ నజీర్, న్యాయమూర్తి]

[బి. ఆర్. గవై, న్యాయమూర్తి]

[ఏ. ఎస్. బోపన్న, న్యాయమూర్తి]

[వి.రామసుబ్రమణ్యన్, న్యాయమూర్తి]

న్యూ ఢిల్లీ

జనవరి 02,2023

ప్రచురణార్థమైనది

భారత అత్యునత న్యాయస్థానం

సివిల్ /క్రిమినల్ అప్పీలేట్ /ఒరిజినల్ జ్యూరిస్డిక్షన్

రిట్ పిటిషన్ (సి) నం. 906/2016

వివేక్ నారాయణ్ శర్మ ---అప్పీలుదారు

వర్సెస్

యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా ---ప్రతివాది

తో

సంబంధిత విషయాలు

నాగరత్న, న్యాయమూర్తి.

సూచిక

క్రమ సంఖ్య	విషయాలు	పేజీ సంఖ్య.(లు)
1.	పరిచయం	2 – 9
2.	ఈ సందర్భాలలో వివాదం:	9 – 11
3.	భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ చట్టం, 1934: ఒక అవలోకనం	11–18
4.	సమర్పణలు	18–31
5.	విముద్రీకరణ చరిత్ర మరియు ఉదాహరణలు:	32–34
6.	భారతదేశంలో విముద్రీకరణ చరిత్ర:	34–43
7.	అసలు వివాదం:	43–43
8.	ది రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా: బుల్వార్క్ ఆఫ్ ది ఇండియన్ ఆర్థిక వ్యవస్థ	43–50
9.	ఆర్థిక /ప్రభుత్వ సంబంధమైన విధానాలు: కోర్టుల జోక్యం	50–58
10.	చట్టంలోని సెక్షన్ 26 : వివరణ: (i) చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) యొక్క సాదా అర్థాన్ని అర్థం చేసుకోవడం: (ii) అఫిడవిట్‌లు మరియు కేసు నమోదు: (iii) తక్షణ కేసుకు వర్తించే చట్టపరమైన సూత్రాలు:	58–113 84–94 94–104 104–113
11.	ప్రస్తుత సందర్భంలో ఎలాంటి ఉపశమనం పొందవచ్చు?	113–118
12.	ముగింపులు:	118–124

తీర్పు

గౌరవ న్యాయమూర్తి బి.ఆర్.గవాయ్ , ప్రతిపాదించిన తీర్పును చదవడం వల్ల నాకు ప్రయోజనం కలిగింది.

2. అయితే, రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా చట్టం , 1934లోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద (ఇకపై సంక్షిప్తత కోసం "చట్టం" అని నిర్దేశింపబడింది) 2016, నవంబర్ 8వ తేదీ నాటి నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం అధికార వినియోగానికి సంబంధించి , తన తీర్పులో వచ్చిన తార్కికత మరియు తీర్మానాలపై నేను విభేదించాలనుకుంటున్నాను.

అందుకే, నా ప్రత్యేక తీర్పు.

పీఠిక:

3. న్యాయమూర్తి గవాయ్ప్రతిపాదించిన తీర్పులో , కేంద్ర ప్రభుత్వం బ్యాంక్ విముద్రీకరణను చేపట్టే ఉద్దేశం ఈ చట్టంలో లేదనే వాస్తవాన్ని గుర్తించడం లేదని , ముందుమాట ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (ఇకపై దీనిని "బ్యాంక్" అని పిలుస్తారు) సెంట్రల్ బోర్డ్ సూచన మేరకు బ్యాంకు నోట్లను రద్దు చేయడం జరుగుతుంది.కాబట్టి , కేంద్ర ప్రభుత్వం పెద్దవిముద్రీకరణను ప్రారంభించాలనుకుంటే , అటువంటి అధికారం రాజ్యాంగంలోని ఏడవ షెడ్యూల్ లోని జాబితా 1 లోని 36 వ స్థానం నుండి పొందబడింది, ఇది కరెన్సీ , నాణేలు మరియు చట్టబద్ధమైన టెండర్ ; విదేశీ మారకద్రవ్యం గురించి మాట్లాడుతుంది.

విముద్రీకరణకు సంబంధించి బ్యాంకు సెంట్రల్ బోర్డు , కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్న అధికారాల నేపథ్యంలో చట్టంలోని సెక్షన్) లోని సబ్ సెక్షన్262 కు నేను ఇచ్చిన వివరణ దృష్ట్యా(, ఉత్తర్వు

సూచనలోని నం.1 ప్రశ్నకు సంబంధించి మాత్రమే నా సమాధానం ఉంది యాదృచ్ఛికంగా ., దీనిని పరిగణనలోకి తీసుకునేటప్పుడు, నేను ఉత్తర్వు సూచనలోని.వ ప్రశ్నను స్పృశిస్తాను 7

4. 2016, డిసెంబర్ 16వ తేదీనపూర్వబెంచ్రూపొందించిన ఈ రాజ్యాంగధర్మాసనంపరిశీలనకుసంబంధించినప్రశ్నలు ఈ క్రింది విధంగా సంగ్రహించబడ్డాయి:

(i) "2016 నవంబర్ 8న జారీచేసిననోటిఫికేషన్రిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియాచట్టం, 1934లోని సెక్షన్ 26(2), సెక్షన్ 7,17,23,24,29,42లకు విరుద్ధంగాఉందా?

(ii) రాజ్యాంగంలోనిఆర్టికల్ 300(ఏ) నిబంధనలను ఈ నోటిఫికేషన్ఉల్లంఘిస్తుందా?

(iii) రిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియాచట్టం, 1934 ప్రకారం ఈ నోటిఫికేషన్జారీచేయబడిందనిభావించినను అదిరాజ్యాంగంలోనిఆర్టికల్ 14, 19లకు విరుద్ధంగాఉందా?

(iv) బ్యాంకుఖాతాల్లోజమచేసిననిధులనుంచినగదుఉపసంహరణపరిమితికి చట్టంలోఆధారంలేదా మరియుఆర్టికల్ 14, 19, 21లనుఉల్లంఘిస్తోందా?

(v) ఆక్షేపించబడిననోటిఫికేషన్(లు) అమలువిధానపరమైనమరియు/లేదాగణనీయమైనఅసమంజసతతోబాధపడుతున్నదామరియుతద్వారాఆర్టికల్ 14 మరియు 19 లనుఉల్లంఘిస్తుందామరియుఅలాఅయితే, ఏమిటి ప్రభావం?

(vi) ఒకవేళసెక్షన్ 26(2) విముద్రీకరణను అనుమతించడానికి అనుమతించబడిన సందర్భంలో, అది అధికమైన శాసన అధికారాల బదలాయింపు తో బాధపడుతుందా , తద్వారా అది రాజ్యాంగానికి విరుద్ధంగామారుతుందా;

(vii) ప్రభుత్వద్రవ్య మరియు ఆర్థికవిధానాలకుసంబంధించినవిషయాలలోన్యాయసమీక్షపరిధిఎంత?

(viii) లేవనెత్తినఅంశాలపైఒకరాజకీయపార్టీదాఖలుచేసినపిటిషన్ఆర్టికల్32 ప్రకారంచెల్లుబాటుఅవుతుందా? మరియు

(ix) జిల్లా సహకార బ్యాంకులను డిపాజిట్లను స్వీకరించకుండా మరియు రద్దయిన నోట్లను మార్పిడి చేయకుండా మినహాయించడం ద్వారా వివక్ష చూపబడిందా.

సాధారణప్రజాప్రాముఖ్యతనుమరియుప్రశ్నలకుసమాధానాలుకలిగించేదీర్ఘకాలికప్రభావాలనుదృష్టిలోఉంచుకుని, ఈ విషయాలనుప్రామాణికమైన నిర్ణయంకోసంఐదుగురున్యాయమూర్తులతోకూడినవిస్తృతధర్మాసనంముందు ఉంచాలనిఆదేశించడంసముచితమనిమేముభావిస్తున్నాము. తదనుగుణంగారిజిస్ట్రీతగినధర్మాసనాన్నిఏర్పాటుచేయడానికిగౌరవప్రధానన్యాయమూర్తిముందుపత్రాలనుఉంచుతుంది.”

5. గౌరవ న్యాయమూర్తి , గవాయ్, జె. ఈ రాజ్యాంగధర్మాసనానికిసూచించినప్రశ్నలనుపునర్నిర్మించారు మరియు ఆరు ప్రశ్నలను రూపొందించారు, అతను ప్రతిపాదించిన వివేకవంతమైన తీర్పులో వాటికి సమాధానాలు ఇవ్వబడినాయి. అటువంటి ప్రతి ప్రశ్నపై నా అభిప్రాయాలు , గౌరవ న్యాయమూర్తి యొక్క వాటికి భిన్నంగా, సులభమైన సూచన కోసం ఇక్కడ పట్టిక రూపంలో వ్యక్తీకరించబడ్డాయి.

ప్రశ్న, గౌరవ న్యాయమూర్తిబి.ఆర్. గవాయ్, జె. ద్వారాపునర్నిర్మించినట్లుగా	**గౌరవ న్యాయమూర్తిఅభిప్రాయాలు**	**నాఅభిప్రాయాలు**
1. “ఆర్బీఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్న అధికారాన్ని పరిమితం	i) ఆర్బీఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్న	**i) అన్ని శ్రేణి , అన్ని విలువల బ్యాంకు నోట్లను రద్దు చేసే ప్రక్రియను ప్రారంభించి , అమలు చేసే అధికారంకేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది.** అయితే **చట్టంలోని సెక్షన్ 26(2) ప్రకారం అన్ని శ్రేణి , అన్ని విలువల బ్యాంకు నోట్లను రద్దు చేయాలని బ్యాంకు సెంట్రల్ బోర్డు సిఫారసు చేయలేదు.**

చేయవచ్చా, సబ్ సెక్షన్లో 'సిరీస్' అనే పదానికి ముందు కనిపించే 'ఏదైనా' అనే పదం దృష్ట్యా దీనిని "ఒకటి" లేదా "కొన్ని" శ్రేణి బ్యాంకు నోట్లకు మాత్రమే ఉపయోగించవచ్చా లేక "అన్ని" సిరీస్ లకు ఉపయోగించవచ్చా? ముఖ్యంగా, ఇంతకు ముందు రెండు సందర్భాల్లో విముద్రీకరణ ప్రక్రియ ప్లీనరీ చట్టాల ద్వారా జరిగినప్పుడు?”	అధికారాన్ని కేవలం ఒకటి లేదా కొన్ని శ్రేణి బ్యాంకు నోట్లకు మాత్రమే ఉపయోగించవచ్చు తప్ప అన్ని శ్రేణి బ్యాంకు నోట్లకు ఉపయోగించకూడదు అని పరిమితం చేయలేం. ii) **అన్ని శ్రేణి బ్యాంకు నోట్లకు** ఈ అధికారాన్ని ఉపయోగించవచ్చు. iii) ఇంతకుముందు రెండు సందర్భాల్లో విముద్రీకరణ ప్రక్రియ ప్లీనరీ చట్టం ద్వారా జరిగినంత మాత్రాన,**ఆర్బీఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2)** ప్రకారం **అలాంటి అధికారం ఉండదని భావించలేము.**	ii) **చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2)** విముద్రీక ప్రతిపాదనను **బ్యాంకు సెంట్రల్ బోర్డుద్వారా ప్రారంభించబ** కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫారసు చేసినప్పుడు **మాత్రమే వర్తిస్తుంద** iii) చట్టంలోని సెక్షన్ 26(2) ప్రకారం విముద్రీకరణకు **బ్యాం సెంట్రల్ బోర్డు నుంచి సిఫారసు అందిన తర్వాత కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆ సిఫార్సును ఆమోదించవచ్చు లేదా చేయకపోవ ఈ సిఫారసును కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదిస్తే దీనికి సంబంధిం** గెజిట్ లో **నోటిఫికేషన్ జారీ చేసే అవకాశం ఉంది** iv) **బ్యాంకు సెంట్రల్ బోర్డ్ సిఫారసు లేకపోయినా కేంద్ర ప్రభుత్వం విముద్రీకరణను ప్రారంభించి అమలు చేయవచ్చు** అయితే, ఈ విషయంలో **ప్లీనరీ చట్టం లేదా చట్టాన్ని రూపొందించడం ద్వారా మాత్రమే**ఇది జరగాలి, **చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద నోటిఫికేషన్ జారీ చేయ ద్వారా కాదు**, ఎందుకంటే **కేంద్ర ప్రభుత్వం విముద్రీకరణ ప్రతిపాదనను ప్రారంభించిన సందర్భాల్లో**ఈ నిబంధన **వర్తించదు**.
2. “ఆర్బీఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద ఉన్న అధికారాన్ని 'అన్ని' శ్రేణిగా భావిస్తే, ఆ సబ్ సెక్షన్ కింద కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్న అధికారాలు మితిమీరిన అధికారాల బదలాయింపు	“ఆర్బీఐ చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్న అధికారాన్ని అధికమైన శాసన అధికారాల బదలాయింపు ఇచ్చారనే కారణంతో కొట్టివేయలేము.”	i) చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్సెక్షన్ (2) కింద ఉన్న అధికారాన్ని "అన్ని" శ్రేణి లేదా "అన్ని" విలువలుగా భావించలేమని పేర్కొన్నందున ఈ ప్రశ్న పరిశీలనకు తలెత్తద ii) నా అభిప్రాయం ప్రకారం, బ్యాంక్ యొక్క సెంట్రల్ బోర్డ్"అన్ని శ్రేణి లేదా "అన్ని" విలువలుగా బ్యాంకు విముద్రీకరణను సిఫారసు చేసే అధికారాన్ని కలిగి ఉంటే, అది బ్యాంకుకు మితిమీరిన అధికారాలను అప్పగించిన కేసు అవుతుంది.

ఇవ్వడమేనా, అందువల్ల వాటిని రద్దు చేయాల్సి ఉంటుందా?”		
3. “2016 నవంబర్ 8వ తేదీ నాటి ఆక్షేపించబడిన నోటిఫికేషన్ నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియ చట్టంలో లోపభూయిష్టంగా ఉందనే కారణంతో రద్దు చేయాలా?”	“2016 నవంబర్ 8వ తేదీన జారీ చేసిన ఆక్షేపించబడిన నోటిఫికేషన్ లో నిర్ణయ ప్రక్రియలో ఎలాంటి లోపాల తో గురికాదు.”	i) విముద్రీకరణ చర్యను కేంద్ర ప్రభుత్వం **ఒక చట్టం లేదా ప్లీ** **చట్టంరూపొందించడంద్వారా**చేపట్టాల్సింది. ii) **విముద్రీకరణ ప్రతిపాదన కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి** **ఉత్పన్నమైనది, అందువల్ల చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సె** **(2) ప్రకారం నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా అమల్లోకి** ఎందుకంటే **తక్షణ కేసు వంటి కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి** **విముద్రీకరణ ప్రతిపాదన వచ్చిన సందర్భాల్లో ఈ నిబంధన** **వర్తించదు.** iii) నిర్ణయ ప్రక్రియలో బ్యాంకు సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆక్షేపించబడి చర్యపై తనసలహాను అందించడంలోవిచక్షణాధికారాన్నిఉపయోగించకపోవడం టి అంశాలు కూడా లోపభూయిష్టంగా ఉన్నాయి.బ్యాంకు కేం ప్రభుత్వ ఆదేశానుసారం వ్యవహరించిందని, కేంద్ర ప్రభుత్వ స్వతంత్ర అభిప్రాయాన్ని చెప్పలేదు. iv) **అందువల్ల చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కి** **2016 నవంబర్ 8న జారీ చేసిన ఆక్షేపించబడిన నోటిఫికేష** **చట్టవిరుద్ధం**.ఆక్షేపించబడిన నోటిఫికేషన్ లోని నిబంధనలన పొందుపరిచినఆ తర్వాత వచ్చిన **2016 ఆర్డినెన్స్, 2017 నా** **చట్టం** కూడా చట్టవిరుద్ధం.
4. “2016 నవంబర్ 8న జారీ చేసిన ఆక్షేపించబడిన నోటిఫికేషన్ను దామాషా పరీక్షను వర్తింపజేస్తూ రద్దు	“2016 నవంబర్ 8వ తేదీ నాటి ఆక్షేపించబడిన నోటిఫికేషన్ దామాషా పరీక్షను సంతృప్తి పరిచిందని, అందువల్ల ఆ ప్రాతిపదికన రద్దు	పై సమాధానాల దృష్ట్యా ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పనవసర లేదు.

చేయవచ్చా?"	చేయలేము."	
5. "2016 నవంబర్ 8వ తేదీ నాటిఆక్షేపించబడిన నోటిఫికేషన్ ప్రకారం నోట్ల మార్పిడికి ఇచ్చిన కాలపరిమితి అసమంజసమని చెప్పవచ్చా?"	"2016 నవంబర్ 8వ తేదీ నాటి ఆక్షేపించబడిన నోటిఫికేషన్ ప్రకారం నోట్ల మార్పిడికి ఇచ్చిన కాలపరిమితి అసమంజసమని చెప్పలేమ."	పై సమాధానాల దృష్ట్యా ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పనవసర లేదు.
6. "2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 24లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం సెక్షన్ 3 , సెక్షన్ 4(1)లోని నిబంధనలకు భిన్నంగా రద్దు చేసిన నోట్లను 2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 సబ్ సెక్షన్ (1) కింద జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్లలో పేర్కొన్న కాలపరిమితికి మించి స్వీకరించే స్వతంత్ర అధికారం ఆర్బీఐకి ఉందా?"	"2017 చట్టంలోని సెక్షన్ 4లోని సబ్ సెక్షన్ (1) కింద జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్లలో పేర్కొన్న కాలపరిమితికి మించి రద్దయిన నోట్లను స్వీకరించేందుకు సెక్షన్ 3, 4(1)లోని నిబంధనలకు భిన్నంగా ఆర్బీఐకి స్వతంత్ర అధికారం లేదు."	పై సమాధానాల దృష్ట్యా ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పనవసర లేదు.

పైన పేర్కొన్న నిర్ధారణలకు గల కారణాలను ఇప్పుడు చర్చిద్దాం.

ఈ కేసుల్లోవివాదం:

6. "నల్లధనం" నిల్వచేయడం, నకిలీలుమొదలైనవిఅవినీతితోకలిపినప్పుడు, మనసమాజంమరియుఆర్థికవ్యవస్థయొక్కప్రాణాధారాలనుతింటున్నాయి. తీవ్రవాద ఫండింగ్, మాదకద్రవ్యాలఅక్రమరవాణా, సమాంతరఆర్థికవ్యవస్థఆవిర్భావం, హవాలాలావాదేవీలతోసహామనీలాండరింగ్వంటివాటినినిర్మూలించడానికిఉద్దేశించి న ఏ చర్యనైనాఅభినందించాలి. ఆర్థికవ్యవస్థను, సమాజాన్నిశుభ్రపరచడానికి, పైనపేర్కొన్నదురాచారాలవల్లకలిగేమహమ్మారినుంచికోలుకోవడానికిఇలాంటిచర్య లుఅవసరం.

అందువల్లతక్షణకేసులోపెద్దవిముద్రీకరణఅనేదిసదుద్దేశంతోకూడినప్రతిపాదన అని కాదనలేం. ఏదేమైనా, నాప్రత్యేకఅభిప్రాయంలో, పెద్దవిముద్రీకరణ, సదుద్దేశంతో కూడినదైనను,

చట్టప్రకారంఏర్పాటుచేయబడినప్రక్రియకుఅనుగుణంగాజరిగిందాఅనిన్యాయపరం గాపరిశీలిస్తాను.

6.1 రిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియాచట్టం, 1934 లోనిసెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) కిందకేంద్రప్రభుత్వంఅధికారాన్నిఉపయోగించడంచుట్టూ ఈ కేసులలోవివాదంతిరుగుతుంది. చట్టంలోనిసెక్షన్ 26లోని సబ్సెక్షన్ (1) ప్రకారంప్రతిబ్యాంకునోటుదానిలోవ్యక్తీకరించినమొత్తంప్రకారంలీగల్టెండర్అవుతుంది మరియుకేంద్రప్రభుత్వంద్వారాహామీఇవ్వబడుతుంది. అయితే ఈ చట్టంలోనిసెక్షన్ 26లోని సబ్సెక్షన్ (2) ప్రకారం,నోటిఫికేషన్ లో పేర్కొన్న తేదీ నుంచి ఏ విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్ల శ్రేణి అయినా చట్టబద్ధమైనవి కావని కేంద్ర ప్రభుత్వం గెజిట్ ఆఫ్ ఇండియాలో నోటిఫికేషన్ జారీ చేసినప్పుడు బ్యాంకు నోట్లు చట్టబద్ధమైనవిగా ఉండవు. బ్యాంక్ యొక్కసెంట్రల్బోర్డ్సిఫారసుమేరకుఅలాంటినోటిఫికేషన్జారీచేయవచ్చు.

ఒకఛాలెంజ్ ఉంది.ఈ నిబంధన చట్టబద్ధత , కేంద్ర ప్రభుత్వం 2016 నవంబర్ 8న జారీ చేసిన

నోటిఫికేషన్ చెల్లుబాటును సవాలు చేస్తున్నారు.ఈ నోటిఫికేషన్ ఫలితంగా రూ.500/– మరియు రూ.1,000/– విలువ గల నోట్ల అన్ని సిరీస్ లను రద్దు చేయబడ్డాయి లేదా పైన పేర్కొన్న తేదీలో నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా చట్టబద్ధమైనవిగానిలిపివేశారు. ఈ దశలోనే, పేర్కొనవచ్చు. నోటిఫికేషన్ తరువాత గౌరవనీయ భారత రాష్ట్రపతి జారీ చేసిన "ది స్పెసిఫైడ్ బ్యాంక్ నోట్స్ (సేసెషన్ ఆఫ్ లయబులిటీస్) ఆర్డినెన్స్, 2016" (ఇకపై క్లుప్తత కోసం "2016 ఆర్డినెన్స్" అని పిలుస్తారు) అనే ఆర్డినెన్స్ వచ్చింది , తరువాత దీనిని పార్లమెంటు చట్టంగా మార్చింది , అనగా, "స్పెసిఫైడ్ బ్యాంక్ నోట్స్ (సేసెషన్ ఆఫ్ లయబులిటీస్) చట్టం , 2017" (ఇకపై క్లుప్తత కోసం "2017 చట్టం" అని పిలుస్తారు) మరియు ఆర్డినెన్స్ స్థానంలో 2017 మార్చి 1 న నోటిఫై చేయబడింది.

పైనపేర్కొన్ననోటిఫికేషన్జారీచేయడం, రూ.500/– మరియు రూ.1,000/– అన్నిసిరీస్లనురద్దుచేస్తూకేంద్రప్రభుత్వంతీసుకున్నచర్య ఈ రిట్పిటిషన్లలోతప్పుపట్టబడ్డాయి.

రిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియా చట్టం, 1934: ఒకఅవలోకనం

7. ముందుకువెళ్ళేముందు, సౌలభ్యంకోసంచట్టంలోనినిబంధనలనుపరిశీలించడంఉపయోగకరంగాఉంటుంది.

7.1 బ్యాంకునోట్లజారీనినియంత్రించడానికిమరియుభారతదేశంలోద్రవ్యస్థిరత్వాన్నికాపాడే ఉద్దేశ్యంతోనిల్వలనుఉంచడానికిరిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియానుఏర్పాటుచేయడంమరియుసాధారణంగాదేశంలోని ద్రవ్యంమరియుపరపతివ్యవస్థనుతనకుఅనుకూలంగానిర్వహించడం ఈ చట్టంయొక్కలక్షంమరియుఉద్దేశ్యం.

7.2 పెరుగుతున్న సంక్లిష్ట ఆర్థిక వ్యవస్థ సవాలును ఎదుర్కోవడానికి ఒక ఆధునిక ద్రవ్య విధాన చట్రాన్ని కలిగి ఉండటం చాలా అవసరమని, వృద్ధి లక్ష్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని ధరల స్థిరత్వాన్ని కొనసాగించడం ద్రవ్య విధానం యొక్క ప్రాధమిక లక్ష్యం అని చట్టం యొక్క పీఠిక పేర్కొంది. భారతదేశంలోద్రవ్య విధాన చట్రాన్నిరిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియానిర్వహిస్తుంది.

7.3 ఈ చట్టంయొక్క ఈ క్రిందినిబంధనలు ఈ కేసుయొక్కప్రయోజనాలకుసంబంధించినవిమరియు ఈ క్రిందివిధంగాసంగ్రహించబడ్డాయి:

"సెక్షన్ 2– నిర్వచనాలు: ఈ చట్టంలో , అంశంలేదాసందర్భంలోఏదైనావిరోధమైనది ఉంటేతప్ప, –

:xxxx

[a(ii)] "బ్యాంకు" అంటే ఈ చట్టంద్వారాఏర్పడినరిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియా;

[a(iii)] "బ్యాంక్ఫర్ఇంటర్నేషనల్సెటిల్మెంట్స్" అనగాహేగ్లోసంతకంచేసిన 1930 జనవరి 20 నాటిఒప్పందానికిఅనుగుణంగాస్విట్జర్లాండ్చట్టంప్రకారం ఆ పేరుతోస్థాపించబడినసంస్థ.]

[a(iv)] "బ్యాంక్నోట్" అంటేసెక్షన్ 22 కిందభౌతికంగాలేదాడిజిటల్రూపంలోబ్యాంకుద్వారాజారీచేయబడిన బ్యాంకునోట్;]

xxxxxx

(బి) "సెంట్రల్బోర్డ్" అంటేబ్యాంక్యొక్కసెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్డైరెక్టర్స్;

:xxxx

(cc) "ఇంటర్నేషనల్మానిటరీఫండ్" మరియు "ఇంటర్నేషనల్బ్యాంక్ఫర్రీకన్స్ట్రక్షన్అండ్డెవలప్ మెంట్ "

అంటేవరుసగా "ఇంటర్నేషనల్ఫండ్" మరియు "ఇంటర్నేషనల్బ్యాంక్", ఇంటర్నేషనల్మానిటరీఫండ్అండ్బ్యాంక్యాక్ట్, 1945 లోసూచించబడిన;

:xxxx

(డి) "రూపాయినాణెం" అంటేనాణేలచట్టం, 2011 (2011 యొక్క 11) నిబంధనలప్రకారంభారతదేశంలోచట్టబద్ధమైన (★★★) రూపాయలు.

7.4 ఈ చట్టంలోనిచాప్టర్ 2లో స్థాపన, మూలధనం , యజమాన్యం, వ్యాపారం కుసంబంధించింది. సెక్షన్ 3 రిజర్వ్బ్యాంక్స్థాపనమరియునమోదుగురించిమాట్లాడుతుంది, సెక్షన్ 7 బ్యాంకుయజమాన్యంగురించిమాట్లాడుతుంది. సెక్షన్ 8 కేంద్రబోర్డుకూర్పును, బ్యాంకుడైరెక్టర్లపదవీకాలాన్నినిర్దేశిస్తుంది. సెక్షన్ 30 బ్యాంకుసెంట్రల్బోర్డునురద్దుచేసేకేంద్రప్రభుత్వానికిఉన్నఅధికారాలకుసంబంధించినది.

7.5 ఈ కేసులప్రయోజనానికిసంబంధించినచట్టంలోనిమూడవఅధ్యాయంసెంట్రల్బ్యాంకింగ్ఫంక్షన్లగురించివివరిస్తుంది. ఈ కేసులప్రయోజనాలకోసం, సెక్షన్లు 22, 23, 24, 25, 26, 26 ఎ, 27, 28 మరియు 34 సంబంధితమైనవిమరియువాటినిక్రిందవిధంగాచదవబడ్డాయి:

"22. **బ్యాంకు నోట్లను జారీ చేసే హక్కు**–(1) 1[భారతదేశంలో] బ్యాంకు నోట్లను జారీ చేసే ఏకైక హక్కు బ్యాంకుకు ఉంటుంది , మరియు సెంట్రల్ బోర్డ్ సిఫారసు మేరకు [కేంద్ర ప్రభుత్వం] నిర్ణయించిన కాలానికి , [కేంద్ర ప్రభుత్వం] సరఫరా చేసిన భారత ప్రభుత్వ కరెన్సీ నోట్లను జారీ చేయవచ్చు, మరియు బ్యాంకు నోట్లకు వర్తించే ఈ చట్టంలోని నిబంధనలు ,

ఒకవేళ విరుద్ధమైన ఉద్దేశ్యం కనిపించకపోతే , [కేంద్ర ప్రభుత్వం] లేదా బ్యాంకు ద్వారా జారీ చేయబడిన భారత ప్రభుత్వ కరెన్సీ నోట్లన్నింటికీ అటువంటి కరెన్సీ నోట్లు బ్యాంకు నోట్ల మాదిరిగానే వర్తించబడతాయి మరియు బ్యాంకు నోట్లకు సంబంధించి ఈ చట్టంలోని ప్రస్తావనలను తదనుగుణంగా అర్థం చేసుకోవాలి.

(2) ఈ అధ్యాయంఅమల్లోకివచ్చినతేదీనుండి 5[కేంద్రప్రభుత్వం] ఎటువంటికరెన్సీనోట్లనుజారీచేయదు."

"23. **ఇష్యూ డిపార్ట్మెంట్**– (1) బ్యాంకు నోట్ల జారీని బ్యాంకు ఒక ఇష్యూ డిపార్ట్ మెంట్ లో నిర్వహిస్తుంది , దీనిని బ్యాంకింగ్ డిపార్ట్ మెంట్ నుండి వేరు చేసి ఉంచాలి మరియు సెక్షన్ 34లో నిర్వచించిన విధంగా ఇష్యూ డిపార్ట్ మెంట్ యొక్క అప్పులు మినహా ఇష్యూ డిపార్ట్ మెంట్ యొక్క ఆస్తులు మరే ఇతర బాధ్యతకు లోబడి ఉండవు.

(2) ఇతర బ్యాంకు నోట్లకు బదులుగా లేదా రిజర్వ్ లో భాగంగా ఉండటానికి ఈ చట్టం ద్వారా అనుమతించబడిన నాణెం , బులియన్ లేదా సెక్యూరిటీలకు బదులుగా తప్ప ఇష్యూ డిపార్ట్ మెంట్ బ్యాంకింగ్ డిపార్ట్ మెంట్ కు లేదా మరే ఇతర వ్యక్తికి బ్యాంకు నోట్లను జారీ చేయదు.

"[24] **నోట్లవిలువలు**– (1) సబ్సెక్షన్ (2) నిబంధనలకులోబడి, బ్యాంకునోట్లురెండురూపాయలు, ఐదురూపాయలు, పదిరూపాయలు, ఇరవైరూపాయలు, యాభైరూపాయలు, వందరూపాయలు, ఐదువందలరూపాయలు, వెయ్యిరూపాయలు, ఐదువేలరూపాయలుమరియుపదివేలరూపాయలులేదాఅటువంటిఇతరవిలువలు, పదివేలరూపాయలకుమించకుండాఉండాలి,సెంట్రల్బోర్డ్సిఫారసు మేరకుకేంద్రప్రభుత్వం ఈ విషయంలోపేర్కొనవచ్చు.

(2) కేంద్రప్రభుత్వం, సెంట్రల్బోర్డ్సిఫారసుమేరకు, ఈ విషయంలోపేర్కొనదగినవిలువకలిగినబ్యాంకునోట్లనుజారీచేయకుండాలేదానిలిపివేయమనిఆదేశించవచ్చు.]"

"25. **బ్యాంకు నోట్లరూపం**–

సెంట్రల్బోర్డ్చేసినసిఫార్సులనుపరిగణనలోకితీసుకున్నతరువాత బ్యాంకునోట్లరూపకల్పన, రూపంమరియుమెటీరియల్ను [కేంద్రప్రభుత్వం] ఆమోదించినవిధంగాఉండాలి.”

"26. **నోట్లయొక్కచట్టపరమైనటెండర్స్వభావం-** (1) సబ్సెక్షన్ (2) యొక్కనిబంధనలకులోబడి, ప్రతిబ్యాంకునోటు [భారతదేశంలో] ఏ ప్రదేశంలోనైనాచట్టబద్ధంగాఉంటుంది

చెల్లింపులేదాఖాతాలోదానిలోవ్యక్తీకరించినమొత్తానికి, మరియు [కేంద్రప్రభుత్వం] ద్వారాహామీఇవ్వబడుతుంది.

(2) సెంట్రల్ బోర్డ్ సిఫారసు మేరకు ,[కేంద్ర ప్రభుత్వం] భారత గెజిట్ లో నోటిఫికేషన్ ద్వారా , నోటిఫికేషన్ లో పేర్కొనబడిన తేదీ నుండి , ఏదైనావిలువ యొక్క ఏదైనా శ్రేణి బ్యాంకు నోట్లు చట్టబద్ధమైనవి కావుఅ ని ప్రకటించవచ్చు . (బ్యాంకు యొక్క అటువంటి కార్యాలయం లేదా ఏజెన్సీలో మినహాయించి మరియు నోటిఫికేషన్ లో పేర్కొనబడినంత వరకు).”

“[26A. **కొన్నిబ్యాంకునోట్లుచట్టబద్ధమైనవిగాఉండవు-** సెక్షన్ 26లో ఏదైనాఉన్నప్పటికీ , 1946 జనవరియొక్క13 వ తేదీకిముందుజారీచేయబడినఐదువందలరూపాయలు, వెయ్యిరూపాయలులేదాపదివేలరూపాయలవిలువకలిగిన ఏ బ్యాంకునోటుకూడాచెల్లింపులోలేదాఖాతాలోదానిలోవ్యక్తీకరించినమొత్తానికిలెక్కనచట్టబద్ధంగాఉండదు.]

“27. **నోట్లనుతిరిగిజారీచేయడం:** చిరిగిపోయిన,వికృతమైనలేదాఅధికంగాచెడిపోయినబ్యాంకునోట్లనుబ్యాంకుతిరిగిజారీచేయదు.”

XXX

“34. **ఇష్యూడిపార్ట్మెంట్యొక్కఅప్పులు –** (1) ఇష్యూ డిపార్ట్ మెంట్ యొక్క అప్పులు ప్రస్తుతానికి చెలామణిలో ఉన్న భారత ప్రభుత్వ కరెన్సీ నోట్లు

మరియు బ్యాంకు నోట్ల మొత్తానికి సమానంగా మొత్తం అయి ఉండాలి.”

7.6 సెక్షన్ 22 ప్రకారం భారతదేశంలో బ్యాంకు నోట్లను జారీ చేసే పూర్తి హక్కు బ్యాంకుకు ఉంది మరియు బ్యాంకు యొక్క సెంట్రల్ బోర్డ్ సిఫార్సుపై కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన కాలానికి, కేంద్ర ప్రభుత్వం సరఫరా చేసిన భారత ప్రభుత్వ కరెన్సీ నోట్లను జారీ చేయవచ్చు. మూడవ అధ్యాయం అమల్లోకి వచ్చిన తేదీ నుంచి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక రూపాయి డినామినేషన్ తప్ప మరే కరెన్సీ నోట్లను జారీ చేయదు.

7.7 బ్యాంకు నోట్ల జారీ బ్యాంకు యొక్క ఇష్యూ డిపార్ట్ మెంట్ ద్వారా ఉంటుంది , ఇది బ్యాంకింగ్ డిపార్ట్ మెంట్ నుండి వేరు చేయబడుతుంది మరియు ఇష్యూ డిపార్ట్ మెంట్ యొక్క ఆస్తులు చట్టంలోని సెక్షన్ 23 ప్రకారం , చట్టంలోని సెక్షన్ 34 కింద నిర్వచించబడిన ఇష్యూ డిపార్ట్ మెంట్ యొక్క అప్పు కాకుండా మరే ఇతర అప్పుకు లోబడి ఉండవు. ఈ చట్టంలోనిసెక్షన్ 34 ప్రకారంఇష్యూడిపార్ట్మెంట్యొక్కఅప్పులుప్రస్తుతానికిచెలామణిలోఉన్నభారతప్రభుత్వకరెన్సీనోట్లుమరియుబ్యాంకునోట్లమొత్తానికిసమానమైనమొత్తాన్నికలిగిఉంటాయి.

7.8 సెక్షన్ 24 లోని సబ్ సెక్షన్ (1) ప్రకారం సెక్షన్ 24 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) నిబంధనలకు లోబడి బ్యాంకు నోట్లు రెండు రూపాయలు , ఐదు రూపాయలు , పది రూపాయలు , ఇరవై రూపాయలు, యాభై రూపాయలు , వంద రూపాయలు , ఐదు వందల రూపాయలు , వెయ్యి రూపాయలు, ఐదు వేల రూపాయలు మరియు పది వేల రూపాయలు లేదా అటువంటిఇతరవిలువలతో ఉండాలి , పదివేల రూపాయలకు మించరాదు , బ్యాంకు సెంట్రల్ బోర్డ్ సిఫారసు మేరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో పేర్కొనవచ్చు.ఏదేమైనా, ఈ నిబంధన

సెక్షన్ 24 యొక్కసబ్సెక్షన్ (2) కులోబడిఉంటుంది, ఇదిబ్యాంకుయొక్కసెంట్రల్బోర్డ్సిఫార్సుపైకేంద్రప్రభుత్వం ఆ విషయంలోపేర్కొన్నవిధంగాఅటువంటివిలువకలిగినబ్యాంకునోట్లనుజారీచేయకుండాలేదా నిలిపివేయాలనిఆదేశించవచ్చు. చట్టంలోనిసెక్షన్ 25 ద్వారాసెంట్రల్బోర్డుచేసినసిఫార్సునుపరిగణనలోకితీసుకున్నతర్వాతఅన్నిబ్యాంకునోట్లడిజై న్నుకేంద్రప్రభుత్వంఆమోదించాల్సిఉంటుంది.

7.9 ఈ చట్టంలోనిసెక్షన్ 26 యొక్కసబ్సెక్షన్ (1) ప్రకారం, ప్రతిబ్యాంకునోటుభారతదేశంలోని ఏ ప్రదేశంలోనైనాచెల్లింపులోలేదాదానిలోవ్యక్తీకరించినమొత్తానికిసంబంధించిచట్టబద్ధంగాఉం టుందిమరియుకేంద్రప్రభుత్వంద్వారాహామీఇవ్వబడుతుంది. ఏదేమైనా, ఇదిచట్టంలోనిసెక్షన్ 26 యొక్కసబ్సెక్షన్ (2) కులోబడిఉంటుంది, దీనిప్రకారం, సెంట్రల్బోర్డ్సిఫార్సుపైకేంద్రప్రభుత్వం, భారతగెజిట్లోనోటిఫికేషన్జారీచేయడంద్వారా, నోటిఫికేషన్లోపేర్కొన్నతేదీనుండి, ఏ డినామినేషన్యొక్క ఏ శ్రేణిబ్యాంకునోట్లుచట్టబద్ధమైనవికావనిప్రకటించవచ్చు. బ్యాంక్యొక్కఅటువంటికార్యాలయంలేదాఏజెన్సీలోసేవ్చేయండిమరియునోటిఫికేషన్లోపేర్కొన బడ్డమేరకు. ఈ కేసులో ఈ నిబంధనవివాదానికికేంద్రబిందువుగాఉన్నందున ఈ నిబంధనపైతదుపరిదశలోమరింతచర్చజరుగుతుంది.

7.10 1946లో చేపట్టినవిముద్రీకరణతర్వాత 1946 జనవరి 13వ తేదీకిముందుజారీచేసిన రూ.500/-, రూ.1,000/-, రూ.10,000/-, విలువగలనోట్లుచట్టబద్ధమైనవిగానిలిచిపోయాయి. 1946లో

జరిగినపెద్దవిముద్రీకరణకుఅనుగుణంగాసెక్షన్ 26ఏనుచట్టంలోచేర్చారు, ఇదిమొదటఆర్డినెన్స్ద్వారా, తరువాతపార్లమెంటుచట్టంద్వారాజరిగింది. సెక్షన్26ఏను 1956 చట్టం 62 ద్వారా 01.11.1956 నుండిఅమలులోకితెచ్చారు.

7.11 సెక్షన్ 27 ప్రకారంఒకనోటు చిరిగిపోయినా , వికృతంగాఉన్నా, అతిగాచెడిపోయినాబ్యాంకు ఆ నోటునుతిరిగిజారీచేయకూడదు. అదేవిధంగా, సెక్షన్ 28 ప్రకారంభారతప్రభుత్వకరెన్సీనోటులేదాబ్యాంకునోటుపోయిన, దొంగిలించబడినా, ఛిన్నాభిన్నమైనలేదాలోపము కలిగిన , దానివిలువను ఏ వ్యక్తిఅయినాకేంద్రప్రభుత్వంలేదాబ్యాంకునుండి రాబట్టకొనలేరు.

7.12 సెక్షన్ 28ఏ ప్రకారంకొన్నిసందర్భాల్లోప్రత్యేకబ్యాంకునోట్లు, ప్రత్యేకరూపాయినోట్లజారీగురించిప్రస్తావించారు. 1959 చట్టం 14 ద్వారా ఈ నిబంధనచేర్చబడింది,01.05.1959 నుండిఅమల్లోకివచ్చింది.

సమర్పణలు:

8 పిటిషనర్లతరఫుగౌరవ సీనియర్న్యాయవాది , గౌరవభారతఅటార్నీజనరల్, ప్రతివాదిబ్యాంకుతరఫునగౌరవసీనియర్న్యాయవాది, అందరికీగౌరవ న్యాయవాదులుసహకరించారు.

8.1 పిటిషనర్ల లో కొందరితరఫుగౌరవ సీనియర్న్యాయవాదిశ్రీపి . చిదంబరంవాదనలువినిపిస్తూ,గెజిట్ ఆఫ్ ఇండియాలో నోటిఫికేషన్ జారీ చేసే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉందని ,ఏ విలువగల ఏదైనాశ్రేణిబ్యాంకునోట్లను చట్టబద్ధమైనవిగా నిలిచిపోయినవిగాప్రకటిస్తూఅటువంటికరెన్సీనోట్లనురద్దుచేయడంసెక్షన్ 26లోని సబ్సెక్షన్ (2)

ప్రకారంనిర్దేశితకొన్నివిధానపరమైనషరతులకులోబడి.ఆయనఅభిప్రాయంప్రకారం,ఏ విలువగల ఏదైనాశ్రేణిబ్యాంకునోట్లను రద్దు చేస్తూ గెజిట్ ఆఫ్ ఇండియాలో నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడానికి ముందు ముందుగా బ్యాంకు సెంట్రల్ బోర్డు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫార్సు చేయాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వం గెజిట్ ఆఫ్ ఇండియాలో ఒక సాధారణ నోటిఫికేషన్ ద్వారా సుమోటోగా మరియు బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ యొక్క సిఫారసు లేనప్పుడు, ఈ నిబంధన కింద గెజిట్ నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా చలామణిలో ఉన్న ఏ కరెన్సీ నోటును రద్దు చేయలేదు.

8.2 అలాగే, బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్సిఫారసుమేరకుఒకనిర్దిష్టవిలువ గల ఒకనిర్దిష్టశ్రేణిబ్యాంకునోట్లనుమాత్రమేకేంద్రప్రభుత్వంరద్దుచేయవచ్చు. మరోమాటలోచెప్పాలంటే, "ఏదైనావిలువ గల " యొక్క "ఏదైనా" శ్రేణిబ్యాంకునోట్లుఅనేపదాన్ని "అన్ని" విలువల "అన్ని" శ్రేణిబ్యాంకునోట్లుగాఅర్థంచేసుకోలేము. "ఏదైనా" అనేపదంసెక్షన్ లో రెండుసార్లు సంభవించే దానికి ఉద్దేశించబడిన అర్థాన్ని ఇవ్వాలి తప్ప ఊహించిన అర్థం మరియు వ్యాఖ్యానం కాదు.

8.3 తక్షణకేసులో, కేంద్రప్రభుత్వంచట్టంలోనిసెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) కిందసూచించినప్రక్రియనుపాటించకుండా, రూ.500/- మరియు రూ.1,000/- విలువకలిగినఅన్నిశ్రేణిబ్యాంకునోట్లనురద్దుచేస్తూ 2016 నవంబర్ 8 న గెజిట్ఆఫ్ఇండియాలోనోటిఫికేషన్జారీచేసిందనిశ్రీచిదంబరంవాదించారు.ఫలితంగాచలామణిలోఉన్ననోట్లలో 86 శాతంరద్దయ్యాయి.పెద్దవిముద్రీకరణవల్లకలిగేతీవ్రపరిణామాలుఅందరికీతెలిసినవేనని, దీనిపైన్యాయపరమైనచర్యలుతీసుకోవచ్చునని పేర్కొన్నారు. లేకపోతే కూడాబ్యాంకుసెంట్రల్బోర్డ్చేసినసిఫారసు,ఇదిఒకపూర్వస్థితి

షరతు,లేనప్పుడుకేవలంనోటిఫికేషన్జారీచేయడంద్వారావిముద్రీకరణనుచేపట్టడంచట్టవిరుద్ధం.అంతేకాకుండా రూ.500, రూ.1,000 నోట్లనుఒక పెన్నుపోటుతోరద్దుచేయడంసాధ్యంకాదు.చట్టంలోనిసెక్షన్ 26లోని సబ్సెక్షన్ (2) లో 'ఏదైనా' అనేపదానికిఅర్థం, బ్యాంకునోటుయొక్క "ఒకనిర్దిష్ట" విలువయొక్క "ఒకనిర్దిష్ట" శ్రేణి, మరియు "అన్ని" డినామినేషన్ల "అన్ని" శ్రేణి లుకాదు .ఆ సమయంలోచలామణిలోఉన్న రూ.500/- మరియు రూ.1000/- నోట్లనురద్దుచేస్తూనోటిఫికేషన్జారీచేయడంచట్టవిరుద్ధమని, అధికారదుర్వినియోగంసరికాదని, ఏకపక్షంగాఉందని, అందువల్లదాన్నిఅట్లప్రకటించాలనిఆయనవాదించారు.

8.4 ఆశ చట్టంలోనిసెక్షన్ 26లోని సబ్సెక్షన్ (2)కుచట్టబద్ధంగా పనిచేయతగిన మరియు ఆచరణయోగ్యమైన, వివరణఇవ్వాలని, ఒకనిర్దిష్టవిలువకలిగినఅన్నినోట్లనురద్దుచేసేఅధికారాన్ని ఈ న్యాయస్థానం కేంద్రప్రభుత్వానికిఇవ్వరాదని, అటువంటిచర్యచట్టంలోనిసెక్షన్ 26లోని సబ్సెక్షన్ (2) కిందప్రతిపాదించినలక్ష్యానికివిరుద్ధంగాఉంటుందనిసీనియర్న్యాయవాదినొక్కిచెప్పారు.

8.5 పిటిషనర్లతరఫు గౌరవసీనియర్న్యాయవాదివాదనలువినిపిస్తూ , 'ఏదైనా' అనేపదాన్ని 'అన్నీ' అనిఅర్థంచేసుకోరాదని, అలాంటివ్యాఖ్యానంభారతఆర్థికవ్యవస్థకువినాశకరమని, చట్టంయొక్కనిజమైనఅక్షరస్ఫూర్తికివిరుద్ధమనివాదించారు."ఏదైనా" అనేపదానికి "అనేకవాటిలోఒకటి" అనిఅర్థంఅని, "అందరూ" కాదనిఆయనవాదించారు.అందువల్లకార్యనిర్వాహకనోటిఫికేషన్జారీచేయడంద్వారాఒకనిర్దిష్ట విలువకుచెందిన ఒక శ్రేణిరద్దు చేయవచ్చునని ఒకనిర్దిష్టవిలువకుచెందినఅన్నిశ్రేణినోట్లులేదాఅన్నిశ్రేణి ల అన్ని విలువ గల బ్యాంకునోట్లనురద్దుచేయలేమనిఆయనపేర్కొన్నారు.సెక్షన్నురీడ్ డౌన్ చేస్తే రాజ్యాంగవిరుద్ధంఅనేదురలవాట్లనుంచికాపాడుకోవచ్చనివాదించారు;లేకపోతే,

అన్నిరకాలబ్యాంకునోట్లనురద్దుచేసేఅధికారంకేంద్రప్రభుత్వానికిఏకపక్షంగా, ఎటువంటిమార్గదర్శకత్వంలేనిమితిమీరినఅధికారంఅవుతుంది.అలాంటిఅధికారాన్నికేంద్రప్రభుత్వానికిఅప్పగిస్తేఅదిచట్టంలోనినిబంధనలకువిరుద్ధంఅవుతుంది.కేంద్రప్రభుత్వంవిచక్షణాధికారాన్నిఉపయోగించడంఅనేదిఏదైనానిర్దిష్టడినామినేషన్కుచెందిననిర్దిష్టశ్రేణిబ్యాంకునోట్లనురద్దుచేసేంతవరకుమాత్రమేఉంటుందని, అదికూడాబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్సిఫారసుమేరకు, అని ఆయనవాదించారు.ఏవైనాలేదాఅన్నివిలువ గలబ్యాంకువిముద్రీకరణనుసిఫారసుచేసేఇటువంటివిస్తారమైనఅధికారాలుబ్యాంకుకుకూడా ఉండవు.

8.6 గౌరవసీనియర్న్యాయవాదిశ్రీశ్యామ్దివాన్ 2017 రిట్పిటిషన్ (సివిల్) నెం.149లో పిటిషనర్,మల్వీందర్ సింగ్ ,తరఫునవాదనలువినిపిస్తూ, భారతదేశంలోని ఏ ప్రదేశంలోనైనాచట్టబద్ధమైనటెండర్గాప్రతిబ్యాంకునోటుకుసంబంధించికేంద్రప్రభుత్వంఇచ్చినహామీతోపాటు, అటువంటినోట్లుచట్టంలోనిసెక్షన్ 34 ప్రకారంబ్యాంకుఇష్యూడిపార్ట్మెంట్యొక్కఅప్పులుకూడా, ప్రస్తుతానికిచెలామణిలోఉన్నభారతప్రభుత్వకరెన్సీనోట్లుమరియుబ్యాంకునోట్లవిలువమేరకుఅనివాదించారు.

8.7 భారతఆర్థికవ్యవస్థపైపెద్దవిముద్రీకరణదీర్ఘకాలికప్రభావాలనుతగ్గించడానికి సంబంధించినిర్దిష్టకర్తవ్యంలేనప్పుడు, చలామణిలోఉన్నమొత్తంకరెన్సీలో 86.4% నోట్లనురద్దుచేస్తూకేంద్రప్రభుత్వంతీసుకున్ననిర్ణయంస్పష్టమైననిరంకుశత్వం కారణంగాదెబ్బతింటుందనిసీనియర్న్యాయవాదివాదించారు.

8.8 సీనియర్న్యాయవాదివాదిస్తూ, దామాషాపరీక్షనువర్తింపజేయడంద్వారా, నవంబర్ 8, 2016

నాటిచెల్లనిప్రకటననుపక్కనపెట్టవలసిఉంటుంది.

8.9 నోట్లరద్దునిర్ణయానికి, సాధించలనుకున్నలక్ష్యానికిఎలాంటిసంబంధంలేదనినిర్ధారణకురావడానికిశాస్త్రీయసమానత్వపరీక్షనుప్రస్తుతకేసుకువర్తింపజేయవచ్చునివాదించడానికి**కె. ఎస్ .పుట్టస్వామి (రిటైర్డ్) (ఆధార్) వర్సెస్యూనియన్ఆఫ్ఇండియా (2019) 1 SCC1**ఆధారంగాపెట్టారు.

8.10 2016 డిసెంబరు 31 నాటిసర్క్యులర్వివక్షాపూరితమైనదిఅనివాదించబడింది, నిర్దిష్టబ్యాంక్నోట్లనుమార్పిడిచేయడానికిభారతదేశంలోనివసించేభారతీయులకుఅధికద్రవ్యపరిమితివర్తించదు. సూచించనంతవరకు; అయితే, ద్రవ్యపరిమితిరూ. FEMA నిబంధనలకుఅనుగుణంగాభారతదేశంనుండిఎప్పుడునోట్లనుతీసుకున్నారనేదానిపైఆధారపడిప్రవాసభారతీయులకు (NRIలు) ఒక్కొక్కరికి 25,000/ ద్రవ్యపరిమితినిర్ణయించబడింది. డిసెంబర్ 30, 2016 తర్వాతవచ్చినభారతీయకస్టమ్స్జారీచేసినధృవీకరణపత్రాన్నిసమర్పించాల్సిఉన్నందునNRIలపైఅదనపుబాధ్యతవిధించబడింది, SBNలదిగుమతిమరియువాటివివరాలుమరియువిలువనుసూచిస్తుంది.

8.11 దీనిపైవాదించేందుకుసెంటర్ఫర్మానిటరింగ్ఇండియన్ఎకానమీ (2018) శ్రీమహేష్వ్యాసచించిన "ఉపాధిపైవిముద్రీకరణప్రభావాన్నిఅంచనావేయడానికిఫాస్ట్ఫ్రీక్వెన్సీహౌస్హోల్డ్సర్వేడేటానుఉపయోగించడం " అనేకథనాన్నిసీనియర్న్యాయవాదిన్యాయస్థానందృష్టికితీసుకువచ్చారు. నోట్లరద్దుఅమలులోఉంది, ఉపాధిలోగణనీయమైనతగ్గింపుఉందిమరియు నోట్లరద్దుజరిగిననాటినుండిఉపాధిరేట్లురెండునెలలక్రితం 12 మిలియన్లుకంటేతక్కువగాఉన్నాయి. ఈ కథనంపైఆధారపడి, విముద్రీకరణఫలితంగాలక్షలాదిమందిఉద్యోగాలుకోల్పోయారనిఆయనసమర్పించారు.

9. దీనికివిరుద్ధంగా, సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) కిందకేంద్రప్రభుత్వానికిఅధికారంఉందనివాదిస్తూ, సీనియర్న్యాయవాదిశ్రీపి. చిదంబరంయొక్కవాదనలనుభారతదేశానికిచెందినఅటార్నీజనరల్శ్రీఆర్.వెంకటరమణతీవ్రంగాప్రతిఘటిస్తు,చట్టంఏకపక్షంగాలేదనిమార్గదర్శకాలతోరూపొందించబడినది .. ఏదైనాకరెన్సీనోటులేదాచట్టబద్ధమైనటెండర్ విముద్రీకరణచేసేఅధికారంకేంద్రప్రభుత్వానికిఉంది. మరియుఅలాంటిఅధికారంవిస్తృతమైనదిమరియువిస్తృతివ్యాప్తికలిగిఉంటుంది. మరియు ఈ న్యాయస్థానం అధికారాలపరిమితికిసంబదించినవివరణఇవ్వకపోవచ్చు. సెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్సిఫారసుఆధారంగాగెజిట్ఆఫ్ఇండియాలోప్రకటననుజారీచేయడంద్వారాకేంద్రప్రభుత్వానికిఉన్నఅధికారాన్నివినియోగించుకుంటారనిఆయనవాదించారు.

9.1 దీనికిసంబంధించి, గౌరవనీయులుఅటార్నీజనరల్ ఈ విధంగానొక్కివక్కానించారు. విముద్రీకరణఅంతకుముందు 1946 మరియు 1978 సంవత్సరాలలోశాసనాలుజారీచేయడంద్వారాజరిగింది. మరియు ఆ తర్వాత, పేర్కొన్నశాసనాలను పార్లమెంటుచట్టాలుగామార్చడంజరిగింది.ప్రస్తుతవిషయంనోట్లరద్దువంబర్ 8, 2016, అన్నిరకాలబ్యాంక్నోట్ల Rs. 500/-, మరియు Rs.1000/- విలువకలిగినవి. వీటికోసంగేజీట్ప్రకటననువిడుదలచేసింది. చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) ప్రకారంఖచ్చితంగాచెల్లుతుంది.

9.2 నవంబరు 8,2016 నాటిప్రకటనలోస్పష్టంగాపేర్కొన్న రూ.500/ మరియు రూ.1,000/ కరెన్సీవిముద్రీకరణద్వారాసాధించాల్సినముఖ్యలక్ష్యాలనుదృష్టిలోఉంచుకునిఅక్షేపించుబడినగెజిట్ప్రకటనజారీచేయబడిందనిగౌరవనీయులుఅటార్నీజనరల్వాదించారు. 2016 నాటిప్రధానలక్ష్యంనల్లధనాన్నినిర్మూలించడం,భారతఆర్థికవ్యవస్థనుండినకిలీకరెన్సీనితొలగించ

డం, మరియుతీవ్రవాదనిధులనునిరోధించడం. అందువల్ల, 2016 నవంబరు 8 నాటిఅక్షేపించబడినప్రకటనచట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) కిఅనుగుణంగాఉన్నందున, పిటిషనర్లతరపునహాజరైనసీనియర్న్యాయవాదిచేసినసమర్పణలలోఎటువంటివిలువలేదనిఆయ నవాదించారు.

9.3 గౌరవనీయులుఅటార్నీజనరల్శ్రీఆర్. వెంకటరమణి, ఈవిధంగాన్యాయస్థానంకుసమర్పించారు. 2017 చట్టంద్వారానిర్బంధించబడినప్రకటనద్వారాతీసుకోబడినచర్యఆమోదించబడిందనిమరియుకా ర్యనిర్వాహకచర్యపార్లమెంటుసంకల్పంద్వారధృవీకరించబడినందున, ప్రకటననుసవాలుచేయరాదనితదుపరిసమర్పించారు.

9.4 చట్టంలోని సెక్షన్26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) లోని "బ్యాంక్నోట్లవరుస" అనేపదాలముందు "ఏదైనా" అనేపదాన్ని "అన్నీ" అనిఅర్థంచేసుకోవాలనిగౌరవనీయులుఅటార్నీజనరల్వాదించారు. "ఏదైనా" అనేపదానికి "అన్ని" అనిఅర్థంకాదనిపిటిషనర్లవాదనలోపభూయిష్టంగాఉందని, అదేఅంగీకరించినట్లయితే, ప్రతివరుసకువేర్వేరునోటిఫికేషన్లుజారీచేయడానికిప్రభుత్వంఅనుమతిస్తుందని , అయితే, అన్నివరుసలకుప్రభుత్వంఉమ్మడిప్రకటనజారీచెయ్యడాన్నినిషేధించబడుతుందనిఆయనసమ ర్పించారు.

9.5 చట్టంలోనిసెక్షన్ 26లోని సబ్సెక్షన్ 2లో "ఏదైనా" అనేపదాన్నిరెండుచోట్లఉపయోగించారనిమరియు "బ్యాంక్నోట్లవరుస" అనేపదానికిముందుఉన్న "ఏదైనా" అనేపదాన్ని "అన్నీ"

అనిఅర్థంచేసుకోవాలనిగౌరవనీయులుఅటార్నీజనరల్సమర్పించారు. అయితే“విలువ” అనేపదానికిముందుఉన్న “ఏదైనా” అనేపదాన్నిఏకవచనంలేదావేరేవిధంగాఅర్థంచేసుకోవచ్చు. గౌరవనీయులుఅటార్నీజనరల్ఆధారంనుప్రవేశపెట్టారు. ***మహరాజ్సింగ్వర్సస్ఉత్తరప్రదేశ్రాష్ట్రం***(1977)పై ఆధారపడుతూ , ఒకేనిబంధనలోరెండుసార్లుఉపయోగించినఒకేపదంఅటువంటిప్రతివాదుకలోవేరేఅర్థాన్నికలిగి ఉండటానికిఅనుమతించబడుతుందనివాదించారు.

9.6 గౌరవనీయులుఅటార్నీజనరల్, చట్టంలోని సెక్షన్26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) కిందఉన్నఅధికారాలుఅందులోఅందించినవిధంగాఉపయోగించబడలేదని, మరియు పేటెంట్ఏకపక్షనిర్ణయంతీసుకునేప్రక్రియలోపభూయిష్టంగాఉందనిపిటిషనర్లుచేసినసమర్పణనుగౌరవనీయులుఅటార్నీజనరల్వాదించారు. సమర్థించదగినదికాదు. చట్టంలోనిసెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్
(2) సెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్సిఫారసుమేరకుకేంద్రప్రభుత్వంపెద్దనోట్లరద్దుపైనిర్ణయంతీసుకోవచ్చనిసూచిస్తోందని, ప్రస్తుతసందర్భంలో, బ్యాంక్చేసినసిఫార్సునుఆయనసమర్పించారు. నోట్లరద్దుసిఫారసుచేసినదికేంద్రప్రభుత్వానికిసెంట్రల్బోర్డు. దీంతోకేంద్రబోర్డుప్రతిపాదననుపరిగణనలోకితీసుకున్నకేంద్రప్రభుత్వంపెద్దవిముద్రీకరణనిర్ణయంతీసుకుంది. కాబట్టి, చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) లోసూచించినవిధానంసక్రమంగాపాటించబడింది.

9.7 గౌరవనీయులుఅటార్నీజనరల్, **ఆధారంగాబజాజ్హిందుస్థాన్లిమిటెడ్వర్సెస్సర్షాల్ఎంటర్ప్రైజెస్లిమిటెడ్ (2011) 1 SCC 640**ప్రవేశపెట్టారు. ఆర్థికమరియుఆర్థికనియంత్రణచర్యలు, న్యాయమూర్తులువీటిలోనిపుణులుకానందున్యాయమూర్తులుచాలాజాగ్రత్తగాపరిశీలించవలసినరంగాలుఅనిగమనించబడింది.
ఆర్థికమరియుద్రవ్యవిధానానికిసంబంధించినవివిధకోణాలనురూపొందించడంమరియుఅమలు

చేయడంవంటిబాధ్యతలనుబ్యాంక్నిర్వర్తించేనిపుణులసంస్థఅనిమరియుదానివిధులనునిర్వర్తించే స్ట్రెయిట్జాకెట్సూత్రంఉండదనిగౌరవనీయులుఅటార్నీజనరల్సమర్పించారు . అందుచేత, దానికితగినట్లుగాదానివిధులనునిర్వర్తించడానికిఅనుమతించాలి. గౌరవనీయులుఅటార్నీజనరల్, ఇంకనుమరియొకఆధారంను, **రాజ్బీర్సింగ్దలాల్ (డా.) వర్సెస్చౌదరిదేవిలాల్యూనివర్శిటీ, సిర్సా (2008) 9 SCC 284**మరియు **సెక్రటరీమరియుక్యూరేటర్, విక్టోరియామెమోరియల్హాల్వర్సెస్హౌరాగణతాంత్రిక్నాగ్రిక్సమితీ(2010) 3 SCC 640** ప్రవేశపెట్టారు. నిపుణులఅభిప్రాయంతోన్యాయస్థానాలుజోక్యంచేసుకోకూడదనేదిస్థిరమైన చట్టంఅనివాదించారు.

9.8 రూ.500/ మరియు రూ.1,000/ రెండువిలువలకుచెందినఅన్నివరుసలబ్యాంక్నోట్లనుఉపసంహరించుకోవడంబ్యాంక్మరియు కేంద్రప్రభుత్వానికిఅందించబడినఅధికారపరిధిమరియుఅధికారంలోఉందనిబ్యాంక్తరపుసీనియర్న్యాయవాదిశ్రీజైదీప్గుప్తావాదించారు. చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) కిందమరియుచట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) ప్రకారంప్రక్రియనుఅనుసరించలేదనిచెప్పడంసరికాదు. అందువల్ల, బ్యాంకులేదాకేంద్రప్రభుత్వంయొక్కవిధానపరమైనలోపాన్నిబట్టిప్రక్రియనువిమర్శించలేము.

9.9 చట్టంలోనిసెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) లోని "ఏదైనా" అనేపదబంధాన్ని "కొన్ని" లేదా "ఒకటి" అనిచదవకపోతే, బ్యాంక్కిఅందించబడినఅధికారాన్నిపిటిషనర్లసమర్పణఅనిబ్యాంక్తరపుగౌరవనీయులుసీనియర్న్యాయవాదివాదించారు. మరియుపేర్కొన్నసెక్షన్కిందకేంద్రప్రభుత్వంఎటువంటిఆధారంలేకుండామార్గనిర్దేశంచేయనిమరియుఏకపక్షంగాఉంటుంది. సరైనఆధారంలేకుండా, వ్యక్తపరిచబడినవిధంగాఅర్థంచేసుకున్నప్పుడు "ఏదైనా"

అనేవ్యక్తీకరణ ఒకటి,అనేకంలేదాఅన్నింటినీసూచిస్తుంది. అందువల్ల, చట్టంలోనిసెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2)లోఉపయోగించిన "ఏదైనా" అనేవ్యక్తీకరణ "అన్నీ" చేర్చడానికితగినంతవిస్తృతమైనదిమరియుతత్ఫలితంగా, చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) కిందపరిమితఅధికారంలేదు. కేవలంనిర్దిష్టసెట్లేదా "వరుస "కుమాత్రమేపరిమితంచేయబడింది. ఈ విధంగాచట్టంలోనిసెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) సెంట్రల్బోర్డ్సిఫారసుపైఏదైనావిలువకుచెందినఏదైనాబ్యాంక్నోట్లనుచట్టబద్ధంచేసిప్రకటించడానికికేంద్రప్రభుత్వానికిఅధికారాన్నిఅందించేనిబంధనఅనివాదించబడింది.

9.10

బ్యాంకుతరపుసీనియర్న్యాయవాదికూడాపెద్దవిముద్రీకరణనిర్ణయాన్నిప్రతిపాదనచేయాలన్నబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్నిర్ణయంమరియుసిఫార్సునుఆమోదించాలనికేంద్రప్రభుత్వంతీసుకున్ననిర్ణయంన్యాయసమీక్షకులోబడిఉండదనికూడాసమర్పించారు. ఇంకనూఆర్థికవిధానరూపకల్పనరంగంలో, *వెడ్నెస్బరీ* సూత్రాలకుఎటువంటిప్రాముఖ్యతలేదు., లేదాతక్కువప్రాముఖ్యత,మరియుఆర్థికవిధానంయొక్కన్యాయసమీక్షకోసందామాషాసూత్రంకూడావర్తించదనివాదించారు. బ్యాంకులేదాకేంద్రప్రభుత్వంరూపొందించినఆర్థికవిధానాలపైఎలాంటిఆంక్షలువిధించకపోవడంతప్పనిసరిఅనిగౌరవనీయులుసీనియర్న్యాయవాదినొక్కిచెప్పారు. **రిలయన్స్ఫైర్లెస్జనరల్ఫైనాన్స్అండ్ఇన్వెస్ట్మెంట్కో . లిమిటెడ్వర్సెస్రిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియా (1992) 2 SCC 343** మరియు**బాల్కో ఎంప్లాయీస్ యూనియన్(రిజి.) vs. యూనియన్ఆఫ్ఇండియ (2002) 2 SCC 333**నిపుణులవిధిఅయినఆర్థికవిధానంలోన్యాయస్థానంజోక్యంతగదనివాదించారు.

9.11 చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) కిందఉన్నవిధానాన్నిఅనుసరించకపోవడంవల్లనిర్ణయంతీసుకునేప్రక్రియలోపభూయిష్టంగాఉం

దన్నపిటిషనర్లవాదనలోవాస్తవంలేదనిబ్యాంక్తరపునేరగౌరవనీయులుసీనియర్న్యాయవాదిసమ ర్పించారు. శ్రీజైదీప్గుప్తా, సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) కిందఉన్నవిధానం రెండువిషయాలనుపరిశీలిస్తుందని, అంటేసెంట్రల్బోర్డ్సిఫార్సు, మరియుకేంద్రప్రభుత్వంతీసుకున్ననిర్ణయంమరియుప్రస్తుతసందర్భంలో, రెండునిబంధనలుసక్రమంగాపాటించబడ్డాయి. పిటిషనర్లతరపునముందుకువచ్చినవాదనసరిఅయినదికాదు.

9.12 బ్యాంకుతరపుసీనియర్న్యాయవాది **జయంతిలాల్రతన్ చంద్షావర్సెస్రిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియ(1996) 9 SCC 650**ప్రకారంసమానమైనఅదేనిబంధనలుకల్పించడంద్వారారాజ్యాంగధర్మాసనంద్వారానోట్లమా ర్పిడికినిర్దిష్టసమయాన్నిఅందించడంచెల్లుబాటుఅవుతుందనివాదించారు. 1978 విముద్రీకరణచట్టబద్ధతపైతీర్పునిస్తూ ఈ కోర్టు. ప్రస్తుతకేసులోఅందించినసమయం 1978 చట్టంకిందఅందించినసమయానికిసమానంగాఉందనిమరియు ఆ చట్టంద్వారాసాధించాలనుకున్న ఉద్దేశ్యానికిసంబంధించిపేర్కొన్నచట్టంలోఅందించినసమయం సహేతుకమైనదిగాగుర్తించబడిందనిఆయనసమర్పించారు. ప్రతిఒక్కరూతమబ్యాంకుల్లోనోట్లనుధరవత్తు (డిపాసిట్) చేసేందుకులేదావాటినిమార్చుకునేందుకుతగినఅవకాశంఉందనిసీనియర్న్యాయవాదివాదించా రు.

9.13 జాతీయఆర్థికప్రయోజనాలనుపెంపొందించేందుకేవిముద్రీకరణనునిర్వహించబడిందని, దానికిగౌరవంఇవ్వాలనిబ్యాంక్తరపుసీనియర్న్యాయవాదిసమర్పించారు. ప్రజలకుకలిగినఅసౌక ర్యం చట్టాన్ని సవాలుచేయడానికిఒకకారణంకాదు,

ప్రత్యేకించితాత్కాలికఇబ్బందులుతగ్గించడానికిబ్యాంక్తక్షణమరియుతగినచర్యలుతీసుకున్నప్పుడు

.

9.14 నిర్దిష్టబ్యాంక్నోట్స్ (సెసేషన్ఆఫ్లయబిలిటీస్) యాక్ట్, 2017, ధృవీకరణకులోబడినిర్దిష్టవర్గాలవ్యక్తులకుఉపశమనంకలిగించిందనిబ్యాంక్తరఫుసీనియర్న్యాయవాదిసమర్పించారు. అందువల్లనిర్దిష్టబ్యాంక్నోట్స్ (బాధ్యతలనురద్దుచేయడం) చట్టం, 2017లో అందించబడనివ్యక్తిగతఇబ్బందులుకలిగినకేసుల్లోకివెళ్లలేమనివాదించారు.

9.15 ఇంకను, RBI చట్టం, 1934లోని సెక్షన్ 8, సెంట్రల్బోర్డ్యొక్కకూర్పునుఅందిస్తుందిమరియుసెక్షన్ 4లోని సబ్సెక్షన్ 1 సెంట్రల్బోర్డ్కిందిడైరెక్టర్లనుకలిగిఉండాలనినిర్దేశిస్తుంది, అవి:

i) ఒకగవర్నర్మరియునలుగురికిమించకుండాడిప్యూటీగవర్నర్లనుకేంద్రప్రభుత్వంనియమిస్తుంది.

ii) కేంద్రప్రభుత్వంపేర్కొన్ననలుగురినిడైరెక్టర్లుగానియమిస్తుంది. సెక్షన్ 9 కిందఏర్పాటైననాలుగుప్రాంతీయబోర్డ్ లలోఒక్కొక్కరినికేంద్రప్రభుత్వండైరెక్టర్లుగానియమిస్తుంది.

iii) కేంద్రప్రభుత్వంపేర్కొనవలసినపదిమందిడైరెక్టర్లు; మరియు

iv) ఇద్దరుప్రభుత్వఅధికారులుకేంద్రప్రభుత్వంచేపేర్కొనబడతారు.

బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్యొక్క 561వ సమావేశం 08.11.2016న న్యూఢిల్లీలోనిర్వహించబడిందిమరియుఅవసరమైనకనీససభ్యులతోవ్యాపారలావాదేవీలుజరిగాయని సమర్పించబడింది. ఆ సమావేశంలో,

అప్పటిగవర్నర్మరియుఇద్దరుడిప్యూటీగవర్నర్లుకాకుండా, చట్టంలోని సెక్షన్
8(1)(బి) కిందపేర్కొనబడినఒకడైరెక్టర్,
చట్టంలోని సెక్షన్8(1)(సి) కిందపేర్కొనబడినఇద్దరుడైరెక్టర్లు,మరియుఇద్దరుడైరెక్టర్లుచట్టంలోని సెక్ష
న్ 8(1)(డి) కిందపేర్కొనబడినవారుఉన్నారు. ఈ విధంగా, సెక్షన్ 8(1) (బి) లేదా 8(1) (సి)
కింద,
నలుగురుడైరెక్టర్లఅవసరమైనకోరం సమావేశానికిపేర్కొన్నబడినముగ్గురుడైరెక్టర్లుహాజరయ్యారు. ఆ
విధంగా, సెంట్రల్బోర్డ్యొక్క 561వ
సమావేశంనిర్వహణలోబ్యాంక్అవసరమైనవిధానాన్నిసరిగ్గాఅనుసరించింది.

ఇతరకోవిధులైనసీనియర్న్యాయవాదిఅలాగే,
గౌరవన్యాయవాదిమరియుపార్టీలువ్యక్తిగతంగాకూడాన్యాయస్థానంనుఉద్దేశించిప్రసంగించారు.

విముద్రీకరణ చరిత్రమరియుఉదాహరణలు:

10. ప్రత్యర్థివివాదాలనుపరిగణనలోకితీసుకునేముందు,
నోట్లరద్దుభావనమరియుప్రపంచవ్యాప్తంగామరియుభారతదేశంలోఎలాఅమలుచేయబడిందోవివరిం
చడంఉపయోగకరంగాఉంటుంది.

10.1 విరసమైననిబంధనలు ,

నోట్లరద్దుఅనేదిఒకదేశంయొక్కఆర్థికవినిమయభాగంచట్టబద్ధంగాఅమలుచేయగలదానిచెల్లు
బాటునుకోల్పోయేప్రక్రియ. నోట్లరద్దుప్రక్రియద్వారారద్దుచేయబడిననోట్లుఇకపైచట్టబద్ధంగా
మారేవిగాపరిగణించబడవుమరియుఆర్థికవిలువనుకలిగిఉండవు. కాబట్టివిముద్రీకరణఅనేది,
ఇప్పటికేఉన్నకరెన్సీయొక్కకొన్నిరకాలలేదావిలువలనుచలామణినుండిఉపసంహరించుకోవ

దంద్వారాద్రవ్యభాగంయొక్కచట్టబద్ధమైనఅంగీకారస్థితినితొలగించేప్రక్రియ. ఉపసంహరించ బడిననోట్లస్థానలోకొత్తనోట్లతోభర్తీచేయబడవచ్చు.

10.2 1850-1855 సంవత్సరాలమధ్యసంవత్సరాలలో"నోట్లరద్దు" అనేపదాన్నిమొట్టమొదటిసారిగాఫ్రెంచ్వారుఉపయోగించారు. ప్రపంచచరిత్రలో, అనేకదేశాలుపెద్దవిముద్రీకరణవిధానాన్నిఅవలంబించడంతోఅనేకసార్లువిముద్రీకరణనుచూడవచ్చు. ప్రపంచవ్యాప్తంగానోట్లరద్దుయొక్కకొన్నిఉదంతాలు ఈ క్రిందివిధంగానమోదుచేయబడవచ్చు:

ఎ) **యునైటెడ్స్టేట్స్ఆఫ్అమెరికా**: 1873 నాటినాణేలచట్టం , అత్యంతపురాతనమైనఉదాహరణగాయునైటెడ్స్టేట్స్విముద్రీకరణనినణాలచట్టం 1873 లోచూడవచ్చు. బంగారుప్రమాణానికిసమానంగావెండినిచట్టపరమైనటెండర్ గాతొలగించాలనిఆదేశించినప్పుడు, మళ్ళీ1969లో దేశంలోనల్లధనంఉనికినిఅరికట్టేందుకు, దేశఆర్థికవ్యవస్థనుపునరుద్ధరించేందుకుఅధ్యక్షుడురిచర్డ్నిక్సన్ 100 డాలర్లకుపైగాఉన్నఅన్నికరెన్సీలనురద్దుచేశారు.

బి) **బ్రిటన్**: 1971 సంవత్సరానికిముందు, బ్రిటన్ లోపౌండ్మరియుపెన్నీడబ్బులుచెలామణిలోఉండేది, అయితేనోట్లలోఏకరూపతనుతీసుకురావడానికి, ప్రభుత్వం 1971లో పాతనోట్లచలామణినినిలిపివేసిందిమరియు 5 మరియు 10 పౌండ్లనాణేలనుప్రవేశపెట్టింది.

సి) **కాంగో**: తొంబయ్యవదశకంలోదానిఆర్థికవ్యవస్థసజావుగాసాగేందుకు, కాంగోలోచెలామణిలోఉన్నకరెన్సీకిసంబంధించిమొబుటుసెసేసెకోకొన్నిమార్పులుచేసింది.

d) **ఘనా**: 1982 సంవత్సరంలో, పన్నుఎగవేతమరియుఖాళీఅదనపులిక్విడిటీనిపరిష్కరించడానికిఘనా 50 సెడిస్నోట్లనురద్దుచేసింది.

ఇ) **నైజీరియా**: నైజీరియాకొత్తనోట్లనుప్రవేశపెట్టి, పాతనోట్లను1984లో ముహమ్మద్బుహారీప్రభుత్వహయాంలోనిషేదించడంజరిగింది.

f) **మయన్మార్**: 1987లో, మయన్మార్సైన్యంబ్లాక్మార్కెటింగ్నుఅరికట్టడానికిడబ్బువిలువలో 80% చెల్లుబాటుకాకుండాచేసింది.

g) **రష్యా (గతంలో USSR)**: 1991 సంవత్సరంలో, సమాంతరఆర్థికవ్యవస్థనుఎదుర్కొనేప్రయత్నంలో, మిఖాయిల్గోర్బచేవ్నాయకత్వంలో 50 మరియు 100 రూబుల్నోట్లు**చెలామణి**నుండితొలగించబడ్డాయి.

h) **వెనిజులా**: 2016 సంవత్సరంలో, వెనిజులాప్రభుత్వంఆర్థిక, ద్రవ్యమరియుధరలస్థిరత్వాన్నిసాధించడానికిడిసెంబర్ 11, 2016న 100 బొలివారెస్నోట్లనురద్దుచేసింది.

i) **జింబాబ్వే**: 2015లో, జింబాబ్వేప్రభుత్వంఅధికద్రవ్యోల్బణాన్నిస్థిరీకరించడానికిజింబాబ్వేడాలర్ను US డాలర్ తోభర్తీచేయాలనిఎంచుకుంది.

భారతదేశంలోనోట్లరద్దుచరిత్ర:

j) మొదటినోట్లరద్దుప్రక్రియ 12జనవరి 1946 న జరిగింది. దేశంలోమొదటినోట్లరద్దుప్రక్రియను, సాకారంచేసేందుకు 1946 జనవరి 12న

ప్రభుత్వంశాసనంనుజారీచేసింది. శాసనంద్వారాచెలామణిలోఉన్న రూ.500/, రూ. 1,000/ మరియురూ. 10,000/ నోట్లనురద్దుచేసింది. ప్రాథమికంగాఖాతాలోలేనిడబ్బునిల్వలనుతనిఖీచేయడానికి, వాటినితిరిగిజారీచేసినబ్యాంకునోట్లనుపదిరోజుల్లోగా మార్చుకోవచ్చు. మార్పిడివ్యవధినిబ్యాంక్మరియుకేంద్రప్రభుత్వంరెండూ, అనేకసార్లుపొడిగించాయి. 1947 చివరినాటికిమొత్తం రూ.143.97 కోట్లఅధికవిలువకలిగిననోట్లలో రూ.134.9 కోట్లవిలువైననోట్లుమార్చబడ్డాయి. ఇలా రూ.9.07 కోట్లవిలువైననోట్లుచెలామణిలోలేకపోవడంతోవాటినిమార్చుకోలేదు.

ఆ సమయంలోక్యాష్ప్రెడ్ఎకానమీలోప్రభుత్వంపెద్దగాలాభంపొందలేకపోయింది . ఈ కసరత్తునోట్లమార్పిడిప్రధానపరమార్థంగామారిందనిచెప్పబడింది.

కె) తిరిగిరెండవసారినోట్లరద్దుప్రక్రియను 1978 లోప్రవేశపెట్టారు. కేంద్రప్రభుత్వంనియమించినవాంచూకమిటీసిఫార్సుమేరకు, పునఃప్రవేశపెట్టిన రూ.1,000/, రూ.5,000/ మరియు రూ.10,000/ నోట్లనుపూర్తిగానగదువ్యవస్థనుండివెనుకకుతీసుకొన్నది . అధికవిలువకలిగిననోట్లతోఉన్ననల్లధనాన్నిరద్దుచేయడమే ఈ చర్యయొక్కఉద్దేశ్యం. ప్రభుత్వంజనవరి 16, 1978న అధికవిలువకలిగినబ్యాంక్నోట్ల(నోట్లరద్దు) ఆర్డినెన్స్, 1978 (నం. 1 ఆఫ్విముద్రీకరణ) ప్రకారం రూ.1,000/, రూ.5,000/, మరియు రూ.10,000/ నోట్ల, విముద్రీకరణనుఆశ్రయించింది. 1978) మరియుప్రజలుతమనోట్లనుమార్చుకోవడానికిమూడురోజులసమయంఅనుమతించబడ్డారు. ఈనోట్లరద్దుకసరత్తుసమయంలో, రూ.146 కోట్లవిలువైననోట్లలో, రూ.124.45

కోట్లవిలువైననోట్లుమార్చబడ్డాయి., మరియు రూ.21.55 కోట్లుఅంటే 14.76% నోట్లురద్దుచేయబడ్డాయి.

11. చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) కిసంబంధించి 1946 మరియు 1978 లోనినిషేధించబడినవిముద్రీకరణచట్టాలుగురించిక్లుప్తంగాచర్చించడం ఈ దశలోఉపయోగకరంగాఉంటుంది.

11.1 జనవరి 12, 1946 శాసనంప్రకారం, 1946 జనవరి 12వ రోజుగడువుముగిసేసమయానికి, సెక్షన్ 26 చట్టంనుఅనుసరించిఅన్నిఅధికవిలువకలిగినబ్యాంకునోట్లు లోఏదైనాఉన్నప్పటికీ, చెల్లింపులోలేదాఖాతాలోచట్టబద్ధమైనచెల్లింపులుఉండవులేకబ్రిటిష్ఇండియాకుసంబంధంఉన్నఏదైనాప్రదేశంలోచట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటునునిలిపివేసినఅధికవిలువకలిగినబ్యాంకునోట్లను , రూ.100/ డినామినేషనల్విలువకలిగినబ్యాంకునోట్లతోమార్చుకోవడానికిఒకనిబంధనచేయబడింది, అదిచట్టబద్ధంగాకొనసాగుతోంది.

11.2 అధికవిలువకలిగినబ్యాంక్నోట్లు(విముద్రీకరణ) చట్టం , 1978 ప్రజాప్రయోజనాలకోసంరూపొందించబడిందిమరియుకొన్నిఅధికవిలువకలిగినబ్యాంకునోట్లనుమరియుదానికిసంబంధించినలేదాదానికిసంబంధించినవిషయాలకోసంవిముద్రీకరణఅందించబడింది. ఈ చట్టం, ఇతరఅంశాలలో, అధికవిలువకలిగినబ్యాంకునోటునురూ. 1,000/, రూ. 5,000/ లేదారూ. 10,000/ విలువకలిగినబ్యాంక్నోట్గానిర్వచించింది , రిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియా, ఈ చట్టంనుఅమలుపరచడానికిమందేప్రారంభించింది. పేర్కొన్నచట్టం. 1978 జనవరి 16వ తేదీగడువుముగిసేసమయానికి, చట్టంలోని సెక్షన్ 26

లోఉన్నఏవైనాఅధికవిలువకలిగినబ్యాంకునోట్లుచట్టబద్ధంగాచెల్లుబాటుకావుఅని సెక్షన్ 3 లోచట్టంపేర్కొంది.

11.3 ఇంతకుముందుగుర్తించినట్లుగా, చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) యొక్కబలంపైమునుపటివిముద్రీకరణలుజరగలేదు, ఎందుకంటేరెండుచట్టాలు " చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోఏదీకలిగిఉన్నప్పటికీ" విముద్రీకరణఅనిస్పష్టంగాపేర్కొన్నాయి. వాస్తవానికి, 1978 చట్టంప్రకారం, అధికవిలువకలిగినబ్యాంకునోట్లనురద్దుచేయడంవల్లజాతీయఆర్థికవ్యవస్థకుహానికలిగించేలే దాచట్టవిరుద్ధమైనప్రయోజనాలకోసంఉపయోగించబడేఆర్థికలావాదేవీలకోసంఅక్రమంగాన గదుబదిలీనిసులభతరంచేసింది.

ప్రజాప్రయోజనాలదృష్ట్యాఅధికవిలువకలిగినబ్యాంకునోట్లనురద్దుచేయడంఅవసరం. చట్టం లోని సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) ప్రకారంబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్సిఫారసుమేరకుకేంద్రప్రభుత్వంనోట్లనురద్దుచేయడంలేదనినిబంధ నలుఉన్నప్పటికీఉపయోగించడంస్పష్టంగాసూచిస్తుంది. వాస్తవానికి, 1978 సంవత్సరంలో, అధికవిలువకలిగినబ్యాంకువిముద్రీకరణకుసంబంధించిఅప్పటికేంద్రప్రభు త్వంసెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్నుఅభిప్రాయాన్నికోరడం ఈ స్థితికినిదర్శనం. నోట్లరద్దుప్రతిపాదనకేంద్రప్రభుత్వంనుండిఉద్భవించిందిలేదాప్రారంభించబ డింది, ఇదిబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్యొక్కఅభిప్రాయాన్నికోరింది. కాబట్టి, కేంద్రప్రభుత్వంప్రారంభించినపెద్దవిముద్రీకరణప్రతిపాదన చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోబడి,సబ్ సెక్షన్ (2).

11.4 1946 ఆర్డినెన్స్లోనిసెక్షన్ 3 లోఅలాగే 1978 చట్టంలోని సెక్షన్ 3 లోనిబంధనలుఉన్నప్పటికీ, ఆ సందర్భాలలోకేంద్రప్రభుత్వంఅధికవిలువకలిగినబ్యాంకునోట్లనురద్దుచేయలేదనిస్పష్టంగాసూచిస్తుంది. చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) కిందబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్చేసినసిఫార్సు, మరోవైపు,పైనపేర్కొన్ననిబంధనలుఉల్లంఘించిప్లీనరీచట్టాలద్వారానిబంధనకువిరుద్ధంగాఅదేజరిగింది. అందువల్ల, ప్రక్రియనుప్రారంభించినకేంద్రప్రభుత్వం, భారతగెజిట్ లోకార్యనిర్వాహకప్రకటననుజారీచేయడంకంటేవిముద్రీకరణనుఅమలుచేయడానికిచట్టంద్వారామార్గాన్నిఎంచుకుంది.

11.5 పైనపేర్కొన్నదినవంబర్ 8, 2016 నాటిగెజిట్ప్రకటనజారీకివిరుద్ధంగాఉంది, దానితర్వాత 2016 శాసనంమరియు 2017 చట్టంఅమలులోకివచ్చింది. ఈ చట్టంనిర్దేశితబ్యాంకునోట్లనుఅందిస్తుంది. బ్యాంకునోట్లు భారతీయరిజర్వ్బ్యాంక్లేదాకేంద్రప్రభుత్వంయొక్కబాధ్యత.

11.6 2016 లోచేపట్టినపెద్దవిముద్రీకరణ, అన్నివరుసలలో రూ.500/ మరియు రూ.1,000/ విలువకలిగినఅన్నిబ్యాంకువిముద్రీకరణజరిగింది. కేంద్రప్రభుత్వంనవంబర్ 8, 2016న విముద్రీకరణప్రక్రియ,భారతగెజిట్లోప్రకటన నువిడుదలచేసిందిసౌలభ్యంకోసం, నవంబర్ 8, 2016 నాటిప్రకటనక్రిందివిధంగాసంగ్రహించబడింది:

ఆర్థికమంత్రిత్వశాఖ

(డిపార్ట్మెంట్అఫ్ఎకనామిక్స్అఫైర్స్)

ప్రకటన

న్యూ ఢిల్లీ,8, నవంబర్,2016

ఎస్. ఒ.3407(ఇ).----
అయితేభారతీయరిజర్వ్బ్యాంక్లోనిసెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్డైరెక్టర్స్
(ఇకపైబోర్డుగాసూచిస్తారు)
ఐదువందలరూపాయలుమరియువెయ్యిరూపాయలవిలువకలిగినప్రస్తుతవరుసకుచెందినబ్యాంకునోట్లను (ఇకపైపేర్కొన్నవిధంగాసూచిస్తారు) సిఫార్సుచేసింది. బ్యాంకునోట్లు) చట్టబద్ధమైనటెండర్గానిలిపివేయబడుతుంది;

అయితే,
పేర్కొన్నబ్యాంకునోట్లనకిలీకరెన్సీనోట్లుఎక్కువగాచెలామణిలోఉన్నాయనిమరియునకిలీనోట్లనుండినిజమైనబ్యాంకునోట్లనుసులభంగాగుర్తించడంకష్టమనిమరియునకిలీకరెన్సీనోట్లవాడకందేశఆర్థికవ్యవస్థపైప్రతికూలప్రభావాన్నికలిగిస్తుందనికనుగొనబడింది;

అయితే,
అధికవిలువకలిగినబ్యాంకునోట్లులెక్కలోకిరానిసంపదనునిల్వచేయడానికిఉపయోగించబడుతున్నాయనికనుగొనబడింది,
ఇదిచట్టాన్నిఅమలుచేసేఏజెన్సీలుచేసినపెద్దమొత్తంలోస్వాధీనపరచుకున్ననగదునుండిస్పష్టమైంది;

అయితే,
మాదకద్రవ్యాలరవాణామరియుఉగ్రవాదంవంటివిధ్వంసకకార్యకలాపాలకుఆర్థికసహాయంచేయడానికినకిలీనగదునుఉపయోగిస్తున్నారనికూడాకనుగొనబడింది,
ఇదిదేశఆర్థికవ్యవస్థమరియుభద్రతకునష్టంకలిగిస్తుందిమరియుబోర్డుచేసినసిఫార్సునుకేంద్రప్రభుత్వంతగినపరిశీలనతర్వాతఅమలుచేయాలనినిర్ణయించింది.

అందువలన, ఇప్పుడుభారతీయరిజర్వ్బ్యాంక్చట్టం, 1934 (2 ఆఫ్ 1934)లోనిసెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) ద్వారాఅందించబడినఅధికారాలనుఉపయోగించడంద్వారా (ఇకపైపేర్కొన్నచట్టంగాసూచిస్తారు), కేంద్రప్రభుత్వందీనిద్వారా, నిర్దేశితబ్యాంక్నోట్లును 9

నవంబర్, 2016 నుండిక్రిందపేర్కొన్నమేరకుచట్టబద్ధమైనవిగానిలిపివేయబడతాయి. అవి:

1. (1) బ్యాంకింగ్రెగ్యులేషన్యాక్ట్, 1949 (10 ఆఫ్ 1949) కిందనిర్వచించబడినప్రతిబ్యాంకింగ్కంపెనీ,మరియుప్రతిప్రభుత్వఖజానా8వ తేదీనాటికివ్యాపారంముగిసేసమయానికిదానివద్దఉన్ననిర్దిష్టబ్యాంకునోట్లవివరాలనుచూపుతూప్రతిఒకటిపూర్తిచేసి,నవంబర్, 2016, 10 నవంబర్,2016 లోపు13:00 గంటలకులోపుగా, అదిపేర్కొన్నవిధానంలోభారతీయరిజర్వ్బ్యాంక్ (ఇకపైరిజర్వ్బ్యాంక్ గాసూచించబడుతుంది) యొక్కనియమించబడినప్రాంతీయకార్యాలయానికిదాఖలాచెయ్యాలి.

(2) దాఖలాచేసినవెంటనే, సబ్పారాగ్రాఫ్ (1)లోసూచించినప్రతినిపంపినవెంటనే, పేర్కొన్నబ్యాంకునోట్లులింక్చేయబడినలేదాసమీపంలోనికరెన్సీచెస్ట్ల్‌దారిజర్వ్బ్యాంక్యొక్కబ్యాఖలేదాఆఫీస్కువారిఖాతాలకుక్రెడిట్కోసంపంపబడతాయి.

2. నిర్ధిష్టబ్యాంకునోట్లుపేరా 1 లేదాప్రభుత్వఖజానాలోనిసబ్పారాగ్రాఫ్ (1)లోసూచించబడిన, ఇతరవ్యక్తివద్దఉన్న, నిర్దిష్టబ్యాంకునోట్లనురిజర్వ్బ్యాంక్లేదాప్రభుత్వరంగబ్యాంకులు, ప్రైవేట్రంగబ్యాంకులయొక్కజారీచేయుఏదైనాకార్యాలయంవద్దమార్చుకోవచ్చు. విదేశీబ్యాంకులు, ప్రాంతీయగ్రామీణబ్యాంకులు, అర్బన్కోఆపరేటివ్బ్యాంకులుమరియుస్టేట్కోఆపరేటివ్బ్యాంకులు 30 డిసెంబర్ 2016 వరకు, మరియువాటితోసహా, క్రిందిషరతులకులోబడిఉంటాయి, అవి: ——

(i) నిర్ధిష్టబ్యాంకునోట్లువిలువ, రూ.4,000/ లేదా,అంతకంటేతక్కువమొత్తంవిలువకలిగిననిర్దిష్టబ్యాంకునోట్లనుచట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటుకలిగిఉండేఏదైనాబ్యాంకునోట్లతోమార్చుకోవచ్చు;

(ii) పేర్కొన్నబ్యాంకునోట్లనుమార్చుకోవడానికి రూ.4,000/ పరిమితిని ఈ ప్రకటననుప్జారీచేసినినాటినుండిపదిహేనురోజులతర్వాతసమీక్షించాలి.మరియుఅవసరమైనప్పుడుతగినఉత్తర్వులుజారీచేయవచ్చు;

(iii)
పేర్కొన్నబ్యాంకునోట్లుటెండర్చేయబడినవ్యక్తిద్వారాబ్యాంకులోనిర్వహించబ డేఖాతాకుజమచేయడానికిపేర్కొన్నబ్యాంకునోట్లపరపతిలేదావిలువపైఎటు వంటిపరిమితిఉండదు; అయితే, ఖాతాలోప్రస్తుతమున్ననోయువర్కస్టమర్ (KYC) నిబంధనలనుపాటించడంపూర్తికానట్లయితే, డజమచేయబడిననిర్దిష్టబ్యాంక్నోట్లగరిష్టవిలువ రూ.50,000/;

(iv)
ప్రామాణికబ్యాంకింగ్విధానానికిఅనుగుణంగామరియుచెల్లుబాటుఅయ్యేగు ర్తింపురుజువునుఅందించినతర్వాతటెండరుదారుడునిర్వహించేఖాతాకుటెం డర్చేయబడిననిర్దిష్టబ్యాంకునోట్లసమానమైనవిలువనుజమచేయవచ్చు;

(v)
టెండర్చేయబడిననిర్దిష్టబ్యాంకునోట్లసమానమైనవిలువనుమూడవవ్యక్తిఖాతా కుజమచేయవచ్చు, మూడవవ్యక్తిద్వారానిర్దిష్టఅధికారాన్నిఅందించి, ప్రామాణికబ్యాంకింగ్విధానాన్నిఅనుసరించిమరియుటెండరువేసినవ్యక్తియొ క్కగుర్తింపుచెల్లుబాటుఅయ్యేరుజువునుఅందించినతర్వాతబ్యాంకుకుసమ ర్పించబడుతుంది.

(vi) బ్యాంకుఖాతానుండినగదుఉపసంహరణకౌంటర్వద్ద రూ.10,000/- పరిమితంచేయబడుతుంది.
అయితే,ప్రకటననుజారీచేసిననాటినుండినిబంధనలుఅనుసరించివారానికి రూ.20,000/- గా 24, నవంబర్ 2016 న పనిగంటలుముగిసేవరకుపరిమితంచేయబడినది.

(vii) చెక్కులు, డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్‌లు, క్రెడిట్ లేదా డెబిట్ కార్డ్‌లు , మొబైల్ వాలెట్‌లు మరియు ఎలక్ట్రానిక్ ఫండ్ ట్రాన్స్‌ఫర్ మెకానిజమ్‌లు లేదా అటువంటి వాటితో సహా ఒక వ్యక్తి యొక్క ఖాతాను నిర్వహించే ఏదైనా నాన్‌క్యాష్ పద్ధతిని ఉపయోగించడంపై ఎటువంటి పరిమితి ఉండదు;

(viii) ఆటోమేటిక్ టెల్లర్ మెషీన్‌ల నుండి డబ్బు తీసుకొనుట (ఇకపై ATM లుగా సూచించబడుతుంది) 18 నవంబర్ , 2016 వరకు కార్డుకు రోజుకు రూ.2,000/- కి పరిమితం చేయబడుతుంది మరియు పరిమితి 19వ తేదీ నుండి రోజుకు రూ.4,000/కి పెంచబడుతుంది నవంబర్, 2016;

(ix) డిసెంబరు 30, 2016లోగా లేదా అంతకు ముందు వారి బ్యాంకు ఖాతాలలో పేర్కొన్న బ్యాంకు నోట్లను మార్చుకోలేని లేదా డిపాజిట్ చేయలేని వ్యక్తికి, రిజర్వ్ బ్యాంక్ యొక్క నిర్దిష్ట కార్యాలయాలలో లేదా అటువంటి ఇతర సదుపాయం ఉన్న ఆఫీసులో , తరువాతి తేదీ ప్రకటించు వరకు ఒక అవకాశం ఇవ్వబడుతుంది.

3. (1) పేరా 1లోని సబ్‌పారాగ్రాఫ్ (1)లో సూచించబడిన ప్రతి బ్యాంకింగ్ కంపెనీ మరియు ప్రతి ప్రభుత్వ ఖజానా ఈ పథకాన్ని అమలు చేయడానికి మరియు పేర్కొన్న బ్యాంక్‌కి చెల్లింపుల కోసం సిద్ధం చేయడం మినహా , అన్ని వ్యాపార లావాదేవీల కోసం నవంబర్ 9, 2016న మూసివేయబడుతుంది. సమీపంలోని కరెన్సీ చెస్ట్‌లు లేదా రిజర్వ్ బ్యాంక్ బ్రాంచ్‌లు లేదా కార్యాలయాలకు నోట్‌లు మరియు చట్టబద్ధమైన టెండర్‌ను కలిగి ఉన్న బ్యాంక్ నోట్ల రసీదు.

(2) అన్ని ATMలు, నగదు డిపాజిట్ యంత్రాలు, నగదు రీసైక్లర్లు మరియు నగదు రసీదు మరియు చెల్లింపు కోసం ఉపయోగించే ఏదైనా ఇతర యంత్రం నవంబర్ 9 మరియు 10, 2016 తేదీలలో మూసివేయబడతాయి.

(3) పేరా 1లోని సబ్‌పారాగ్రాఫ్ (1) లో సూచించబడిన ప్రతి బ్యాంకు , 11 నవంబర్, 2016న మెషీన్‌లను తిరిగి సక్రమం చేయడానికి ముందు ATMల నుండి పేర్కొన్న బ్యాంకు నోట్లను తెప్పించుకొని , వాటి స్థానంలో చట్టబద్ధమైన టెండర్ క్యారెక్టర్ ఉన్న బ్యాంక్ నోట్‌లతో భర్తీ చేయాలి.

(4) వైట్ లేబుల్ ATMల పూచీదారు బ్యాంకులు వైట్ లేబుల్ ATMల నుండి పేర్కొన్న బ్యాంక్ నోట్లను రీకాల్ చేయడానికి మరియు 11 నవంబర్, 2016న మెషీన్‌లను తిరిగి యాక్టివేషన్ చేయడానికి ముందు చట్టబద్ధమైన టెండర్ క్యారెక్టర్ ఉన్న బ్యాంక్ నోట్లతో భర్తీ చేయడానికి బాధ్యత వహించాలి.

(5) పేరా 1లోని సబ్‌పారాగ్రాఫ్ (1)లో సూచించబడిన అన్ని బ్యాంకులు , రిజర్వ్ బ్యాంక్ నుండి తదుపరి సూచనల వరకు , తమ ATMలు మరియు వైట్ లేబుల్ ATMలు రూ. 100/ లేదా రూ. 50/ విలువ కలిగిన బ్యాంక్ నోట్లను పంపిణీ చేస్తాయని నిర్ధారించుకోవాలి.

(6) పేరా 1లోని సబ్ పేరా (1)లో సూచించబడిన బ్యాంకింగ్ కంపెనీ మరియు ప్రభుత్వ ట్రెజరీలు తమ సాధారణ లావాదేవీలను నవంబర్ 10, 2016 నుండి తిరిగి ప్రారంభిస్తాయి.

4. పేరా 1లోని సబ్‌పారాగ్రాఫ్ (1)ని సూచించిన ప్రతి బ్యాంకింగ్ కంపెనీ , నవంబర్ 10, 2016 నుండి ప్రతి రోజు వ్యాపారం ముగిసే సమయానికి , రిజర్వ్ బ్యాంక్‌కు స్టేట్ మెంట్ సమర్పించాలి , అది మార్చుకున్న నిర్దిష్ట బ్యాంకు నోట్ల వివరాలను చూపుతుంది. రిజర్వ్ బ్యాంక్ పేర్కొన్న ఫార్మాట్లో సమర్పించాలి.

[F.No.10/03/2016Cy.I]
డాక్టర్ సౌరభ్ గార్గ్, Jt. సెక్రటరీ."
(నేను అండర్‌లైన్ చేశాను)

పేర్కొన్న నోటిఫికేషన్ తర్వాత 30 డిసెంబర్ 2016న రాష్ట్రపతిచే ఆర్డినెన్స్ జారీ చేయబడింది మరియు ఆ తర్వాత పార్లమెంటు చట్టం 2017 చట్టంగా చేయబడినది.

వాస్తవ వివాదం:

12. పిటిషనర్ల తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది యొక్క వాదన రెండు విధములు:
మొదటిది, చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని ఆ సబ్‌సెక్షన్ (2) చాలా విస్తృతమైన అంతర్గత భావాన్ని కలిగి ఉన్నట్లుగా అర్థం చేసుకోలేము , ఎందుకంటే అది మార్గదర్శకత్వం లోపించి మరియు మార్చలేనిదిగా ఉంటుంది. ఏకపక్షంగా మరియు ఆర్టికల్ 14 ను ఉల్లంఘిస్తున్నది , అందువల్ల రాజ్యాంగ విరుద్ధం. ఈ నిబంధనను రాజ్యాంగ విరుద్ధమని ప్రకటించకుండా కాపాడవలసి వస్తే , దానిని "చదివి" చేయాలి అంటే ఆ నిబంధనలోని పదాలకు నిర్బంధ వివరణ ఇవ్వాలి అని వాదించారు. రెండవ వివాదం, 2016 నవంబర్ 8న నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం అధికారాన్ని వినియోగించుకోవడం మరియు ఆ అధికారాన్ని వినియోగించిన విధానం మరియు అనుసరించిన విధానానికి సంబంధించినది. పైన పేర్కొన్న రెండు వివాదాలు ఒకదానితో ఒకటి ముడిపడి ఉన్నందున వాటిని కలిపి పరిష్కరించాలి.

భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్: బుల్వార్క్ ఆఫ్ ఇండియన్ ఎకానమీ.

13. పైన పేర్కొన్న రెండు వివాదాలను పరిగణలోకి తీసుకునే ముందు , భారతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థలో రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా కలిగి ఉన్న ప్రత్యేక స్థానం గురించి చర్చించడం ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది.

13.1 శ్రీ చిదంబరం ఇంటర్నెట్ & మొబైల్ అస్సెన్ కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క ఇటీవలి తీర్పును ఉదహరించారు. భారతదేశం వర్సెస్ RBI (2020) 10 SCC 274 ("ఇంటర్నెట్ మరియు మొబైల్ అసైన్. ఆఫ్ ఇండియా ") ఇందులో క్రిప్టోకరెన్సీ మరియు వర్చువల్ కరెన్సీ (VC) నియంత్రణతో వ్యవహరించేటప్పుడు మనలో ఒకరైన V. రామసుబ్రమణియన్, J. భారతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థలో రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా. పేర్కొన్న తీర్పులో చేసిన ముఖ్యమైన పరిశీలనలను ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొనవచ్చు:

ఎ) చట్టంలోని సెక్షన్ 3(1) కింద పేర్కొన్న ఉద్దేశాల కోసం స్థాపించబడిన బ్యాంక్ , భారతదేశంలో ద్రవ్య విధాన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను నిర్వహించే బాధ్యతను కలిగి ఉంది ; చట్టంలోని నిబంధనలకు అనుగుణంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి కరెన్సీ నిర్వహణను చేపట్టి బ్యాంకింగ్ వ్యాపారాన్ని కొనసాగించవలెను.

బి) పైన పేర్కొన్న పాత్రను నిర్వహించడానికి బ్యాంక్‌ను అనుమతించే ఉద్దేశ్యంతో, చట్టంలోని సెక్షన్ 17 కింద నమోదు చేయబడిన వ్యాపారాలను కొనసాగించడానికి మరియు లావాదేవీలు నిర్వహించడానికి చట్టం దానికి అధికారం ఇస్తుంది; సెక్షన్ 22 ప్రకారం , భారతదేశంలో బ్యాంకు నోట్లను జారీ చేయడానికి బ్యాంక్‌పై ఏకైక మరియు ప్రత్యేక హక్కును అందిస్తుంది , డినామినేషన్ 1 రూపాయి నోట్లకు సంబంధించి మినహా ; సెక్షన్ 26 (1) ప్రకారం బ్యాంక్ జారీ చేసే ప్రతి నోటు చట్టబద్ధమైన

టెండర్ అని గుర్తిస్తుంది; చట్టంలోని సెక్షన్ 26 (2) ప్రకారం, ఏదైనా డినామినేషన్‌కు చెందిన ఏదైనా బ్యాంక్ నోట్లను ప్రకటించడానికి , చట్టబద్ధమైన టెండర్‌ను నిలిపివేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫార్సు చేసే అధికారం బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్‌కు ఉంది ; సెక్షన్ 38 ప్రకారం బ్యాంకు ద్వారా తప్ప , కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎలాంటి డబ్బును చెలామణిలోకి తీసుకురాకుండా నిషేధిస్తుంది. సంక్షిప్తంగా, దేశం యొక్క క్రెడిట్ /ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క ఆపరేషన్ /నియంత్రణ దాదాపు పూర్తిగా బ్యాంక్‌పై ఆధారపడి ఉంటుందని నిర్ధారించబడింది.

c) భారతదేశంలో కరెన్సీ నిర్వహణ కోసం బ్యాంక్ ఏకైక అధికార రక్షిత స్థలము. కరెన్సీ నిర్వహణ రంగంలో బ్యాంక్ కలిగి ఉన్న శక్తి యొక్క స్వభావం , వ్యాప్తి మరియు అస్థిరతకు సంబంధించి , ఈ విషయంలో బ్యాంక్ ఏమి చేయగలదో , ఎగ్జిక్యూటివ్ యాక్టింగ్ బ్యాంక్ యొక్క సహాయాన్ని తృణీకరించడానికి తగినంతగా సన్నద్ధం కాలేదని గమనించబడింది. కరెన్సీ నిర్వహణకు సంబంధించిన విషయాలలో బ్యాంక్ పోషించే పాత్ర యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తిస్తూ , ఈ విషయంలో బ్యాంక్ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చేసిన ఏవైనా పరిశీలనలు /సిఫార్సులను తగిన గౌరవం ఇవ్వవలసి ఉంటుందని ఈ న్యాయస్థానం ప్రకటించింది. ఈ అంశంపై న్యాయస్థానం యొక్క సంబంధిత పరిశీలనలు ఇక్కడ ఉపయోగకరంగా సంగ్రహించబడ్డాయి:

> "192. కానీ మేము పైన ఎత్తి చూపినట్లుగా , RBI కేవలం ఏ ఇతర చట్టబద్ధమైన అధికార సంస్థకాదు. ఇది మూలాధారము కంటే గొప్పది కాలేని ప్రవాహం లాంటిది కాదు.
>
> RBI చట్టం, 1934 అనేది రాజ్యాంగ పూర్వ చట్టం , ఇది రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 372(1) ద్వారా రాజ్యాంగం నుండి వెలువడింది. ఇతర చట్టబద్ధమైన జీవులు మరియు RBI మధ్య వ్యత్యాసం ఏమిటంటే, చట్టబద్ధముగా ఏర్పడినవి ఏమి చేయగలవో , అవి కార్యనిర్వాహక వర్గం కూడా చేయగలరు. ఇతర శాసనాలలో ప్రతినిధికి అందించబడిన అధికారాన్ని టింకర్ చేయవచ్చును (పెంచవచ్చును) ,

సవరించవచ్చు లేదా ఉపసంహరించుకోవచ్చు. కానీ ఆర్‌బిఐ చట్టం, 1934లోని సెక్షన్ 3(1) ప్రకారం కరెన్సీ నిర్వహణను కేంద్ర ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకునేందుకు ఆర్‌బిఐకి ఇచ్చిన అధికారాన్ని తీసివేయలేరు. భారతదేశంలో బ్యాంకు నోట్లను జారీ చేసే ఏకైక హక్కు, సెక్షన్ 22(1) ద్వారా అందించబడినది కూడా తీసివేయబడదు మరియు ఏ ఇతర బ్యాంకు లేదా అథారిటీకి ఇవ్వబడదు. RBI దాని అధికారం ద్వారా, బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇంటర్నేషనల్ సెటిల్‌మెంట్స్‌లో సభ్యుడు, ఈ స్థానాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోదు మరియు మరే ఇతర అధికార సంస్థకు ప్రధానం చేయదు. కాబట్టి, నిర్ణయాలను గౌరవించలేని ఇతర చట్టబద్ధమైన అధికారం వలె ఇది చట్టం యొక్క పథకానికి హాని చేయడమే అవుతుంది. వాస్తవానికి, అన్ని దేశాలకు కేంద్ర బ్యాంకులు/అధికారాలు ఉన్నాయి, సాంకేతికంగా దేశ ప్రభుత్వం నుండి స్వాతంత్ర్యం కలిగి ఉంటాయి. అటువంటి స్వతంత్రతను నిర్ధారించడానికి, గవర్నర్ల బోర్డుకు ఒక నిర్ణీత పదవీకాలం మంజూరు చేయబడుతుంది, తద్వారా వారు రాజకీయ ప్రయోజనాలతో కూరుకుపోకూడదు. యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికాలో, ఫెడరల్ రిజర్వ్ ఛైర్మన్ అధ్యక్షుడి తర్వాత రెండవ అత్యంత శక్తివంతమైన వ్యక్తి. సెనేట్‌తో సంప్రదింపులు జరిపి, ఫెడరల్ రిజర్వ్ యొక్క ఏడుగురు సభ్యుల బోర్డ్ ఆఫ్ గవర్నర్‌లను రాష్ట్రపతి నియమించినప్పటికీ, వారిలో ప్రతి ఒక్కరు పద్నాలుగు సంవత్సరాల నిర్ణీత కాలవ్యవధికి నియమింపబడెదరు. ఆ ఏడుగురిలో ఒకరిని మాత్రమే నాలుగేళ్ల కాలానికి ఛైర్మన్‌గా నియమిస్తారు. 14 సంవత్సరాల నిర్ణీత పదవీకాలం ఫలితంగా, బోర్డ్ ఆఫ్ గవర్నర్స్ సభ్యులందరూ మూడు కంటే ఎక్కువ ప్రభుత్వాలలో కొనసాగుతారు. ఫ్రాంక్‌ఫర్ట్‌లో ప్రధాన కార్యాలయం ఉన్న యూరోపియన్ సెంట్రల్ బ్యాంక్‌లో కూడా అధ్యక్షుడు, వైస్ ప్రెసిడెంట్ మరియు నలుగురు సభ్యులు ఉన్నారు, యూరోపియన్ పార్లమెంట్‌తో సంప్రదించి ఎనిమిది సంవత్సరాల పాటు నియమించబడ్డారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా, కేంద్ర అధికారులు/బ్యాంకులు స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిని కలిగి ఉంటాయి, అయితే దురదృష్టవశాత్తూ RBI చట్టం, 1934లోని సెక్షన్ 8(4) ప్రకారం నియామకం సమయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించే విధంగా ఐదేళ్లకు మించకుండా పదవీకాలం ఉంటుంది. తక్కువ పదవీకాలం మరియు పదవీకాలాన్ని నిర్ణయించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇచ్చిన ఎంపిక, కొంతవరకు, అధికారంలో ఉన్నవారు

పూర్తిగా స్వతంత్రంగా ఉండగల సామర్థ్యాన్ని బలహీనపరిచినప్పటికీ , చట్టబద్ధమైన పథకం సంస్థకు స్వతంత్రతను అందిస్తుంది. అందువల్ల, ఆర్‌బిఐ తీసుకున్న విధాన నిర్ణయం ఎటువంటి గౌరవం ఇవ్వదనే వాదనను మేము అంగీకరించము.

d) దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థలో బ్యాంక్ కీలక స్థానాన్ని ఈ న్యాయస్థానం గుర్తించింది. బ్యాంక్ అధికారాలు, నివారణ మరియు నివారణ చర్యల ద్వారా ఉపయోగించబడతాయి. ముందస్తు చర్య తీసుకోవడానికి అటువంటి అధికారాలను ఉపయోగించుకోవచ్చు. అయితే, అటువంటి చర్యలు తప్పనిసరిగా అనులోమానుపాతంలో ఉండాలి మరియు దాని నియంత్రిత సంస్థల ద్వారా సంభవించే ఏదైనా నష్టం యొక్క సారూప్యతతో తప్పనిసరిగా సత్వర చర్య తీసుకోవాలి. సంబంధిత పరిశీలనలు క్రింది విధంగా పునరుత్పత్తి చేయబడ్డాయి:

"224. ఇంతకుముందు సూచించిన మూడు చట్టాల చట్టబద్ధమైన పథకం దృష్ట్యా మాత్రమే కాకుండా , దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థలో దాని ప్రత్యేక స్థానం మరియు పాత్ర దృష్ట్యా కూడా RBI చాలా విస్తృత అధికారాలను కలిగి ఉందనడంలో సందేహం లేదు. ఈ అధికారాలను నివారణ మరియు నివారణ చర్యల రూపంలో ఉపయోగించవచ్చు. కానీ అధికార లభ్యత , దానిని వినియోగించే విధానం మరియు పరిధికి భిన్నంగా ఉంటుంది. ఈ ఆర్డర్‌లో, ముందస్తు చర్య తీసుకోవడానికి RBIకి ఉన్న అధికారాన్ని మేము మరెక్కడా గుర్తించము , మేము ఆర్డర్‌లోని ఈ భాగంలో అటువంటి కొలత యొక్క అనుపాతమును పరీక్షిస్తున్నాము , దీని నిర్ధారణ కోసం RBI దాని నియంత్రిత సంస్థలచే ఏదైనా నష్టానికి గురియైతే , కనీసం కొంత పోలికనైనా చూపాలి. కానీ అటువంటిది ఏదీ లేదు. RBI యొక్క స్థిరమైన వైఖరి ఏమిటంటే, వారు VC లను నిషేధించలేదని మరియు అనేక కమిటీలు రెండు ముసాయిదా బిల్లులతో సహా అనేక ప్రతిపాదనలతో ముందుకు వచ్చినప్పటికీ, భారత ప్రభుత్వం కాల్ తీసుకోలేనప్పుడు , రెండూ ఖచ్చితంగా వ్యతిరేక స్థానాలను సమర్థించాయి , ఆక్షేపిత చర్య అనులోమానుపాతంలో ఉందని నొక్కి చెప్పుట మాకు సాధ్యం కాదు."

13.2 బ్యాంక్ తరపున హాజరైన శ్రీ జైదీప్ గుప్తా రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కిచెప్పడానికి ఈ క్రింది తీర్పులను మా దృష్టికి తీసుకువచ్చారు:

ఎ) జోసెఫ్ కురువిల్లా వెల్లుకున్నెల్ వర్సెస్ ది రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా AIR 1962 SC 1371 కేసులో, బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థను నియంత్రించడమే బ్యాంక్ యొక్క అతి ముఖ్యమైన పని అని ఈ న్యాయస్థానం గమనించింది. బ్యాంక్‌ని బ్యాంకర్స్ బ్యాంక్‌గా అభివర్ణించారు. చట్టం ప్రకారం, షెడ్యూల్డ్ బ్యాంకులు కొన్ని బ్యాలెన్స్‌లను నిర్వహిస్తాయి మరియు బ్యాంక్ ఆ బ్యాంకులకు "చివరి ఆశ్రయపు రుణదాత"గా సహాయం అందించవచ్చు. బ్యాంక్‌కు కొన్ని సలహా మరియు నియంత్రణ విధులు కూడా ఇవ్వబడ్డాయి, అయితే సెంట్రల్ బ్యాంక్‌గా దాని స్థానంలో, ఇది ఆర్థిక సమాచారం మరియు గణాంకాలను సేకరించే ఏజెన్సీగా పనిచేస్తుంది. ఆర్థిక మరియు బ్యాంకింగ్ విషయాలపై ప్రభుత్వానికి మరియు ఇతర బ్యాంకులకు సలహా ఇచ్చే పాత్రను బ్యాంకుకు అప్పగించారు మరియు ఈ ప్రయోజనం కోసం, బ్యాంక్ షెడ్యూల్డ్ మరియు ఇతర బ్యాంకుల కార్యకలాపాలు మరియు ద్రవ్య స్థితి గురించి స్వయంగా తెలుసుకొనును మరియు షెడ్యూల్డ్ పుస్తకాలు మరియు ఖాతాలను తనిఖీ చేస్తుంది. బ్యాంకులు మరియు పేర్కొన్న పుస్తకాలు మరియు ఖాతాలను తనిఖీ చేసిన తర్వాత ఒక నిర్దిష్ట బ్యాంకును రెండవ షెడ్యూల్‌లో చేర్చాలా వద్దా అనే దానిపై ప్రభుత్వానికి సలహా ఇస్తుంది. బ్యాంకులపై పర్యవేక్షణ, సలహాలు మరియు తనిఖీ అధికారాలు కలిగిన సెంట్రల్ బ్యాంక్‌గా బ్యాంక్ సృష్టించబడింది, ప్రత్యేకించి రెండవ షెడ్యూల్‌లో చేర్చబడుటకు కోరుకొనుచున్నారా లేదా షెడ్యూల్‌లో ఇప్పటికే చేర్చబడిన వాటిని చేర్చాలనుకుంటున్నారు. రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఈ విధంగా, దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని కాపాడుతుంది. రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఎప్పుడూ పొరపాటుగా లేదా నిర్లక్ష్యంగా

వ్యవహరించదని చెప్పలేమని పేర్కొన్న కేసులో ఈ న్యాయస్థానం ఒక హెచ్చరికను కూడా వినిపించింది.

బి) తదనంతరం , పీర్‌లెస్ జనరల్ ఫైనాన్స్ అండ్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ కో. లిమిటెడ్ వర్సెస్ రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (1992) 2 SCC 343 కేసులో ఈ న్యాయస్థానం భారత ఆర్థిక వ్యవస్థలో రిజర్వ్ బ్యాంక్ స్థితిని మరోసారి గుర్తించింది. ఈ కేసులో , రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా బ్యాంకర్స్ బ్యాంక్ మరియు శాసనం ద్వారా నెలకొల్పబడిన సంస్థ అని గమనించబడింది. రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా మొత్తం దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్రభావితం చేసే అంశాలకు సంబంధించి సలహాలనిచ్చే నిపుణుల పెద్ద బృందాన్ని కలిగి ఉంది. భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు ఆర్థిక వ్యవహారాలలో రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఒక ముఖ్యమైన పాత్రను కలిగి ఉందని మరియు దేశంలో బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థను నియంత్రించడం దాని యొక్క అనేక ముఖ్యమైన విధుల్లో ఒకటి అని మరింతగా గమనించబడింది.

చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్‌సెక్షన్ (2)ని అర్థం చేసుకోవడానికి పైన పేర్కొన్న చర్చ సంబంధితంగా ఉంటుంది . బ్యాంకు యొక్క సెంట్రల్ బోర్డ్ వారి సిఫార్సుపై మాత్రమే , ఏదైనా డినామినేషన్ యొక్క బ్యాంక్ నోట్లు చట్టబద్ధమైన టెండర్‌గా నిలిపివేసినట్లు ప్రకటించబడుతుందని , పేర్కొన్న నిబంధనలో స్పష్టముగా తెలిపెను.

ఆర్థిక / ఆర్థిక విధానాలు: న్యాయస్థానాల జోక్యం

13.3 పేర్కొన్న నిబంధనను అర్థం చేసుకోవడానికి ముందు , అటార్నీ జనరల్ ద్వారా నొక్కిచెప్పబడిన విషయములోని మరొక అంశాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవడం అవసరం , అనగా ఆర్థిక మరియు ప్రభుత్వ ద్రవ్య విధానాలు మరియు రాజ్యాంగ విరుద్ధమైనవిగా ప్రకటించబడే విధంగా , వాటిలో

హేతుబద్ధత లేకపోయినా లేక అసమంజసంగా ఉంటే , న్యాయస్థానం పైన పేర్కొన్న విధానాలలో జోక్యం తప్పనిసరిగానుండును.

చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2)లో ఉన్న పథకానికి మరియు విధానానికి విరుద్ధంగా ఉన్నందున ప్రస్తుత కేసులో నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియ చాలా లోపభూయిష్టంగా ఉందని పిటిషనర్ల వాదన నేపథ్యంలో పై వాదన చేయబడింది. ఈ న్యాయస్థానం దానిని సమీక్షించి, చట్టంలోని చట్టబద్ధమైన నిబంధనలకు విరుద్ధంగా , పరస్పర విరుద్ధమని ప్రకటించవచ్చు. ప్రభుత్వ ఆర్థిక విధాన విషయాలపై న్యాయస్థానాలు తీర్పులో కూర్చోవడానికి వీల్లేదని అటార్నీ జనరల్ పైన పేర్కొన్న వాదనను తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు . దీనికి సంబంధించి క్రింది చర్చలు చేయవచ్చు.

ఆర్థిక విధానం యొక్క న్యాయ సమీక్ష:

విధాన నిర్ణయాల న్యాయ సమీక్షకు సంబంధించి భారత న్యాయవ్యవస్థ స్థిరంగా సంయమనం పాటిస్తోంది. అటువంటి సంయమనం ప్రదర్శించబడిన కొన్ని సందర్భాలు క్రింది విధంగా చర్చించబడ్డాయి:

(ఎ) ***ఈ విషయంలో తమిళనాడు రాష్ట్రం వర్సెస్ నేషనల్ సౌత్ ఇండియన్ రివర్ ఇంటర్‌లింకింగ్ అగ్రికల్చరిస్ట్ అసోసియేషన్*** 2021 SCC ఆన్‌లైన్ SC 1114 కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుపై అటార్నీ జనరల్ ఆధారపడిరి.

(బి) ***రుస్తోమ్ కావాస్జీ కూపర్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా*** AIR 1970 SC 565 ("బ్యాంక్ జాతీయాకరణ కేసు")లో విరుద్ధమైన పాలసీ దావాలు చర్చించబడే ఫోరమ్ ఈ న్యాయస్థానం

కాదని గమనించబడింది ; వివిధ రాజకీయ మరియు ఆర్థిక సిద్ధాంతాల సాపేక్ష మెరిట్‌లతో పెద్దగా సంబంధం లేని ప్రమాణ చట్టబద్ధతను నిర్ధారించడం మాత్రమే అవసరం.

(సి) ***స్టేట్ ఆఫ్ ఎంపి వర్సెస్ నంద్‌లాల్ జైస్వాల్*** (1986) 4 SCC 566 కేసులో ఈ న్యాయస్థానం ప్రభుత్వం, పెర్మియన్ బేసిన్ ఏరియా రేట్ కేసులలో నిర్దేశించినట్లు , 20 L Ed ,ఆచరణాత్మకంగా చేయడానికి ప్రభుత్వం అర్హులని గమనించింది. మరొక విధాన నిర్ణయం సరసమైనది లేదా తెలివైనది లేదా మరింత శాస్త్రీయమైనది లేదా తార్కికమైనది అన్న కారణముతో నిర్దిష్ట పరిస్థితుల వలన చేయదగిన సర్దుబాట్లు , ప్రభుత్వము తీసుకొన్న విధాన నిర్ణయాన్ని న్యాయస్థానం కొట్టివేయదు. విధాన నిర్ణయం పేటెంట్‌గా ఏకపక్షంగా , వివక్షతో లేదా దుర్మార్గంగా ఉంటేనే కోర్టులు జోక్యం చేసుకోగలవు.

(డి) ***పీర్‌లెస్ జనరల్ ఫైనాన్స్ అండ్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ కం. లిమిటెడ్ వర్సెస్ ఆర్బిఐ*** (1992) 2 SCC 343 కేసులో , ఈ న్యాయస్థానం ఎగ్జిక్యూటివ్ మరియు లెజిస్లేచర్ డొమైన్‌లతో కూడిన ఆర్థిక విధానం లేదా రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా ఇచ్చిన ఆదేశాలకు సంబంధించిన విషయాలలో మునిగిపోయింది. ఈ రంగంలోని నిపుణులతో సంప్రదింపులు జరిపి , ప్రభుత్వ విశేషాధికారం కలిగిన ఆర్థిక విధానంలో జోక్యం చేసుకోవడం న్యాయ వ్యవస్థలకు తగదని , ఆర్థిక విధానానికి సంబంధించిన విషయాలపై తీర్పులో కూర్చోవడం న్యాయస్థానాల పని కాదని ఈ న్యాయస్థానం పేర్కొంది. అది తప్పనిసరిగా నిపుణుల సంస్థలకు వదిలివేయాలి.

(ఇ) టెలికమ్యూనికేషన్లను ప్రైవేటీకరించే ప్రభుత్వ విధానానికి అనుగుణంగా దేశంలోని టెలికమ్యూనికేషన్ వ్యవస్థను స్థాపించడం , నిర్వహించడం మరియు పని చేయడం కోసం ప్రభుత్వేతర కంపెనీలకు టెలిగ్రాఫ్ చట్టం , 1885 కింద లైసెన్స్ మంజూరు చేయాలనే ప్రభుత్వ నిర్ణయంను ఢిల్లీ సైన్స్ ఫోరమ్ vs. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా AIR 1996 SC

1356 టెలికమ్యూనికేషన్స్ కేసులో ఒక సున్నితమైన సేవ అని వాదించబడింది , ఇది ఎల్లప్పుడూ కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క ప్రత్యేక డొమైన్ మరియు నియంత్రణలో ఉండాలి , దాని నుండి ఎప్పుడూ విడిపోకూడదు మరియు ప్రభుత్వేతర కంపెనీలకు మరియు ప్రైవేట్ సంస్థలకు ఎన్నడూ లైసెన్స్ మజూరు చేయరాదు. ఈ వాదనను తిరస్కరిస్తూ , ఈ న్యాయస్థానం ఇలా గమనించింది:

> "... ఆర్థిక వ్యవస్థ, ఆర్థికం, కమ్యూనికేషన్లు, వాణిజ్యం, టెలికమ్యూనికేషన్స్ మరియు ఇతర అంశాలకు సంబంధించిన జాతీయ విధానాలను పార్లమెంటు నిర్ణయించాలి మరియు పాలక ప్రభుత్వం ఆమోదించిన అటువంటి విధానాన్ని పార్లమెంటు వేదికపై ఉన్న ప్రజాప్రతినిధులు సవాలు చేయవచ్చు మరియు ప్రశ్నించవచ్చు. ...."

(ఎఫ్) ఆర్థిక విధానం యొక్క మెరిట్‌లను న్యాయపరంగా పరిశీలించడానికి న్యాయస్థానం విముఖత గూర్చి భావేష్ డి. పారిష్ వర్సెస్ యూనియన్ మరియు ఇండియా ((2000) 5 SCC 471) లో మళ్లీ నొక్కి చెప్పబడింది.మారిన ఆర్థిక దృష్టాంతంలో సబ్జెక్ట్‌తో వ్యవహరించే వ్యక్తుల నైపుణ్యాన్ని తేలికగా తీసుకోకూడదని ఈ న్యాయస్థానం అభిప్రాయపడింది. అటువంటి నిషేధం యొక్క పర్యవసానములు పెద్ద ఎత్తున మార్పులు కలిగి ఉంటాయి. మరియు గడియారాన్ని అనేక సంవత్సరాల పాటు వెనుకకు జరపవచ్చు. ఆర్థిక చట్టాలతో వ్యవహరించేటప్పుడు, ఈ న్యాయస్థానం ఏకపక్ష చర్య లేదా రాజ్యాంగ విరుద్ధమైన చట్టాలను అరికట్టడానికి తన అధికార పరిధిని రద్దు చేయనప్పటికీ , చట్టంలో ప్రతిబింబించే అభిప్రాయాన్ని అస్సలు తీసుకోవడం సాధ్యం కాని కొన్ని సందర్భాల్లో మాత్రమే జోక్యం చేసుకోవాలి.

(జి) *బాల్కో ఎంప్లాయీస్ యూనియన్ (Regd) vs. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా* AIR 2002 SC 350 కేసులో ఇదే అంశాన్ని తీర్మానిస్తూ , ప్రజాస్వామ్యంలో, ప్రతి ఎన్నికైన ప్రభుత్వానికి

దాని స్వంత విధానాన్ని అనుసరించడం ప్రత్యేక హక్కు అని నిర్ధారించబడింది. ఈ న్యాయస్థానం తరచుగా ప్రభుత్వంలో మార్పు , చూచే విధానంలో మార్పుకు దారితీయవచ్చు లేదా ఆర్థిక విధానాలలో మార్పుకు దారితీయవచ్చు మరియు అలాంటి ఏదైనా మార్పు కొన్ని స్వార్థ ప్రయోజనాలను ప్రతికూలంగా ప్రభావితం చేయవచ్చని పేర్కొంది. పాలసీ అమలులో ఏదైనా చట్టవిరుద్ధం జరిగితే లేదా అది చట్టానికి విరుద్ధంగా ఉంటే , లేక దుర్వినియోగమైతే తప్ప, మార్పును తీసుకువచ్చే నిర్ణయంలో న్యాయస్థానం జోక్యం చేసుకోదు.

(హెచ్) ***డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్స్ వర్సెస్ గౌరవ్ అశ్విన్ జైన్*** AIR 2007 SC 1640 కేసులో, ప్రభుత్వ విధానం యొక్క న్యాయ సమీక్ష యొక్క పరిధి ఇప్పుడు బాగా నిర్వచించబడిందని గమనించబడింది మరియు న్యాయస్థానాలు అప్పీలేట్ అధికారులుగా పని చేయవు మరియు దాని సవ్యత , అనుకూలత, సరియైనదా అని పరిశీలించవు. మరియు ఎగ్జిక్యూటివ్‌కు రూపొందించడానికి అర్హత ఉన్న పాలసీ విషయాలపై న్యాయస్థానాలు ఎగ్జిక్యూటివ్‌కు సలహాదారులు కాదని కూడా ఈ న్యాయస్థానం అభిప్రాయపడింది , అందువల్ల, ప్రభుత్వ విధానాన్ని పరిశీలించేటప్పుడు న్యాయ సమీక్ష యొక్క పరిధి పౌరుల ప్రాథమిక హక్కులను ఉల్లంఘించునో ఏమో అని తనిఖీ చేయడం లేదా రాజ్యాంగంలోని నిబంధనలకు వ్యతిరేకం , లేదా ఏదైనా చట్టబద్ధమైన నిబంధనకు వ్యతిరేకం లేదా స్పష్టంగా ఏకపక్షంగా ఉందా అని పరిశీలించును. న్యాయస్థానాలు, విధానము తప్పుగా ఉన్నందున లేదా మెరుగైన , సరసమైన లేదా తెలివైన ప్రత్యామ్నాయం అందుబాటులో ఉన్నందున దానిలో జోక్యం చేసుకోలేవని నిర్ధారించబడింది. న్యాయ సమీక్షకు సంబంధించిన అంశం , పాలసీ యొక్క చట్టబద్ధతమాత్రమే పాలసీ యొక్క జ్ఞానము కాదు.

(ఐ) ***DDA వర్సెస్ జాయింట్ యాక్షన్ కమిటీ , అలాటీ ఆఫ్ SFS ఫ్లాట్*** AIR 2008 SC 1343 కేసులో, సుప్రీంకోర్టు ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

"విధాన నిర్ణయంగా పేర్కొనబడే కార్యనిర్వాహక ఉత్తర్వు న్యాయ సమీక్షకు మించినది కాదు. అత్యున్నత న్యాయస్థానాలు పాలసీ యొక్క కొన్ని విషయాలలో నిస్సందేహంగా జోక్యం చేసుకోకపోవచ్చు , లేదా ఒకదానికొకటి ప్రత్యామ్నాయం చేయకపోవచ్చు , అయితే ఆక్షేపిత నిర్ణయం ఒక విధాన నిర్ణయమని అభ్యర్ధన లేవనెత్తినప్పుడు , న్యాయస్థానం తన న్యాయపరమైన చేతులను వదిలివేయునని వాదించడం సరైనది కాదు. న్యాయపరమైన సమీక్షకు లోబడి ఉన్నందున ఉన్నత న్యాయస్థానం దానిలో జోక్యం చేసుకోవడం అధికార పరిధి లేకుండా ఉండుట కాదు. విశదీకరించుటకు, విధాన నిర్ణయం క్రింది కారణాలపై న్యాయ సమీక్షకు లోబడి ఉంటుంది:

(ఎ) అది రాజ్యాంగ విరుద్ధమైతే;

(బి) అది చట్టం మరియు నిబంధనల యొక్క నిబంధనలకు విరుద్ధంగా ఉంటే;

(సి) ప్రతినిధి తన ప్రాతినిధ్య అధికారానికి మించి ప్రవర్తిస్తే;

(డి) కార్యనిర్వాహక విధానం చట్టబద్ధమైన లేదా , విస్తృత విధానానికి విరుద్ధంగా ఉంటే."

(జె) ***స్మాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రియల్ మ్యానుఫ్యాక్చరర్స్ అసోసియేషన్ (రిజి.) vs. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా*** (2021) 8 SCC 511లో , స్మాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రియల్ మ్యానుఫ్యాక్చర్స్ అసోసియేషన్, హర్యానా భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 32 ప్రకారం రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేసెను.కోవిడ్ 19 మహమ్మారి కారణంగా పారిశ్రామిక రంగం , ముఖ్యంగా MSMEలు ఎదుర్కొంటున్న ఆర్థిక ఒత్తిడిని పరిష్కరించడానికి సమర్థవంతమైన మరియు పరిష్కార చర్యలు తీసుకోవాలని యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులను నిర్దేశించే దిశగా ఉత్తర్వునివ్వాలని కోరెను. ప్రభుత్వం వారి కార్యనిర్వాహక హోదాలో తీసుకున్న ఆర్థిక మరియు /లేదా విధానపరమైన నిర్ణయాలు న్యాయస్థానాల అధికార పరిధికి అనుకూలంగా ఉన్నాయా అనే అంశంపై పార్టీల వాదనలు పరిగణనలోకి తీసుకున్న ఈ కోర్టు , ఇది పాలసీ యొక్క చట్టబద్ధత, గానీ పాలసీ విజ్ఞత లేదా విధానం యొక్క పటిష్టత , కాదని పేర్కొంది. అది

న్యాయ సమీక్షకు సంబంధించిన అంశం అని పేర్కొంది. కోర్టులు ప్రభుత్వానికి సలహాదారు పాత్ర పోషించవని మరియు ఆర్థిక విధాన నిర్ణయాలను నిపుణులకు వదిలివేయాలని ఈ న్యాయస్థానం పేర్కొంది. పాలసీ యొక్క లాభాలు మరియు నష్టాలను బేరీజు వేసుకోవడం లేదా దానిని పరిశీలించడం మరియు దానిని మార్చడం , సవరించడం లేదా రద్దు చేయడం కోసం దాని ప్రయోజనకరమైన లేదా సమానమైన వైఖరిని పరీక్షించడం సాధారణంగా ఏ న్యాయస్థానం పరిధిలో ఉండదని ఈ న్యాయస్థానం గమనించింది . ఎలాగైనా, ఒక విధానం ఏకపక్షంగా మరియు ఏదైనా రాజ్యాంగ , చట్టబద్ధమైన లేదా ఏదైనా ఇతర చట్ట నిబంధనలను ఉల్లంఘించినప్పుడు మాత్రమే, కోర్టులు జోక్యం చేసుకోగలవు అని తీర్మానించినది.

13.4 ఆర్థిక విధానం యొక్క న్యాయ సమీక్ష అంశంపై పైన పేర్కొన్న నిర్ణయాల అవగాహన నుండి ఉద్భవించిన వాటిని ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొనవచ్చు:

i) ఆర్థిక లేదా ఆర్థిక విధానం యొక్క మెరిట్‌లపై న్యాయస్థానం తీర్పులో పాల్గొనకూడదు;

ii) ఏదైనా రాజ్యాంగపరమైన లేదా చట్టబద్ధమైన నిబంధనలను ఉల్లంఘిస్తూ ఆర్థిక రంగంలో ఆరోపించబడిన పథకం లేదా చట్టం అమలులోకి వచ్చిన సందర్భాలకు న్యాయస్థానం జోక్యం చేసుకొనే పరిధి పరిమితం చేయబడింది;

iii) ఆర్థిక విధానం యొక్క మెరిట్‌లు , లోపాలు, సమృద్ధి లేదా లేకపోవడం , లక్ష్యాలను సాధించడంలో విజయం సాధించడం వంటి వాటిపై న్యాయస్థానం చొరవ తీసుకోకపోవచ్చు, ఎందుకంటే అటువంటి విశ్లేషణ అనేది నిపుణులతో ప్రభుత్వం సంప్రదింపులు జరిపే ప్రత్యేక హక్కు.

13.5 ఆర్థిక విధాన నిర్ణయాలకు సంబంధించిన విషయాలలో అనుమతించదగిన న్యాయపరమైన సమీక్ష యొక్క పరిమిత పరిధిని దృష్టిలో ఉంచుకుని , ఆక్షేపించబడిన నోటిఫికేషన్ జారీలో

ముగిసే ప్రక్రియ సరైనదేనా కాదా అని నిర్ణయించే ఉద్దేశ్యంతో అవసరమైన మేరకు నా పరిశీలనను పరిమితం చేస్తాను. లేదా చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్‌సెక్షన్ (2)కి మరియు కేసుకు సంబంధించిన అనుబంధ అంశాలకు విరుద్ధంగా ఉంది . ఈ సందర్భంలో చెప్పబడిన విషయం ఏమిటంటే , పదార్థం యొక్క రూపానికి సంబంధించినది కాదు , పదార్థానికి సంబంధించినది. కాబట్టి, ఈ విషయములో ఈ అంశాన్ని పరిశీలిస్తే , విముద్రీకరణ విధానం యొక్క మెరిట్‌లపై జోక్యం చేసుకోవడం లేదా తీర్పులో కూర్చోవడంగా చెప్పలేము.కాబట్టి ఈ న్యాయస్థానం తన కోసం జాగ్రత్తగా రూపొందించుకున్న లక్ష్మణరేఖ యొక్క పరిమితుల్లోనే ఉంది.

14. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను రూపొందించడంలో బ్యాంక్ పోషించే ముఖ్యమైన పాత్రను దృష్టిలో ఉంచుకుని, అలాగే రాజ్యాంగ న్యాయస్థానాలు ప్రభుత్వం యొక్క ఆర్థిక మరియు ఆర్థిక విధాన నిర్ణయాలలో జోక్యం చేసుకోకుండా ఉండాలనే సూత్రాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని , అటువంటి విధానాలు హేతువుకు విరుద్ధంగా ఉంటే తప్ప జోక్యం చేసుకోవడం జరగదు. మరియు రాజ్యాంగంలోని నిబంధనలు, సంబంధిత శాసనాలు మరియు ప్రజా ప్రయోజనాల పరిగణనలకు సంబంధించి , పిటిషనర్లు లేవనెత్తిన రెండు వివాదాలు ఇప్పుడు చట్టంలోని సెక్షన్ 26 (2)ని విశ్లేషించడంలో మరియు వివరించడంలో పరిగణించబడతాయి .

చట్టంలోని సెక్షన్ 26 : వివరణ:

15. అనుసరించాల్సిన చర్చకు దృక్కోణాన్ని అందించాలనే ఉద్దేశ్యంతో , నా తీక్ష దృష్టితో కూడిన విశ్లేషణ మరియు ముగింపులు ఈ క్రింది విధంగా పట్టిక రూపంలో వ్యక్తీకరించబడింది:

క్రమ సంఖ్య	విభిన్నత కొరకు పరిమాణము	విముద్రీకరణ కోసం బ్యాంక్ యొక్క సెంట్రల్ బోర్డు వారి సిఫార్సుతో ప్రతిపాదనలు ఎప్పుడు వెలువడినవి	విముద్రీకరణ కొరకు కేంద్ర ప్రభుత్వము నుండి ఎప్పుడు ప్రతిపాదనలు వెలువడినవి

1.	కేంద్ర ప్రభుత్వ పాత్ర	కేంద్ర ప్రభుత్వము బ్యాంక్ సిఫార్సులు పరిశీలించిదానిని ఆమోదించి తద్వారా భారత ప్రభుత్వ గెజిట్ లో "ఏదేని" సిరీస్ యొక్క "ఏదేని" డినామినేషన్ ను చట్టపరమైన టెండర్ గానిలిపివేయబడింది అని నోటిఫికేషన్ ద్వారా ప్రకటించాలి. లేకకేంద్ర ప్రభుత్వము తన విజ్ఞతతో "ఏదేని" సిరీస్ యొక్క "ఏదేని" డినామినేషన్ ను చట్టపరమైన టెండర్ గా నిలిపి వేయాలనే బ్యాంక్ సిఫారసును ఆమోదించనప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వము తర్వాతి చర్యను తీసుకోనవసరం లేదు.	కేంద్ర ప్రభుత్వము విముద్రీకరణకై ప్రతిపాదనలను ప్రవేశ పెట్టును. బ్యాంకును ఆ విషయమై సంప్రదించి సలహా తీసుకొనును. బ్యాంక్ సలహా / అభిప్రాయం తీసుకొన్న తర్వాత దాని పరిమాణంను అనుసరించి కేంద్ర ప్రభుత్వం దానిని ఆమోదించును. బ్యాంకు యొక్క సెంట్రల్ బోర్డుతో జరిపిన సంప్రదింపులతో అనుమతిని ఇచ్చినట్లు కాదు. బ్యాంక్ అభిప్రాయముతో నిమిత్తం లేకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వము స్వతంత్రముగా విముద్రీకరణను ఆదేశించవచ్చును.
2.	బ్యాంక్ యొక్క పాత్ర	బ్యాంక్ యొక్క సెంట్రల్ బోర్డు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు "ఏదేని" సిరీస్ యొక్క "ఏదేని" నోట్ల డినామినేషన్ చట్టబద్దంగా రద్దు చేయబడెనని ప్రకటించాలని సిఫారసు చేయును.	కేంద్ర ప్రభుత్వము బ్యాంకును సంప్రదించి విముద్రీకరణను అమలు చేయు ప్రతిపాదన గూర్చి సలహా అడిగినపుడు తన స్వంత అభిప్రాయం / సలహాను ఇచ్చి తీరవలెను.
3.	ప్రతిపాదించబడి అమలు చేయబడు విముద్రీకరణ యొక్క వ్యవధి	"ఏదేని" సిరీస్ యొక్క "ఏదేని" విముద్రీకరణను "నిర్దిష్టమైన" సిరీస్ యొక్క "నిర్దిష్టమైన" విముద్రీకరణగా అర్థము చెప్పిరి. లేనిచో బ్యాంకుకు మితిమీరిన అధికారమిచ్చి అది ఏకపక్షముగా, చట్ట విరుద్ధముగా ప్రవర్తించే కేసుగా మారును.	"అన్ని" సిరీస్ యొక్క "అన్ని" డినామినేషన్లు ఒకేసారి ప్రకటించవచ్చును. చట్టబద్ధమైన టెండర్ నిలిపివేసిన పరిస్థితిని కేంద్ర ప్రభుత్వము ఎదుర్కొనును.
4.	విముద్రీకరణకు ప్రతిపాదించిన పరిమాణము	(i) మొత్తం దేశం యొక్క ఆర్థిక పరమైన ఆరోగ్యమును పెంపొందించుట	1. భారత దేశ సార్వభౌమాధికారము మరియు సమగ్రత

	(వివరించదగినది)	(ii) ఆర్థిక విధానాలను పరిగణించుట (iii) ద్రవ్య పరమైన విధానాలను పరిగణించుట బ్యాంకుయొక్క సిఫారసులను మార్గదర్శకం చేసే ప్రతిపాదనలుదిక్సూచిలో పరిమితిగానూ మరియుకొద్దిగానూ ఉండును.	2. దేశ భద్రత 3. మొత్తం దేశం యొక్క ఆర్థికపరమైన ఆరోగ్యం పెంపొందించుట 4. పాలనలోని మిగిలిన అంశములు విముద్రీకరణను అమలు చేయుటకై కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనలకు మార్గదర్శకమైన అనుమతులు చాలా విశాలమైనవి మరియు విస్తృతమైనవి.
5.	విధానమును/మార్గమును అనుసరించవలెను. డీమోనిటైజేషన్అమలుచేయడానికి	భారతదేశ గెజిట్ లో నోటిఫికేషన్ జారీ చేయవలెను. దానిలో "ఏదైనా" పేర్కొన్నశ్రేణినిసూచిస్తుందినోటిఫికేషన్ లోపేర్కొన్నతేదీనుండి "ఏదైనా" పేర్కొన్నడినామినేషన్చట్టపరమైనటెండర్ గానిలిచిపోయింది.	పార్లమెంట్ చట్టముచట్టం, ఇదిభారతరాష్ట్రపతిజారీచేసినఆర్డినెన్స్ద్వారాముందుగాఉండవచ్చు లేదాఉండకపోవచ్చు.
6.	సెక్షన్ 26 యొక్కసబ్సెక్షన్ (2) ద్వారాజారీచేయబడిననోటిఫికేషన్యొక్కవర్తింపు.	సెక్షన్ 26లోనిసబ్-సెక్షన్ (2) వర్తింపురిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియాచట్టం, 1934, రిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియాచట్టం, 1934లోనిసెక్షన్ 26లోనిసబ్-సెక్షన్ (2) యొక్కవర్తింపు.	చట్టంలోనిసెక్షన్ 26లోనిసబ్-సెక్షన్ (2) వర్తించదు. అందువల్ల, భారతగెజిట్ లోనోటిఫికేషన్కేంద్రప్రభుత్వం నుండివచ్చినప్పుడు, డీమోనిటైజేషన్చేసేవిధానంకాదు.

15.1 చట్టంలోనిసెక్షన్ 26 నోట్లన్యాయమైన చెల్లుబాటుగురించివ్యవహరిస్తుంది . సెక్షన్ 26 లోనిసబ్-సెక్షన్ (1) ప్రకారం, ప్రతిబ్యాంకునోటుభారతదేశంలోనిఏప్రదేశంలోనైనాచెల్లింపులోలేదాఅందులోవ్యక్తీకరించబడి నమొత్తానికిఖాతాలోన్యాయమైన

చెల్లుబాటుఅనిమరియుకేంద్రప్రభుత్వంచేహామీఇవ్వబడుతుంది. ఈనిబంధనకురెండుఅంశాలుఉన్నాయి: మొదటిది, ప్రతిబ్యాంక్నోటుభారతదేశంలోనిఏప్రదేశంలోనైనాన్యాయమైన చెల్లుబాటుఉండాలిమరియురెండవది, బ్యాంక్నోట్ పైవ్యక్తీకరించబడినమొత్తానికికేంద్రప్రభుత్వంహామీఇస్తుంది. "బ్యాంక్నోట్" అనేవ్యక్తీకరణచట్టంలోని సెక్షన్ 2 (aiiv) లోనిర్వచించబడింది, చట్టంలోని సెక్షన్ 22 ప్రకారంబ్యాంక్భౌతికలేదాడిజిటల్రూపంలోజారీచేసినబ్యాంక్నోట్అనిఅర్థం. సెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్సిఫారసులమేరకుభారతదేశంలోబ్యాంకునోట్లనుజారీచేసేహక్కుబ్యాంకుకుమాత్రమేఉందనిచట్టంలోనిసెక్షన్ 22 నిర్ద్వందంగాపేర్కొంది. భారతప్రభుత్వంయొక్కకరెన్సీనోట్లనుజారీచేసేఏకైకహక్కుబ్యాంకుకు ఉందనిఈనిబంధనమరింతఅందిస్తుంది. చట్టంలోనినిబంధనలుకేంద్రప్రభుత్వంలేదాబ్యాంక్ద్వారాజారీచేయబడినభారతప్రభుత్వంయొక్కఅన్నికరెన్సీనోట్లకు, అటువంటికరెన్సీనోట్లుబ్యాంకునోట్లువలెవర్తిస్తాయి.

15.2 ఇంకా, సెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్యొక్కసిఫార్సుపైమాత్రమేకేంద్రప్రభుత్వంతరపునపేర్కొనేడినామినేషన ల్విలువకలిగినబ్యాంక్నోట్లనుజారీచేయకుండాలేదానిలిపివేయమనిఆదేశించవచ్చు. సెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్చేసినసిఫార్సులనుపరిగణనలోకితీసుకున్నతర్వాత, బ్యాంక్నోట్లరూపకల్పన, రూపంమరియుమెటీరియల్నుకూడాకేంద్రప్రభుత్వంఆమోదించాలి . అందువల్ల, చట్టంయొక్కపథకంబ్యాంకునోట్లజారీ, బ్యాంకునోట్లయొక్కవివిధవిలువలు, బ్యాంకునోట్లరూపకల్పనమరియురూపాన్నికేంద్రబోర్డుసిఫార్సుపైమాత్రమేకేంద్రప్రభుత్వంపేర్కొనాలనిభావిస్తుంది. కాబట్టి, బ్యాంక్యొక్కచట్టంలోనిసెక్షన్లు 24, 25 మరియు 26లనుపరిశీలించినతర్వాత, కేంద్రప్రభుత్వంసంబంధితనిబంధనలబలంతోపైన పేర్కొన్న

సంబంధితఅంశాలకుసంబంధించిబ్యాంక్,

సెంట్రల్బోర్డ్యొక్కసిఫార్సుపైమాత్రమేచర్యతీసుకుంటుందనిగమనించవచ్చు.

దేశంలోకరెన్సీనిర్వహణవిధులనునిర్వర్తించేమరియుక్రెడిట్నియమాలనురూపొందించేఏకైక

సంస్థఅయినబ్యాంక్కరెన్సీనోట్లు,

అలాగేబ్యాంకునోట్లరూపకల్పనమరియునోట్లరూపంజారీచేయడంలోమరియుడినామినేషన్ల

నుపేర్కొనడంలోకూడాఒకఅభిప్రాయాన్నికలిగిఉందనినొక్కిచెప్పాల్సినఅవసరంలేదు.

15.3 ఇంకా , సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (1)

భారతదేశంలోనిఏప్రదేశంలోనైనాప్రతిబ్యాంక్నోటుచట్టబద్ధంగాఉంటుందనిపేర్కొన్నప్పటికీ,

చట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటుఉన్నబ్యాంకునోటుకుకేంద్రప్రభుత్వంహామీఇచ్చినందునఅదిచట్టపర

మైనపవిత్రతనుపొందుతుంది. ఈవిధంగా,

బ్యాంక్నోటుచట్టబద్ధంగాబ్యాంకుచేజారీచేయబడినప్పుడుద్వంద్వలక్షణాలనుకలిగిఉంటుంది,

అవి,

కేంద్రప్రభుత్వహామీతోపాటుగాచట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటుఉండటంమరియుపేర్కొన్నలక్షణాలుక

లిసిఉంటాయి. భారతదేశంలోకరెన్సీనోటునుజారీచేసేఏకైకహక్కుఉన్నబ్యాంక్,

నోటునుజారీచేసి, కేంద్రప్రభుత్వంహామీఇచ్చినప్పుడుమాత్రమే,

అలాంటినోటుచట్టబద్ధమైనదనిదీనిఅర్థం. కాబట్టి, బ్యాంక్యొక్కఇష్యూడిపార్ట్

మెంట్చట్టంలోని సెక్షన్ 34 కిందఉన్నబాధ్యతలుతప్పమరేఇతరబాధ్యతలకులోబడిఉండదు

. చట్టంలోనిసెక్షన్ 34 ప్రకారం ,

ప్రస్తుతానికిచలామణిలోఉన్న భారతప్రభుత్వకరెన్సీనోట్లుమరియుబ్యాంకునోట్లమొత్తానికిస

మానమైనమొత్తంఇష్యూడిపార్ట్

మెంట్యొక్కబాధ్యతగాఉంటుంది. బ్యాంక్జారీచేసినబ్యాంకునోట్లుచెలామణిలోఉన్నంతకాలం,

భారతప్రభుత్వబాధ్యతకొనసాగుతుందనిఇదిసూచిస్తుంది. సెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (1)లోచట్టబద్ధమైనహామీస్వభావంలో కేంద్రప్రభుత్వంఇచ్చినహామీకారణంగాచెప్పబడినబాధ్యతఉంది .

15.4 చట్టంలోనిసెక్షన్ 26లోనిసబ్సెక్షన్ (1) నిపరిశీలిస్తున్నప్పుడు, మొదటగాతలెత్తేప్రశ్నఏమిటంటే, కేంద్రప్రభుత్వంనోటిఫికేషన్జారీచేయడంపైచట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటుగానిలిచిపోయినబ్యాంకోనోట్కూడాఆగిపోతుందా అనేది. కేంద్రప్రభుత్వంద్వారాకేంద్రప్రభుత్వహామీకూడానిలిచిపోతుంది. మరోమాటలోచెప్పాలంటే, బ్యాంకునోటుచట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటుగానిలిచిపోయినప్పటికీ, కేంద్రప్రభుత్వహామీకొనసాగుతుందా. సమాధానంనిశ్చయాత్మకంగాఉంది, ఎందుకంటే, బ్యాంకోనోట్పౌరులమధ్యచట్టబద్ధమైనటెండర్గానిలిచిపోవచ్చుకానీఇష్యూడిపార్ట్ మెంట్యొక్కబాధ్యతకొనసాగినంతకాలంకేంద్రప్రభుత్వంయొక్కహామీనికలిగిఉండదు. బ్యాంకుయొక్కఇష్యూడిపార్ట్మెంట్యొక్కబాధ్యతచట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటుగానిలిచిపోయినబ్యాంకోనోట్ నినోటిఫైడ్బ్యాంక్లోమార్చుకునేకాలవ్యవధితోకలిపిఉంటుంది .

ఈకారణంగానే, కేంద్రప్రభుత్వంజారీచేసిననోటిఫికేషన్ లోసూచించినవిధంగాడీమోనిటైజ్చేయబడినలేదాచట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటుఅనిప్రకటించబడిన ఏదైనాడినామినేషన్యొక్కబ్యాంకోనోట్నిమార్చుకోవచ్చు , తద్వారాబ్యాంకునోటునువ్యక్తిస్వీకరిస్తారు. చట్టపరమైనచెల్లుబాటులేదాడీమోనిటైజ్చేయడంఆగిపోయిననోట్ లోవ్యక్తీకరించబడినదానికిసమానమైనమొత్తం. అందువల్ల, అటువంటిడీమోనిటైజ్చేయబడినకరెన్సీచట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటునిలిచిపోయినప్పటికీ,

కేంద్రప్రభుత్వహామీకారణంగారిజర్వ్బ్యాంక్వేర్కొన్నబ్యాంకులోదానినిమార్చుకోవచ్చు. డీమోని టైజేషన్పైకేంద్రప్రభుత్వహామీఆగిపోయినట్లయితే , అటువంటిబ్యాంకునోట్లనువారుదానినిమార్చుకోలేరు. సీనియర్న్యాయవాదిశ్రీశ్యామ్దివాన్వాద నకూడాఇదే.

15.5 చట్టంలోనిసెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2) ప్రకారంబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్సిఫార్సుపై, కేంద్రప్రభుత్వం, భారతగెజిట్లోనోటిఫికేషన్ద్వారానోటిఫికేషన్ లోపేర్కొన్నతేదీనుండిఅమలులోకివచ్చేలాప్రకటించవచ్చు, ఏదైనాడినామినేషన్ కుచెందినఏదైనాబ్యాంక్నోట్లశ్రేణిచట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటునిలిచిపోతుంది, అటువంటిఆఫీస్లేదాబ్యాంక్ఏజెన్సీలోమరియుపేర్కొన్ననోటిఫికేషన్ లోపేర్కొన్నంతమేరకుతప్ప. సెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్సిఫార్సుపైమాత్రమేగెజిట్ లోనోటిఫికేషన్జారీచేసేఅధికారాన్నికేంద్రప్రభుత్వంపొందుతుంది. అటువంటినోటిఫికేషన్ నుజారీచేయడంఅనేదికేంద్రప్రభుత్వంఆమోదించినబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్యొక్కసిఫార్సుతోకూడిన కార్యనిర్వాహకచట్టం. నోటిఫికేషన్లోఏదైనాడినామినేషన్కుచెందినఏదైనాబ్యాంక్నోట్ లుచట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటుగానిలిచిపోయేతేదీనిసూచించాలి, అటువంటికార్యాలయంలోమరియునోటిఫికేషన్లోపేర్కొనబడినంతమేరకు .

15.6 చట్టంలోనిసెక్షన్ 26 లోనిసబ్సెక్షన్ (2)లోనిముఖ్యమైనపదార్థాలను ఈక్రిందివిధంగాసంగ్రహించవచ్చు:

i) బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్యొక్కసిఫార్సుపై;

ii) భారతగెజిట్లోనోటిఫికేషన్ద్వారాకేంద్రప్రభుత్వం ;

iii) ఏదైనాడినామినేషన్కుచెందినఏదైనాబ్యాంక్నోట్లశ్రేణిచట్టబద్ధమైనచెల్లనిదిగాప్రకటించవచ్చు ;

iv) నోటిఫికేషన్లోపేర్కొన్నతేదీనుండిఅమలులోకివస్తుంది ;

v) నోటిఫికేషన్లోపేర్కొన్నమేరకు ;

కాబట్టి , చట్టంలోనిసెక్షన్ 26లోని సబ్సెక్షన్ (2) ప్రకారం, బ్యాంకువిముద్రీకరణనుప్రారంభించినబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్చేసినసిఫార్సుపైమాత్రమేకేంద్రప్రభుత్వంపని చేస్తుంది.

15.7 నిపుణులైన అటార్నీ జనరల్ సంబంధిత సమర్పణ చేసాడు , బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ సిఫారసు మేరకు మాత్రమే , కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏదైనా కరెన్సీని డీమోనిటైజ్ చేయాల్సిన అవసరం లేదు. గెజిట్ నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా ఏదైనా బ్యాంకు నోటును డీమోనిటైజ్ చేసే అధికారం లేదా అధికార పరిధి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది. సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ బ్యాంక్ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫారసు చేయనంత వరకు, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఎలాంటి కరెన్సీని రద్దు చేయడం సాధ్యం కాదని ఆయన వాదించారు. అటార్నీ జనరల్ ప్రకారం , సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2)కి ఇంత కఠినమైన వివరణ ఇస్తే , అది దేశ ఆర్థిక పరిస్థితులు , ఆర్థిక ఆరోగ్యానికి సంబంధించి ఏదైనా బ్యాంకు నోటును డీమోనిటైజ్ చేసే కేంద్ర ప్రభుత్వ అధికారాన్ని రద్దు చేస్తుంది. ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు ప్రభుత్వ ద్రవ్య విధానం. జాయింట్ లలో స్వేచ్ఛగా ఆడటానికి మరియు ఏదైనా బ్యాంక్ నోటును రద్దు చేయడానికి గెజిట్ ఆఫ్ ఇండియాలో నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం కల్పించడానికి ఈ నిబంధనను అర్థం చేసుకోవాలి. ఏదైనా కరెన్సీని డీమోనిటైజేషన్ చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడానికి వీలుగా బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ సిఫార్సు చేయవలసిన అవసరం ఏమిటంటే , డీమోనిటైజేషన్ ప్రారంభించడం తప్పనిసరిగా బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ నుండి మాత్రమే అని

సూచిస్తుంది మరియు విముద్రీకరణ చర్యను ప్రారంభించే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లేదు.

15.8 బ్యాంకు విముద్రీకరణను ప్రారంభించడంలో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారాలు లేవని చెప్పలేనందున, నిపుణులైన అటార్నీ జనరల్ వాదనలో నాకు గణనీయమైన శక్తి ఉంది. ఇది రాజ్యాంగంలోని ఏడవ షెడ్యూల్‌లోని జాబితా లోని ఎంట్రీ 36 బలంపై ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం కేవలం దేశం యొక్క ఆర్థిక ఆరోగ్యంతో పాటు దాని ఆర్థిక వ్యవస్థకు సంబంధించినది కాదు , ఇది భారతదేశ సార్వభౌమాధికారం మరియు సమగ్రతకు సంబంధించినది; రాష్ట్ర భద్రత ; దేశ రక్షణ ; విదేశీ దేశాలతో దాని స్నేహపూర్వక సంబంధాలు; అంతర్గత మరియు బాహ్య భద్రత మరియు పాలన యొక్క అనేక ఇతర అంశాలు. మరోవైపు, బ్యాంక్ కరెన్సీ నోట్ల నియంత్రణ , ద్రవ్య విధాన ఫ్రేమ్‌వర్క్ , ధర స్థిరత్వాన్ని నిర్వహించడం మరియు అనుబంధ విషయాలకు మాత్రమే సంబంధించినది. కావున, నల్లధనం, నకిలీ కరెన్సీ, టెర్రర్ ఫండింగ్ మొదలైన వాటి నిర్మూలన వంటి నిర్దిష్ట లక్ష్యాలను చేరుకోవడానికి , ఆవిష్కృతమైన నోటిఫికేషన్‌లో పేర్కొన్న లక్ష్యాలను చేరుకోవడానికి కరెన్సీని రద్దు చేయడం తప్పనిసరి అని కేంద్ర ప్రభుత్వం భావించినట్లయితే. చెలామణిలో ఉన్న నోట్లు , అప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం డీమోనిటైజేషన్ ప్రతిపాదనను ప్రారంభించవచ్చు.

15.9 చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్‌సెక్షన్ (2) యొక్క వివరణలో నిపుణులైన అటార్నీ జనరల్ యొక్క రెండవ అంశం ఏమిటంటే , ఏదైనా ఒక విలువ కలిగిన కరెన్సీ యొక్క ఏదైనా ఒక సిరీస్‌ని డీమోనిటైజ్ చేసే అధికారం మాత్రమే కాకుండా ,కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఒకే సమయంలో అన్ని విలువల కరెన్సీల యొక్క అన్ని సిరీస్‌లను డీమోనిటైజ్ చేసే శక్తి ఉంది. చట్టంలోని సెక్షన్

26లోని సబ్-సెక్షన్ (2)లోని "ఏదైనా" అనే వ్యక్తీకరణ తప్పనిసరిగా "అన్నీ" అని వాదించబడింది.

15.10 దీనికి విరుద్ధంగా, పిటిషనర్ల తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది సమర్పించిన విషయం ఏమిటంటే, పేర్కొన్న నిబంధన ప్రకారం, ఎటువంటి మార్గదర్శకత్వం లేనప్పుడు, చెలామణిలో ఉన్న కరెన్సీ నోట్లను రద్దు చేయడానికి నోటిఫికేషన్ జారీ చేసే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది. మరియు అటువంటి చర్యను రాజ్యాంగ విరుద్ధత నుండి రక్షించడానికి, చట్టంలోని సెక్షన్26 లోని సబ్‌సెక్షన్ (2)లోని"ఏదైనా సిరీస్ " మరియు "ఏ డినామినేషన్" అనే వ్యక్తీకరణను తప్పనిసరిగా "ఒక సిరీస్ " మరియు "ఒక డినామినేషన్ " అని అర్థం చేసుకోవాలి , వరుసగా. లేకుంటే ఏకపక్షంగా అధికారాన్ని వినియోగించుకునే అవకాశం ఉంది. చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2)ని ఈ సందర్భంలో చదవకపోతే, అది కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వానికి మార్గనిర్దేశం చేయని మరియు ఏకపక్ష అధికారాన్ని ప్రదానం చేస్తుందని మరియు అది చట్టబద్ధమైన అధికారాల యొక్క అనుమతి లేని ప్రతినిధిగా మారుతుందని ఆయన వాదించారు .

15.11 అరుదైన మరియు అసాధారణమైన పరిస్థితులలో పెద్ద విముద్రీకరణను అవలంబిస్తున్నారని శ్రీ చిదంబరం వాదించారు మరియు విముద్రీకరణను ఆశ్రయించడానికి రెండు సమర్థనీయమైన కారణాలు ఉన్నాయి, అవి,

1) నిరుపయోగంగా ఉన్న లేదా ఆచరణాత్మకంగా ఉపయోగించలేని కరెన్సీ విలువలను తొలగించడం;

2) అధిక ద్రవ్యోల్బణం కారణంగా విలువ లేకుండా మారిన కరెన్సీని వదిలించుకోవడానికి.

చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2)లో పేర్కొన్న విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వ అధికారాన్ని సవరించకుండా లేదా పరిమితం చేయకుండా ఏదైనా కరెన్సీని డీమోనిటైజేషన్ చేయడం ఏకపక్షం మరియు రాజ్యాంగ విరుద్ధమని పిటిషనర్ల తరపు సీనియర్ న్యాయవాది పేర్కొన్నారు. కాబట్టి, ఏకపక్షం మరియు రాజ్యాంగ విరుద్ధతను నిరోధించడానికి , కింది రెండు అంశాలలో నిబంధనను పరిశీలించడం చాలా కీలకం:

ఎ) చట్టంలోని సెక్షన్26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ సిఫార్సుపై మినహా ఏ కరెన్సీ నోటును రద్దు చేసే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లేదు, మరియు;

బి) చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2)లోని "ఏదైనా" అనే వ్యక్తీకరణ తప్పనిసరిగా "ఏదైనా", అంటే "ఒక సిరీస్ " లేదా "ఒక డినామినేషన్ " బ్యాంకు నోట్లకు పరిమితం చేయబడాలి ."ఏదైనా డినామినేషన్ యొక్క బ్యాంకు నోట్లు" ముందు "ఏదైనా సిరీస్" అనే పదబంధాన్ని చేర్చడం వలన పేర్గొన వర్గం నోట్లను మాత్రమే చట్టబద్ధం కాని ప్రతిపాధన ప్రకటించే ప్రభుత్వ అధికారాన్ని పరిమితం చేస్తుంది. ఆ విధంగా, "ఏదైనా సిరీస్" అంటే ఏదైనా పేర్కొన్న శ్రేణి మరియు ఇచ్చిన విలువ యొక్క గమనికల యొక్క "అన్ని సిరీస్" కాదు.

15.12 విముద్రీకరణ ప్రక్రియను ప్రారంభించేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్న అధికారంపై యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా తరపున హాజరైన అటార్నీ జనరల్ వాదనను నేను అంగీకరించాను కాబట్టి , డీమోనిటైజేషన్ ప్రక్రియను ప్రారంభించడంపై కేంద్ర ప్రభుత్వం చేయగలదా అనేది తదుపరి ప్రశ్న , చట్టంలోని సెక్షన్26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం, ఏదైనా లేదా అన్ని తెగల బ్యాంక్ నోట్ల యొక్క ఏదైనా లేదా అన్ని సిరీస్‌లను డీమోనిటైజ్ చేయడానికి గెజిట్ నోటిఫికేషన్‌ను జారీ చేయడానికి కొనసాగండి. ఈ సమస్యను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే చట్టంలోని సెక్షన్26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) మార్గదర్శకత్వం లేనిది

మరియు ఏకపక్ష స్వభావం మరియు అందువల్ల రాజ్యాంగ విరుద్ధం కావడంపై పిటిషనర్ల తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది చేసిన వాదనకు కూడా సమాధానం లభిస్తుంది . దీని కోసం, ఈ క్రింది అంశాలను పరిశీలించాలి:

(ఎ) చట్టంలోని సెక్షన్26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం భారత గెజిట్‌లో నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం విముద్రీకరణను ప్రారంభించి అమలు చేయవచ్చా?

(బి) డీమోనిటైజేషన్‌ను అమలు చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వ అధికారం యొక్క పరిధి , అంటే, "అన్ని డీమోనిటైజేషన్" యొక్క "అన్ని సిరీస్‌లు" డీమోనిటైజ్ చేయబడవచ్చా.

15.13 ఇంతకు ముందు చెప్పినట్లుగా , డీమోనిటైజేషన్ ప్రతిపాదన కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి లేదా సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ బ్యాంక్ నుండి ఉద్భవించవచ్చు. అయితే , కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన డీమోనిటైజేషన్ ప్రతిపాదనకు మరియు సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ బ్యాంక్ ప్రారంభించిన ప్రతిపాదనకు మధ్య తేడాను గుర్తించడం అవసరం. బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ డీమోనిటైజేషన్‌ని సిఫార్సు చేసినప్పుడు , చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద చేసిన సిఫార్సులో పేర్కొన్న నిర్దిష్ట విలువ కలిగిన నిర్దిష్ట బ్యాంక్ నోట్ల కోసం మాత్రమే ఇది నా దృష్టిలో ఉంటుంది. సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2)లోని "ఏదైనా" అనే పదాన్ని "అన్నీ" అని అర్థం చేసుకోవడానికి చదవలేము. నా దృష్టిలో "నిర్దేశించబడినది" లేదా "ప్రత్యేకమైనది" అని చదివితే, అది ఏకపక్షంగా లేదా బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్‌కి ఇవ్వబడిన మార్గనిర్దేశం లేని విచక్షణతో బాధపడదు.

మరోవైపు , నా దృష్టిలో, అటువంటి చర్య అవసరమైతే, అన్ని తెగలకుచెందిన అన్ని రకాల బ్యాంక్ నోట్లను డీమోనిటైజ్ చేసే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది. పైన పేర్కొన్న నిబంధన ప్రకారం సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ బ్యాంక్ ఉన్న విధంగా అటువంటి అధికారాలలో ఇది

పరిమితం చేయబడదు. ఎందుకంటే అటువంటి అధికారం చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద ఉపయోగించబడదు , అయితే కేంద్ర ప్రభుత్వం పేర్కొన్న నిబంధన ఉన్నప్పటికీ వినియోగించబడుతుంది. అందువల్ల, కేంద్ర ప్రభుత్వం వారి సిఫార్సుపై బ్యాంకు విముద్రీకరణ చేయడం వల్ల ఆర్థిక వ్యవస్థపై మరియు పౌరులపై నిర్దిష్ట శ్రేణి మరియు డిమోనిటైజేషన్ మరియు సిఫార్సుపై కేంద్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన గెజిట్ నోటిఫికేషన్‌తో పోలిస్తే చాలా ఎక్కువ ప్రభావం చూపుతుంది.

కావున , నా దృష్టిలో , కేంద్ర ప్రభుత్వానికి విస్తృతమైన అధికారాలు ఉన్నందున , వాటిని భారత గెజిట్‌లో నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం వంటి కార్యనిర్వాహక చర్య ద్వారా కాకుండా సమగ్ర శాసన ప్రక్రియ ద్వారా మాత్రమే అమలు చేయాలి. ఈ విషయంపై దేశ పార్లమెంట్‌లో చర్చలు జరపడం, ఆ తర్వాత విముద్రీకరణ పథకాన్ని ఆమోదించడం మరియు మద్దతు ఇవ్వడం చాలా కీలకం.

15.14 పైన పేర్కొన్న విధంగా, ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఇప్పటికే చెలామణిలో ఉన్న బ్యాంకు విముద్రీకరణను ప్రారంభించేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం అనేక నిర్బంధాలను కలిగి ఉండవచ్చు మరియు సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం, సిఫారసు లేకపోయినా కూడా అలా చేయవచ్చు. చట్టం యొక్క, సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ ది బ్యాంక్. బ్యాంకు నోట్లను రద్దు చేయాలనే దాని ప్రతిపాదనపై , బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ సలహా /అభిప్రాయం 1978వ సంవత్సరంలో కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనకు ఎల్లప్పుడూ మద్దతుగా ఉండకపోవచ్చు. బ్యాంక్ ఆఫ్ సెంట్రల్ బోర్డ్ ప్రతికూల అభిప్రాయాన్ని లేదా ఏకీభవించే అభిప్రాయాన్ని ఇవ్వవచ్చు. ఏ పరిస్థితుల్లోనైనా, కేంద్ర ప్రభుత్వం బ్యాంకు నోట్లను రద్దు చేయడాన్ని కొనసాగించవచ్చు , కానీ పార్లమెంటు సమావేశాలు జరగకపోతే శాసన ప్రక్రియ ద్వారా ఆర్డినెన్స్ ద్వారా లేదా చట్టం ద్వారా మాత్రమే; లేదా పార్లమెంటు ముందు ప్లీనరీ చట్టం ద్వారా మరియు బిల్లును చట్టంగా

ఆమోదించడంపై ఆధారపడి , విముద్రీకరణ ప్రతిపాదనను అమలు చేయండి. వాస్తవానికి, పరిస్థితి యొక్క ఆవశ్యకతను బట్టి మరియు బహుశా గోప్యతను కాపాడుకోవడానికి , భారత రాష్ట్రపతిచే ఆదేశాలను జారీ చేసే అవకాశం మరియు పార్లమెంటును సమావేశపరచడం ద్వారా ఒక చట్టం యొక్క తదుపరి చట్టం ఎల్లప్పుడూ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అందుబాటులో ఉంటుంది. కార్యనిర్వాహకుడు నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క ఉదాహరణలో కరెన్సీ నోట్లను రద్దు చేయడం సాధ్యం కాదు. అలా చెప్పడానికి గల కారణాలు చూడడానికి ఎంతో దూరంలో లేదు –

(i) ముందుగా, చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వం పని చేయడం లేదు . కేంద్ర ప్రభుత్వం డీమోనిటైజేషన్ ప్రక్రియను ప్రారంభించినప్పుడు అది డి హార్స్ సబ్ సెక్షన్ (2) చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని డి హార్స్ సబ్ సెక్షన్ (2).

(ii) రెండవది, పరిస్థితి తలెత్తితే , పైన పేర్కొన్న నిబంధన ప్రకారం సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ బ్యాంక్‌కు సంకుచిత అధికారాలు కాకుండా అన్ని తెగువులకు చెందిన అన్ని రకాల బ్యాంక్ నోట్లను డీమోనిటైజ్ చేసే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది.

(iii) మూడవది, మన ప్రజాస్వామ్య పాలనా వ్యవస్థలో మూలాధారమైన పార్లమెంటును తప్పనిసరిగా విశ్వాసంలోకి తీసుకోవాలి. దేశ ప్రజల ప్రతినిధి కావడమే ఇందుకు కారణం. ఏదైనా ప్రజాస్వామ్య దేశానికి మూలస్తంభంగా పనిచేసే పార్లమెంట్ , దాని పౌరుల ప్రయోజనాలపై ఆధారపడుతుంది. ఇది ప్రభుత్వ నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో క్రియాశీల పౌర ప్రమేయాన్ని అనుమతిస్తుంది, "***దేశం యొక్క చిన్న-స్థాయి ప్రాతినిధ్యం***" అనే మారుపేరును సంపాదించి ప్రజాస్వామ్యానికి పునాదిని ఏర్పరుస్తుంది. పార్లమెంటు ఒక దేశ ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యం కల్పిస్తుంది మరియు వారి వాణిని

వినిపిస్తుంది. పార్లమెంటు లేకుండా , ప్రజాస్వామ్యం వృద్ధి చెందదు ; ప్రతి ప్రజాస్వామ్య దేశానికి దాని పాలనను సజావుగా నిర్వహించడానికి మరియు నిజమైన అర్థంలో ప్రజాస్వామ్యానికి అర్థం ఇవ్వడానికి పార్లమెంటు అవసరం. మన ప్రజాస్వామ్యానికి కేంద్రబిందువుగా ఉన్న పార్లమెంటును ఇంత ప్రాముఖ్యత ఉన్న విషయంలో దూరంగా ఉంచలేము. డీమోనిటైజేషన్ అంశంపై దాని అభిప్రాయాలు క్లిష్టమైనవి మరియు అత్యంత ముఖ్యమైనవి.

డాక్టర్ సుభాష్ సి. కశ్యప్ తన పుస్తకం , "పార్లమెంటరీ ప్రొసీజర్: లా , ప్రివిలేజెస్, ప్రాక్టీస్ అండ్ ప్రిసిడెంట్స్", 3వ ఎడి., (2014)లో పార్లమెంటు విధులను చర్చిస్తూ ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొన్నారు:

> "పై సందర్భంలో, చెలామణిలో ఉన్న దాదాపు 86% కరెన్సీని ప్రభావితం చేసే డీమోనిటైజేషన్ వంటి కీలకమైన సమస్య విషయానికి వస్తే , దానిని కేవలం ఎగ్జిక్యూటివ్ నోటిఫికేషన్ ద్వారా అమలు చేయడం సాధ్యం కాదని గమనించవచ్చు. పార్లమెంటులో ప్రతిపాదిత చర్యపై అర్థవంతమైన చర్చ, చర్చ జరిగి ఉంటే కసరత్తుకు విశ్వసనీయత వచ్చేది."

ఒక నిర్ణయం జారీ చేయబడినప్పుడు లేదా పార్లమెంటులో బిల్లును ప్రవేశపెట్టినప్పుడు మరియు చట్టంగా రూపొందించబడినప్పుడు , అది అర్థవంతంగా చర్చించే భారత ప్రజల ప్రతినిధులైన పార్లమెంటు సభ్యులను విశ్వాసంలోకి తీసుకోవడం ద్వారా జరిగిందని అర్థం. కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసిన విముద్రీకరణ ప్రతిపాదన. అటువంటి సందర్భంలో , డీమోనిటైజేషన్ అనేది పార్లమెంటు చట్టం ద్వారా జరుగుతుంది మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం తన కార్యనిర్వాహక అధికారాన్ని ఉపయోగించి గెజిట్ నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా చేసే చర్య కాదు.

పార్లమెంటు ద్వారా నిర్ణయం లేదా చట్టం ద్వారా అటువంటి పెద్ద విముద్రీకరణ " చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2)లో ఏమి ఉన్నప్పటికీ" అవుతుంది . ఎందుకంటే,

అటువంటి పరిస్థితిలో , కేంద్ర ప్రభుత్వం సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ ది బ్యాంక్ నుండి వచ్చిన సిఫార్సుల ఆధారంగా పనిచేయదు , కానీ అది విముద్రీకరణను ప్రతిపాదిస్తుంది. దీనికి సంబంధించిన పూర్వాపరాలను గతంలో చేసిన విముద్రీకరణలలో కూడా శాసన ప్రక్రియ ద్వారా కనుగొనవచ్చు మరియు కార్యనిర్వాహక /కేంద్ర ప్రభుత్వం గెజిట్ నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా కాదు. డీమోనిటైజేషన్ ప్రక్రియ పార్లమెంటరీ చట్టం ద్వారా నిర్వహించబడినప్పుడు మరియు పార్లమెంటు సభ్యుల పరిశీలనకు గురైన తర్వాత , నిర్ణయాని ప్రకటించడానికి లేదా బిల్లును ఉంచడానికి ముందు బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ నుండి కేంద్ర ప్రభుత్వం కోరిన ఏదైనా అభిప్రాయాన్ని పార్లమెంటు ముందు అదనపు అంశాలు కూడా ఉండవచ్చు, వీటిని పార్లమెంటు పరిగణించవచ్చు. కేంద్ర ప్రభుత్వం డీమోనిటైజేషన్ ప్రతిపాదనను ప్రారంభించి , ఆ తర్వాత బ్యాంకును సంప్రదించినప్పుడు , కేంద్ర ప్రభుత్వం పెద్దవిముద్రీకరణ ప్రతిపాదనను మరింత పటిష్టం చేస్తుందని చెప్పవచ్చు. నిపుణుల సంఘం కానీ దేశంలోని అత్యున్నత ఆర్థిక అధికారం , ఇది ద్రవ్య విధానాన్ని మాత్రమే కాకుండా భారతదేశంలో బ్యాంకు నోట్లు లేదా కరెన్సీ నోట్లను జారీ చేసే అధికారాన్ని కలిగి ఉన్న ఏకైక అధికారం .కేంద్ర ప్రభుత్వం కరెన్సీ విముద్రీకరణను సూచించినప్పుడు , సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ బ్యాంక్ మరియు పార్లమెంటులోని ప్రజాప్రతినిధుల అభిప్రాయాలు కీలకమైనవి మరియు ముఖ్యమైనవి. పార్లమెంటు సభ్యులు "మేము , భారతదేశ ప్రజలు" యొక్క సార్వభౌమాధికారాలను విశ్వసిస్తారు.

15.15 వాస్తవానికి, దీనికి విరుద్ధంగా ,చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్-సెక్షన్ (2) కింద సిఫార్సు చేయడం ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం తన విజ్ఞతతో బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ ద్వారా విముద్రీకరణ ప్రతిపాదనను ప్రారంభించినట్లయితే ఎలాంటి ఇబ్బందులు ఉండవు. అప్పుడు వారు సిఫార్సును పరిగణించవచ్చు మరియు చర్య తీసుకోవచ్చు లేదా చెల్లుబాటు అయ్యే కారణాల

వల్ల అలా చేయడానికి నిరాకరించవచ్చు. ఈ నిర్ణయం పూర్తిగా కేంద్ర ప్రభుత్వ విచక్షణపై ఆధారపడి ఉంటుంది. అయితే, బ్యాంక్ చేసిన సిఫార్సులు అన్ని రకాల డినామినేషన్‌లకు లేదా అన్ని డినామినేషన్‌ల బ్యాంక్ నోట్లకు సంబంధించినవి కావని గమనించడం ముఖ్యం. ఈ విషయంలో నిర్ణయం తీసుకునే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మాత్రమే ఉంది.

15.16 సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ ది బ్యాంక్ ఆఫ్ డిమోనిటైజేషన్ ప్రతిపాదనపై కేంద్ర ప్రభుత్వం నవంబర్ 8, 2016 నాటి ఇంప్యుగ్డ్ గెజిట్ నోటిఫికేషన్ ప్రచురించింది. విముద్రీకరణ ప్రతిపాదనను కేంద్ర ప్రభుత్వం నవంబర్ 7, 2016న ఆర్థిక కార్యదర్శి బ్యాంక్ గవర్నర్‌కు పంపిన లేఖ ద్వారా ప్రారంభించింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం , తన ప్రతిపాదనపై బ్యాంక్ సలహాను "పొందింది" , మరుసటి రోజున, నవంబర్ 8, 2016 నాటి ఇంప్యుగ్డ్ గెజిట్ నోటిఫికేషన్‌ను జారీ చేయడానికి ముందుకు వచ్చింది. అదే నిర్ణయం ద్వారా ఆమోదించబడింది మరియు ఆ తర్వాత, ఒక చట్టం ఆమోదించబడింది.

15.17 పిటిషనర్ల వాదనను ఇప్పుడు పరిగణించవచ్చు మరియు సమాధానం ఇవ్వవచ్చు. చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్‌సెక్షన్ (2)లోని పదాలను వాటి సాధారణ పరిభాషలో అర్థం చేసుకోవాలి. చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్‌సెక్షన్ (2) ప్రకారం అటువంటి నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడానికి బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ యొక్క సిఫార్సు తప్పనిసరిగా ఉండాలి మరియు అటువంటి సిఫార్సు ఒక షరతు పూర్వదర్శనం అని గమనించబడింది . కేంద్ర ప్రభుత్వం తన విజ్ఞతతో బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ యొక్క సిఫార్సును ఆమోదించవచ్చు మరియు గెజిట్ ఆఫ్ ఇండియాలో నోటిఫికేషన్ జారీ చేయవచ్చు లేదా అలా చేయడానికి నిరాకరించవచ్చు. చట్టంలోని సెక్షన్ 26 వరకు సబ్ సెక్షన్ (2)లో "మే" అనే పదాన్ని ఉపయోగించడం ద్వారా ఈ స్థానం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది . అయితే, ముఖ్యమైన విషయం ఏమిటంటే , చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్‌సెక్షన్ (2) ప్రకారం ఏదైనా బ్యాంక్ నోట్‌ను

డీమోనిటైజేషన్ చేయాలంటే , అది భారత గెజిట్‌లో నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా మాత్రమే జరుగుతుంది మరియు మరేదైనా పద్ధతి లేదా పద్ధతి ద్వారా కాదు . సరళంగా చెప్పాలంటే, డినామినేషన్‌తో సంబంధం లేకుండా , ఇకపై చట్టబద్ధమైన టెండర్‌గా పరిగణించబడనందున, ఏదైనా బ్యాంకు నోట్లను ప్రకటించే నోటిఫికేషన్‌ను ప్రకటించమని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫార్సు చేయడం బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ యొక్క ప్రారంభ దశ. సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ బ్యాంక్ సిఫార్సును కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తే , అది అమలు చేస్తూ భారత గెజిట్‌లో నోటిఫికేషన్‌ను జారీ చేస్తుంది , ఇది కార్యనిర్వాహక విధి స్వభావం మరియు గెజిట్ ఆఫ్ ఇండియాలో నోటిఫికేషన్ ప్రచురించడం మంత్రివర్గ చట్టం మాత్రమే.

15.18 కాబట్టి, సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కిందచట్టం యొక్క , విముద్రీకరణ ప్రక్రియను ప్రారంభించడం మరియు అధికారాన్ని వినియోగించడం అనేది బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ నుండి ఉద్భవించింది, ఇది కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫారసు చేయాల్సి ఉంటుంది మరియు రెండోది సిఫార్సును ఆమోదించవచ్చు మరియు అటువంటి సందర్భంలో అది గెజిట్ నోటిఫికేషన్‌ను విడుదల చేస్తుంది. ఒకవేళ కేంద్ర ప్రభుత్వం సిఫారసును ఆమోదించని పక్షంలో , సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ బ్యాంక్ సిఫార్సుపై తదుపరి చర్యలు ఉండవు. ఈ విధంగా , చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్‌సెక్షన్ (2) అంతర్లీనంగా చాలా పరిమితం చేయబడిన ఆపరేషన్‌ను కలిగి ఉంది మరియు సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ బ్యాంక్ ద్వారా విముద్రీకరణను ప్రారంభించడం మరియు ఆ విషయంలో సిఫార్సు చేయడం మాత్రమే పరిమితం చేయబడింది. నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం, భారత గెజిట్‌లో , సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ బ్యాంక్ యొక్క సిఫార్సును కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదించిందని మరియు అందువల్ల, పేర్కొన్న విలువ కలిగినచెందిన నిర్దిష్ట బ్యాంక్ నోట్లను చట్టబద్ధంగా చెల్లిస్తారని ప్రకటించింది. నోటిఫికేషన్‌లో పేర్కొన్న తేదీ నుండి. చట్టంలోని సెక్షన్ 26లోని సబ్‌సెక్షన్ (2) యొక్క ఆపరేషన్ కాబట్టి చాలా ఇరుకైన దిక్సూచిలో ఉంది

మరియు సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ ది బ్యాంక్ యొక్క సిఫార్సును ఆమోదించిన కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ అధికారాన్ని ఉపయోగిస్తుందని పునరుద్ఘాటించబడింది.

15.19 చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2)కియూనియన్ఆఫ్ఇండియావాదించినట్లుగావిస్తృతవివరణఎందుకుఇవ్వకూడదుఅనేదానికికారణంఏమిటంటే, నిబంధనను సాదాగాచదవడంతోపాటుసందర్భానుసారంగాఅర్థంచేసుకోవడంవల్లఇదిడీమోనిటైజేషన్ప్రతిపాదనను బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్ఆరంభించినప్పుడుమాత్రమేఆనిబంధనవర్తిస్తుందని కేంద్రప్రభుత్వానికిసిఫార్సుచేస్తుంది.

15.20 ఏదేమైనప్పటికీ, ఏదైనాడినామినేషన్కుచెందినఏదైనాబ్యాంక్నోటునుచట్టబద్ధమైనటెండర్గానిలుపుదలచేసినట్లుప్రకటించేఅధికారంలేదాఅధికారపరిధికేంద్రప్రభుత్వానికిలేదనిఈస్థానంసూచించదు. విద్యావంతుడైనఅటార్నీజనరల్వాదననుఅంగీకరిస్తూఇప్పటికేగమనించినట్లుగా, కేంద్రప్రభుత్వంతనవిజ్ఞతతోతక్షణ (ఇన్స్టంట్) కేసులోచేసినట్లుగావిముద్రీకరణ (డీమోనిటైజేషన్) ప్రక్రియనుకూడాప్రారంభించవచ్చు. కానీముఖ్యమైనదిమరియుగమనించవలసినదిఏమిటంటే, భారతప్రభుత్వపత్రిక (గెజిట్లో)లోకేవలంఎగ్జిక్యూటివ్నోటిఫికేషన్జారీచేయడంద్వారాచెప్పబడినఅధికారాన్నిఉపయోగించలేము. మరోమాటలోచెప్పాలంటే, బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్యొక్కసమ్మతితోలేదాలేకుండాఏదైనాకరెన్సీనోటునురద్దుచేయాలనేప్రతిపాదననుకేంద్రప్రభుత్వంప్రారంభించినప్పుడు, అదిఉపవిభాగం(సబ్సెక్షన్) (2) కిందకేంద్రప్రభుత్వంయొక్కకార్యనిర్వాహకఅధికారాన్నిఉపయోగించడంకాదు. చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 అటువంటిపరిస్థితిలో, ఇప్పటికేజరిగినట్లుగా,

కేంద్రప్రభుత్వంపార్లమెంటులోప్లీనరీచట్టాన్నిఆరంభించడంద్వారాశాసనప్రక్రియనుఆశ్రయించవలసిఉంటుంది.

15.21 నొక్కిచెప్పబడుతున్నదిఏమిటంటే, కేంద్రప్రభుత్వంఅటువంటివిషయాలలోవిడిగావ్యవహరించదు. కేంద్రప్రభుత్వంముందుగా, ప్రతిపాదితవిముద్రీకరణకుసంబంధించిబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డుఅభిప్రాయాన్నితీసుకోవాలి. బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్కేంద్రప్రభుత్వప్రతిపాదననుఆమోదించకపోవచ్చులేదానిర్దిష్టఅంశాలపైప్రతిపాదనతోపాక్షికంగాఏకీభవించవచ్చు. నిజానికి, 1978లో, రూ.5,000/ మరియురూ.10,000/ బ్యాంకునోట్లనురద్దుచేయాలనేకేంద్రప్రభుత్వప్రతిపాదననుఅప్పటిబ్యాంక్గవర్నర్అంగీకరించనప్పుడు, కేంద్రప్రభుత్వంపార్లమెంటుద్వారాఆప్రక్రియనుప్రారంభించిందిమరియు 1978 చట్టంరూపొందేలాచేసింది. ఈచట్టాన్నిరూపొందించడంలో, చట్టాన్నిపటిష్టంచేయడానికిబ్యాంకులోనిఇద్దరుఅధికారనిపుణులసహాయంతీసుకోబడింది. ***జయంతిలాల్రతన్చంద్షా, దేవ్కుమార్గోపాల్దాస్అగర్వాల్వర్సెస్రిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియా*** (1996) 9 ఎస్సిసి 650 కేసులోకూడాపేర్కొన్నచట్టంఈకోర్టులోసవాలుచేయబడింది, దీనిద్వారా 1978 చట్టంయొక్కవైర్లుచివరికి, ఇదిఅమలులోకివచ్చినపద్దెనిమిదిసంవత్సరాలతర్వాత, ఈకోర్టులో 9 ఆగస్ట్1996 తేదీనాటితీర్పుద్వారాసమర్థించబడింది.

15.22 కేంద్రప్రభుత్వంఏకపక్షంగాగెజిట్నోటిఫికేషన్నిఎందుకుజారీచేయదు, అయితేవిముద్రీకరణప్రతిపాదనప్రారంభించినప్పుడుచట్టాన్నిఎందుకుఆశ్రయించాల్సివస్తుందిఅనేకారణాలుఇప్పటికేచర్చించబడ్డాయి. నల్లధనం, నకిలీకరెన్సీనినిర్మూలించడంమరియుతీవ్రవాదనిధులకోసంకరెన్సీనిఉపయోగించకుండానిరో

ధించడంవంటితక్షణసందర్భంలో,

కేంద్రప్రభుత్వంఅలాచేయడానికిచాలాసమ్మతమైనలక్ష్యాలనుకలిగిఉండవచ్చు. కానీ, ఆవిషయాలుచట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2) కిందబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్సిఫార్సుచేసేవిషయాలుకావు . కారణంఏమిటంటే, కేంద్రప్రభుత్వంమొత్తంవిముద్రీకరణపథకాన్నివిస్తృతకోణంలోచూస్తుంది, అనేకలక్ష్యాలనుదృష్టిలోఉంచుకునిమరియుభారతదేశసార్వభౌమాధికారంమరియుసమగ్రత, రాష్ట్రభద్రత, ఆర్థికవ్యవస్థయొక్కఆదాయస్థితి, మొదలైనవి. బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్అటువంటిలక్ష్యాలనుఊహించేస్థితిలోఉండకపోవచ్చు. అటువంటిపరిస్థితులలోకేంద్రప్రభుత్వంతప్పనిసరిగాబ్యాంకునిసంప్రదించాలికానీదానిప్రతిపాదనప్రచురించడానికి (ఇంప్రిమెటుర్) తప్పనిసరిగాసెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంకునుండీపొందాల్సినఅవసరంలేదు.

కేంద్రప్రభుత్వంసెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్నుసంప్రదించినప్పుడు , ప్రతికూలఅభిప్రాయంఇస్తే? సెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్దిబ్యాంక్అభిప్రాయాన్నిగౌరవిస్తూకేంద్రప్రభుత్వంవిముద్రీకరణనుఆశ్రయించదనిఅర్థంచేసుకోవచ్చా?

బ్యాంక్వ్యక్తంచేసినఅభిప్రాయంన్యాయమైనదనిమరియుసరైనదనిగుర్తిస్తేఅదిఅలాచేయవచ్చు, అయితేసెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్అభిప్రాయాన్నిఅంగీకరించకపోవడానికికేంద్రప్రభుత్వానికిదానిస్వంతకారణాలుఉండవచ్చుమరియుఅటువంటిపరిస్థితిలోకేంద్రప్రభుత్వంప్లీనరీచట్టంద్వారా, పార్లమెంటులోబిల్లునుప్రవేశపెట్టడంద్వారా, పార్లమెంటుచట్టంద్వారావిముద్రీకరణప్రతిపాదననుప్రారంభించడానికిఆశ్రయించవలసిఉంటుంది.

15.23 అందుచేత, చర్చయొక్కమొత్తంమరియుసారాంశంఏమిటంటే, బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్ఏదైనాడినామినేషన్లుచెందినఏదైనావరసకలిగినబ్యాంక్నోట్లనురద్దుచేసేప్రతిపాదననుప్రారంభించినప్పుడులేదాఆరంభించినప్పుడు, అదిఉపవిభాగం(సబ్సెక్షన్) (2) విభాగం 26 ప్రకారంకేంద్రప్రభుత్వానికిసిఫార్సుచేయాల్సిఉంటుంది. కేంద్రప్రభుత్వంగెజిట్నోటిఫికేషన్జారీచేయడంద్వారాఅటువంటిసిఫార్సుపైచర్యతీసుకోవచ్చు. మరోవైపు, తక్షణకేసులోమాదిరిగాఏదైనాకరెన్సీనోటునురద్దు (డీమోనిటైజేషన్) చేయాలనేప్రతిపాదనకుకేంద్రప్రభుత్వంమూలకర్తఅయినప్పుడు, అదిఒంటరిగాముందుకుసాగడంసాధ్యంకాదనిభారతదేశఆర్థికవ్యవస్థలోముఖ్యమైనస్థాయిఉన్నబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్సలహాతీసుకోవాలి. కేంద్రప్రభుత్వప్రతిపాదనకుబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్అభిప్రాయంతోసంబంధంలేకుండా, బ్యాంకువిముద్రీకరణలక్ష్యం/లక్ష్యంకోసంకేంద్రప్రభుత్వంశాసనమార్గాన్నిఅనుసరించాల్సిఉంటుంది. అందువల్ల, అన్నిబ్యాంకునోట్లులేదాకరెన్సీనోట్లనురద్దుచేసినట్లుభారతగెజిట్లోప్రకటించేసాధారణనోటిఫికేషన్జారీచేయడంద్వారాఅదేఅమలుచేయబడదు. ఎందుకంటే, నోట్లరద్దు (డీమోనిటైజేషన్) ప్రతిపాదనకుమూలకర్తగాకేంద్రప్రభుత్వంఉన్నప్పుడు, అదిచట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్)(2) కిఅనుగుణంగాపనిచేస్తుంది.

15.24 "అన్ని" శ్రేణుల " మరియుఅన్ని" డినామినేషన్ల" యొక్కబ్యాంక్నోట్లనురద్దుచేసేఅధికారంకేంద్రప్రభుత్వానికిఉందనియూనియన్ఆఫ్ఇండియా యొక్కవాదనకాబట్టిఅలాంటివివరణఅవసరం, అంటేప్రతిరూ.1/, రూ.5 /, రూ.10/, రూ.20/, రూ.50/, రూ.100/, రూ.500/, రూ.1,000/, రూ.5,000/, రూ.10,000/, నోట్లరద్దు (డీమోనిటైజ్) చేయవచ్చు. ఇదిసైద్ధాంతికంగాసాధ్యమేకాబట్టి,

నాదృష్టిలోవిభాగం 26 లోనిఉపవిభాగం (2) ప్రకారంకేంద్రప్రభుత్వంయొక్కకార్యనిర్వాహకఅధికారాన్నిఉపయోగించిసాధారణగెజిట్నోటిఫికేషన్నుజారీచేయడంద్వారాఅటువంటివిస్తృతమైనఅధికారాన్నిఉపయోగించలేము . కేంద్రప్రభుత్వప్రతిపాదనపైపార్లమెంటులోఅర్థవంతమైనచర్చజరిగినతర్వాతచట్టంద్వారాప్లీనరీచట్టంద్వారామాత్రమేఇదిసాధ్యమవుతుంది. చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2) నిబంధనలోఉపయోగించబడినపదాలు "ఏదైనాడినామినేషన్" యొక్క "ఏదైనాసిరీస్" పదాలకు "అన్నితెగల" బ్యాంక్నోట్లయొక్క "అన్నిసిరీస్" అనిఅర్థంచేసుకోలేమనిపిటిషనర్లతరఫుసీనియర్న్యాయవాదియొక్కఇతరవాదనకుకూడాఇదిసమాధానంఇస్తుంది.

విభాగం (సెక్షన్)26లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2) యొక్కసాదాఅర్థాన్నిఅర్థంచేసుకోవడం:

15.25 చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2) ప్రకారంబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డుమాత్రమేనిర్దిష్టశ్రేణినిప్రకటించమనికేంద్రప్రభుత్వానికిసిఫార్సుచేయడానికిఅధికారంఎందుకుఇవ్వబడింది. నిర్దిష్టవిలువకలిగినబ్యాంక్నోట్లుచట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటునునిలిపివేసినట్లు, పేర్కొన్ననిబంధనలోనిపదాలసాదాఅర్థాన్నిగుర్తించినప్పుడుస్పష్టమవుతుంది. అలాఅర్థంచేసుకున్నప్పుడు, కేంద్రప్రభుత్వఆదేశానుసారంకరెన్సీనోట్లనురద్దుచేసేఅధికారంఈనిబంధనకిందఊహించబడలేదు. దీనికికారణంకేంద్రప్రభుత్వానికిఉన్నఅధికారంచాలావిస్తృతమైనదిమరియువిస్తృతరూపంకలిగిఉంది. పరిమితపరిధిలోపనిచేసేచట్టంలోనివిభాగం 26 లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్)

(2)లోఅటువంటిశక్తికనుగొనబడదు. అందువల్లవిభాగం (సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం(సబ్సెక్షన్) (2)నిరాజ్యాంగవిరుద్ధతనుండిరక్షించడానికి , నిబంధనఉద్దేశించినవిషయానికితగినవివరణఇవ్వాలి. ఈసందర్భంలో, కిందిసూత్రాలుసంబంధితంగామారాయి.

15.26 శాసనంలోనిపదాలుస్పష్టంగా, సాదాగాలేదానిస్సందేహంగాఉన్నప్పుడు, అంటే, అవిసహేతుకంగాఒకేఅర్థాన్నితెలియజేస్తే, న్యాయస్థానంఆఅర్థాన్నిఅమలుచేయడానికిమరియుఒకఅర్థాన్నిమాత్రమేఅంగీకరించడానికికట్టుబడిఉంటుందిమరియుశాసనాన్నినిర్మించేప్రశ్నతలెత్తదు, ఎందుకంటే, నిబంధన/ చట్టందానిగురించిమాట్లాడుతుంది.

పైవివరణసూత్రానికిసంబంధించిన్యాయఆదేశాలుక్రిందివిధంగాఉన్నాయి:

(i) ***కనైలాల్సుర్వర్సెస్పరమనిధిసాధుఖాన్ఎఐఆర్ 1957 ఎస్సి 907 పేజీ 910లో***ఈన్యాయస్థానం గమనించినది, ఉపయోగించినపదాలుకేవలంఒక "నిర్మాణం" మాత్రమేచేయగలిగితే, అదిఇతరఊహాజనితనిర్మాణాన్నిస్వీకరించడానికికోర్టులకుఅనుమతించబడదు. అటువంటిఊహాత్మకనిర్మాణంచట్టంయొక్కఉద్దేశించినవిషయంమరియువిధానానికిమరింతస్థిరంగాఉంటుంది. క్రిమినల్ప్రొసీజర్కోడ్భాగంవిభాగం(సెక్షన్) 162, 1898 మరియులార్డ్అట్కిన్ద్వారా "ఏవ్యక్తిఅయినా" అనేవ్యక్తీకరణకువివరణఇవ్వబడింది, "ఏవ్యక్తిఅయినా" అనేవ్యక్తీకరణలోఆతర్వాతనిందితులుగాఉన్నఏవ్యక్తిఅయినాఉంటాడనిగమనించినప్రివీకౌన్సిల్కోసంమాట్లాడుతూపాకాలనారాయణస్వామివర్సెస్ఎంపెరర్ఎఐఆర్ 1939 పిసి

47 ప్రకారం "పదాలఅర్థంసాదాగాఉన్నప్పుడు, అనుకున్నఉద్దేశాలతోబిజీగాఉండటంకోర్టులవిధికాదు" అనిగమనించాడు.

(ii) అదేవిధంగా, భారతీయవారసత్వచట్టం, 1925లోనివిభాగాలు (సెక్షన్లు) 223 మరియు 226నునిర్దేశిస్తున్నప్పుడు, ఇది "ఒకసంస్థఅయితేతప్పవ్యక్తులయొక్కఏదైనాసంఘానికి" ప్రొబేట్లేదాఅడ్మినిస్ట్రేషన్లెటర్స్మంజూరుకుసంబంధించినిషేధాన్నికలిగిఉంది, ఈన్యాయస్థానం ***ఇల్లాచిదేవివర్సెస్జైన్సొసైటీఆఫ్ప్రొటెక్షన్ఆఫ్ఆర్ఫన్స్ఇండియా(2003) 8 ఎస్సిసి 413***సాదాఅర్థనియమాన్నివర్తింపజేసి, సొసైటీనిసొసైటీస్రిజిస్ట్రేషన్యాక్ట్కిందనమోదుచేసినతర్వాతకూడాదానిసభ్యులనుండివేరుగా ఉండకపోయినావ్యక్తీకరణలోచేర్చబడదనిపేర్కొంది. కంపెనీవలెప్రత్యేకచట్టపరమైనవ్యక్తిగామారదు.

(iii) ఇచ్చినశాసనానికిసాదాఅర్థనియమాన్నిసరిగ్గాఅన్వయించడంకోసం, ఉపయోగించినభాషసాదాగాలేదాఅస్పష్టంగాఉందోలేదోముందుగాగుర్తించడంఅవసరం . "ఏదైనాఅస్పష్టత" అంటేఒకపదబంధంవిభిన్నఅర్థాలకున్యాయంగామరియుసమానంగాపాటించబడిఉంటుంది. ఒకనిబంధనఅస్పష్టంగాఉండదుఎందుకంటేఅదివివిధసందర్భాలలోవిభిన్నఅర్థాలనుకలిగిఉండేపదాన్నికలిగిఉంటుంది. ఒకనిబంధనఒకనిర్దిష్టసందర్భంలోఒకటికంటేఎక్కువఅర్థాలనుకలిగిఉండేపదంలేదాపదబంధాన్నికలిగిఉన్నప్పుడేఅదిఅస్పష్టంగాఉంటుంది.

(iv) కాబట్టి, కొన్నిపదాలుస్పష్టంగామరియుఅస్పష్టంగాఉన్నాయోలేదోతెలుసుకోవడానికి, వాటినితప్పనిసరిగావాటిసందర్భంలోఅధ్యయనంచేయాలి.

ఈసంబంధంలోనిసందర్భంఅదేశాసనంలోనిఇతరచట్టబద్ధమైననిబంధనలనుమాత్రమే కాకుండా, దానిఉపోద్ఘాతం, ప్రస్తుతచట్టంయొక్కస్థితి, పరిమెటీరియాలోనిఇతరశాసనాలుమరియుఇతరచట్టబద్ధమైనమార్గాలద్వారాజరిగేఅల్లర్లువంటివిస్తృతఅర్థంలోఉపయోగించబడుతుంది. శాసనంపరిష్కారానికిఉద్దేశించబడిందనిగ్రహించారు.

[మూలం: జస్టిస్జి.పి. సింగ్ద్వారాశాసనాలవివరణ, 15వప్రచురణ(ఎడిషన్)]

15.27 పైనియమాన్నివర్తింపజేస్తూ, చట్టంలోనిభాగం (సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం(సబ్సెక్షన్) (2) నిబంధనలోనిపదాలమామూలుఅర్థంప్రకారంచదివితే, అదిఏదైనాఅస్పష్టతకుదారితీయదు. సాధారణఅర్థనియమంఅనేదిశాసనాలనిర్మాణంయొక్కబంగారునియమంమరియుఇదితక్షణ సందర్భంలోఎటువంటిఅసంబద్ధతకుదారితీయదు. నిబంధననుసాదాసీదాగాచదివితే, సెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్సిఫారసుపైమాత్రమేఏదైనాశ్రేణి(డినామినేషన్)కిచెందినఏదైనాబ్యాంక్నోట్లనురద్దు (డీమోనిటైజ్) చేయడానికికేంద్రప్రభుత్వంభారతగెజిట్లోనోటిఫికేషన్జారీచేయగలదనిగమనించవచ్చు. నాదృష్టిలోవిభాగం (సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2) రాజ్యాంగవిరుద్ధంకాదు. ఇదిరెండుకారణాలవల్ల: మొదటిది, "ఏదైనాశ్రేణి(డినామినేషన్)" యొక్క "ఏదైనా" బ్యాంక్నోట్లశ్రేణిపదాలయొక్కసాదాఅర్థం "అన్నిశ్రేణి (డినామినేషన్ల)ల" బ్యాంక్నోట్లయొక్క "అన్నివరస(సిరీస్)"నిసూచించదు. "ఏదైనా" అనేపదానికిప్రతివాదులువాదించినట్లుగాపేర్కొన్నలేదానిర్దిష్టమైనమరియు "అన్నీ" కాదు. యూనియన్ఆఫ్ఇండియాయొక్కవాదనఅంగీకరించబడి, "ఏదైనా" అనేపదాన్ని "అన్నీ" అనిచదవవలసివస్తే, అదివినాశకరమైనపరిణామాలకుదారితీస్తుంది, ఎందుకంటే "అన్ని"

విముద్రీకరణనుసిఫార్సుచేసేఅధికారంబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డుకుఉండదు.

అన్నిడినామినేషన్లకరెన్సీసిరీస్".

విద్యార్థీకుడైనఅటార్నీజనరల్సూచించినవివరణబ్యాంకుసెంట్రల్బోర్డ్లోమార్గనిర్దేశంచేయనిఅధికారాన్నిఅప్పగించడానికిదారితీస్తుంది,

అయితేఅటువంటిడీమోనిటైజేషన్నుప్రారంభించడానికికేంద్రప్రభుత్వానికివిస్తృతఅధికారాన్నిఇస్తుంది, దీనిలోఅన్నిశ్రేణి(డినామినేషన్)లవరసలను(సిరీస్) రద్దు(డీమోనిటైజ్) చేయవచ్చు.

వివిధకోణాలనుండిఅన్నిలాభాలుమరియునష్టాలనుపరిగణనలోకితీసుకుని,

శాసనప్రక్రియద్వారాపెద్దఎత్తునవిముద్రీకరణనుప్రారంభిస్తుంది.

అటువంటిఅధికారంరాజ్యాంగంలోనిఏడవషెడ్యూల్లోనిఎంట్రీ 36 జాబితా (లిస్ట్) 1 ద్వారామాత్రమేకేంద్రప్రభుత్వానికిఉంటుంది,

ఇదిప్లీనరీచట్టంద్వారాఉపయోగించబడాలిమరియుచట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 ఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2) కిందప్రభుత్వపత్రిక (గెజిట్) నోటిఫికేషన్జారీచేయడంద్వారాకాదు. అందుచేత, "ఏదైనా" అనేపదాన్నిపేర్కొన్ననిబంధనలోఉపయోగించబడినసందర్భానికిసంబంధించి "అన్నీ" అనిఅర్థంచేసుకోలేము.

15.28 విభాగం (సెక్షన్) 26 ఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2) కిందబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్యొక్కఏదైనాసిఫార్సుకేంద్రప్రభుత్వానికికట్టుబడిఉండదు.

బ్యాంకుసిఫార్సునుకేంద్రప్రభుత్వంఆమోదించకపోతే,

దానిద్వారాగెజిట్ఆఫ్ఇండియాలోఎలాంటినోటిఫికేషన్ప్రచురించబడదు. వాస్తవానికి, ఏదైనాబ్యాంక్నోటునురద్దుచేయమనిబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్చేసినసిఫార్సుకుకేంద్రప్రభుత్వంకట్టుబడిఉండదు, అయినప్పటికీ,

బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్లో ఆర్థికవిషయాలకుసంబంధించినవిషయాలలోనిపుణులు, ఆర్థికపరిజ్ఞానంమరియుఅనుభవంఉన్నవారుఉండవచ్చు. దేశవ్యవహారాలుమరియుఅటువంటిజ్ఞానంకేంద్రప్రభుత్వానికిచేసినసిఫార్సులోప్రతిబింబించవచ్చు. ఇప్పటికేగుర్తించినట్లుగా, పేర్కొన్నసిఫార్సునుఆమోదించడానికిమరియుతదనుగుణంగాగెజిట్నోటిఫికేషన్జారీచేయడానికిలేదాదానిపైచర్యతీసుకోకూడదనిఎంచుకోవడానికికేంద్రప్రభుత్వానికిఅవకాశంఉంది. అయితే, కేంద్రప్రభుత్వంఈసిఫార్సునుచాలాతీవ్రంగాపరిగణించి, తనవిజ్ఞతతోఈవిషయంలోతగిననిర్ణయంతీసుకోవాలి.

16. తక్షణకేసులో, యూనియన్ఆఫ్ఇండియామరియుబ్యాంక్సమర్పించినరికార్డులనుపరిశీలించినతర్వాత, విముద్రీకరణప్రతిపాదననునవంబర్ 7, 2016నబ్యాంకుకులేఖరాయడంద్వారాకేంద్రప్రభుత్వంఆరంభించిందనిగుర్తించబడిందిమరియుబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్ద్వారాకాదు. మరుసటిరోజుసాయంత్రంఅంటే, నవంబర్ 8, 2016 సాయంత్రం 05:30 గంటలకు, న్యూఢిల్లీలోసెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్సమావేశంజరిగిందిమరియుఒకతీర్మానంఆమోదించబడిందిమరియుకొద్దిసేపటితర్వాతఅదేసాయంత్రంనోటిఫికేషన్చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 ఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2) నుకేంద్రప్రభుత్వంఅమలుచేసింది. విముద్రీకరణ (డీమోనిటైజేషన్) ప్రతిపాదనకేంద్రప్రభుత్వంఆరంభించినప్పుడుచట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 ఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2)ప్రకారంఅటువంటిప్రక్రియగురించిఆలోచించడంలేదు.

16.1 కాబట్టి, తక్షణసందర్భంలో, నవంబర్ 8, 2016 నాటిఇంప్యుగ్డ్గెజిట్నోటిఫికేషన్జారీచేయడంలోచట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 ఉపవిభాగం

(సబ్సెక్షన్) (2) కిందకేంద్రప్రభుత్వంఅధికారాన్నివినియోగించుకోలేకపోయింది. ప్రస్తుతకేసులో, విషయంమరియుఆర్డినెన్స్జారీచేయడంలోనిఉద్దేశ్యంఆతర్వాత, పార్లమెంటుద్వారా 2017 చట్టంఅమలులోకిరావడం, 8 నవంబర్ 2016 తేదీననోటిఫికేషన్జారీచేయడంద్వారాఅధికారసాధనకుచట్టబద్ధతయొక్కసారూప్యతనుఇవ్వడ మేననినాఅభిప్రాయం. . వాస్తవానికి, ఆర్డినెన్స్లోనివిభాగం 3 అలాగేచట్టంలోనివిభాగం 3 దీన్నిస్పష్టంచేస్తుంది. తక్షణసూచనకోసందిగువనఅదేసంగ్రహించబడింది:

"3. రిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియాచట్టం, 1934 లేదాప్రస్తుతానికిఅమలులో**ఉన్నఏదైనాఇతరచట్టంలోఏదైనాఉన్నప్పటికీ ప్రభుత్వనోటిఫికేషన్నుదృష్టిలోఉంచుకుని చట్టబద్ధమైనటెండర్నునిలిపివేసిననిర్దిష్టబ్యాంక్నోట్లునియమితరోజునమరి యురిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియాయాక్ట్ 1934లోనివిభాగం(సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2)**కిందనవంబర్ 8, 2016 వతేదీనజారీచేయబడినఆర్థికమంత్రిత్వశాఖలోనిభారతదేశంయొక్కఎస్ఓ 3407(ఇ) నంబర్, **రిజర్వ్బ్యాంక్యొక్కబాధ్యతలనునిలిపివేస్తుంది విభాగం 34 (సెక్షన్) ప్రకారంమరియుపేర్కొన్నచట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (1) కిందకేంద్రప్రభుత్వంయొక్కహామీనికలిగిఉండదు**"

(నేనునొక్కిచెప్పాను)

చట్టంలేదామరేదైనాచట్టానికిసంబంధించిప్రస్తుతానికిఅమలులోఉన్ననాన్ – అబ్స్టాంటెక్లాజునుకలిగిఉన్నందునపేర్కొన్నసెక్షన్స్వాభావికవైరుధ్యాన్నికలిగిఉంది, అయితేఅదేసమయంలో, పేర్కొన్ననిబంధనవిభాగాలు (సెక్షన్లు) 26 మరియు 34 విభాగాలను (సెక్షన్లను) సూచిస్తుంది.

"చట్టంలోలేదాప్రస్తుతానికిఅమలులోఉన్నఏదైనాచట్టంలోఏదైనాఉన్నప్పటికీ" వంటినాన్– అబ్స్టాంటెక్లాజ్ , కొన్నిసార్లుఒకవిభాగానికిజోడించబడుతుంది,

సంఘర్షణవిషయంలోఆసెక్షన్లోనిచట్టబద్ధమైనభాగాన్నిఅందించాలనేఉద్దేశ్యంతో, అధికప్రభావంఉంటుంది. నాన్– అబ్స్టాన్టెక్లాజులోపేర్కొన్ననిబంధనలేదాచట్టంపై. నాన్– అబ్స్టాన్టెక్లాజుయొక్కఉపయోగాన్నిబయటకుతీసుకొచ్చేవిషయంపైన్యాయపరమైనఆదేశాలు క్రిందివిధంగాఉన్నాయి:

ఎ) ***టి.ఆర్. తాండూర్వర్సెస్యూనియన్ఆఫ్ఇండియా*** (1996) 3 ఎస్సిసి 690లో, నాన్– అబ్స్టాన్టెక్లాజ్లోపేర్కొన్ననిబంధనలేదాచట్టంపైక్లాజ్లోపేర్కొన్ననిబంధనలేదాచట్టంయొక్కపరిధినిసవరించడానికిలేదాదానినిభర్తీచేయడానికినాన్– అబ్స్టాన్టెక్లాజ్నుపేర్కొన్ననిబంధనలేదాచట్టంపైక్లాజ్నుశాసనపరికరంగాఉపయోగించవచ్చనిఈన్యాయస్థానం గమనించింది . పేర్కొన్నపరిస్థితులు. నాన్– అబ్స్టాన్టెక్లాజ్నుఅన్వయించేటప్పుడు, చట్టసభఎంతమేరకుదానినిఅధిగమిస్తుందనిభావించిందోన్యాయస్థానం కనుగొనవలసిఉంటుంది.

బి) ***సెంట్రల్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియావర్సెస్స్టేట్ఆఫ్కేరళ*** (2009) 4 ఎస్సిసి 94లో, ఈన్యాయస్థానంనాన్– అబ్స్టాన్టెక్లాజ్నువివరించేటప్పుడు, శాసనసభఎంతమేరకుదానినిఅధిగమిస్తుందోతెలుసుకోవాలనిన్యాయస్థానం పేర్కొంది.

సి) ఇంకా, ఈన్యాయస్థానం ఎ .జి. వరదరాజులుమరియుఎఎన్ఆర్వర్సెస్స్టేట్ఆఫ్తమిల్నాడు (1998) 4 ఎస్సిసి 231, చట్టసభఒకభాగంపై (సెక్షన్) ఓవర్రైడింగ్ప్రభావంఇవ్వాలనుకునేనాన్– అబ్స్టాన్టెక్లాజ్తోవ్యవహరిస్తున్నప్పుడు, న్యాయస్థానంఎంతమేరకుఅన్నవిషయాన్నితెలుసుకోవడానికిప్రయత్నించాలి. శాసనసభఒకనిబంధనపైమరొకనిబంధనప్రభావంచూపాలనిభావించింది.

చట్టంలోనిఒకనిబంధనలోకినాన్ – అబ్స్టాన్టెక్లాజ్నుచొప్పించడంవల్ల, మాధవ్రావ్***సింధియావర్సెస్యూనియన్ఆఫ్ఇండియా*** (1971) 1 ఎస్సిసి 85 ప్రకారం, మినహాయించాలనికోరిననిబంధనలనుండిఉత్పన్నమయ్యేపరిశీలనమినహాయించబడుతుంది.

2017 చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 3 అన్వయించడానికిపైనపేర్కొన్నసూత్రాలనువర్తింపజేస్తే , 2016లోనిఆర్డినెన్స్మరియు 2017 చట్టంలోపేర్కొన్నవిభాగంలో (సెక్షన్లో) నిబంధనలుమరియుప్రక్రియలకుఅవివర్తించనందున, పేర్కొన్ననిబంధనలోఉన్ననాన్– అబ్స్టాన్టెక్లాజ్నుచట్టంలోనినిబంధనలనుభర్తీచేసేప్రభావాన్నికలిగిఉందనిగమనించబడింది. "చట్టంలేదాప్రస్తుతానికిఅమలులోఉన్నఏదైనాఇతరచట్టంలోఏదైనాఉన్నప్పటికీ" అనిచదివేనాన్– అబ్స్టాన్టెక్లాజ్ఉందనిగమనించడంగమనార్హమైనది. విముద్రీకరణ (డీమోనిటైజేషన్) చట్టంలోనిభాగం (సెక్షన్)26 లోనిఉపవిభాగం(సబ్సెక్షన్) (1) కిందఉన్నఅధికారాలనువినియోగించుకోవడంలోలేనందునఇదిసరైనదే . అయితే, 2017 చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్)3, చట్టంలోనిభాగం (సెక్షన్)26 లోనిసబ్సెక్షన్ (1) కిందజారీచేసిననవంబర్ 8, 2016 నాటినోటిఫికేషన్దృష్ట్యా, చట్టబద్ధమైనచెల్లుబాటునునిలిపివేసిననిర్దిష్టబ్యాంక్నోట్లునిలిపివేయబడతాయనిపేర్కొంది. చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 34 ప్రకారంబ్యాంక్పైబాధ్యతలనువిధించడంమరియుచట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం(సబ్సెక్షన్) (1)నికిందకేంద్రప్రభుత్వంయొక్కహామీనికలిగిఉండదు, చట్టంలోనివిభాగం(సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం(సబ్సెక్షన్) (2) కింద 8 నవంబర్, 2016 నాటిఇంప్యుగ్నెజిట్నోటిఫికేషన్ఆమోదించబడినప్పటికీ , 2017 చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్)3

కూడాచట్టంలోఏదీకలిగిఉన్నప్పటికీఅదిలేదనిపేర్కొంది. అలాఅయితే, చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2)నిఅమలుచేస్తూఇంప్యుగ్డ్నోటిఫికేషన్జారీచేయబడదు. చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26 లోనిఉపవిభాగం(సబ్సెక్షన్) (2) కింద, నవంబర్ 8, 2016 నాటినోటిఫికేషన్జారీకోసంకేంద్రప్రభుత్వంవినియోగించినఅధికారాన్నిఇక్కడవిధించినట్లయితే , ఆబాధ్యతఆగిపోయేది. బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్. అంటే, విముద్రీకరణ(డీమోనిటైజేషన్) ప్రారంభమైనప్పుడులేదాబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్నుండిప్రతిపాదనవచ్చినప్పుడు, కేంద్రప్రభుత్వంనోటిఫికేషన్జారీచేయడానికిదారితీసింది. ప్లీనరీచట్టాన్నిఅమలుచేయడంద్వారాపెద్దవిముద్రీకరణచర్యజరిగిఉంటే, చట్టంయొక్కఅన్వయాన్నిమినహాయించడానికినాన్స్టాంట్కాజ్నిఉపయోగించుకోవచ్చు. అయితే, నోటిఫికేషన్జారీచేయడానికిచట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26లోనిఉపవిభాగం (సబ్సెక్షన్) (2)పైఆధారపడాలనికోరడంవలన, నాన్స్టాంట్కాజ్తప్పుగాఉండటమేకాకుండా, నవంబర్ 8, 2016 నాటినోటిఫికేషన్ఏప్రాతిపదికనఉందోవైరుధ్యానికిదారితీస్తుంది. జారీచేయబడింది.

అఫిడవిట్లుమరియుకేసుచరిత్ర:

17. విముద్రీకరణప్రతిపాదనకేంద్రప్రభుత్వంనుండిఉద్భవించినప్పుడు, బ్యాంకుఅటువంటిప్రతిపాదనతోఏకీభవించినాలేదాఆమోదించినా, కేంద్రప్రభుత్వంశాసనమార్గాన్నిఅనుసరించవలసిఉంటుందనిమునుపటిపేరాల్లోగమనించబడింది. ప్లీనరీచట్టంమరియుకేవలంనోటిఫికేషన్జారీచేయడంద్వారావిముద్రీకరణ(డీమోనిటైజేషన్)నుకొనసాగించలేము.

17.1 అలాగమనించినతరువాత, కేంద్రప్రభుత్వంనుండిఉద్భవించినప్రస్తుతసందర్భంలో, విముద్రీకరణప్రతిపాదననుపరిశీలించడంఅవసరం. ఈప్రయోజనంకోసం, యూనియన్ఆఫ్ఇండియామరియుబ్యాంక్దాఖలుచేసినఅఫిడవిట్లప్రకటన(రీసిటల్)నుమరియుఅనుమతించదగినమేరకు, యూనియన్ఆఫ్ఇండియామరియుబ్యాంక్సీల్డ్కవర్లోసమర్పించినరికార్డులనుసూచించవచ్చు.

17.2

యూనియన్ఆఫ్ఇండియామరియురిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియాతరపునసమర్పించినఒరిజినల్రికార్డ్ల క్రిందిఫోటోకాపీలనునేనుపరిశీలించాను:

i) సెక్రటరీ , ఆర్థికవ్యవహారాలశాఖ, ఆర్థికమంత్రిత్వశాఖ, నవంబర్ 7, 2016 నాటి, ఎఫ్. నం. 10.03/2016 సి.వై.Iతోబ్యాంక్గవర్నర్కుపంపినలేఖ;

ii) బ్యాంక్డిప్యూటీగవర్నర్యొక్కడ్రాఫ్ట్మెమోరాండం, బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్ 561వసమావేశంలోదానిముందుఉంచబడింది;

iii) నవంబర్ 8, 2016నసాయంత్రం 05:30 గంటలకున్యూఢిల్లీలోసమావేశమైనబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్యొక్క 561వసమావేశంయొక్కనిమిషాలనునవంబర్ 15, 2016నసంతకంచేయబడ్డాయి;

iv) నవంబర్ 8, 2016నబ్యాంక్డిప్యూటీగవర్నర్కేంద్రప్రభుత్వానికిపంపినలేఖ.

17.3 ఇక్కడపొందుపరచబడినరికార్డులనుచదవడంద్వారా, ఈక్రిందివాస్తవాలుబయటపడతాయి:

1) ఎఫ్. నం. 10.03/2016 సి.వై. I తేదీనవంబర్ 7, 2016 నాటిఒకలేఖనుఆర్థికమంత్రిత్వశాఖ, ఆర్థికవ్యవహారాలశాఖ, భారతప్రభుత్వం,

బ్యాంక్గవర్నర్కుకొన్నినిర్దిష్టమైనఅంశాలనుసూచిస్తూసంబోధించారు.

దేశంయొక్కభద్రతమరియుఆర్థికసమగ్రతకుఈక్రిందిరెండుప్రధానముప్పులనుసూచించడానికివాస్తవాలుమరియుగణాంకాలు:

i) నకిలీకరెన్సీనోట్లపంపిణీ (ఇన్ఫ్యూషన్) (ఎఫ్ఐసిఎన్);

ii) భారతఆర్థికవ్యవస్థలోనల్లధనంఉత్పత్తి.

విముద్రీకరణ(డీమోనిటైజేషన్)

చర్యనుకొనసాగించాలనేకేంద్రప్రభుత్వకోరికఆలేఖలోవ్యక్తీకరించబడిందిమరియుచట్టంలోనిసంబంధితక్లాజులప్రకారంఅటువంటిచర్యనుసిఫార్సుచేయడాన్నిపరిగణనలోకితీసుకోవాలనిబ్యాంకుకుఅభ్యర్థనచేయబడింది.

2) ఇంకా, బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్ముందుఉంచినబ్యాంక్డిప్యూటీగవర్నర్డ్రాఫ్ట్మెమోరాండం, ప్రతిపాదితవిముద్రీకరణపైచర్చించాల్సినఅవసరంఉందని, ఈలేఖకుఅనుగుణంగాఏర్పడిందనిస్పష్టంగాపేర్కొంది. నవంబర్ 7, 2016 నాటికేంద్రప్రభుత్వంనుండిబ్యాంక్. ప్రస్తుతంఉన్నరూ.500/ మరియురూ.1,000/ నోట్లటెండర్ర్యాలెక్టర్నుఉపసంహరించుకోవడంసముచితమనిప్రభుత్వం “సిఫార్సుచేసింది” అనిచిత్తుప్రతి(డ్రాఫ్ట్) నివేదిక (మెమోరాండం) మరింతనమోదుచేసింది.అంతేకాకుండా, కేంద్రప్రభుత్వం "కోరుకున్నట్టుగా", విముద్రీకరణపథకంఅమలుకోసంముసాయిదాపథకంకూడాజతచేయబడిందనిపేర్కొన్నపత్రంనమోదుచేసింది.

3) డ్రాఫ్ట్మెమోరాండంలోనివిషయాలనుదృష్టిలోఉంచుకుని, బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్ 561వసమావేశంలోవిముద్రీకరణకుసంబంధించినకేంద్రప్రభుత్వప్రతిపాదననుప్రశంసించిందిమరియుదానినికేంద్రప్రభుత్వానికిపంపాలనిఆదేశించింది.

4) తదనుగుణంగా, బ్యాంక్డిప్యూటీగవర్నర్నవంబర్ 8, 2016నకేంద్రప్రభుత్వానికిఒకలేఖరాశారు, అందులోరూ.500/ మరియురూ. 1,000/ లవిలువకలిగినబ్యాంకునోట్లచట్టబద్ధమైనటెండర్నుఉపసంహరించుకోవడానికిసంబంధించినకేంద్రప్రభుత్వప్రతిపాదన, బ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్ముందుదాని 561వసమావేశంలోఉంచబడింది. పేర్కొన్నప్రతిపాదననుకొనసాగించడానికిఅవసరమైనసిఫార్సునుబ్యాంక్సెంట్రల్బోర్డ్నుండి "పొందినట్లు" కూడాపేర్కొనబడింది.

17.4

యూనియన్ఆఫ్ఇండియామరియురిజర్వ్బ్యాంక్ఆఫ్ఇండియాసమర్పించినరికార్డులతులనాత్మకపఠనంపై, రూ.500/ మరియురూ.1,000/, విలువగలఅన్నిసిరీస్బ్యాంక్నోట్లనురద్దు(డీమోనిటైజేషన్) చేసేప్రక్రియస్పష్టంగాకనిపిస్తుంది. కేంద్రప్రభుత్వంనుండిఆరంభించబడింది/ ప్రారంభించబడింది. ఆర్థికవ్యవహారాలశాఖకార్యదర్శి, ఆర్థికమంత్రిత్వశాఖ, నవంబర్ 7, 2016 తేదీనబ్యాంక్గవర్నర్కుపంపినకమ్యూనికేషన్లోపేర్కొన్నవాస్తవంస్పటికీకరించబడింది. ఇక్కడనొక్కిచెప్పబడినపదబంధాలుమరియుపదాలువిముద్రీకరణప్రతిపాదనకేంద్రప్రభుత్వంనుండివచ్చినదనిస్పష్టంగాసూచిస్తున్నాయి. సారాంశంలో, అటువంటిప్రతిపాదనపైకేంద్రప్రభుత్వంబ్యాంక్అభిప్రాయం/ సలహాకోరింది.

పదాలు /పదబంధాలఉపయోగం, కేంద్రప్రభుత్వంద్వారా "కావాల్సినవిధంగా"; ఇప్పటికేఉన్నరూ.500/ మరియురూ.1,000/

నోట్లచట్టబద్ధమైనటెండర్నుఉపసంహరించుకోవాలనిప్రభుత్వం "సిఫార్సుచేసింది"; సిఫార్సు "పొందబడింది"; మొదలైనవి, స్వీయవివరణాత్మకమైనవి. ఇదిబ్యాంక్ద్వారామనస్సుయొక్కస్వతంత్రదరఖాస్తులేదనినిరూపిస్తుంది. ఇంతతీవ్రమైనసమస్యపైతనమనస్సునుఅన్వయించుకోవడానికిబ్యాంక్కికూడాసమయంలేదు. రూ. 500/ మరియురూ.1,000/ అన్నిశ్రేణిబ్యాంకునోట్లడీమోనిటైజేషన్మొత్తంకసరత్తుఇరవైనాలుగుగంటల్లోజరిగినందునఈప రిశీలనజరిగింది.

బ్యాంక్వంటిస్వతంత్రఅధికారం , దేశఆర్థికవాతావరణంపైదానిస్వంతప్రశంసలఆధారంగా, కేంద్రప్రభుత్వానికిఒకకొలమానాన్నిసిఫారసుచేసేపరిస్థితి, కేంద్రప్రభుత్వంనుండిఉద్భవించినకొలమానంకేవలంఉంచబడినమరొకపరిస్థితికివిరుద్ధంగా ఉండాలి. అటువంటిప్రతిపాదితకొలతపైదానిసలహాలేదాఅభిప్రాయాన్నికోరడంకోసంఅటువంటిస్వతం త్రఅధికారంముందు. తీవ్రమైనఆర్థికపరిణామాలనుకలిగిఉన్ననిర్దిష్టపథకంపైకేంద్రప్రభుత్వంయొక్కప్రతిపాదనను అటువంటిపథకంయొక్కసాధ్యతగురించిదానినిపుణులఅభిప్రాయాన్నిపొందడానికిబ్యాంక్ముం దుఉంచాలి. నిపుణులసంఘంగాబ్యాంక్అటువంటిప్రతిపాదనపైసలహాలుఇవ్వవచ్చుమరియుకొన్నిసంద ర్భాల్లోదానితోఏకీభవించవచ్చు. అయితే, చట్టంలోనివిభాగం (సెక్షన్) 26(2) అర్థంలో, కేంద్రప్రభుత్వంనుండివచ్చినప్రతిపాదనకుఅటువంటిసమ్మతికూడాసెంట్రల్బోర్డ్ఆఫ్బ్యాంక్యొ క్కఅసలుసిఫార్సుతోసమానంకాదు.

17.5 యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా తరపున సమర్పించిన అఫిడవిట్‌లను పరిశీలించినప్పుడు ఈ క్రింది అంశాలు ఉద్భవించాయి:

1) బ్యాంకు కేంద్ర మండలి నుంచి 8 నవంబర్ , 2016న, ప్రస్తుతమున్న రూ. 500/ మరియు రూ. 1,000/ బ్యాంక్ నోట్ల యొక్క చట్టపరమైన టెండర్ క్యారెక్టర్‌ను ఉపసంహరించుకోవడం కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి నిర్దిష్ట సిఫార్సు చేసింది. నల్లధనం, నకిలీలు మరియు ఉగ్ర నిధులు వంటివి నిర్మూలించేందుకు. ఆ సిఫార్సు అమలు కోసం సదరు బ్యాంకు డ్రాఫ్ట్ పథకాన్ని కూడా ప్రతిపాదించింది.

2) ఫిబ్రవరి , 2016లో కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు బ్యాంక్ మధ్య సంప్రదింపులు ప్రారంభమయ్యాయి; అయితే, ఏకీకరణ ప్రక్రియ మరియు నిర్ణయం తీసుకోవడం గోప్యంగా ఉంచబడ్డాయి.

3) బ్యాంకు మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం కలిసి కొత్త డిజైన్‌ల ఖరారు , కొత్త డిజైన్‌ల కోసం సెక్యూరిటీ ఇంక్‌లు మరియు ప్రింటింగ్ ప్లేట్ల అభివృద్ధి , ప్రింటింగ్ మెషీన్‌ల స్పెసిఫికేషన్‌లలో మార్పు మరియు ఇతర కీలకమైన అంశాలలో నిమగ్నమై ఉన్నాయి.

17.6 బ్యాంక్ తరపు సమర్పించిన అఫిడవిట్‌లను పరిశీలించిన తర్వాత ఈ క్రింది అంశాలు బయటపడ్డాయి:

1) భారత ప్రభుత్వ ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ నుండి నవంబర్ 7, 2016 నాటి ఒక లేఖ బ్యాంక్‌కు అందింది , ఇందులో ప్రస్తుతం ఉన్న రూ. 500/ మరియు రూ. 1,000/ బ్యాంకు నోట్ల లీగల్ టెండర్‌ను ఉపసంహరించుకునే ప్రతిపాదన ఉంది.

2) నవంబర్ 8, 2016 న సాయంత్రం 5:30 గంటలకు న్యూ ఢిల్లీలో జరిగిన బ్యాంక్ కేంద్ర మండలి డైరెక్టర్ల 561వ సమావేశంలో ప్రస్తుతమున్న రూ. 500/ మరియు రూ.1,000/ బ్యాంకు నోట్ల ఉపసంహరణను అమలు చేయడానికి డ్రాఫ్ట్ స్కీమ్‌తో పాటు పేర్కొన్న ప్రతిపాదనను పరిశీలించారు.

3) ఆరు నెలలుగా కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు బ్యాంకు మధ్య ఈ విషయం చర్చనీయాంశంగా ఉందని కేంద్ర మండలి డైరెక్టర్స్ హామీ ఇచ్చారు. నగదు వినియోగాన్ని అరికట్టేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం తగిన విధంగా తగింపు ఉపశమన చర్యలు తీసుకుంటుందని బోర్డుకు హామీ ఇచ్చారు .

4) ప్రతిపాదిత దశ ఆర్థిక చేరిక మరియు ఎలక్ట్రానిక్ మోడ్‌ల చెల్లింపును ప్రోత్సహించే వస్తువులను ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి పెద్ద అవకాశాన్ని అందిస్తుందని గమనించిన బోర్డు, రూ.500/ మరియు రూ.1000/ డినామినేషన్‌లో ఉన్న పాత బ్యాంకు నోట్ల చట్టబద్ధమైన టెండర్‌ను ఉపసంహరించుకోవాలని సిఫార్సు చేసింది.

17.7 యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు బ్యాంక్ సమర్పించిన అఫిడవిట్‌ల ఉమ్మడి పఠనంపై , కింది మినహాయింపులు రూపొందించవచ్చు:

1) కేంద్ర ప్రభుత్వం నవంబర్ 7, 2016 న బ్యాంకు పంపిన లేఖలో ప్రస్తుతమున్న రూ.500/ మరియు రూ. 1,000/ బ్యాంకు నోట్ల చట్టబద్ధమైన టెండర్‌ను ఉపసంహరించుకోవాలని ప్రతిపాదించింది.

2) బ్యాంకు సెంట్రల్ బోర్డ్ , 8 నవంబర్ , 2016న జరిగిన 561వ సమావేశంలో రూ.500/ మరియు రూ. 1,000/ డినామినేషన్‌లో ఉన్న పాత బ్యాంకు నోట్ల చట్టబద్ధమైన టెండర్‌ను ఉపసంహరించుకోవాలని తీర్మానించింది.

3) బోర్డు అభిప్రాయానికి మార్గనిర్దేశం చేసే అంశాలు రెండు రెట్లు: మొదటిది , ఆర్థిక చేరికకు సంబంధించినది మరియు రెండవది , ఎలక్ట్రానిక్ చెల్లింపు విధానాల వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించడం.

4) నిర్దేశిత విలువల కరెన్సీని ఉపసంహరించుకోవాలనే ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనకు మార్గనిర్దేశం చేసే లక్ష్యం నల్లధనం , నకిలీలు మరియు ఉగ్ర నిధులు వంటివి నిర్మూలించడం.

17.8విముద్రీకరణ విషయంలో ఇంకా రాని లక్ష్యంలో నా దృష్టిలో బ్యాంకు కేంద్ర ప్రభుత్వం ముఖాముఖియై (లిసాలిస్) వెల్లడించిన అంశంలో వైరుధ్యమున్నట్లుగా అఫిడవిట్లు సూచిస్తున్నాయి. అవి ఈ దిగువన పేర్కొనబడ్డాయి:

	బ్యాంకు అఫిడవిత్తులో పేర్కొన్న విధంగా	**కేంద్ర ప్రభుత్వం అఫిడవిట్టు పేర్కొన్న ప్రకారం.**
విముద్రీకరణ లక్ష్యం	i) ఆర్థిక చెర్పు ii) ఎలక్ట్రానిక్ చెల్లింపు విధానాలను ప్రోత్సహించడం	పరిష్కారం సబంధించినవి: i) నల్లధనం ii) నకిలీలు iii) ఉగ్ర నిధులు
విముద్రీకరణ అంశం	పాత రూ.500/– మరియు రూ.1000/– బ్యాంకు నోట్లు	ప్రస్తుతం ఉన్న రూ.500/– మరియు రూ.1000/– బ్యాంకు నోట్లు.

నవంబర్ 8, 2016 నాటి బ్యాంకు రిజల్యూషన్‌ను అంచనా వేయడంలో శాసన లక్ష్యం మరియు విషయం ఔచిత్యాన్ని కలిగి ఉంటాయి , ఎందుకంటే, బ్యాంక్ అభిప్రాయం

కేంద్ర ప్రభుత్వ నోట్లు రద్దు ప్రతిపాదన అనుగుణంగా ఉందా అనే ప్రశ్నపై ఈ పరిశీలనలు ప్రభావం చూపుతాయి.

17.9 నవంబర్ 8, 2016 తేదీ నాటి నోటిఫికేషన్‌ను నిశితంగా చదవడం ద్వారా , రికార్డుల సామీప్యంతో, ఈ క్రింది అంశాలు ఉద్భవించాయి:

i) ఎలాంటి సందిగ్ధత లేకుండా బయటపడిన అంశం ఏమిటంటే , విముద్రీకరణ ప్రతిపాదన కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి వచ్చింది , ఇది నవంబర్ 7, 2016 నాటి బ్యాంకుకు పంపిన లేఖ ద్వారా వచ్చింది ఈ దృష్టి కోణం ప్రస్తుత లక్ష్యానికి కేంద్ర బిందువు. ఈ సిఫార్సు చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్ సెక్షన్ (2) కింద బ్యాంక్ నుండి ఉద్భవించలేదని, అయితే కేంద్ర ప్రభుత్వం సమర్పించిన విముద్రీకరణ ప్రతిపాదనపై అభిప్రాయం రూపంలో బ్యాంక్ నుండి "పొందబడింది". చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్‌సెక్షన్ (2) ప్రకారం కొనసాగడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అవసరమైన సిఫార్సుగా అటువంటి అభిప్రాయం పరిగణించబడదు .

ii) వాదనం కోసం చెప్పబడిన అభిప్రాయం నిజానికి చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్ సెక్షన్ (2) కింద ఒక "సిఫార్సు" అని భావించవలసి వచ్చినప్పటికీ , పైన నేను ఇచ్చిన వివరణ దృష్ట్యా "ఏదైనా" సిరీస్ లేదా "ఏదైనా" డినామినేషన్ అనే పదం , ఒక నిర్దిష్ట సిరీస్/నిర్దిష్ట విలువను సూచించడానికి, రూ.500/ మరియు రూ.1000/- విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్ల యొక్క "అన్ని" సిరీస్‌ల నోట్లరద్దుకు సంబంధించి సిఫార్సు కూడా చెల్లదు. ఇదివరకే గమనించినట్లుగా , చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్‌సెక్షన్ (2)లో కనిపించే "ఏదైనా" అనే పదాన్ని "అన్నీ" అని అర్థం చేసుకోలేము,

అలాంటి వివరణ బ్యాంకు కేంద్ర మండలిచే మార్గనిర్దేశం చేయని మరియు విస్తృతమైన విచక్షణను కలిగి ఉంటుంది.

iii) చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం ఇది జారీ చేయబడిందని నోటిఫికేషన్ స్పష్టంగా పేర్కొంది. అందువల్ల ఆర్డినెన్స్ మరియు చట్టంలోని సెక్షన్ 3, అస్పష్టమైనప్పటికీ (నాన్-అబ్ స్టాన్ టే) క్లాజ్‌లో, సెక్షన్ 26, సబ్‌సెక్షన్ (2) చట్టానికి వర్తించదని పేర్కొనలేదు.

iv) చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్‌సెక్షన్ (2) కింద ఉద్దేశించినట్లుగా నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా విముద్రీకరణ చేయడం సాధ్యం కాదని మరియు ఎంట్రీ 36 యొక్క బలంతో విముద్రీకరణను అమలు చేసే అధికారం పార్లమెంటుకు ఉందని గమనించిన తర్వాత రాజ్యాంగంలోని ఏడవ షెడ్యూల్‌లోని జాబితా I, కార్య నిర్వాహక అధిసూచన జారీ చేయడం ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం అధికారాన్ని వినియోగించుకోలేదు.

కేసుకు వర్తించే చట్టపరమైన సూత్రాలు:

18. ఈ సందర్భంలో వర్తించే కొన్ని చట్టపరమైన సూత్రాలు ఉన్నాయి: "ఒక పనిని ఒక నిర్దిష్ట మార్గంలో చేయడం లేదా అస్సలు చేయకూడదు" అనే సిద్ధాంతంలో ఒకటి వ్యక్తీకరించబడింది ; ఈ సూత్రం లాటిన్ వచనం (మాగ్జిమ్) "ఎక్స్‌ప్రెసియో యూనియస్ ఎస్ట్ ఎక్స్‌క్లూసియో ఆల్టెరియస్" పరంగా కూడా వ్యక్తీకరించబడింది , అనగా ఒక నిర్దిష్ట పనిని చేయడానికి ఒక పద్ధతిని నిర్దేశించినప్పుడు, అటువంటి చర్యను నిర్వహించడానికి అన్ని ఇతర పద్ధతులు స్పష్టంగా మినహాయించబడతాయి; మరియు వేరే సూత్రం ఏమిటంటే , అపరిపాలనా నియమ సంబంధమైన చట్టం (డ్మినిస్ట్రేటివ్ లా) బాగా తెలిసిన సూత్రమైన విచక్షణను ఉపయోగించడం. ఈ దశలో ఇదే చర్చ జరుగుతుంది.

18.1 వివాదానికి సంబంధించిన మొదటి సూత్రం ఏమిటంటే, ఒక నిర్దిష్ట పనిని ఒక నిర్దిష్ట మార్గంలో చేయడానికి అధికారం ఇచ్చినప్పుడు , ఆ పనిని ఆ విధంగా చేయాలి లేదా చేయకూడదు మరియు ఇతర పనితీరు పద్ధతులు తప్పనిసరి అనేవి నిషిద్ధం ఉదాహరణటేలర్ వర్సెస్ టేలర్ (1875) 1 సి హెచ్ డి 426. కాబట్టి, ఒక నిర్దిష్టమైన పనిని నిర్దిష్ట పద్ధతిలో చేయవలసి వచ్చినప్పుడు, అది ఆ పద్ధతిలో చేయాలి లేదా చేయకూడదు మరియు ఇతర పనితీరు పద్ధతులు తప్పనిసరి అనేది నిషేధించబడింది , ఉదాహరణ, నజీర్ అహ్మద్ వర్సెస్ కింగ్ ఎంపరర్ (1936) ఎల్ ఆర్ 63 ఐ.ఎ. 372.

18.2 ఈ న్యాయస్థానం కూడా కింది సందర్భాలలో ఈ సిద్ధాంతాన్ని వర్తింపజేసింది:

(i) పర్భనీ ట్రాన్స్ పోర్ట్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీ లిమిటెడ్ వర్సెస్ ది రీజినల్ ట్రాన్స్ పోర్ట్ అథారిటీ, ఔరంగాబాద్ (1960) (3) యస్ సి ఆర్ 177: ఎ ఐ ఆర్ 1960 యస్ సి 801, దీనిలో నియమం స్పష్టంగా నిర్దేశించిన పద్ధతిని సూచిస్తుంది. (1960) (3) యస్ సి ఆర్ 177: ఎ ఐ ఆర్ 1960 యస్ సి 801, ఇందులో స్పష్టంగా నిర్దేశించబడిన విధానం తప్పనిసరిగా వేరే విధంగా చేయడం నిషేధం.

(ii) దీపక్ బబారియా వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ గుజరాత్ ఎ ఐ ఆర్ 2014 యస్ సి 1972లో, బాంబే టెనెన్సీ అండ్ అగ్రికల్చరల్ ల్యాండ్స్ (విదర్భ రీజియన్) చట్టం 1958 కింద ఆ విషయంలో నిర్దేశించిన చట్టబద్ధమైన విధానానికి అనుగుణంగా అమ్మకం జరగలేదనే కారణంగా, వ్యవసాయ భూమి అమ్మకాన్ని ఈ న్యాయస్థానం పక్కన పెట్టింది. అటవీ నిర్దేశిత సూత్రంలోని ఆలోచన పై ఈ విషయం పరిశీలించబడింది మరియు చట్టం ప్రకారం నిర్దేశించిన దానికి ఏదైనా ప్రత్యామ్నాయ విధానాన్ని అనుసరించడం ద్వారా వ్యవసాయ భూమి గురించి ఆలోచన చేయడం తప్పనిసరిగా నిషేధించబడింది.

(iii) కమెంగ్ డోలో వర్సెస్ ఆటమ్ వెల్లీ ఎ ఐ ఆర్ 2017 యస్ సి 2859లో, చట్టబద్ధంగా నిర్దేశించిన విధానం ప్రకారం అతని ప్రత్యర్థి నామినేషన్ ఉపసంహరించుకోనందున అప్రతిహత అభ్యర్థి ఎన్నిక చెల్లనిదిగా ప్రకటించబడింది. ప్రత్యర్థి అభ్యర్థి నామినేషన్‌ను సంబంధిత చట్టం కింద అందించిన పద్ధతిలో ఉపసంహరించుకోవాలని మరియు మరే ఇతర పద్ధతిలో దానిని ఉపసంహరించుకోవడం తప్పనిసరిగా నిషేధించబడింది. నామినేషన్ యొక్క ఉపసంహరణ , సంబంధిత శాసనం ప్రకారం ఏర్పాటు చేయబడిన విధానానికి అనుగుణంగా నిర్వహించబడదు , విజయవంతమైన అభ్యర్థిని అప్రతిహతంగా గెలవడానికి వీలు కల్పించింది. దీంతో ఆయన ఎన్నిక చెల్లదని ప్రకటించబడింది.

(iv) అదే విధంగా, ది తహశీల్దార్ , తాలూక్ ఆఫీస్ , తంజోర్ వర్సెస్ తంబిదురై ఎ ఐ ఆర్ 2017 యస్ సి 2791 కేసులో, భూమిని అప్పగించడంలో చట్టబద్ధమైన అవసరాలు పాటించలేదనే కారణంగా భూమి అప్పగింత రద్దు చేయబడింది. ఒక నిర్దిష్ట చట్టాన్ని ఒక నిర్దిష్ట పద్ధతిలో అమలు చేయాలని ఒక శాసనం నిర్దేశించినప్పుడు , చట్టబద్ధంగా నిర్దేశించిన పద్ధతిలో తప్ప మరే ఇతర పద్ధతిలో పేర్కొన్న చట్టం అమలు చేయబడదని నిర్ధారించబడింది.

(v) యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ చరణ్‌జిత్ ఎస్. గిల్ (2000) 5 యస్ సి సి 742 కేసులో ఈ న్యాయస్థానం నిర్ణయాన్ని సూచించడం కూడా సముచితం కావచ్చు , ఇందులో "వివరణలు" ద్వారా ప్రవేశపెట్టబడిన నిబంధనలు ఏకైక జోడించబడితే. ఆర్మీ యాక్ట్ , 1950లోని సెక్షన్‌లను చట్టంలో భాగంగా చదవడం సాధ్యం కాదు కాబట్టి అలాంటి వివరణలు పేర్కొన్న చట్టం కింద ఉన్న ఏ హక్కును

తీసివేయలేవు. ఆర్మీ చట్టం పరిధిలోకి తీసుకురావడానికి ఒక ప్రత్యేక రకమైన ఆయుధానికి సంబంధించిన అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఆర్డర్ లేదా "వివరణ" జారీ చేయడం , ఇప్పటివరకు అందులో చేర్చబడని పద్ధతిలో చేర్చబడిందని చెప్పలేమని గమనించబడింది. ఇందులో చేర్చాలని భావించారు. ఆర్మీ చట్టం చట్టంలోని నిబంధనలను అమలులోకి తీసుకురావడానికి నియమ నిబంధనలను రూపొందించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇస్తుంది ; ఏది ఏమైనప్పటికీ, చట్టం కింద రూపొందించిన నిబంధనల ప్రభావాన్ని కలిగి ఉండే "నోట్స్" లేదా "ఆర్డర్లు జారీ చేసే" అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇవ్వబడదు. ఆ నియమాలు మరియు నిబంధనలు లేదా పరిపాలనా సూచనలు "వివరణలు" ద్వారా భర్తీ చేయదగినవి భర్తీ చేయబడవు. జారీ చేయబడిన పరిపాలనా సూచనలు లేదా ఏ చట్టబద్ధమైన అధికారానికి సూచించబడని నిబంధనలకు జోడించబడిన "వివరణలు" ఒక ఫలితాన్ని తీసుకురావడానికి అనుమతించబడవు, ఇది నియమాల అమలు ద్వారా సాధించబడాలి.

పై చర్చ నుండి ఉద్భవించినది ఏమిటంటే , ఒక శాసనం కోరుకున్న ముగింపును చేరుకోవడానికి కట్టుబడి ఉండవలసిన ఒక నిర్దిష్ట విధానాన్ని ఆలోచించినప్పుడు, అటువంటి విధానాన్ని శాసనం క్రింద ఆలోచించని ప్రత్యామ్నాయ విధానం ద్వారా భర్తీ చేయడం సాధ్యం కాదు. ఇంకా, నిర్దిష్ట అవసరాల ఆధారంగా ఒక నిర్దిష్ట చట్టబద్ధమైన పత్రం జారీ చేయడం ద్వారా ఒక చర్యను అమలు చేయాలనుకుంటే , చట్టం కింద పరిగణించనప్పుడు ఒక పత్రాన్ని జారీ చేయడం ద్వారా అటువంటి చర్య చెల్లుబాటులో జరగదు. ఇది ప్రత్యేకంగా అమలు చేయబడిన పత్రం అమలు చేయాల్సిన దాని కంటే భిన్నమైన స్థావరంలో ఉన్నప్పుడు.

ప్రస్తుత కేసు యొక్క వాస్తవాలకు పేర్కొన్న సూత్రాన్ని వర్తింపజేస్తే , పార్లమెంటరీ చట్టం లేదా ప్లీనరీ చట్టం ద్వారా చేయవలసినది కేవలం సెక్షన్ 26 సబ్ సెక్షన్ (2) కింద కేంద్ర ప్రభుత్వ నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా అమలు చేయబడదని గమనించబడింది. ఇక్కడ పైన పేర్కొన్నట్లుగా , కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి పెద్ద విముద్రీకరణ ప్రతిపాదన వచ్చినప్పుడు మరియు చట్టం కింద ఊహించని సందర్భాల్లో పేర్కొన్న నిబంధన వర్తించదు. అందువల్ల, విముద్రీకరణ కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనను అమలు చేయడానికి నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం , చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్ సెక్షన్ (2) యొక్క తప్పు అవగాహనపై స్పష్టంగా ఆధారపడి ఉంది. విముద్రీకరణ ప్రతిపాదనను అమలు చేయడానికి చట్టం కింద భావించిన విధానాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుసరించలేదు. ఇది పరిస్థితికి సంబంధించిన విషయం కాదు , చట్టంలో ఉన్నటువంటి సారాంశం , బ్యాంక్ విముద్రీకరణ విషయంలో బ్యాంకు కేంద్ర మండలి మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వ అధికారాలు పూర్తిగా భిన్నంగా ఉంటాయి.

19. ఇతర చట్టపరమైన సూత్రం పరిపాలనా నియమ సబంధమైన చట్టంలో విచక్షణను ఉపయోగించడం. ***షార్ప్ వర్సెస్ వేక్‌ఫీల్డ్1891 ఎ ఐ ఆర్ 173లో***లార్డ్స్ హాల్స్ బరీ ఈ క్రింది విధంగా విచక్షణధికారాన్ని వివరించాడు:

> “అధికారుల విచక్షణలో ఏదైనా చేయాలని చెప్పినప్పుడు , ఏదైనా కారణం మరియు న్యాయ నిబంధనల ప్రకారం చేయాలి , సొంత అభిప్రాయం ప్రకారం కాదు. చట్టం ప్రకారం మరియు వినోదం కోసం కాదు. ఇది ఏకపక్షంగా, అస్పష్టంగా మరియు అద్భుతంగా ఉండకూడదు , కానీ చట్టబద్ధంగా మరియు క్రమబద్ధంగా ఉండాలి మరియు అది పరిమిత రీతిలో అమలు చేయబడాలి, నిజాయితీపరుడైన వ్యక్తి తన పదవిని నిర్వర్తించడానికి సమర్థుడైన వ్యక్తి తన్ను తాను పరిమితం చేసుకోవాలి.”

19.1 విచక్షణా అధికారాన్ని ఉపయోగించాలి మరియు నిర్ణయం తీసుకోవలసి ఉంటుంది , ఇది విచక్షణను ప్రశ్నించే శాసనం ద్వారా ఎవరికి అప్పగించబడుతుందో పరిపాలనా నియమసంబంధమైన చట్టం యొక్క బాగా స్థిరపడిన నియమం. ఏదైనా అధికారం తన ముందు ఉన్న నిర్దిష్ట అంశాన్ని మెరిట్‌పై పరిగణించనప్పటికీ, మరొక అధికారం ద్వారా, చాలా తరచుగా, ఉన్నత అధికారం ద్వారా అలా చేయాలని నిర్దేశించినట్లు నిర్ణయం తీసుకుంటే , అధికారం తన విచక్షణను ఉపయోగించని పరిస్థితి తలెత్తుతుంది. ఒక నిర్దిష్ట విషయంలో మరొక అధికారం యొక్క ఆదేశానుసారం ఒక అధికారం చట్టం ద్వారా తనకు ఇవ్వబడిన విచక్షణను అమలు చేసినప్పుడు , ఇది చట్టంలో దాని విచక్షణ అధికారాన్ని అధికారం స్వయంగా ఉపయోగించకుండా ఉంటుంది మరియు తత్ఫలితంగా , అటువంటి చర్య లేదా నిర్ణయం చెల్లుబతుకాదు.

19.2 పిటిషనర్లు చట్టంలోని సబ్‌సెక్షన్ (2) సెక్షన్ 26 లో అంతర్గత మని వాదించారు , అటువంటి పరిమాణం మరియు పర్యవసానాల కొలమానంతో కొనసాగడానికి ముందు బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం రెండూ తగిన సమయం కేటాయించి శ్రద్ధతో న్యాయహరించాలి,విముద్రీకరణ విషయంలో ప్రస్తుత కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు రికార్డులు అటువంటి అవ్యక్త బాధ్యతలతో కూడిన ప్రక్రియను చూపుతాయని నివేదించలో ప్రస్తుత కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు రికార్డులు అటువంటి అవ్యక్త బాధ్యతలతో కూడిన ప్రక్రియను వదిలివేసినట్లు చూపుతాయని మరియు ఆలోచించిన ప్రక్రియ పేర్కొన్న నిబంధన ప్రకారం లేదని కూడా ఈ ప్రతిపాదన కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి వచ్చింది మరియు బ్యాంకు ద్వారా ప్రారంభించబడలేదు. బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ హడావుడిగా తీర్మానం చేసింది. ప్రతిపాదిత విముద్రీకరణ వల్ల దేశంలోని దాదాపు ప్రతి పౌరుడిపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతుందని భావించిన బ్యాంకు కేంద్ర మండలి అటువంటి కీలకమైన అంశంపై తగిన శ్రద్ధ

మరియు పరిశీలనను అందించలేదు. బహుశా, బ్యాంకు కేంద్ర మండలి కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క "హామీల"పై పని చేసి ఉండవచ్చు , ఇది రికార్డుల పరిశీలనలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది మరియు సమయాభావం కారణంగా మనస్సుకు అన్వయించడం పై కాదు.

ప్రస్తుత కేసులో కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ సమర్పించిన రికార్డుల నుండి గమనించినట్లుగా , కేంద్ర ప్రభుత్వం నవంబర్ 7, 2016 న రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా కేంద్ర మండలికి అన్ని విముద్రీకరణ ప్రతిపాదన గురించి లేఖ రాసింది. చెలామణిలో ఉన్న రూ. 500/ మరియు రూ. 1,000/ డినామినేషన్ల బ్యాంక్ నోట్ల శ్రేణి , మరియు మరుసటి రోజు అంటే నవంబర్ 8, 2016న, న్యూఢిల్లీలో బ్యాంకు కేంద్ర మండలి సమావేశం జరిగింది. సాయంత్రం 05:30 గంటలకు మరియు కొద్దిసేపటి తర్వాత , గెజిట్ నోటిఫికేషన్ విడుదల చేయబడింది. అటువంటి వేగవంతమైన చర్య , బ్యాంకు కేంద్ర మండలి కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనను పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి ఇరవై నాలుగు గంటల సమయం పట్టదు కాబట్టి, ఆ ప్రతిపాదనకు స్వతంత్రంగా తన మనసును అన్వయించుకోవడానికి చాలా సమయం లేదని సూచిస్తుంది. విముద్రీకరణ ప్రక్రియను ప్రారంభించేటప్పుడు తగిన రక్షణ చర్యలు తీసుకుంటామని కేంద్ర ప్రభుత్వం బ్యాంకు కేంద్ర మండలికి హామీ ఇచ్చినట్లు సమర్పించిన రికార్డుల ద్వారా స్పష్టమైంది మరియు ఇది ఆర్థిక వ్యవస్థలో బ్యాంకు నోట్లను తగ్గించడానికి మరియు మారడానికి దారి తీస్తుంది. ఆర్థిక వ్యవస్థ డిజిటలైజేషన్‌కు. బ్యాంకు కేంద్ర మండలి , కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పెద్ద విముద్రీకరణ చర్యపై అభిప్రాయాన్ని తెలియజేయడానికి, అటువంటి "హామీల"పై మాత్రమే పనిచేసింది.

19.3 ఇంకా , సెక్షన్ 26 లోని సబ్‌సెక్షన్ (2) ప్రకారం వ్యవహరిస్తున్నట్లుగా కేంద్ర ప్రభుత్వం బ్యాంకు విముద్రీకరణ ప్రతిపాదనపై అభిప్రాయాన్ని కోరే ముసుగులో , “బ్యాంకు కేంద్ర మండలి నుండి సిఫార్సు ” పొందడం సాధ్యం కాదు. చట్టం, తత్ఫలితంగా, ఒక గెజిట్

నోటిఫికేషన్‌ను విడుదల చేయడం ద్వారా బ్యాంకు విముద్రీకరణ అమలులోకి వస్తుంది. నా దృష్టిలో, అటువంటి విధానం చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్ సెక్షన్ (2) దిగుమతికి విరుద్ధం , ఎందుకంటే నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా పేర్కొన్న నిబంధన ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వం "సిఫార్సు" వలె వ్యవహరించదు. ” బ్యాంకు కేంద్ర మండలి ద్వారా సిఫార్సు చేయబడింది , వాస్తవానికి, తక్షణ కేసులో వాస్తవంగా జరిగినది ఏమిటంటే, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ఒక ప్రతిపాదనను రూపొందించడం ద్వారా విముద్రీకరణ ప్రక్రియను ప్రారంభించింది మరియు తదనంతరం అలాంటి వాటిపై బ్యాంకు యొక్క అపరిపక్వతకు భద్రత కల్పించింది. ప్రతిపాదన. వాస్తవానికి, పైన పేర్కొన్న విధంగా , "ఆల్ డినామినేషన్" యొక్క "ఆల్ సిరీస్" యొక్క బ్యాంక్ నోట్లను "సిఫార్సు చేయడానికి" బ్యాంకు కేంద్ర మండలి అధికార పరిధి లేదు.

19.4 బ్యాంకు కేంద్ర మండలి యొక్క అధికారాలు సహజంగా పరిమితం చేయబడ్డాయి , ఎందుకంటే ఇది ఒక నిర్దిష్ట విలువ యొక్క నిర్దిష్ట శ్రేణిని చట్టబద్ధంగా నిలిపివేయాలని మాత్రమే సిఫార్సు చేయగలదు. అందువల్ల, విముద్రీకరణ ప్రక్రియను ప్రారంభించినప్పుడు , చట్టంలోని సెక్షన్ 26 సబ్‌సెక్షన్ (2) కింద బ్యాంక్ కేంద్ర మండలి చేసిన సిఫార్సుపై కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆధారపడదు . కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా ఆ ప్రభావానికి ఎటువంటి సిఫార్సును "పొందదు" మరియు అలా చేసి ఉంటే , అది కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉద్దేశించిన దానితో ఏకీభవించటానికి మాత్రమే బ్యాంకు యొక్క కేంద్ర మండలి కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆదేశానుసారం వ్యవహరిస్తుందని సూచిస్తుంది. బ్యాంకు కేంద్ర మండలి ఏర్పరిచే నిపుణుల మనస్సు యొక్క ఏదైనా స్వతంత్ర దరఖాస్తు ఆధారంగా ఇటువంటి అభిప్రాయం ఉండదు. అంతేకాకుండా, కేంద్ర ప్రభుత్వం విముద్రీకరణ ప్రతిపాదనపై బ్యాంకు కేంద్ర మండలి అభిప్రాయాన్ని కోరినప్పుడు , భారత పౌరులపై దాని వల్ల కలిగే లాభా నష్టాలు మరియు ప్రభావాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి కొంత సమయం ఇవ్వాలి. బ్యాంకు నోట్లు చర్చించదగిన సాధనాల జాతి మరియు వస్తువులు

మరియు సేవలను వర్తకం చేసే మాధ్యమం కాబట్టి , అవి ఆర్థిక వ్యవస్థకు జీవనాధారం. నిషేధించబడిన నోటిఫికేషన్‌లో చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్‌సెక్షన్ (1) ప్రకారం అందించిన హామీని రద్దు చేసిన కరెన్సీ కోల్పోయిందని సూచించడంలో కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం విఫలమైంది . అందువల్ల, డిసెంబర్ 30, 2016న ఒక ఆర్డినెన్స్ జారీ చేయవలసి వచ్చింది. అంతేకాకుండా, విముద్రీకరణ చేయబడిన కరెన్సీని మార్చుకోవడానికి తగినన్ని కొత్త నోట్లను ముద్రించడానికి బ్యాంక్ ఏర్పాట్లు చేసిందో లేదో తెలియదు. విముద్రీకరణ ప్రక్రియ చట్టపరమైన చిక్కులను కలిగి ఉన్నందున ఈ విషయంలో న్యాయ వ్యవహారాల శాఖను సంప్రదించారా లేదా అనేది కూడా తెలియదు.

19.5 కాబట్టి , నా దృష్టిలో , నవంబర్ 8, 2016 నాటి అవాంఛనీయ నోటిఫికేషన్‌ను జారీ చేయడం ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన విముద్రీకరణ చర్య చట్ట విరుద్ధమైన అధికారాన్ని ఉపయోగించడం మరియు అందువల్ల అది చట్టవిరుద్ధం. పర్యవసానంగా, 2016 ఆర్డినెన్స్ మరియు 2017 చట్టం కూడా చట్టవిరుద్ధం. కానీ, విముద్రీకరణ ప్రక్రియ నవంబర్ 8, 2016 నుండి అమలులోకి వచ్చినందున , ఈ సమయంలో యథాతథ స్థితిని పునరుద్ధరించడం సాధ్యం కాదు.

ప్రస్తుత కేసులో ఎలాంటి ఉపశమనం పొందవచ్చు?

20. పై అభిప్రాయం దృష్ట్యా , ఉపశమనాన్ని రూపొందించే ప్రశ్న ఇప్పుడు పరిగణించబడుతుంది. పిటిషనర్ల ప్రకారం , భారత ఆర్థిక వ్యవస్థలో చెలామణిలో ఉన్న మొత్తం కరెన్సీలో 86 శాతం కరెన్సీ నోట్ల పరిమాణం రద్దు చేయబడింది. ఆర్థిక వనరుల కొరత కారణంగా భారతదేశ ప్రజలు అనవసరమైన కష్టాలకు గురవుతున్నారని మరియు తీవ్రమైన ఆర్థిక సంక్షోభానికి గురికావడమే కాకుండా ఇతర సామాజిక ఆర్థిక మరియు మానసిక కష్టాలకు కూడా గురవుతున్నారని

వారు పేర్కొన్నారు. విముద్రీకరణ యొక్క కొలమానంతో ముడిపడి ఉన్న సమస్యలు , బ్యాంకు కేంద్ర మండలి తదుపరి పరిణామాల పై దృష్టి పెట్టిందా అని ఆశ్చర్యపోయేలా చేస్తుంది. ఇంత పెద్ద మొత్తంలో చెలామణిలో ఉన్న విముద్రీకరణ వల్ల కలిగే ప్రతికూల ప్రభావాలను బ్యాంకు కేంద్ర మండలి గమనించిందా? కేంద్ర ప్రభుత్వ లక్ష్యం సరైనది , న్యాయమైనది మరియు సరైనది కావచ్చు , కానీ పేర్కొన్న లక్ష్యాలను సాధించిన విధానం మరియు దాని కోసం అనుసరించిన విధానం , నా దృష్టిలో పైన పేర్కొన్న వివరణకు సంబంధించి చట్టానికి అనుగుణంగా లేదు.

రద్దు చేయబడిన కరెన్సీ విలువలో దాదాపు 98% బ్యాంకు నోట్లకు మార్చబడిందని , ఇది చట్టబద్ధమైన టెండర్‌గా కొనసాగుతుందని కూడా రికార్డ్ చేయబడింది. అలాగే, బ్యాంక్ ద్వారా రూ.2,000/ కొత్త సిరీస్ బ్యాంక్ నోట్లను విడుదల చేశారు. ఈ చర్య ఆశించినంత ప్రభావవంతంగా నిరూపించబడకపోవచ్చని ఇది సూచిస్తుంది. అయితే, ఈ న్యాయస్థానం తన నిర్ణయాన్ని చట్టం యొక్క చట్టబద్ధతపై ఆధారపడదు , పేర్కొన్న లక్ష్యాలను సాధించడంలో అటువంటి నిర్వహణకు అనుగుణంగా. కావున, ప్రస్తుత సందర్భాలలో రూపొందించబడిన ఏవైనా చర్యల విజయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటాయని స్పష్టం చేయబడింది.

20.1 కేంద్ర ప్రభుత్వ లక్ష్యాలు సరైనవి , న్యాయమైనవి మరియు సముచితమైనవి , కానీ నా దృష్టిలో , పేర్కొన్న లక్ష్యాలు ఏ విధంగా సాధించబడ్డాయి అనే దానిపై కేంద్ర ప్రభుత్వం తరపున హాజరైన విద్యావంతులైన అటార్నీ జనరల్ యొక్క వాదనలను నేను దృష్టిలో ఉంచుకున్నాను. అయితే అనుసరించిన విధానం పైన ఇచ్చిన వివరణకు సంబంధించి చట్టానికి అనుగుణంగా లేదు.

యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా తరపున హాజరైన విద్యావంతులైన అటార్నీ జనరల్ కూడా ఈ పిటిషన్లలో లేవనెత్తిన అంశాలు నిరుపయోగంగా మారాయని మరియు విముద్రీకరణ చర్య పూర్తిగా ఆలోచనకు పరిమితమైనవిగా మారాయని , అందువల్ల ప్రస్తుత కేసులు కేవలం

ఊహాపరమైన ప్రాముఖ్యత మాత్రమేనని వాదించారు. ఈ విషయంలో న్యాయస్థానం ద్వారా రూపొందించబడే ఉపశమనం యొక్క స్వభావాన్ని పరిశీలించడం అవసరం.

20.2 ఈ సందర్భంలో ప్రస్తావించాల్సిన అనేక తీర్పులు ఉన్నాయి:

(i) ఈ న్యాయస్థానం యస్ ఆర్ బొమ్మై వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా ఎ ఐ ఆర్ 1994 యస్ సి 1918 కేసులో అంగీకరించింది , అయితే ఈ సమస్య పరిష్కారయోగ్యమైన కేసులలో ప్రత్యక్షంగా ఉన్నట్లయితే మాత్రమే గణనీయమైన ఉపశమనం మంజూరు చేయబడవచ్చు , ఈ న్యాయస్థానం భావితరం కోసం ఒక చట్టాన్ని ప్రకటించవచ్చు. రాష్ట్రపతి ప్రకటన తర్వాత , తాజా ఎన్నికలు నిర్వహించి , కొత్త సభలు ఏర్పాటయ్యాయనే కారణంగా , ఈ కేసులో ఎలాంటి గణనీయమైన ఉపశమనం లభించకపోయినప్పటికీ, ఈ న్యాయస్థానం రాబోయే తరాల వారి కోసం చట్టాన్ని ప్రకటించడానికి పూనుకుంది. రాజ్యాంగం యొక్క సమాఖ్య స్వభావం , రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 356 ప్రకారం రాష్ట్రపతికి అందించబడిన అధికారం యొక్క స్వభావం మరియు శాసనసభను రద్దు చేయడం ద్వారా రాష్ట్రంలో రాష్ట్రపతి పాలన విధించడానికి అటువంటి అధికారాన్ని వినియోగించే విధానం.

(ii) గోలక్ నాథ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్ (1967) 2 యస్ సి ఆర్ 762 కేసులో , ఈ న్యాయస్థానం చట్టాన్ని నిర్ణయించి ప్రకటించడానికి కోర్టుకు స్పష్టత ఉందని ప్రకటించింది, అయితే అటువంటి చట్టం యొక్క కార్యాచరణను భవిష్యత్తుకు పరిమితం చేయబడింది.

(iii) ఇంకా, ఒరిస్సా సిమెంట్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఒరిస్సా 1991 సప్లిమెంట్ (1) యస్ సి సి 430 కేసులో ఈ న్యాయస్థానం చేసిన పరిశీలనలు , ఒక చట్టం చెల్లనిదిగా

ప్రకటించబడిన తర్వాత ఎలాంటి ఉపశమనం పొందవచ్చో కూడా నిర్ణయిస్తుంది. ఈ న్యాయస్థానం ఒక నిబంధన చెల్లనిదిగా ప్రకటించడం మరియు అటువంటి చెల్లని పరిణామంగా మంజూరు చేయవలసిన ఉపశమనాన్ని నిర్ణయించడం రెండు విభిన్న విషయాలుగా పేర్కొంది. చెల్లని ప్రకటన పర్యవసానంగా మంజూరు చేయవలసిన ఉపశమనానికి సంబంధించి, ఉపశమనాన్ని మంజూరు చేయడానికి, మలచడానికి లేదా పరిమితం చేయడానికి న్యాయస్థానం విచక్షణాధికారన్ని కలిగి ఉంటుంది.

20.3 ప్రస్తుత సందర్భంలో, అన్ని రూ. 500/- మరియు రూ. 1,000/- బ్యాంకు నోట్లను రద్దు చేయాలన్న కేంద్ర ప్రభుత్వం నవంబర్ 8, 2016 నాటి నిర్ణయం యొక్క చెల్లుబాటుకు సవాలుగా ఉందా లేదా అనేది నిశ్చయించుకోవాల్సిన ప్రాథమిక ప్రశ్న. ,ఈ తరుణంలో, అనగా, ఆరోపిత చర్య చేపట్టినప్పటి నుండి ఆరేళ్లకు పైగా గడిచిన తర్వాత , ఈ సమయంలో ఈ న్యాయస్థానం మంజూరు చేసే ఉపశమనం యొక్క స్వభావాన్ని పరిగణించాలి.

20.4 చాలా స్పష్టంగా చెప్పబడింది, ప్రస్తుత కేసుల్లోని వివాదం చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్ సెక్షన్ (2) యొక్క నిజమైన అర్థం మరియు వివరణకు సంబంధించినది. కాబట్టి, అటువంటి చర్య పూర్తిగా అమలులోకి వచ్చిన తర్వాత కూడా , ఒక చర్య యొక్క చెల్లుబాటుకు సంబంధించిన చట్టాన్ని ఈ న్యాయస్థానం ప్రకటించగలదా అనేది పరిశీలన కోసం ఉత్పన్నమయ్యే ప్రశ్న. అనగా, ఒకసారి చర్య పూర్తిగా అమలు చేయబడి , మరియు అటువంటి చర్య యొక్క ఏ అంశం అమలు చేయబడదు , అటువంటి చర్య యొక్క చెల్లుబాటు గురించి ఈ న్యాయస్థానం నుండి సంబంధిత శాసనం యొక్క నిబంధనలకు అందించబడిన వివరణకు తదుపరి ప్రకటన ఉండవచ్చు.

20.5 పైన పేర్కొనబడినట్లుగా , ఎస్ఆర్ బొమ్మై ప్రకారం , సూచించిన కేసు పరిస్థితులలో గణనీయమైన ఉపశమనం లభించనప్పటికీ , సంతతి కోసం ఒక విషయంపై చట్టాన్ని ప్రకటించే అధికారం తనకు ఉందని ఈ న్యాయస్థానం అనేక సందర్భాల్లో అంగీకరించింది. అటువంటి ప్రకటన యొక్క ప్రభావం భవిష్యత్తులో వర్తిస్తుంది. అనగా, ప్రస్తుత సందర్భంలో, ఆరోపిత చర్య చట్టవిరుద్ధమని ప్రభావానికి ఒక ప్రకటన చేసినట్లయితే , అటువంటి డిక్లరేషన్ అటువంటి చర్యలను కాపాడటానికి , అటువంటి పద్ధతిలో నిర్వహించబడకుండా భవిష్యత్తు చర్యలను నిరోధించే ప్రభావాన్ని మాత్రమే కలిగి ఉంటుంది. చట్టవిరుద్ధం యొక్క వైస్. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 141 ప్రకారం ఈ న్యాయస్థానం తన అధికారాన్ని ఉపయోగించి ఒక చర్య చెల్లుబాటు లేదా చెల్లనిది వంటి ప్రకటనలు చేయవచ్చు మరియు అటువంటి ప్రకటన యొక్క ప్రభావాన్ని ఆర్టికల్ 142 క్రింద ఈ కోర్టుకు కేటాయించిన అధికారాన్ని ఉపయోగించడం ద్వారా రూపొందించవచ్చు లేదా పరిమితం చేయవచ్చు.

20.6 ***జయంతిలాల్ రతన్‌చంద్ షా, దేవ్‌కుమార్ గోపాల్‌దాస్ అగర్వాల్ వర్సెస్ రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా ఎ ఐ ఆర్ 1997 యస్ సి 370***కేసులో ఈ న్యాయస్థానం నిర్ణయాన్ని కూడా ప్రస్తావించవచ్చు. ఈ కేసు అధిక విలువ కలిగిన బ్యాంక్ విముద్రీకరణ రాజ్యాంగ చెల్లుబాటుకు సవాలుకు సంబంధించినది చట్టల , 1978. 1978 సంవత్సరానికి సంబంధించిన చట్టం మరియు దాని ప్రభావాలు తక్షణమే అయినప్పటికీ, ప్రస్తుత సందర్భంలో వలె, దాని యొక్క చెల్లుబాటును ఈ న్యాయస్థానం 1997 సంవత్సరంలో మాత్రమే నిశ్చయాత్మకంగా ప్రకటించింది. దానిలో చేర్చబడిన చట్టం , అటువంటి చట్టాన్ని రూపొందించడానికి పార్లమెంటరీ అధికారంపై అధికారికంగా స్పష్టీకరించబడింది మరియు

చట్టాన్ని ప్రకటించింది. సారూప్య స్వభావం కలిగిన డిక్లరేషన్ , అంటే, ఆరోపిత చర్యలు మరియు నోటిఫికేషన్ యొక్క చెల్లుబాటు లేదా చెల్లనిది, ప్రస్తుత పిటిషన్‌లలో కోరబడినది.

ముగింపులు:

21. పైన పేర్కొన్న వాస్తవాల దృష్ట్యా, ఈ క్రింది తీర్మానాలు వచ్చి చేరాయి:

(i) చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్‌సెక్షన్ (1) ప్రకారం, ప్రతి బ్యాంకు నోటు భారతదేశంలోని ఏ ప్రదేశంలోనైనా చెల్లింపులో లేదా అందులో వ్యక్తీకరించబడిన మొత్తానికి ఖాతాలో చట్టబద్ధమైనది మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వంచే హామీ ఇవ్వబడుతుంది. ఈ నిబంధన చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2)కి లోబడి ఉంటుంది .

(ii) చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్‌సెక్షన్ (2) విముద్రీకరణ ప్రతిపాదనను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి **సిఫార్సు** చేయడం ద్వారా బ్యాంకు కేంద్ర మండలి ప్రారంభించినప్పుడు మాత్రమే వర్తిస్తుంది. పేర్కొన్న సిఫార్సు **ఏదైనా డినామినేషన్ యొక్క ఏదైనా బ్యాంక్ నోట్ల శ్రేణికి** సంబంధించి ఉంటుంది, ఇది ఏదైనా నిర్దిష్ట డినామినేషన్ యొక్క ఏదైనా నిర్దిష్ట సిరీస్ బ్యాంక్ నోట్లను సూచిస్తుంది.

(iii) ఏదైనా డినామినేషన్‌కు చెందిన ఏదైనా బ్యాంక్ నోట్ల శ్రేణి వ్యక్తీకరణకు దాని సాదా , వ్యాకరణపరమైన అర్థం ఇవ్వబడింది , నిబంధన యొక్క సందర్భానికి సంబంధించి మరియు విస్తృత అర్థం కాదు. అందువల్ల, "ఏదైనా" అనే పదానికి నిర్దిష్ట శ్రేణి లేదా నిర్దిష్ట బ్యాంక్ నోట్ల శ్రేణి అని అర్థం. అదేవిధంగా, “ఏదైనా” విలువ అంటే ఏదైనా నిర్దిష్టమైన లేదా నిర్దిష్టమైన బ్యాంకు నోట్ల విలువ.

(iv) “ఏదైనా” అనే పదానికి సాధారణ వ్యాకరణపరమైన అర్థం ఇవ్వకపోతే మరియు “అన్ని సిరీసుల” యొక్క “అన్ని బ్యాంకు నోట్ల శ్రేణి ” అని అర్థం చేసుకోకపోతే , అది సెంట్రల్ బోర్డ్

ఆఫ్ బ్యాంక్ మార్గదర్శకత్వం లేని మరియు అపరిమిత అధికారాలను కలిగి ఉంటుంది. ఏకపక్షంగా వెలికితీయడం మరియు రాజ్యాంగ విరుద్ధత యొక్క లోపంతో బాధపడటం వలన ఇది బ్యాంకు అధిక అధికారాలను అప్పగించినట్లు అవుతుంది. ఈ నిబంధనను రాజ్యాంగ విరుద్ధమని ప్రకటించకుండా కాపాడేందుకు , సెక్షన్ 26 , సబ్ సెక్షన్ (2) కింద కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫార్సు చేయడం ద్వారా బ్యాంకు కేంద్ర మండలి విముద్రీకరణ ప్రతిపాదనను ప్రారంభించిన సందర్భానికి ఆ నిబంధన అర్థం చదవబడుతుంది . ఏ డినామినేషన్ అయినప్పటికీ.

(iv) చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్‌సెక్షన్ (2) కింద బ్యాంకు కేంద్ర మండలి చేసిన సిఫార్సును స్వీకరించిన తర్వాత , కేంద్ర ప్రభుత్వం పేర్కొన్న సిఫార్సును ఆమోదించవచ్చు లేదా అలా చేయకపోవచ్చు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ సిఫార్సును అంగీకరిస్తే , ఏదైనా నిర్దిష్ట విలువ కలిగిన బ్యాంకు నోట్ల యొక్క ఏదైనా నిర్దిష్ట శ్రేణి చట్టబద్ధమైన చెల్లుబాటును నిలిపివేసే తేదీని పేర్కొంటూ భారత గెజిట్‌లో నోటిఫికేషన్‌ను జారీ చేయవచ్చు మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క హామీని కలిగి ఉండదు.

(v) విముద్రీకరణ ప్రతిపాదించడం లేదా ప్రారంభించడం నుండి చట్టంలోని నిబంధనలు కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని నిరోధించవు. భారత రాజ్యాంగంలోని ఏడవ షెడ్యూల్‌లోని జాబితా Iలోని ఎంట్రీ 36 కింద దాని ప్లీనరీ అధికారాలకు సంబంధించి ఇది చేయవచ్చు. అయితే, అది పార్లమెంటు చట్టం ద్వారా లేదా పార్లమెంటు ద్వారా ప్లీనరీ చట్టం ద్వారా భారత రాష్ట్రపతి జారీ చేసే ఆర్డినెన్స్ ద్వారా మాత్రమే చేయాలి. చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్‌సెక్షన్ (2) కింద అధికారాన్ని వినియోగించుకుంటున్నట్లుగా గెజిట్ నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం బ్యాంకు **నోట్లను రద్దు చేయదు** . అటువంటి పరిస్థితులలో కేంద్ర ప్రభుత్వం పెద్ద విముద్రీకరణ

ప్రక్రియను ప్రారంభిస్తున్నప్పుడు , చట్టంలోని సెక్షన్ 26, సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం చర్య తీసుకోదు, శాసన ప్రక్రియ ద్వారా పేర్కొన్న నిబంధన ఉన్నప్పటికీ.

(vi) అటువంటి అధికారాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక చట్టం ద్వారా ఉపయోగించినప్పుడు , అది కరెన్సీ, నాణేలు మరియు చట్టబద్ధమైన టెండర్‌తో వ్యవహరించే **భారత రాజ్యాంగంలోని ఏడవ షెడ్యూల్‌లోని ఎంట్రీ 36, జాబితా I**ద్వారా; విదేశీ మారకద్రవ్యం ఇది చట్టం యొక్క రంగం. అందువల్ల, **చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లో ఏది ఉన్నప్పటికీ** , ఏదైనా కరెన్సీని రద్దు చేసే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది .

(viii) కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏదైనా బ్యాంక్ నోటు రద్దును ప్రతిపాదించినప్పుడు, బ్యాంకు నోట్ల చలామణిని నియంత్రించడానికి మరియు ద్రవ్య స్థిరత్వాన్ని సురక్షితంగా ఉంచడానికి బ్యాంక్ ఏకైక అధికారం అనే వాస్తవాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుని బ్యాంకు కేంద్ర మండలి అభిప్రాయాన్ని **తప్పనిసరిగా** తీసుకోవాలి. దేశం యొక్క కరెన్సీ మరియు క్రెడిట్ వ్యవస్థను నిర్వహించడానికి మరియు ధర స్థిరత్వాన్ని నిర్వహించడానికి.

(ix) బ్యాంకు కేంద్ర మండలి యొక్క **అభిప్రాయం స్వతంత్ర మరియు స్పష్టమైన** అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉండాలి , బ్యాంకు కేంద్ర మండలి అర్థవంతమైన చర్చ తర్వాత భారతీయులపై కలిగి ఉన్న పరిణామాలకు సంబంధించి తగిన వెయిటేజీని ఇవ్వాలి. ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు భారత పౌరులు కేంద్ర ప్రభుత్వంపై కట్టుబడి ఉండకపోవచ్చు. బ్యాంకు కేంద్ర మండలి నుండి ప్రతికూల అభిప్రాయాన్ని స్వీకరించిన తర్వాత, విముద్రీకరణ ప్రక్రియను ప్రారంభించిన కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆర్డినెన్స్ మరియు/లేదా పార్లమెంటరీ చట్టం ద్వారా మాత్రమే లాభాలు మరియు నష్టాలను బేరీజు వేసుకున్న తర్వాత పేర్కొన్న ప్రక్రియను కొనసాగించాలని భావిస్తుంది. కానీ గెజిట్ నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా కాదు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే , అటువంటి పరిస్థితులలో కేంద్ర ప్రభుత్వం కార్యనిర్వాహక అధికారాలను అమలు చేస్తున్నట్లుగా భారత

గెజిట్‌లో నోటిఫికేషన్‌ను జారీ చేయడం ద్వారా చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద అధికారాన్ని **ఉపయోగించుకోదు**. కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనతో బ్యాంక్ సెంట్రల్ బోర్డ్ ఏకీభవించినప్పటికీ, కేంద్ర ప్రభుత్వం చట్టబద్ధంగా, న్యాయప్రాతిపాధికగా చేయాలి తప్పితే , ఈ నిర్ణయాన్ని గెజిట్ నోటిఫికేషన్ ద్వారా వెలువరించ జాలదు.

(x) పైన పేర్కొన్న ముగింపుల దృష్ట్యా , చట్టంలోని సెక్షన్ 26 లోని సబ్‌సెక్షన్ (2) కింద జారీ చేసిన 8 నవంబర్ 2016 నాటి ఇంప్యుగ్డ్ నోటిఫికేషన్ **చట్టవిరుద్ధమ**ని నేను భావిస్తున్నాను. పరిస్థితులలో, రూ.500/ మరియు రూ. 1,000/ అన్ని కరెన్సీ విముద్రీకరణ**చర్య విఫలమైంది**.

(xi) ఇంకా , 2016 యొక్క తదుపరి ఆర్డినెన్స్ మరియు 2017 యొక్క చట్టం కూడా నిషేధించబడిన నోటిఫికేషన్ యొక్క నిబంధనలను చేర్చడం **చట్టవిరుద్ధం**.

(xii) ఏది ఏమైనప్పటికీ , నవంబర్ 8, 2016 నాటి ఇంప్యుగ్డ్ నోటిఫికేషన్ మరియు చట్టంపై చర్య తీసుకున్న విషయానికి సంబంధించి , ఇక్కడ చేసిన చట్టం యొక్క డిక్లరేషన్ **వర్తమానంగా** వర్తిస్తుంది మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం లేదా బ్యాంక్ తీసుకున్న ఏ చర్యను ప్రభావితం చేయదు. నవంబర్ 8, 2016 నాటి నోటిఫికేషన్ జారీకి అనుగుణంగా . భారత రాజ్యాంగంలోని **అధికరణం142** కి సంబంధించి ఈ ఆదేశాలు జారీ చేయబడుతున్నాయి. అందువల్ల, వ్యక్తిగత విషయాలలో ఎటువంటి ఉపశమనం మంజూరు చేయబడదు.

(xiii) పై తీర్మానాల దృష్ట్యా , సూచన క్రమంలో లేవనెత్తిన ఇతర ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వాల్సిన అవసరం లేదని నేను భావిస్తున్నాను.

22. ముగించే ముందు , విముద్రీకరణ అనేది కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క చొరవ అని నేను గమనించాలనుకుంటున్నాను, ఇది దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను పీడిస్తున్న "నల్లధనం" , కల్తీలు, ఇతరత్రా చెడులను కూడబెట్టే విధానాలతో సహా భిన్నమైన చెడులను పరిష్కరించడానికి లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఉగ్ర నిధులు , మాదకద్రవ్యాల అక్రమ రవాణా , సమాంతర ఆర్థిక వ్యవస్థ ఆవిర్భావం , హవాలా లావాదేవీలతో సహా మనీలాండరింగ్. ఈ దుర్మార్గపు పద్ధతులను నిర్మూలించడానికి ఉద్దేశించిన ఈ నిర్ణయం సదుద్దేశంతో బాగా ఆలోచించి తీసుకున్నదేనని అనడంలో సందేహం లేదు. ఈ చర్య దేశ ఆర్థిక ఆరోగ్యం మరియు భద్రతకు సంబంధించిన ఆందోళనను ప్రతిబింబిస్తుంది మరియు దూరదృష్టిని ప్రదర్శిస్తుంది. దేశం యొక్క శ్రేయస్సు కోసం ఉత్తమ ఉద్దేశాలు మరియు ఉన్నతమైన వస్తువులను మినహాయించి ఈ కొలత ఏదైనా ప్రేరేపించబడిందని ఏ సమయంలోనూ సూచించబడలేదు. న్యాయ విశ్లేషణ ప్రకారం చూస్తే ఆ నిర్ణయ ప్రక్రియ ఒక్కల చట్టవిరుద్ధంగా ఉంది తప్పితే దీని వెనకనున్న ఉద్దేశలు కాదు.

23. రిఫరెన్స్ ఆర్డర్‌లోని 1 వ ప్రశ్నకు నేను ఇచ్చిన సమాధానాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని , రిఫరెన్స్ ఆర్డర్‌కి సంబంధించిన అన్ని ఇతర ప్రశ్నలకు లేదా గౌరవనీయ బి ఆర్ గవాయ్ , జె. రీఫ్రేమ్ చేసిన ప్రశ్నలకు కూడా ఈ తీర్పులో సమాధానం ఇవ్వడం అవసరం అని నేను భావించడం లేదు , పైన పేర్కొన్న వాస్తవాలను మినహాయించి.

24. ఫలితంగా, రిట్ పిటిషన్లు, స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్లు మరియు ట్రాన్స్ ఫర్ పిటిషన్లను గౌరవనీయులైన భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి నుండి ఉత్తర్వులు పొందిన తర్వాత తగిన దర్మాసనం ముందు విచారణ వ్యాజ్యల జాబితాలో చేర్చాల్సిందిగా ఆదేశించడమైనది.

ఈ అంశంలో కోర్టుకు సహకరించినందుకు కేంద్రం తరుపున విద్యావంతులైన అటార్నీ జనరల్(ఏజీ), విద్యావంతులైన సీనియర్ న్యాయవాదులకు , విద్యావంతులైన ఆదేశిక సూచనలచే

న్యాయవాది (ఇన్ స్ట్రక్టింగ్ కౌన్సిల్) ఇంకా విద్యావంతులైన న్యాయవాదులను అభినందిస్తూ రికార్డులో నమోదు చేయడమైనది.

పార్టీలు ఎవరి ఖర్చులు వారే భరించాలి.

-----------------------------------. జె.

[బివి నాగరత్న]

న్యూ ఢిల్లీ,

2 జనవరి, 2023.